

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ TUTANAK DERGİSİ

CİLT: 16

101'inci Birleşim
11 Temmuz 2019 Perşembe

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

	<u>Sayfa</u>
I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	8
II.- GELEN KÂĞITLAR	12
III.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR	13
<i>A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI</i>	<i>13:17</i>
1.- Afyonkarahisar Milletvekili Ali Özkaya'nın, Srebrenitsa soykırımının 24'üncü yıl dönümüne ilişkin gündem dışı konuşması	13:14
2.- Balıkesir Milletvekili İsmail Ok'un, Balıkesir'in sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması	14:15
3.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, gıda terörüne ilişkin gündem dışı konuşması	15:17
IV.- AÇIKLAMALAR	17,41,50,71,80,86,96, 104,106,108
1.- Kocaeli Milletvekili İlyas Şeker'in, turizm gelirlerine ilişkin açıklaması	17

2.- Mersin Milletvekili Baki Şimşek'in, çiftçilerin sorunlarına ilişkin açıklaması	17
3.- İstanbul Milletvekili Sibel Özdemir'in, On Birinci Kalkınma Planı'nın yaşanan sorunlara çare üretmeyeceğine ilişkin açıklaması	17:18
4.- Manisa Milletvekili Ahmet Vehbi Bakırlıoğlu'nun, Salihli'de meydana gelen kazada hayatını kaybedenlere Allah'tan rahmet, ailelerine başsağlığı dilediğine ve çiftçilerin sorunlarına ilişkin açıklaması	18
5.- Trabzon Milletvekili Ahmet Kaya'nın, iktidar temsilcilerinin verdikleri sözleri tutmaları gerektiğine ilişkin açıklaması	18
6.- Kahramanmaraş Milletvekili Ali Öztunç'un, taşımali eğitim gören öğrencilere verilen yemeklerin tekrar özel şirketlere ihale edilmesi gerektiğine ilişkin açıklaması	19
7.- Samsun Milletvekili Neslihan Hancıoğlu'nun, fındık alım fiyatı ve miktarının derhâl açıklanması gerektiğine ilişkin açıklaması	19
8.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, bir yıllık sürenin sonunda Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin sürdürülemez olduğunun ortaya çıktığına ilişkin açıklaması	19
9.- Adana Milletvekili Ayhan Barut'un, hayvan yetiştiricilerine verilen asıların ücretsiz olması gerektiğine ilişkin açıklaması	19:20
10.- Bursa Milletvekili Atilla Ödünç'ün, Bursa'da maden sahalarının ağaçlandırılması çalışmalarının olanca hızıyla devam ettiğine ilişkin açıklaması	20
11.- İstanbul Milletvekili Tülay Kaynarca'nın, AK PARTİ iktidarları döneminde mülkiyet sorunlarına çözüm bulunduğuna ilişkin açıklaması	20
12.- Kütahya Milletvekili Ali Fazıl Kasap'ın, Srebrenitsa soykırımını kınadığına ve Kütahya Dumlupınar'da meydana gelen sel felaketine ilişkin açıklaması	20
13.- İstanbul Milletvekili Hayati Arkaz'ın, Srebrenitsa soykırımının 24'üncü yıl dönümüne ilişkin açıklaması	21
14.- Ankara Milletvekili Zeynep Yıldız'ın, Srebrenitsa soykırımının 24'üncü yıl dönümüne ilişkin açıklaması	21
15.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, kamuda geçici ve mevsimlik çalışan işçilerin sorunlarına ilişkin açıklaması	21
16.- Bursa Milletvekili Emine Yavuz Gözgeç'in, Srebrenitsa soykırımının 24'üncü yıl dönümüne ilişkin açıklaması	22
17.- İstanbul Milletvekili Serap Yaşar'ın, Srebrenitsa soykırımının 24'üncü yıl dönümüne ilişkin açıklaması	22
18.- Adana Milletvekili Ayşe Sibel Ersoy'un, Adana'daki sel felaketinden zarar gören çiftçilerin durumuna ve Kütahya Ülkü Ocakları Başkanı Abdullah Satuk Buğra Koçlar'ın ölüm yıl dönümüne ilişkin açıklaması	22
19.- Gaziantep Milletvekili İmam Hüseyin Filiz'in, Srebrenitsa soykırımının 24'üncü yıl dönümüne ilişkin açıklaması	22:23

- 20.- İzmir Milletvekili Tamer Osmanağaoğlu'nun, çeşitli illerde meydana gelen orman yangınlarına ve Srebrenitsa soykırımına ilişkin açıklaması 23
- 21.- Mersin Milletvekili Olcay Kılavuz'un, Srebrenitsa soykırımına ve Kütahya Ülkü Ocakları Başkanı Abdullah Satuk Buğra Koçlar'ın ölüm yıl dönümüne ilişkin açıklaması 23
- 22.- Afyonkarahisar Milletvekili Mehmet Taytak'ın, Srebrenitsa soykırımını kınadığına ve Orman Genel Müdürlüğüne bağlı mevsimlik orman işçilerinin sorunlarına ilişkin açıklaması 23:24
- 23.- Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkân'ın, Srebrenitsa soykırımının 24'üncü yıl dönümüne, Muğla Dalaman'da çıkan orman yangınına, Kocaeli Kandıra Babaköy'de açılacak taş ocağı için ağaç katliamı yapıldığına, işsizliğin rekor kırdığı bu dönemde Suriyelilere yapılan 37 milyar dolar yardımı kabul edemediklerine ve Türk Hava Yollarının Eren Bülbül anısına Trabzon'a düzenlediği sefere neden sadece Adalet ve Kalkınma Partili milletvekillerini davet ettiğini öğrenmek istediğine ilişkin açıklaması 24:26
- 24.- Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün, Manisa Salihli'de meydana gelen kazada yaşamını yitiren vatandaşlara Allah'tan rahmet, ailelerine başsağlığı dilediğine, Srebrenitsa soykırımının 24'üncü yıl dönümüne, Kütahya Ülkü Ocakları Başkanı Abdullah Satuk Buğra Koçlar'ın ölüm yıl dönümüne ve orman yangınlarının yaşanmaması konusunda gereken tedbirlerin alınması gerektiğine ilişkin açıklaması 26:27
- 25.- Mersin Milletvekili Fatma Kurtulan'ın, Srebrenitsa soykırımının 24'üncü yıl dönümüne, Diyarbakır Lice'deki askerî operasyonda yaşanan hak ihlallerine, Muğla Dalaman'daki orman yangınına, Erzurum Karayazı Belediye Eş Başkanı ile Meclis üyelerinin gözaltına alındığına ve AKP'nin kayyum politikası yerine gözaltı furyalarıyla tasfiye etmeye çalıştığına ilişkin açıklaması 27:28
- 26.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Srebrenitsa soykırımının 24'üncü yıl dönümüne, Fikret Hakan ile Bedrettin Cömert'in ölüm yıl dönümlerine, Fatsa operasyonunun yıl dönümüne, Muğla Dalaman'da meydana gelen orman yangınına ve demokratik güçlü parlamenter sistemlerde darbe olmayacağına ilişkin açıklaması 28:30
- 27.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun, Srebrenitsa soykırımının 24'üncü yıl dönümüne, Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminin daha iyi çalışması için hep birlikte katkı vereceklerine, ormancılık faaliyetinde çalışan geçici işçilerin dört ay süre uzatımı talebinin yenilendiğine, On Birinci Kalkınma Planı'na ve Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları olarak bütün darbe ve işgal girişimlerinin yaşandığı süreçlerde parlamenter hükûmet sisteminde hep beraber Türkiye'de olduklarına ilişkin açıklaması 30:31
- 28.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 31:32

29.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun, Manisa Milletvekili Özgür Özel'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	32
30.- Mersin Milletvekili Fatma Kurtulan'ın, Mardin Milletvekili Şeyhmus Dinçel'in HDP grup önerisi üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	41:42
31.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Başkanlığın oylamalarda milletvekillerine biraz daha fazla süre tanınması gerektiğine ilişkin açıklaması	42
32.- Mersin Milletvekili Fatma Kurtulan'ın, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun yerinden sarf ettiği bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	43
33.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun, Mersin Milletvekili Fatma Kurtulan'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	43
34.- Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün, Ağrı Milletvekili Dirayet Dilan Taşdemir'in HDP grup önerisi üzerinde HDP Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	43:44
35.- Mersin Milletvekili Fatma Kurtulan'ın, Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	44:45
36.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun, Mersin Milletvekili Fatma Kurtulan'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	45
37.- Ağrı Milletvekili Dirayet Dilan Taşdemir'in, Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	50
38.- Rize Milletvekili Osman Aşkın Bak'ın, İstanbul Milletvekili Mehmet Bekaroğlu'nun CHP grup önerisi üzerinde CHP Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	51
39.- İstanbul Milletvekili Mehmet Bekaroğlu'nun, Rize Milletvekili Osman Aşkın Bak'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	51:52
40.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, "Gazi Mecliste O Gece" kitabının içeriğine ilişkin açıklaması	71:72
41.- Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün, Manisa Milletvekili Ahmet Vehbi Bakırhoğlu'nun 94 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 10'uncu maddesinde verilen önerge üzerine yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	80
42.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	80
43.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, "Gazi Mecliste O Gece" kitabının içeriğine ilişkin tekraren açıklaması	86

- 44.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun, Diyarbakır Milletvekili Hişyar Özsoy'un 93 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 1'inci maddesi üzerinde HDP Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 96:97
- 45.- Mersin Milletvekili Fatma Kurtulan'ın, İstanbul Milletvekili Yavuz Ağırlioğlu'nun 93 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 1'inci maddesi üzerinde şahsı adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 104:105
- 46.- Rize Milletvekili Osman Aşkın Bak'ın, Kuzey Makedonya Cumhuriyeti'nin NATO'ya 30'uncu ülke olarak katılmasını desteklediklerine ilişkin açıklaması 106
- 47.- Hatay Milletvekili İsmet Tokdemir'in, Hatay Reyhanlı'da meydana gelen terör saldırısını kınadığına ve hemşehrilerine geçmiş olsun dileğinde bulunduğuna ilişkin açıklaması 108

V.- ÖNERİLER**32,45,90***A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ*

32:41,45:50

1.- İYİ PARTİ Grubunun, Denizli Milletvekili Yasin Öztürk ve arkadaşları tarafından, uyuşturucu ve uyarıcı madde bağımlılığı sorununun tüm yönleriyle araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla 26/6/2019 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak, ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 11 Temmuz 2019 Perşembe günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi 32:37

2.- HDP Grubunun, Batman Milletvekili Feleknas Uca ve arkadaşları tarafından, Bingöl, Mardin ve Tunceli illerinde yaşanan taciz iddialarının araştırılması amacıyla 9/7/2019 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak, ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 11 Temmuz 2019 Perşembe günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi 37:41

3.- CHP Grubunun, Türkiye Büyük Millet Meclisi gündeminin "Genel Görüşme ve Meclis Araştırması Yapılmasına Dair Öngörüşmeler" kısmında yer alan, çay üretimi ve satışında yaşanan sorunların araştırılarak yaşandığı iddia edilen mağduriyetlerin giderilmesi için gerekli önlemlerin belirlenmesi amacıyla verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 11 Temmuz 2019 Perşembe günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi 45:50

B) DANIŞMA KURULU ÖNERİLERİ

90

1.- Danışma Kurulunun, Genel Kurulun 11/7/2019 tarihli birleşiminde 36 sıra sayılı Kanun Teklifi'ne kadar olan işlerin görüşmelerinin tamamlanması hâlinde daha önceden çalışılması kararlaştırılan 12 Temmuz 2019 Cuma günü toplanmamasına ilişkin önerisi 90

VI.- SEÇİMLER

52

A) RADYO VE TELEVİZYON ÜST KURULUNA ÜYE SEÇİMİ

52:54

1.- Radyo ve Televizyon Üst Kurulunda 14/7/2019 tarihinde boşalacak olan üyeliklere seçim

52:54

VII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

55,72,81,87,91,97,106,

107,108,112

A) KANUN TEKLİFLERİ

55:71,72:79,81:86,87:89,

91:96,97:104,106,107:108,

108:111,112:124

1.- Konya Milletvekili Ziya Altunyaldız ve Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili İstanbul Milletvekili Mehmet Muş ile 50 Milletvekilinin Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı Hakkında Kanun Teklifi (2/1988) ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 94)

55:71,72:79,81:86,87:89,

112:124

2.- Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Kuzey Atlantik Antlaşmasına Kuzey Makedonya Cumhuriyetinin Katılımına İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1942) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 93)

91:96,97:104,106,107,

112:124

3.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın İslam Gıda Güvenliği Teşkilatı Tüzüğü'nün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1540) ile Tarım, Orman ve Köyüşleri Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (S. Sayısı: 52)

107:108,108:111,112:124

VIII.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR

105

1.- Diyarbakır Milletvekili Hişyar Özsoy'un, İstanbul Milletvekili Yavuz Ağırlioğlu'nun 93 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 1'inci maddesi üzerinde şahsı adına yaptığı konuşması sırasında Halkların Demokratik Partisine sataşması nedeniyle konuşması

105:106

IX.- OYLAMALAR

112

1.- (S. Sayısı: 94) Konya Milletvekili Ziya Altunyaldız ve Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili İstanbul Milletvekili Mehmet Muş ile 50 Milletvekilinin Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı Hakkında Kanun Teklifi'nin oylaması

112:124

2.- (S. Sayısı: 93) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Kuzey Atlantik Antlaşmasına Kuzey Makedonya Cumhuriyetinin Katılımına İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi'nin oylaması

112:124

3.- (S. Sayısı: 52) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın İslam Gıda Güvenliği Teşkilatı Tüzüğü'nün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi'nin oylaması

112:124

X.- YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

125

- 1.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bakanlık bünyesinde kurum tabipliğinin genişletilmesine ve görevli sağlık personelinin özlük haklarının düzenlenmesine yönelik bir çalışma olup olmadığına ilişkin sorusu ve Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Mehmet Cahit Turhan'ın cevabı (7/13040) 125:126
- 2.- Konya Milletvekili Abdulkadir Karaduman'ın, İstanbul Havalimanı'nın altyapı sorunlarına ve uçuş güvenliğine ilişkin sorusu ve Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Mehmet Cahit Turhan'ın cevabı (7/13163) 127:130
- 3.- Aydın Milletvekili Aydın Adnan Sezgin'in, İstanbul Havalimanı'nı işleten konsorsiyumun bazı hisselerinin satılacağı iddiasına ilişkin sorusu ve Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Mehmet Cahit Turhan'ın cevabı (7/13164) 131:133
- 4.- Kahramanmaraş Milletvekili Ali Öztunç'un, Kahramanmaraş Havalimanında çatı temizliği sırasında gerçekleştiği iddia edilen iş kazasına ilişkin sorusu ve Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Mehmet Cahit Turhan'ın cevabı (7/13165) 134:136
- 5.- Denizli Milletvekili Gülizar Biçer Karaca'nın, İstanbul Havalimanının sefer ve yolcu verilerine ve rüzgâr nedeniyle iniş yapamayan uçak sayısına ilişkin sorusu ve Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Mehmet Cahit Turhan'ın cevabı (7/13166) 137:139
- 6.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, iade edilen bazı soru önergelerine ilişkin sorusu ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkan Vekili Süreyya Sadi Bilgiç'in cevabı (7/13170) 140:142
- 7.- İzmir Milletvekili Murat Bakan'ın, Çeşme Alaçatı Havalimanı inşaatına ve projenin bütçesine ilişkin sorusu ve Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Mehmet Cahit Turhan'ın cevabı (7/13259) 143:145
- 8.- Mersin Milletvekili Cengiz Gökçel'in, Çeşmeli-Taşucu Otoyol Projesi'ne ilişkin sorusu ve Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Mehmet Cahit Turhan'ın cevabı (7/13260) 146:147
- 9.- Giresun Milletvekili Necati Tıgılı'nın, milletvekili çalışma odaları için satın alınan yazıcılara ilişkin sorusu ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkan Vekili Süreyya Sadi Bilgiç'in cevabı (7/13262) 148:151
- 10.- Denizli Milletvekili Yasin Öztürk'ün, soru önergeleri ile ilgili işlemlere ilişkin sorusu ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkan Vekili Süreyya Sadi Bilgiç'in cevabı (7/13495) 152:154
- 11.- Denizli Milletvekili Yasin Öztürk'ün, soru önergelerinin cevaplandırılmasına ilişkin sorusu ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkan Vekili Süreyya Sadi Bilgiç'in cevabı (7/13496) 155:157

I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

TBMM Genel Kurulu saat 14.00'te açılarak yedi oturum yaptı.

Çorum Milletvekili Oğuzhan Kaya, 10 Temmuz Dünya Hukuk Günü'ne,

Malatya Milletvekili Öznur Çalık, 11 Temmuz Dünya Nüfus Günü'ne,

İstanbul Milletvekili Ahmet Şık, gazetecilerin sorunlara,

İlişkin gündem dışı birer konuşma yaptılar.

27'nci Dönem Birinci Yasama Yılında ant içmemiş olan Hakkâri Milletvekili Leyla Güven ant içti.

İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi, İzmir ili Çeşme ilçesindeki hastanelerde kardiyolog eksikliğinin giderilmesi gerektiğine,

Mersin Milletvekili Baki Şimşek, tarihî bir okul olan Cengiz Topel Lisesinde eğitime devam edilmesi gerektiğine, Tarsus Eğitim Vakfına ait arazi ve okulun Tarsus Üniversitesine devredilebilmesi için yetkilileri göreve davet ettiğine,

İstanbul Milletvekili Sibel Özdemir, AK PARTİ iktidarının öngörüsüz ve yanlış ekonomi politikalarına son vermesi, vatandaşın işsizlik, adalete güven sorunu ile üretime dayalı büyüme konularına çözüm için kalıcı tekliflerin Meclis gündemine alınması gerektiğine,

Mersin Milletvekili Hacı Özkan, dijital Türkiye yolunda atılan önemli adımlarla vatandaşların ve özel sektörün bürokratik yükünün azaltılacağına,

İstanbul Milletvekili Onursal Adıgüzel, On Birinci Kalkınma Planı'nın Adalet ve Kalkınma Partisinin tutarsızlığının ekonomi üzerinde yarattığı tahribatı ortaya koyduğuna,

Gaziantep Milletvekili İmam Hüseyin Filiz,

Osmaniye Milletvekili Mücahit Durmuşoğlu,

Uşak Milletvekili Özkan Yalım,

10 Temmuz Dünya Hukuk Günü'ne;

Sivas Milletvekili Ulaş Karasu, Sağlık Bakanının Sivas ilinde çocuk kardiyoloğu, çocuk nöroloğu bulunmadığından haberinin olup olmadığını ve bu soruna el atılması için çocukların doktorsuzluktan hayatını kaybetmesinin mi gerektiğini öğrenmek istediğine,

Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer, engellilerin sorunlarına,

Kırklareli Milletvekili Türabi Kayan, Dikey Geçiş Sınavı'nda mağduriyet yaşayan öğrencilere telafi şansı verilip verilmeyeceğini öğrenmek istediğine,

Adana Milletvekili Orhan Sümer, coğrafi konumu, iklim koşulları ve tüm ulaşım yollarının üzerinde olması itibarıyla yapılması düşünülen otomobil fabrikası için Adana ilinin tercih edilmesi gerektiğine,

Kocaeli Milletvekili İlyas Şeker, AK PARTİ hükümetleriyle birlikte ülkemizdeki orman varlığının arttığına ve tarihe tanıklık eden çınar ağaçlarına gösterdiği hassasiyetten ötürü Kocaeli Büyükşehir Belediye Başkanı Tahir Büyükakın'a teşekkür ettiğine,

Trabzon Milletvekili Ahmet Kaya, fındık üreticisinin fındık alım fiyatının açıklanmasını beklediğine ve Toprak Mahsulleri Ofisinin sezon başında devreye girmesi gerektiğine,

Bahkesir Milletvekili Ahmet Akın, zor durumda olan çiftçiye, besiciye ve süt üreticisine destek olunması gerektiğine,

İstanbul Milletvekili Yavuz Ağırlioğlu, İlhami Keleş'in vefatı vesilesiyle devleti insanların göz göre göre ölümüne sebep olunan süreç içerisinde merhametsiz görmekten bıktıklarına, Türk devletini, Türk yurdunu ayağa kaldıracak olanın adalet reformu olduğuna ve mağduriyetlerin giderilmesi için atılacak her türlü adımı sonuna kadar destekleyeceklerine,

Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül, 10 Temmuz Dünya Hukuk Günü'ne ve haklının güçlü olduğu bir dünya için Türkiye'nin güçlü olması gerektiğine,

Mersin Milletvekili Fatma Kurtulan, 7 Temmuz Vedat Aydın'ın ölümünün 28'inci, 10 Temmuz Ali İsmail Korkmaz'ın ölümünün 6'ncı ve Türkiye Gazeteciler Sendikasının kuruluşunun 67'nci yıl dönümüne, hâlâ gazetecilik faaliyetlerinden dolayı İstanbul Milletvekili Ahmet Şık'ın yargılandığına ve 26'ncı Dönem İstanbul Milletvekili Eren Erdem'in tutuklu olduğuna, 10 Temmuz Ankara Adliyesinde görülen Şule Çet davasına,

Manisa Milletvekili Özgür Özel, 10 Temmuz Ali İsmail Korkmaz'ın ölümünün 6'ncı yıl dönümü vesilesiyle Berkin Elvan, Ethem Sarısülük, Ahmet Atakan, Mehmet Ayvalıtaş, Abdullah Cömert, Medeni Yıldırım, Mustafa Sarı, İrfan Tuna, Selim Önder, Zeynep Eryaşar ve Serdar Kadakal'ı saygıyla andıklarına, 10 Temmuz Türkiye İşçi Partisi eski Genel Başkanı Ali Aybar'ın ölümünün 24'üncü, Türkiye Gazeteciler Sendikasının kuruluşunun 67'nci yıl dönümüne, maden mühendislerinin sorunları ile çiftçilerin elektrik aboneliği işlemlerinde yaşadığı sorunlara, Ankara Adliyesinde görülen Şule Çet davasına ve 10 Temmuz Dünya Hukuk Günü'ne,

Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu, 10 Temmuz Dünya Hukuk Günü'ne, 11 Temmuz Srebrenitsa katliamının 24'üncü yıl dönümüne ve Türkiye'nin küresel anlamda sorumluluğunun büyük olduğuna,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

İYİ PARTİ Grubunun, 8/7/2019 tarihinde Antalya Milletvekili Hasan Subaşı ve arkadaşları tarafından, Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin Türkiye Büyük Millet Meclisinin faaliyetlerini azaltmış olması, yasama ve denetleme fonksiyonlarını akamete uğratmasıyla ilgili sorunların tespiti ve çözüm önerilerinin belirlenmesi amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin,

HDP Grubunun, 9/7/2019 tarihinde Batman Milletvekili Mehmet Ruştı Tiryaki ve arkadaşları tarafından, eğitimde niteliğin düşük olması ve yaşanan fırsat eşitsizliklerinin sebeplerinin kapsamlı bir biçimde araştırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin (2994 sıra no.lu),

CHP Grubunun, 10/7/2019 tarihinde Kayseri Milletvekili Çetin Arık ve arkadaşları tarafından, Fetulahçı terör örgütüyle irtibatlı ve iltisaklı bazı siyasilerin ve iş adamlarının para karşılığında aklandıklarına ilişkin iddiaların araştırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin (1030 sıra no.lu),

Görüşmelerinin, Genel Kurulun 10 Temmuz 2019 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerileri yapılan görüşmelerden sonra kabul edilmedi.

Antalya Milletvekili Hasan Subaşı, Bartın Milletvekili Yılmaz Tunç'un İYİ PARTİ grup önerisi üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Manisa Milletvekili Özgür Özel, Bartın Milletvekili Yılmaz Tunç'un İYİ PARTİ grup önerisi üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç, Bartın Milletvekili Yılmaz Tunç'un İYİ PARTİ grup önerisi üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu, Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemiyle ilgili haksız ve yersiz eleştirilerin söz konusu olduğuna, her sistemin kendi mantığı, mantalitesi ve kavramlarıyla değerlendirilmesi gerektiğine, asla ve kata rejim değişikliğinin söz konusu olmadığına,

Bartın Milletvekili Yılmaz Tunç, Manisa Milletvekili Özgür Özel'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine, TBMM İçtüzüğü, Siyasi Partiler Kanunu ile seçim kanunlarında uyum düzenlemelerinin yapılarak güçlü hükümet, güçlü yasama, tarafsız ve bağımsız yargı yolununun açılacağına,

İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ve kuvvetlerin uyumlu çalışmasını sağlayacak mekanizmaların tartışılması gerektiğine,

Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu, İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine, Cumhurbaşkanının görev ve yetkilerinin Anayasa'nın 104'üncü maddesinde düzenlendiğine,

Batman Milletvekili Mehmet Ruştı Tiryaki, Sinop Milletvekili Nazım Maviş'in HDP grup önerisi üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Kayseri Milletvekili Çetin Arık, CHP grup önerisinin verilme gerekçesine,

Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin, Adana ilinde eşinin beylik tabancasıyla hayatına son verilen Büşra Gül'e Allah'tan rahmet dilediğine, artan kadın cinayetlerinin son bulması için Meclisin kalıcı çözümler üretmesi gerektiğine,

Afyonkarahisar Milletvekili Burcu Köksal, Afyonkarahisar ili Sinanpaşa ilçesi Nuh beldesinde bulunan jeotermal suyun işletilmesi ruhsatının köylülere verilerek elde edilecek gelirin Afyonkarahisar halkına dağıtılmasını talep ettiklerine,

Ordu Milletvekili Cemal Enginyurt, Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı Hakkında Kanun Teklifi'yle konaklama tesislerinden yüzde 1 ciro üzerinden pay alınmasını öngören düzenlemeden vazgeçilmesi gerektiğine,

İzmir Milletvekili Tamer Osmanağaoğlu, mevcut uçak seferlerinin artırılmasının İzmir ili için önem arz ettiğine, Bakırçay havzasına ticaretin ve turizmin gelişmesi için havalimanı yapılması çalışmalarına katkı sunmaya hazır olduklarına,

Adana Milletvekili Tulay Hatimoğulları Oruç, 10 Temmuz Ali İsmail Korkmaz'ın ölümünün 6'ncı yıl dönümü vesilesiyle Gezi şehitlerini saygıyla andığına, Hatay Valiliğince uygun görülmeyen Samandağ ilçesinde 16 Temmuz 2019 tarihinde düzenlenmek istenen Grup Yorum konseri için yapılan başvurunun tekrar değerlendirilmesini talep ettiklerine,

Gaziantep Milletvekili İrfan Kaplan, Gaziantep, Kahramanmaraş ve Hataylı çiftçilerin sağlıklı sulama yapabilmesi için Kılavuzlu Barajı'nın kullanıma açılması gerektiğine,

Kocaeli Milletvekili Saffet Sancaklı, 11 Temmuz Srebrenitsa katliamının 24'üncü yıl dönümü vesilesiyle şehitlere Allah'tan rahmet dilediğine,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmının:

1'inci sırasında yer alan ve görüşmeleri yarım kalan, İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülmesi kabul edilen, Konya Milletvekili Ziya Altunyalız ve Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili İstanbul Milletvekili Mehmet Muş ile 50 Milletvekilinin Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı Hakkında Kanun Teklifi (2/1988) ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Raporu'nun (S. Sayısı: 94) ikinci bölüm üzerindeki görüşmeleri tamamlandı, verilen aradan sonra Komisyon temsilcileri Genel Kurulda hazır bulunmadığından ertelendi.

Manisa Milletvekili Özgür Özel, Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Başkanı Tahir Akyürek'in sorulan sorulara özenle cevap vermesinin kaliteli yasamaya katkı sağladığına, Plan ve Bütçe Komisyonunun Kalkınma Planlarının Yürürlüğe Konması ve Bütünlüğünün Korunması Hakkında Kanun'a aykırı şekilde çalıştırıldığına,

İstanbul Milletvekili Mehmet Doğan Kubat, Manisa Milletvekili Özgür Özel'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Manisa Milletvekili Özgür Özel, İstanbul Milletvekili Mehmet Doğan Kubat'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Manisa Milletvekili Özgür Özel, Manisa ili Salihli ilçesinde meydana gelen trafik kazasında hayatını kaybeden vatandaşlara Allah'tan rahmet dilediklerine,

Afyonkarahisar Milletvekili Ali Özkaya, Kayseri Emniyet Müdürüyle ilgili ifadelerini düzeltmek istediğine,

Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu, TRT'ye İdlib'de herhangi bir kurumsal ödülün verilmesinin söz konusu olmadığına, Manisa ili Salihli ilçesinde meydana gelen trafik kazasında hayatını kaybeden vatandaşlara Allah'tan rahmet dilediğine,

Ordu Milletvekili Cemal Enginyurt, iç turizmde yerli turistlerle kıyaslandığında yabancı turiste uygulanan fiyatların düşük tutulmasıyla ne yapılmak istendiğini Kültür ve Turizm Bakanlığı yetkililerinden öğrenmek istediğine,

Manisa Milletvekili Özgür Özel, komisyonlarda muhalefetin katkılarının göz ardı edildiğine,

Manisa Milletvekili Özgür Özel, kötü ekonomi yönetiminin Türkiye'yi ucuz tatil beldesine dönüştürdüğüne ve demokrasi duyarlılığı yüksek turistin gelmediğine,

Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu, yasama faaliyetlerinin bir bütün olduğuna, Türkiye'nin AK PARTİ iktidarları döneminde hem turist sayısı hem de turizm gelirleri bakımından rekor kırdığına,

İstanbul Milletvekili Yavuz Ağırlioğlu, Hükümetin vergiyi adaletle dağıtarak yükü daha çok üstüne alması gerektiğine,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Gündemde başka bir iş bulunmadığından, 11 Temmuz 2019 Perşembe günü saat 14.00'te toplanmak üzere birleşime 23.24'te son verildi.

Süreyya Sadi BİLGİÇ

Başkan Vekili

Şeyhmus DİNÇEL

Mardin

Kâtip Üye

Burcu KÖKSAL

Afyonkarahisar

Kâtip Üye

Nurhayat ALTACA KAYIŞOĞLU

Bursa

Kâtip Üye

Emine Sare AYDIN YILMAZ

İstanbul

Kâtip Üye

II.- GELEN KÂĞITLAR

No: 146

**11 Temmuz 2019 Perşembe
Cumhurbaşkanlığı Tezkereleri
(Milletvekili Dokunulmazlığı)**

1.- İzmir Milletvekili Kemal Kılıçdaroğlu'nun Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/779) (Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.07.2019)

2.- Van Milletvekili Murat Sarısaç'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/780) (Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.07.2019)

3.- Aydın Milletvekili Bülent Tezcan'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/781) (Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.07.2019)

4.- Ankara Milletvekili Koray Aydın'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/782) (Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.07.2019)

5.- Ağrı Milletvekili Berdan Öztürk'ün Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/783) (Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.07.2019)

6.- Muş Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/784) (Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.07.2019)

7.- Şanlıurfa Milletvekili Ömer Öcalan'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/785) (Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.07.2019)

Yazılı Soru Önergeleri

1.- Konya Milletvekili Fahrettin Yokuş'un, 28. TBMM Başkanı Binali Yıldırım'a tahsis edildiği iddia edilen konut ve personele ilişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı'ndan yazılı soru önergesi (7/12597) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.05.2019)

2.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, iade edilen bazı soru önergelerine ilişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı'ndan yazılı soru önergesi (7/13170) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.06.2019)

3.- Denizli Milletvekili Yasin Öztürk'ün, 28. TBMM Başkanı Binali Yıldırım'ın bir açıklamasına ilişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı'ndan yazılı soru önergesi (7/13261) (Başkanlığa geliş tarihi: 12.06.2019)

4.- Giresun Milletvekili Necati Tıg'lı'nın, milletvekili çalışma odaları için satın alınan yazıcılara ilişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı'ndan yazılı soru önergesi (7/13262) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.06.2019)

5.- Denizli Milletvekili Yasin Öztürk'ün, soru önergeleri ile ilgili işlemlere ilişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı'ndan yazılı soru önergesi (7/13495) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.06.2019)

6.- Denizli Milletvekili Yasin Öztürk'ün, soru önergelerinin cevaplandırılmasına ilişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı'ndan yazılı soru önergesi (7/13496) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.06.2019)

11 Temmuz 2019 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.00

BAŞKAN: Başkan Vekili Süreyya Sadi BİLGİÇ

KÂTİP ÜYELER: Nurhayat Altaca KAYIŞOĞLU (Bursa), İshak GAZEL (Kütahya)

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisinin 101’inci Birleşimini açıyorum.

Toplantı yeter sayısı vardır, görüşmelere başlıyoruz.

Gündeme geçmeden önce üç sayın milletvekiline gündem dışı söz vereceğim.

Gündem dışı ilk söz, Srebrenitsa soykırımının 24’üncü yıl dönümü münasebetiyle söz isteyen Afyonkarahisar Milletvekili Sayın Ali Özkaya’ya aittir.

Buyurun Sayın Özkaya. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

III.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI

1.- Afyonkarahisar Milletvekili Ali Özkaya’nın, Srebrenitsa soykırımının 24’üncü yıl dönümüne ilişkin gündem dışı konuşması

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Sayın Başkanım, saygıdeğer milletvekilleri ve ekranları başında bizi dinleyen, izleyen aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün 11 Temmuz 2019. Yirmi dört yıl önce Avrupa’nın ortasında yaşanan bir dramı, Srebrenitsa soykırımını unutmadığımızı, insanlığın alnında kara bir leke gibi duran bu vahşeti hiçbir zaman unutmayacağımızı ve Aliya İzzetbegović’in şu sözlerini hatırlatarak sözlerime başlamak istiyorum: “Ne yaparsanız yapın ama soykırımı unutmayın çünkü unutilan soykırım tekrarlanır.”

Yugoslavya’nın dağılma sürecinden önce Sırların sonra Hırvatların Bosna-Hersek’e işgal maksadıyla saldırımları üzerine 1992-1995 yılları arasında kanlı bir savaş yaşanmıştır. Avrupa ve Amerika Birleşik Devletleri’nin girişimiyle 1995’te Dayton Anlaşması yapılmış ve Bosna-Hersek Cumhuriyeti Sırp, Hırvat ve Boşnak bölgelerine bölünmüştür. Kırk üç ay süren savaşta işgalciler 200-250 bin Boşnak’ı planlı ve sistemli bir şekilde katletmiş ve yüz binlerce insanı evlerinden etmiştir ancak Sırlar en büyük vahşeti ve soykırımı Birleşmiş Milletlerin güvenli bölgesi olan Srebrenitsa’da yapmışlardır. 1993’te Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi kararıyla Srebrenitsa güvenli bölge olarak ilan edilmiş ve Birleşmiş Milletler Koruma Gücü koruması altına alınmıştır. Buna rağmen, kuşatma altında olan Srebrenitsa’ya Sırlar saldırıları üç yıl boyunca devam ettirmiştir.

11 Temmuz 1995’te Sırp kuvvetleri güvenli bölge Srebrenitsa’yı işgal etmişler ve Birleşmiş Milletler Koruma Gücünün Hollandalı askerleri Sırların önünden çekilerek görevlerini yapmamışlardır veyahut da gizli görevlerini yapmışlardır. Sırp işgalciler, Srebrenitsa ve çevresinde İkinci Dünya Savaşı’ndan sonra Avrupa’nın gördüğü en büyük soykırımı yapmışlardır. Sırlar, bebek, çocuk ve kadınlar dâhil 8.732 Boşnak’ı katlederek toplu mezarlara atmış, 30 bin civarında Müslüman’ı silah zoruyla evlerinden kovmuş, Türk, Boşnak, İslam eserlerini tahrip etmiş ve her çeşit vahşeti sergilemişlerdir. Bu vahşetin orta yerinde masumiyet, Bosnalı bir çocuğun katliamdan önce annesine sorduğu şu soruda saklıydı: “Çocukları küçük kurşunlarla öldürürler, değil mi anne?”

Saygıdeğer milletvekilleri, yiğit mücahit ve Srebrenitsa’nın efsane komutanı Naser Oriç, Batılılar Bosna-Hersek’in parçalanmasına taraf iken ve Müslümanların yok edilmesine göz yumarken Türkiye gibi büyük bir gücün savaş boyunca Boşnakları desteklemesinin onur verici olduğunu vurgulamıştır.

O, Sırların Boşnakları Türk gördüğünü ve bu sebeple de yok etmeye çalıştıklarını şöyle dile getiriyor: “Türk halkının Boşnak halkıyla aynı duyguları paylaşması bizim için çok değerlidir. Biz Boşnak’ız ama Sırlar savaşta bize hep ‘Türkler’ diye hitap ediyordu. Kendi aralarında konuşurken de Sırlar bize ‘Boşnak’ değil ‘Türk’ diyordu.” Nitekim Aliya İzzetbegoviç de “Tabuta konmuş olsa bile toprağa gömülmediği sürece Türkler en büyük güvencemizdir.” demiş ve vefatından bir gün önce kendisini ziyaret eden Sayın Cumhurbaşkanımıza da “Bosna’yı sizlere emanet ediyorum.” demiştir.

Türkiye olarak o gün Bosna’da olduğu gibi bugün de tüm mazlum milletlerin yanındayız. Aliya İzzetbegoviç’in “Ve her şey bittiğinde hatırlayacağımız şey düşmanlarımızın sözleri değil, dostlarımızın sessizliği olacaktır.” sözleri de Srebrenitsa’da olduğu gibi bugün de yaşanan benzer trajedilerde sessiz kalmayacağımızı ve kalmamamız gerektiğini bize hatırlatıyor.

Yine Aliya “Bunu hiç unutma evlat, Batı hiçbir zaman uygar olmamıştır ve bugünkü refahı, devam edegelen sömürgeciliği, döktüğü kan, akıttığı gözyaşı ve çektiği acılar üzerine kuruludur.” sözüyle sözde uygar Batı medeniyetinin iç yüzünü gözler önüne sermiştir.

Yalnızca Müslüman oldukları için katledilen, soykırıma maruz kalan Boşnakları Avrupa’nın orta yerinde kaderine terk eden Batı medeniyetinin çifte standardı ve ikiyüzlülüğüne karşı Türkiye Cumhuriyeti olarak her zaman tüm mazlumların yanında olduğumuzu ifade etmek istiyorum.

Bu vesileyle, Srebrenitsa soykırımında katledilen tüm şehitlerimizi rahmetle anıyorum ve yine bilge lider Aliya İzzetbegoviç’in umut aşılayan şu sözleriyle sözlerime son veriyorum: “Bizi toprağa gömmeye çalıştılar fakat tohum olduğumuzu bilmiyorlardı. Tohumlar fidanlandı, filizlendi, büyük ağaçlar oldu.”

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum ve tüm şehitlerimizin ruhuna Fatiha’lar diliyorum. (AK PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Özkaya.

Gündem dışı ikinci söz, Balıkesir’in sorunları hakkında söz isteyen Balıkesir Milletvekili İsmail Ok’a aittir.

Buyurun Sayın Ok. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

2.- Balıkesir Milletvekili İsmail Ok’un, Balıkesir’in sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması

İSMAİL OK (Balıkesir) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; öncelikle sözlerime başlarken hepimizi muhabbetle selamlıyorum.

Benden önceki konuşmacının ifade ettiği gibi, Avrupa’nın göbeğinde, sözde medeni dünyanın gözleri önünde Boşnak kardeşlerimize yapılan katliamı ben de bir kez daha lanetliyorum.

Saygıdeğer milletvekilleri, dün partili Cumhurbaşkanı Sayın Erdoğan konuşma yaptığı sırada Balıkesir Büyükşehir Belediyesinden 100 çalışanımızın daha işine son verildi. Sayın Erdoğan dün HAK-İŞ kongresinde yaptığı konuşmada “İşçilerimizin, çalışanlarımızın yanındayız. Kimsenin hakkının yenmesine, ekmeğinden, işinden olmasına, hukuksuzluğa uğramasına izin vermeyeceğiz.” dedi. Şu ana kadar çıkarılanların sayısı 700’ü geçti. Dolayısıyla partili Cumhurbaşkanı Sayın Erdoğan’a Balıkesir Büyükşehirde yapılan kıyım da el atması için -eğer kendilerinden gizliyorlarsa- özellikle kürsüden, yüce Meclisten sesleniyorum.

Yine, BALTOK denilen firmadan dün 60 kişi çıkarıldı, güya bunlar bankamatik memuruymuş. Peki, bunları kim aldı? Önceki AK PARTİ’li belediye başkanı aldı. Kendi aldıklarını kendileri bankamatik memuru diye çıkarıyorlar. Daha önce bunu Meclis kürsüsünde dile getirdiğimde Balıkesir milletvekilimiz, hemşehrimiz burada çok nazik ve kibar bir şekilde bunların doğru olmadığını söyledi ama Balıkesir Büyükşehir Belediyesi adına Balıkesir yerel basınına “400 işçi değil, 300 işçi çıkarıldı.”

diye açıklama yapıyor. Bunların hangisi doğru? Hak, hukuk, adalet bütün çalışanlar için olmazsa olmaz diyoruz ve özellikle, dün Sayın Cumhurbaşkanının kamuoyunun önünde söylediği bu sözlerin gereğini yapmasını Balıkesirli hemşehrilerimiz adına istirham ediyorum.

Yine, Balıkesir’de israf ve savurganlık diz boyu, devam ediyor. Önceki belediye zamanında kurulan BALTOK’ta şu anda çivi çakılmıyor. Binaların camları kırılmakta, camlar çerçeveler yerlerde -bunlar tüyü bitmemiş yetimin hakkı- çimentolar taşlaşmış. Peki bunun vebalini, hesabını sorması gerekenler ne yapıyor? İşte BALTOK dün 60 kişiyi daha çıkardı.

Balıkesir Büyükşehir Belediyesinin yaptıklarını gerçekten anlatmakla bitirmemiz söz konusu değil. Balıkesir’de 1 temmuzdan itibaren başlayacak olan ve özellikle öğrenci kardeşlerimiz için yapılan yolcu taşıma ücretlerindeki fahiş fiyattaki zam katlanılır düzeyde değildir. Ama Balıkesir’de Balıkesir Büyükşehir Belediyesinin anlaşma yaptığı bir Asis firması var. Bu firma sadece yazılım yaptığı için 170 bin yolcu taşıma garantisi veriliyor. Yol mu yaptınız, köprü mü yaptınız, şoför esnafımızın arabasını mı aldınız? Bunun üzeri nereden karşılanıyor? Balıkesirlilerin maalesef alın terinden karşılanıyor. Balıkesir Büyükşehir Belediyesi yılda 3 milyon 102 bin 500 lira bu firmaya tüyü bitmemiş yetimin hakkını haksız bir şekilde gasbettirmektedir. İşte anlaşma burada, 170 bin yolcu taşıma garantisi. Yaklaşık 1.000 liraya mal edilecek olan yolcu taşıma araçlarındaki indi-bindi cihazları, dit cihazı yaklaşık 4.000 dolarlara aldırılmıştır ve özellikle bir firma gösterilmiştir.

Onun için diyoruz ki: Balıkesir Büyükşehir Belediyesindeki bu işçi kıyımını, Balıkesir Büyükşehir Belediyesindeki bu israf düzeninin hesabını, vicdan sahibi olan herkesin sorması gerektiğini buradan, yüce Meclisten bir kez daha ifade ediyorum.

Büyükşehir Belediye Başkanı maalesef ne dediyse tam tersini yaptı. “Yücel Başkan, Balıkesirspor Şampiyon” diye billboardlar astırıldı, şimdi Balıkesirspor kaderine terk edildi. Biz geçmişte Balıkesirspor taraftarlarının maddi manevi fedakâr destekleriyle Balıkesirspor’u 3. Lig’den Süper Lig’e çıkardık.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İSMAİL OK (Devamla) – Sözümü toparlıyorum.

BAŞKAN – Toparlayın lütfen.

İSMAİL OK (Devamla) – Seçim meydanlarında “Yücel Başkan, Balıkesirspor Şampiyon” diyen Sayın Belediye Başkanını bu sözlerini tutmaya davet ediyorum. Ne söz verdiyse tam tersini yaptı. “Kimsenin işiyle, aşıyla oynanılmayacak.” dedi, yaklaşık 700 işçinin -ki bunlardan önemli bir kısmı Meclisten geçirdiğimiz yasayla taşeronların “Kadroya geçtik.” diye kurban kestiği, mevlit yaptığı kardeşlerimiz- işine son verdi. “Balıkesirspor sahipsiz kalmayacak.” dedi, Balıkesirspor’u maalesef yüzüstü bıraktı. İsraf ve savurganlık aynen önceki dönemde olduğu gibi bütün hızıyla devam etmektedir ama Balıkesir halkı adına biz bunların takipçisiyiz.

Bu vesileyle, başta yüce Meclisimiz olmak üzere bizleri ekranları başında izleyen bütün vatandaşlarımızı saygıyla selamlıyorum. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Gündem dışı üçüncü söz, gıda terörü hakkında söz isteyen Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer’e aittir.

Buyurun Sayın Gürer. (CHP sıralarından alkışlar)

3.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer’in, gıda terörüne ilişkin gündem dışı konuşması

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; su, hava gibi gıda da insan yaşamının vazgeçilmezidir. Uluslararası gıda terörünün yanı sıra, ulusalda yaşadığımız sorunları bir milletvekili olarak Tarım Bakanlığının sitesinde okuduğum bir söz üzerine burada dile getirmek istedim. Bakanlık diyor ki: “Gıdanın en büyük denetçisi vatandaşdır; gıdayı denetleyin, bizi de uyarın.”

Bu bağlamda, Tarım Bakanına buradan sesleniyorum: Taklit ve karışık ürünlerle ilgili Bakan olduğunuzdan bugüne kadar açıklama yapmadınız. Bakanlığınız döneminde hiçbir denetim yapılmadı mı? Sizin Bakanlığınızdan önce yapılan denetimlerde ortaya çıkan ürünler duyuru yoluyla kamuoyuyla paylaşılıyor ve bu bağlamda yurttaşlar bilinçlenebiliyordu.

Değerli milletvekilleri, gıda terör kadar önemli bir silah. GDO'lu ürünlerin insan sağlığı üzerindeki etkisi az gelişmiş ülkelere GDO'lu ürünleri sevk ederek para kazanan rantçıların iştahını kabartıyor. Bunun sonucu olarak da dünyada olduğu gibi, ülkemizde de kalp, kanser ya da beyin kanamasından ölümler artıyor çünkü ne yedeğimizi ne içtiğimizi ne tükettiğimizi yeterince bilmiyoruz. Rafta satılan bir üründe koruyucu miktarı belirtiliyor ama onun dışında, o rafın dışında farklı 10 tane ürün aldığımızda, koruyucu yer alan ürünlerle kendimizi zehirliyoruz. Doğal olarak, bu sorunların insan yaşamı üzerindeki etkisini Meclis olarak detaylı olarak ele almamız gerekiyor.

On yıllık plana baktım, süresi doldu, söylenenlerin hiçbiri olmamış. Önümüzdeki süreçte de maddeler olarak yazılmış, bundan sonra ne kadar olur bilmiyorum ama Türkiye için büyük bir tehlikeye daha dikkat çekmek istiyorum. Gittiğiniz lokantada, fırında, benzer iş yerlerinde kaçak işçiler çalışıyor. Bunu gittiğiniz zaman siz de görüyorsunuz, saptıyorsunuz. Geçmişte gıdayla ilgili üretim yapılan her yerde portör muayenesi ve akciğer filmi çalışanlar için zorunluluktan ancak bununla ilgili yapılan düzenlemede çalıştırana bu iş bırakıldı. Bir salgın hastalığın ya da birinde olan hastalığın size bulaşabileceği bir yol da gıdadır. Bu konunun dikkate alınması gerekiyor. Daha önce gıdayla ilgili denetimler belediyenin de yapabildiği bir olaydı ancak bu, Tarım Bakanlığına geçti, Tarım Bakanlığının kadroları bu konuda yeterli değil. Yeniden belediye zabıtalara eliyle bu kontrollerin yapılması gerekiyor. Merdiven altı üretimin, kayıt dışının kontrol altına alınmaması sağlığımız açısından ayrıca sorunlar yaratıyor.

Değerli milletvekilleri, son dönemlerde yurt dışına giden ürünlerle ilgili de kamuoyuna yansıyanları sizler de okuyorsunuz. Örneğin, domates Rusya'dan domates güvesi nedeniyle iade ediliyor ya da erik Akdeniz sineği yüzünden iade ediliyor. Esasında domates güvesi de, Akdeniz sineği de bu coğrafyanın değil, ithal ürünler yoluyla bu ülkeye gelen zararlılar. Rusya onları laboratuvarında kontrol edip saklıyor, iade ediyor ama biz Türkiye'de bunları tüketmenin ötesinde ülkenin bütününde bu hastalıkların ve zararlıların yaygınlaşmasının yolunu açıyoruz. Gelen tohumla patatesteki kanser 27 ilde topraklarımıza ekim yapılmasının önünü kesti. Akdeniz sineği, 45 ilde, ne yazık ki üreticinin ürettiği ürününü pazarlanamaz duruma düşürdü. Bunların sorumlusu Tarım Bakanlığı. Bakınız, Adalet ve Kalkınma Partisi döneminde 2006 yılında domuz eti kasaplık hayvan eti sayıldı; şu anda helal gıdanın yanında kasaplık et olarak satılıyor. Yapılan denetimde bir iş yerinde 8 denetimin 5'inde köfte harcında domuz varlığı tespit edilmiş ama orası kapatılmıyor. Tüketmek isteyen tüketebilir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Gürer, tamamlayın lütfen.

ÖMER FETHİ GÜRER (Devamla) – Ne var ki, domuz etinin köftede olduğunu yazarak satıyorsa yasal hakkı ama yurttaş onu “dana eti” diye alıyor. Yurttaş bu şekilde yanıltarak domuz karışımı eti “dana eti” diye yedirmeye hiç kimsenin hakkı yok.

Bunun yanı sıra, farklı firmaların ülkemize soktuğu ürünlerde yaşanan sorunlar nedeniyle bunlara karşı da önlemler alınması gerekiyor. Laboratuvarlarımızın yetersiz olduğu, yurt dışına giden ürünlerin ortaya çıkan sorunlarından görülüyor. Et konusu da ülkemizde sorunlu olan bir alan. Biraz evvel Srebrenitsa'yı anarken -Yugoslavya'da yaşananları söyleyen sayın vekilim buradan gitti herhâlde- şunu belirtmek lazım: Sırbistan'dan et alıyoruz, Sırbistan'dan yetişmeyen ayçiçeğini alıyoruz, İsrail'den tohum alıyoruz, sonra bunlara veryansın ediyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Gürer.

ÖMER FETHİ GÜRER (Devamla) – Bize ait olan, kendimizin yerli ürünlerini bu anlamda sahiplenmiyoruz ve sorunların varlığına da bir nedenle bu tohumlarla yol açıyoruz.

Yüce Meclisi saygıyla selamlarım. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, şimdi sisteme giren ilk yirmi milletvekiline yerlerinden birer dakika süreyle söz vereceğim. Bu sözlerin ardından da sayın grup başkan vekillerinin söz taleplerini karşılayacağım.

Sayın Şeker, buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR

1.- Kocaeli Milletvekili İlyas Şeker'in, turizm gelirlerine ilişkin açıklaması

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Türkiye 29,5 milyar dolarla 2018 yılı turizm gelirleri açısından, ülkeler arasında 14'üncü sırada yerini almaktadır. Ülkemizin 2023 yılı yabancı ziyaretçi hedefi 67,7 milyon, toplam ziyaretçi sayısının ise 75 milyon olması amaçlanmıştır. Genel Kurulumuzda görüşülmekte olan Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı Hakkında Kanun Teklifi'nin yasalaşmasıyla, aynı anda dört mevsimin yaşandığı cennet vatan ülkemizin tanıtımına ve turizmin çeşitlenmesine sağlayacağı katkıyla, dünyanın her tarafından turistlerin gelmesine ve turizm gelirlerinin artmasına katkı sağlayacağına inanıyoruz.

Bacalı sanayinin merkezi olan seçim bölgem Kocaeli “bacasız sanayi” dediğimiz turizmde de doğasıyla, deniziyle, ilk çağlara uzanan tarihiyle ve büyükşehir belediyesinin çevreye yaptığı yatırımlarla turizmde de iddialı bir kent hâline gelmiştir.

Emeği geçenlere teşekkür ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Şimşek...

2.- Mersin Milletvekili Baki Şimşek'in, çiftçilerin sorunlarına ilişkin açıklaması

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, Türkiye'nin sofralık üzüm ihtiyacının çoğunluğu seçim bölgem olan Mersin'de yetişmektedir. Şu anda Irak Hükümeti Türkiye'den üzüm alınmasını yasaklamış, diğer sert çekirdekliyle ilgili de ton başı gümrük vergisi koymuştur. Bu yıl zaten hava şartlarından dolayı çiftçi çok zor durumdadır, ürün kalitesi düşüktür. Irak, Türkiye'de yetişen üzümün büyük bir kısmını her yıl ithal ediyordu. Bununla ilgili Tarım Bakanlığının mutlaka bir girişimde bulunmasını talep ediyorum. Yoksa on beş yirmi gün sonra zaten çok zor durumda olan çiftçi -şu anda üzüm 1 TL, domates 60 kuruş, karpuz 30 kuruş- icaralarla, hacizlerle baş başa, kaderiyle baş başa kalacaktır. DSİ, sulama sularıyla ilgili icra göndermektedir. Ziraat Bankasının acilen çiftçilerle ilgili borcu ertelemesi gerekmektedir. Tarımsal sulamayla ilgili de çiftçilerimiz çok büyük sorunlarla karşı karşıya kalmaktadır; abone olurken sorunlarla karşılaşılıyorlar, Enerjisa'yla sorunlar yaşıyorlar. Elektrik paraları çok fazla. Bununla ilgili Tarım Bakanlığının önlem almasını talep ediyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Özdemir...

3.- İstanbul Milletvekili Sibel Özdemir'in, On Birinci Kalkınma Planı'nın yaşanan sorunlara çare üretmeyeceğine ilişkin açıklaması

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

2019-2023 dönemini kapsayan On Birinci Kalkınma Planı aradan geçen yedi ayın sonunda, nihayet, temmuz ayı ortasında Sayın Cumhurbaşkanı tarafından Meclise sunulabildi. Plan ve Bütçe Komisyonunda önceki gün gerçekleştirilen sunuma katılan bir milletvekili olarak bu kalkınma planının

yaşanan ekonomik sıkıntılara, ekonomik krize, işsizliğe, yüksek faize, yüksek enflasyona, eğitim sorununa, hukukun üstünlüğüne ve yargıya güvene çare üretmeyeceği çok açıktır. Çünkü değerli milletvekilleri, on yedi yıldır ülkeyi tek başına yönetme sorumluluğunu alan AK PARTİ iktidarları bu planda tekrar tekrar ifade edilen ve yıllardır çözemediği sorunları önümüzdeki beş yılda çözmeye temennilerini kâğıda dökmekten başka bir şey yapmamaktadır. Hedeflerin tutturulması mümkün değildir. Özellikle, planda dikkat çeken unsur, eğitimin hiçbir kademesinin sorunlarını çözmeden, bekleyen onca sorun varken bir oldubittiyle kadın üniversitesi açmayı bu planın içine koyan bu iktidarla, bu kadrolarla ülkenin huzura, refaha kavuşarak kalkınması maalesef mümkün değildir.

BAŞKAN – Sayın Bakırlioğlu...

4.- Manisa Milletvekili Ahmet Vehbi Bakırlioğlu'nun, Salihli'de meydana gelen kazada hayatını kaybedenlere Allah'tan rahmet, ailelerine başsağlığı dilediğine ve çiftçilerin sorunlarına ilişkin açıklaması

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sözlerime dün Salihli ilçemizde meydana gelen kazada hayatını kaybeden 6 yurttaşımıza Allah'tan rahmet, ailelerine başsağlığı dileyerek başlıyorum.

Değerli milletvekilleri, toplumun en dertli kesimi kuşkusuz çiftçilerdir. Çiftçilerimiz alın terinin karşılığını bir türlü alamıyor, buna rağmen vatan ve toprak sevgisiyle üretmeye devam ediyorlar. Bu yüzden biz milletvekilleri sık sık çiftçilerin dertlerini, sorunlarını burada dile getiriyoruz. Bildiğiniz üzere, tarım sektörü desteklerle ayakta durmakta, maalesef destekler de zamanında ödenmiyor. Bizzat Cumhurbaşkanımız tarafından tüm desteklerin Ramazan Bayramı'ndan önce ödeneceği sözü verildi fakat pamuk desteklemelerinin sadece üçte 2'si ödendi, üçte 1'i kaldı, kalanın ne zaman ödeneceği ise belli değil.

İhracat kaydıyla biber eken çiftçilerimizin 2017 ihracat destekleri hâlâ ödenmedi. Hükûmet çiftçiye verdiği sözü tutmalı, önümüz Kurban Bayramı, hiç olmazsa Kurban Bayramı öncesi çiftçilerin tüm destekleme alacakları ödensin diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Kaya...

5.- Trabzon Milletvekili Ahmet Kaya'nın, iktidar temsilcilerinin verdikleri sözleri tutmaları gerektiğine ilişkin açıklaması

AHMET KAYA (Trabzon) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Meclisimiz yakın bir gelecekte tatile girecek. Oysa, milletimiz kendilerine verilen sözlerin ivedilikle tutulmasını bekliyor. Sözde 3600 ek gösterge seçimden önce çıkacaktı. Öğretmenlerimiz, polislerimiz, imamlarımız, hemşirelerimiz umutla 3600'ün çıkmasını bekliyor.

Sayın Cumhurbaşkanı af teklifiyle ilgili “Seçimlerden sonra Meclis açıldığında görüşülecek.” demişti. Seçim çoktan bitti. Cezaevindeki insanlar ve aileleri, yakınları umutla bu konunun görüşülmesini bekliyor.

Emeklilikte yaşa takılanlar, atama bekleyen öğretmenler, mühendisler, sağlıkçılar, kadro bekleyen taşeron işçileri, intibak yasasının çıkmasını bekleyen emekliler, borçlarına yapılandırma bekleyen çiftçilerimiz ve esnaflarımız, sorunlar sıra sıra, hepsi çözüm bekliyor.

İktidar temsilcilerine çağrıda bulunuyoruz, verdiğiniz sözleri lütfen tutun diyoruz. Milletimizin öncelikli sorunlarını ötelemekten vazgeçin.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Öztunç...

6.- Kahramanmaraş Milletvekili Ali Öztunç'un, taşımali eğitim gören öğrencilere verilen yemeklerin tekrar özel şirketlere ihale edilmesi gerektiğine ilişkin açıklaması

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Türkiye'nin dört bir yanında olduğu gibi, benim seçim bölgem Kahramanmaraş'ta da taşımali eğitim sistemi çerçevesinde öğrencilere yemekler veriliyordu ve bu yemekler özel şirketler tarafından temin ediliyordu, özel şirketler ihaleyle bunu alıyorlardı ancak son zamanlarda bunlar Millî Eğitime ve öğretmenlerine devredilmiş durumdadır. Öğretmenlerinin bu yemekleri yapma şansı gerçekten yoktur, aynı zamanda, kaliteli yapma şansı da gerçekten yoktur. Özel şirketler, yemek firmaları zaten ekonomik sıkıntı yaşıyorlar. Bu bir yanlış karar olmuştur, bunun düzeltilmesi gerekmektedir, en azından çocuklarımızın daha kaliteli yemek yemesi açısından iktidarı bu konuda uyarıyorum. Lütfen, bu konuda yeni bir çalışma başlatın diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Hancıoğlu...

7.- Samsun Milletvekili Neslihan Hancıoğlu'nun, fındık alım fiyatı ve miktarının derhâl açıklanması gerektiğine ilişkin açıklaması

NESLİHAN HANCIOĞLU (Samsun) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

On beş yıldır olduğu gibi Karadeniz çiftçisinin alın teri üzerinde yine sinsi oyunlar oynanıyor, yine kumpas kuruluyor. Daha Bakanlık tahmini rekolteyi açıklamadı ama ihracatçı birlikleri Amerika'daki konseye ülkemizin tahmini fındık rekoltesini 770 bin ton olarak bildirdi. Bu aceleciliğin sebebi nedir? Rekolteyi yüksek gösterip algı operasyonu yapmak, fındık alım fiyatını aşağılara çekmek, üreticimizi mağdur etmek kime hizmet etmektir, kimin haddinedir? Tarım ihracatından döviz girdisi bakımından ilk sırada yer alan fındığımızın değeri düşürüldükçe çiftçimiz de ülkemiz de zarar ettiriliyor. Fındığımızı on beş yıldır aynı kumpaslar kuruluyor. İktidar, izlediği politikalarla bu kumpasa hep çanak tutuyor. Yeter artık. Fındık üreticimiz kimsenin oyuncağı değil, olmayacak da. Devletin ofisi, alım fiyatı ve miktarını derhâl açıklamak zorunda. Aksi takdirde lobicilere, karaborsacılar, vurgunculara hizmet etmiş olunacaktır.

BAŞKAN – Sayın Tanal...

8.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, bir yıllık sürenin sonunda Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin sürdürülemez olduğunun ortaya çıktığına ilişkin açıklaması

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Değerli Başkanım, değerli milletvekilleri; Cumhurbaşkanlığı seçiminde “Eğer Cumhurbaşkanlığı sistemi kabul edilirse demokrasi olacak, ayrımcılık bitecek, yolsuzluk bitecek, fişlemeler yapılmayacak, ekonomi uçacak, adaletsizlikler bitecek, hukuksuzluk bitecek, terör bitecek, işsizlik bitecek, enflasyon düşecek, döviz düşecek, zamlar olmayacak, basın özgürlüğü tam gerçekleşecek, istihdam yaratılacak, her şey güllük güllüştürülecek, kayırmacılık bitecek, şatafat bitecek, israf bitecek.” denildi. Bir yıllık sürenin sonucunda Türkiye’de artık Cumhurbaşkanlığı sisteminin sürdürülemez olduğu ortaya çıktı. Çare, parlamenter sistemin iyileştirilerek yeniden uygulanmasıyla demokrasi ve hukuk devletiyle gerçekleşir.

Teşekkür ediyorum, saygılarımı sunarım.

BAŞKAN – Sayın Katırcıoğlu... Yok.

Sayın Barut...

9.- Adana Milletvekili Ayhan Barut'un, hayvan yetiştiricilerine verilen aşıların ücretsiz olması gerektiğine ilişkin açıklaması

AYHAN BARUT (Adana) – Sayın Başkan, hayvancılığımızın geleceği ve hayvan sağlığının korunması için salgın hastalıklarla mücadele programı var. Koruma programında yer alan Brusella, şap ve çiçek gibi hastalıklara karşı projeli aşı uygulaması var. Bu aşılar hayvan yetiştiricilerimize ücretsiz olarak sunuluyordu. Görevli veteriner hekimler el emeğinin dışında ücretsiz olarak bu aşıları yapıyordu. Ne yazık ki Tarım Bakanı zorunlu olan tüm aşıları ücretli yaptı.

Salgın hastalıkların önüne ancak aşılama geçilir. Hayvan sağlığını korumak, hayvancılığımızı geliştirmek şarttır. Ama yetiştiricinin bu ücretleri ödeyecek gücü yoksa ne yapacak? Her gün yem fiyatları inanılmaz derecede yükselirken, üretim maliyetleri artarken, yetiştiriciler zarar ederken nasıl para bulup aşı yaptıracak? Hayvan sağlığını korumak, buna bağlı olarak insan sağlığını korumak devletin göreviyse bu aşilar neden ücretlidir? Bir iş hem paralı hem mecbur olabilir mi? Zorunlu aşilar yapılmazsa salgın hastalıkların önüne geçilemez, bu aşilar...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Ödünç...

10.- Bursa Milletvekili Atilla Ödünç'ün, Bursa'da maden sahalarının ağaçlandırılması çalışmalarının olanca hızıyla devam ettiğine ilişkin açıklaması

ATILLA ÖDÜNÇ (Bursa) – Değerli Başkanım, kıymetli milletvekillerimiz; Bursa'yı yeşillendirmeye devam ediyoruz. Bursa Orman Bölge Müdürlüğü eski maden sahalarını 1 milyon ağaçla yeşillendirerek orman vasfına dönüştürüyor. Bursa'da 2013 yılından itibaren kullanılmayan maden sahalarındaki ağaçlandırma çalışmaları olanca hızıyla devam ediyor. Bugüne kadar şehrimizde 5.711 dekar terk edilmiş maden sahasına fidan dikildi. Şehrimize ekonomik gelir getirecek yeni dikilen fidanların içinde ceviz, badem, ıhlamur, defne, tıbbi ve aromatik bitkiler de yer alıyor. Yeşilin tekrar Bursa'da hâkim olması için var gücüyle çalışan Orman Genel Müdürlüğümüze ve çalışanlarına Bursalı hemşhriyerim adına teşekkür ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Kaynarca...

11.- İstanbul Milletvekili Tülay Kaynarca'nın, AK PARTİ iktidarları döneminde mülkiyet sorunlarına çözüm bulunduğuna ilişkin açıklaması

TÜLAY KAYNARCA (İstanbul) – Teşekkürler Sayın Başkan.

AK PARTİ iktidarları döneminde Türkiye ve İstanbul'da mülkiyet sorunlarına çözüm bulmuş olduk. Seçim bölgem Silivri ve Çatalca'da da 4 problem tarihe karıştı; bunlardan 1'incisi köy içi yerleşim alanlarının satışıyla ilgiliydi. 2003'te bunu sağladık ve devamında da geçen hafta itibarıyla da kaçırnanlara bir fırsat sunuldu.

2'ncisi, 2/B yasasıyla ilgili orman vasfını yitirmiş olan tarım arazilerinin çiftçimize satışıyla ve bundan da binlerce vatandaşımız faydalandı.

3'üncüsü, CHP'nin -altını dikkatle çiziyorum- iptal ettirdiği tapuların vatandaşa hiçbir bedel alınmadan iadesiydi.

Ve son olarak da hazineye ait tarım arazilerinin satışıyla ilgili karardı. Emek vererek, sabırla sonuca ulaştık AK PARTİ imzasıyla. Ben bu anlamda, halkın duası ve halkın rızası için alınan bu yolda da hayırlı olmasını diliyorum, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Kasap...

12.- Kütahya Milletvekili Ali Fazıl Kasap'ın, Srebrenitsa soykırımını kınadığına ve Kütahya Dumlupınar'da meydana gelen sel felaketine ilişkin açıklaması

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) – Vahşi Avrupa'nın ortasında Srebrenitsa'da gerçekleştirilen katliamı, soykırımını kınıyorum.

Kütahya Dumlupınar ilçemiz Hamurköy, Arpalı, Selkisaray köylerinde bugün olan çok ciddi dolu ve sel felaketi sonucu binlerce dönüm ekili arazi hasar görmüştür. Öncelikle geçmiş olsun diyorum. Çiftçilerimizin Ziraat Bankası ve tarım krediyeye olan borçlarının ötelenmesi talebinde bulunuyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Arkaz...

13.- İstanbul Milletvekili Hayati Arkaz'ın, Srebrenitsa soykırımının 24'üncü yıl dönümüne ilişkin açıklaması

HAYATİ ARKAZ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

İnsanlık tarihinin en acı soykırımlarından biri olan Srebrenitsa katliamı üzerinden yirmi dört yıl geçti. Katliamda 8.372 masum Bosnalı kardeşimiz hayatını kaybetti, ardında birçok öksüz evlat ve acılı anne baba kaldı. Ölen soydaşlarımıza ait günümüzde hâlâ yeni mezarlar çıkmaktadır. Srebrenitsa katliamı yakın tarihte gerçekleşen en utanç ve acı dolu katliamdır. Müslümanlara karşı yapılan bu zulmün, işkencenin tarifi yoktur. Balkan coğrafyasında gerçekleşen katliamda yaşamını yitirenleri rahmetle anıyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Ne mutlu Türk'üm diyene.

BAŞKAN – Sayın Yıldız...

14.- Ankara Milletvekili Zeynep Yıldız'ın, Srebrenitsa soykırımının 24'üncü yıl dönümüne ilişkin açıklaması

ZEYNEP YILDIZ (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; malumunuz olduğu üzere bugün 11 Temmuz 2019, Srebrenitsa soykırımının üzerinden tam yirmi dört yıl geçti. Zarif mütefekkir, güçlü komutan, bilge devlet adamı Aliya İzzetbegoviç'in de işaret ettiği gibi, düşmanlarımızın bizim öğretmenlerimiz olmalarına asla izin vermeyeceğiz. İntikam peşinde koşmayacağız ancak soykırımı da unutmayacağız.

Bu vesileyle, yine Bosna-Hersek'in millî şairi Cemalettin Latiç'in dediği gibi:

“Orada, Una'da altın tohum Drina'nın mavi şafağında yüzer; Neretva güneşinde uyur, Sava ile ovaları süzülür.”

“Canım Bosna'm benim, sana iki gözüm gibi bakacağım.” sözümüzü buradan da yinelemek istiyorum.

Aliya ve aslanlarını rahmet ve tazimle anarken Gazi Meclisimizi saygı ve hürmetlerimle selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Gürer, bu bir dakikayı kullanacak mısınız, yoksa bir arkadaşla devredecek misiniz?

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Kullanacağım Sayın Başkan.

BAŞKAN – Peki, buyurun.

15.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, kamuda geçici ve mevsimlik çalışan işçilerin sorunlarına ilişkin açıklaması

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Kamuda geçici ve mevsimlik olarak çalışan işçiler çıkarılıyor. Belediye ve il özel idarelerinde beş ay yirmi dokuz gün çalışanlar için amir izniyle uzatma hakkı kanun hükmünde kararnamede yer almadığından işçiler işsiz kalıyor. Toplum yararına çalışan güvenlik görevlileri, Millî Eğitimde çalışanlar, kamuda kiralık araç şoförleri ihale ve çalışma süreleri nedeniyle işten çıkarılıyor. Diyanet İşlerinde çalışanlar dahi sorun yaşıyor. Vekil imamlar 2013 yılından beri mağdur. Asıl işi yapıp asıl kadro verilmediği gibi, işlerinden de çıkarılıp açıkta kalıyorlar. Kıdem tazminatından nakil hakkına, özlük haklarından yararlanamıyorlar. AKP iktidarı, vekil imamları dahi görmezden gelip onları yoksulluğa mahkûm kılıyor. İşsiz “Açım.” diyor, çalışan işten atılıyor, bu feryatları Sayın Cumhurbaşkanı duymuyor mu?

BAŞKAN – Sayın Gözgeç...

16.- Bursa Milletvekili Emine Yavuz Gözgeç'in, Srebrenitsa soykırımının 24'üncü yıl dönümüne ilişkin açıklaması

EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) – Bugün Srebrenitsa katliamının 24'üncü yılı, 11 Temmuz 1995. Kadın, erkek, çocuk, yaşlı demeden 8.372 Müslüman Boşnak kardeşimiz hunharca katledildi. Bugün hâlâ mezar taşı dahi olmayan binlerce kişi kayıp. Üstelik bu soykırım Birleşmiş Milletler Koruma Gücü askerlerinin gözü önünde oldu, dünyanın gözü önünde oldu. Bugün bize insan hakları dersi vermeye kalkanların dün bu soykırımı sessiz kaldıkları gibi, bugün de maalesef dünyanın gözü önünde katliamlar devam ediyor. Tüm bu zulümlere karşı yüksek sesle “Dünya beşten büyüktür.” diyen Sayın Cumhurbaşkanımız insanlığın ortak vicdanının sesi olmuştur, olmaya devam edecektir. Aliya İzzetbegović'in dediği gibi, “Soykırımı unutmayalım çünkü unutilan soykırım tekrarlanır.”

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Yaşar...

17.- İstanbul Milletvekili Serap Yaşar'ın, Srebrenitsa soykırımının 24'üncü yıl dönümüne ilişkin açıklaması

SERAP YAŞAR (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Bugün Birleşmiş Milletler dâhil dünyanın gözü önünde gerçekleştirilen tarihin kara lekesi Srebrenitsa katliamının 24'üncü yıl dönümü.

Fatima Muhiç, “doğum tarihi 1995, ölüm tarihi 1995” olarak mezar taşına yazıldı, soykırımın en küçük kurbanı olarak tarihe geçti. Kadın, erkek, genç, yaşlı, bebek demeden 8 binden fazla masumun acısı bugün hâlâ annelerin, babaların, kardeşlerin ve “İnsanım.” diyen herkesin yüreğinde kor gibi yanmaya devam ediyor. Yakın tarihin en utanç verici insanlık suçu olan Srebrenitsa'da yaşananlar İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra Avrupa'daki en büyük katliam olarak tarihte yerini aldı. Srebrenitsa'da insanların, katledilenlerin birçoğunun mezarı bile olmadı. Bugün bile, aradan yirmi dört yıl geçmesine rağmen toplu mezarlarından çıkarılarak defnedilenler var. Hepsini rahmetle anıyorum.

BAŞKAN – Sayın Ersoy...

18.- Adana Milletvekili Ayşe Sibel Ersoy'un, Adana'daki sel felaketinden zarar gören çiftçilerin durumuna ve Kütahya Ülkü Ocakları Başkanı Abdullah Satuk Buğra Koçlar'ın ölüm yıl dönümüne ilişkin açıklaması

AYŞE SİBEL ERSOY (Adana) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Seçim bölgesi Adana'da yaşanan afetlerden dolayı zarar gören çiftçiler devletin sözünü verdiği desteği sabırsızlıkla bekliyor. Çiftçilerimizin bu mağduriyetinin giderilmesi için gerekli ödemelerin bir an önce yapılmasını diliyor ve Sayın Tarım Bakanımızın dikkatine sunmak istiyorum.

Ayrıca, 26 yaşında kaybettiğimiz eski Kütahya Ülkü Ocakları Başkanımız Abdullah Satuk Buğra Koçlar'ı ölüm yıl dönümü nedeniyle rahmetle anıyor, ailesine sabırlar diliyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Filiz...

19.- Gaziantep Milletvekili İmam Hüseyin Filiz'in, Srebrenitsa soykırımının 24'üncü yıl dönümüne ilişkin açıklaması

İMAM HÜSEYİN FİLİZ (Gaziantep) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bugün 11 Temmuz, tarihin en utanç verici olaylarından birisi olan Srebrenitsa katliamının 24'üncü yıl dönümü. Avrupa'nın göbeğinde sırf Müslüman oldukları için 8.372 Boşnak kardeşimiz katledildi. Avrupa kördü ve çılgınlara sağırdı. O çılgınlıklar hâlâ yüreklerimizde yankılanıyor. Bütün şehitlerimize Allah'tan rahmet diliyorum.

Onların mezarlarını mavi kelebekler buldu. “Kelebekler, mavi kelebekler / Herkesin yaşadığı yerde herkesten çok öleni bilirler / Ağlama Srebrenitsa gözlerini kısarak bakanların ayıbına / Ağlama, bırak ahını şah damarından da yakına.” diyor şair. Mavi kelebekler sayesinde 300 tane toplu mezar bulunmuş, binlerce şehit çıkarılıp şehitliğe defnedilmiş. Aliya İzzetbegović’in istediği gibi, soykırım unutulmayacaktır.

Toplu mezarlarda masumiyetin nöbetçileri mavi kelebekler gibi iyi insanlar da Srebrenitsa masumlarını unutmuyacaktır diyor, Genel Kurulu saygılarımla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Osmanağaoğlu...

20.- İzmir Milletvekili Tamer Osmanağaoğlu'nun, çeşitli illerde meydana gelen orman yangınlarına ve Srebrenitsa soykırımına ilişkin açıklaması

TAMER OSMANAĞAOĞLU (İzmir) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Son haftalarda, havaların ısınmasıyla birlikte, cennet vatanımızın birçok noktasında orman yangınları meydana gelmektedir. İhmallerin ve sabotajların sebep olduğu bu yangınlar, maalesef, yüzlerce hektar ormanımızın kül olmasına, yüzlerce hektarlık alanda yaşayan canlıların hayatını kaybetmesine sebep olmaktadır. Nazarımızda, ister rant için olsun ister terör eylemi için olsun, sebebi ne olursa olsun orman yangınlarında dahil olan, ciğerlerimizi yakan her faninin teröristten bir farkı yoktur.

Bu vesileyle, İzmir ve Muğla'nın da aralarında bulunduğu illerimizde meydana gelen orman yangınlarından etkilenen vatandaşlarımıza geçmiş olsun dileklerimi sunuyorum. Olağanüstü bir çaba göstererek yangınlarla mücadele eden itfaiye erlerimize ve Mehmetçiğimize de teşekkürü bir borç biliyorum.

Bu arada, Srebrenitsa'yı da unutmadık, ölenleri rahmet ve minnetle yâd ediyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Canbey? Yok.

Sayın Kılavuz...

21.- Mersin Milletvekili Olcay Kılavuz'un, Srebrenitsa soykırımına ve Kütahya Ülkü Ocakları Başkanı Abdullah Satuk Buğra Koçlar'ın ölüm yıl dönümüne ilişkin açıklaması

OLCAY KILAVUZ (Mersin) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; dünyanın gözü önünde, Avrupa'nın göbeğinde, bundan tam yirmi dört yıl önce, kıyamete dek kapanmayacak bir yara açıldı. 11 Temmuz 1995'te Sırp katiller, Srebrenitsa'da 8.372 Boşnak sivil katlederek dünyanın en büyük soykırımlarından birine imza attı. Birleşmiş Milletler Barış Gücü, bırakın soykırımı engellemeyi, böylesi vahşetin önünü açtı. Bu büyük acıyı, soykırımı rahmetle yâd ediyorum, ruhları şad olsun, evladıfatihan olan Boşnak kardeşlerimizin acılarını paylaşıyorum.

Allah yolunda mücadele eden, davamızın sancağını dalgalandıran; bundan dört yıl önce, sahur sonrası elim bir trafik kazasında hayatını kaybeden, nur yüzlü kardeşim Kütahya Ülkü Ocakları Başkanımız Abdullah Buğra Koçlar'ı rahmetle ve özlemle anıyorum. Ailesine ve camiamıza tekraren başsağlığı diliyorum. Ruhu şad olsun.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Taytak...

22.- Afyonkarahisar Milletvekili Mehmet Taytak'ın, Srebrenitsa soykırımını kınadığına ve Orman Genel Müdürlüğüne bağlı mevsimlik orman işçilerinin sorunlarına ilişkin açıklaması

MEHMET TAYTAK (Afyonkarahisar) – Sayın Başkan, öncelikle Srebrenitsa katliamını kınıyorum ve bütün şehitlerimize rahmet diliyorum.

Afyonkarahisar ilimizde ve Türkiye genelinde Orman Genel Müdürlüğüne bağlı mevsimlik orman işçilerimizin sorunları bulunmaktadır. 5620 sayılı Kanun kapsamında, mevsimlik işçilerin çalışma süresi, kurum talebi ve Maliye Bakanlığı onayıyla dokuz ay yirmi dokuz güne çıkarılmıştır. Ancak bu dönem, Orman Genel Müdürlüğü yayınladığı genelgede döner sermaye bütçesinden yedi ay yirmi dokuz günü geçmemek üzere 4 bin işçi için uzatma kararı vermiştir. Döner sermaye bütçesinden ücret alan işçilerin kırk bir gün daha çalışması uygun görülmüştür. Orman Genel Müdürlüğü'nün uzatma talebine Maliye Bakanlığı onay vermeyince özel bütçeden ücret alan işçilerimiz işten çıkarılmaya başlanmışlardır. Bu karar sonucunda 4.500 işçi işsiz kalacaktır. Mevsimlik orman yangın işçileri endişeli ve huzursuzdur. Bu işçiler, geçen sene dokuz ay yirmi dokuz gün çalışmışlardır. Bu güvenceler karşısında orman işçileri evlenmiş, kredi çekmiş, borçlanmış.

Maliye Bakanlığının konuyu yeniden gözden geçirmesini talep ediyor, saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, milletvekillerimizin söz taleplerini mümkün olduğunca karşılamaya çalıştım, daha çok talep var. Gün içerisindeki programın imkân verdiği ölçüde, programımızın, gündemimizin akışına göre İç Tüzük 60'a göre bu söz taleplerini karşılamaya çalışacağım.

Şimdi grup başkan vekillerimize yerlerinden söz vereceğim.

Buyurun Sayın Türkkan.

23.- Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan'ın, Srebrenitsa soykırımının 24'üncü yıl dönümüne, Muğla Dalaman'da çıkan orman yangınına, Kocaeli Kandıra Babaköy'de açılacak taş ocağı için ağaç katliamı yapıldığına, işsizliğin rekor kırdığı bu dönemde Suriyelilere yapılan 37 milyar dolar yardımı kabul edemediklerine ve Türk Hava Yollarının Eren Bülbül anısına Trabzon'a düzenlediği sefere neden sadece Adalet ve Kalkınma Partili milletvekillerini davet ettiğini öğrenmek istediğine ilişkin açıklaması

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün, kapanmayan yara Srebrenitsa katliamının yıl dönümü. Bosna-Hersek'in doğusundaki Srebrenitsa'da, yirmi dört yıl önce bugün başlayan katliamda 8.372 Boşnak sivil, Sırp askerlerce katledildi. Hayatını kaybedenlerden şu ana kadar ne yazık ki sadece 6.500 kurbanın kimlikleri tespit edildi. Bu yıl kimlikleri tespit edilen 36 kurban daha Potoçari Mezarlığına defnedilecek.

Srebrenitsa şehri 1993 yılında Birleşmiş Milletler tarafından güvenli bölge olarak ilan edildi. Yakın şehirlerdeki insanlar güvenli bölge diye Srebrenitsa'ya gittiler. Boşnak sivillerden silahları alındı ve Boşnaklar Sırp'ların eline verildi. Üstelik, bu Boşnaklar, Hollandalıların elinde bulunan karargâhta, bizzat Hollandalı subaylar tarafından Sırp'ların eline teslim edildi. Avrupa'nın ortasında, Birleşmiş Milletlerin göz yumduğu bir soykırım meydana geldi. Birleşmiş Milletler -biraz evvel izah ettiğim gibi- Srebrenitsa'yı güvenli bölge ilan etmiş olmasına karşılık, 400 Hollandalı askerin bulunduğu bölgede bizzat Hollandalılar tarafından katledilsinler diye Sırp'ların eline teslim edildi. Hangi Hollanda'dan bahsediyorum, biliyor musunuz? Şu anda sıklıkla dünyada, özellikle ülkemize insan haklarından en çok bahseden Hollanda'dan bahsediyorum. Geçmişleri bu tip kirli sayfalarla dolu bir defter olan Hollanda'dan bahsediyorum.

Katliamda kadınların ve küçük yaşta çocukların da öldürüldüğü belgelerle kanıtlandı. İkinci Dünya Savaşı'ndan bu yana Avrupa'da gerçekleşmiş en büyük katliam olan Srebrenitsa soykırımı sadece Bosna-Hersek'te değil, tüm dünyada acının ve adalet arayışının sembolü oldu.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Katliamın 24'üncü yılında, insanlık tarihinin yüz karası olan bu katliamı gerçekleştirenleri, buna seyirci kalanları bir kez daha nefretle anıyorum. Hayatını kaybeden Boşnak kardeşlerimize Allah'tan rahmet diliyorum. Bütün Müslüman camiaya başsağlığı diliyorum.

Muğla'nın Dalaman ilçesinde dün saat 15.00 sıralarında çıkan ve geniş bir alana yayılarak Fethiye Göcek'e kadar uzanan orman yangını bugün 08.00 sıralarında, yaklaşık on yedi saat sonra kontrol altına alındı. "Yangının 350 hektarlık alanda etkili olmasına rağmen can ve mal kaybının yaşanmaması tesellimiz oldu." diyen Tarım ve Orman Bakanına seslenmek istiyorum: Burada kaybımız olmayan insan ama canlı kaybımız var. Orada yaşayan, dünyadaki ekolojik dengenin en önemli unsurlarından olan hayvanlar ve bitkiler yandı. Bunların da birer kayıp olduğunu bir kez daha hatırlatmak istiyorum. Bu yangının insan hayatına mal olmaması en büyük tesellimiz ama yanan diğer canlılarımızın neden aklına gelmediği de Sayın Bakana sorulması gereken bir soru. Ekolojik dengenin bozulması Sayın Bakanın hiç gözüne çarpmamış.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Daha önce yine Muğla Güvercinlik Koyu'nda çıkan orman yangınından sonra o dönemki bakanın "Tekrar yeşillendirilecek." dediği ormanlık alana binlerce yataklı otellerin yapıldığı da şu anda görsel olarak hepimizin karşısında. Maalesef, bu tip yangınlar ülkemizde daha sonra ranta dönüşüyor. O yüzden, yangını çıkaranlar hakkında aklımızda ciddi ciddi şüpheler doğuyor. Umarım bu sefer aynıysa tekrarlanmaz, yanan ciğerlerimiz üzerinden rant devşirilmesine bu millet ve temsilcisi olan bizler asla müsaade etmeyeceğiz.

Geçtiğimiz günlerde burada, seçim bölgem Kocaeli'de taş ocağı yapmak uğruna âdeta ağaç katliamı yapıldığını dile getirmiştım. En son, Kandıra Babaköy'de açılacak taş ocağı için ağaç katliamı başlamıştı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın, buyurun.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Ağaç katliamının yanında, orada yer alan Roma dönemine ait lahit mezarların, tümülüslerin ve tarihî kalıntıların da yapılacak taş ocağıyla yok olacağını yani bir tarih katliamı yapıldığını da ifade ettik. Yaklaşık on beş gün önce burada ağaç kesiminin durdurulduğuna yönelik basında haberler çıkmıştı. Bu bizi önce umutlandırdı ama işin öyle olmadığını öğrendik. Babaköy'de ağaç katliamının devam ettiğini bölgeden aldığımız bilgiler doğruladı. Bölgede bulunan arkadaşlarımızdan ve orada yaşayan köylülerimizden aldığımız bilgi, taş ocağı yapılacak yerin ön tarafında yani görünen kısımda kesimin âdeta göstermelik olarak durduğunu ancak iç tarafta ağaç kesiminin başından beri hiç ara vermeden devam ettiği yönünde, hatta söylenenden daha çok. Yani 2 binin üzerinde ağacın kesileceğini yine üzülererek öğrendik. Şu anda devam eden kesimin işin birinci etabı olduğu, bunun ikinci ve üçüncü etaplarının da olacağı belirtildi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın, buyurun.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) - Bu da Kandıra Babaköy'deki ağaç katliamının daha ileri boyutta olacağı anlamına geliyor ne yazık ki.

Hep söylüyoruz, Kocaeli'ye hizmet etmek yerine Kocaeli'nin ormanlarını, tabiatını ve tarihini yağmalamakla meşguller. Burayı mahvetmek, Kocaeli'yi mahvetmek birilerini zengin edecek, memnun edecek ama yaşadığımız yeri yaşanılır olmaktan uzaklaştıracak. Bu katliama lütfen son verin, yoksa ne doğa ne de tarih kalacak.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İŞKUR'un dün hazırladığı 2019 Haziran verilerine göre kayıtlı işsiz sayısı 4 milyon 417 bine çıkarak rekor kırdı. Kayıtlı işsizlerin sayısı son bir yılda neredeyse 2 kat arttı; maalesef, rakamlar oldukça ciddi seviyeye ulaştı. Hükûmet her geçen gün ekonomiyi uçuruma sürüklüyor. İşsiz sayımız birçok Orta Avrupa ülkesinin nüfusuna dayandı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Türkkan, buyurun.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) - Hâl bu kadar kötüyken Sayın Erdoğan'ın "İşsizlik oranının bir parça yükseldiğinin farkındayız. İşsizliği yeniden tek haneli rakama düşürecekimize inanıyorum." ifadelerini kullanması gerçeklikten tamamen uzaktır. Cumhurbaşkanı Sayın Erdoğan iki gün önce Bosna-Hersek'te Türkiye'de bulunan Suriyelilere yapılan yardımın miktarıyla ilgili açıklama yaptı "37 milyar doları aşan bir harcama yaptık." dedi. İşsizliğin rekor kırdığı bu dönemde Suriyelilere yapılan 37 milyar dolar yardımı biz kabul edemiyoruz. Büyük yatırımlar yapmak yerine bu parayı Suriyelilere aktarmak bir beka sorunudur.

Bir de Türk Hava Yollarından bahsetmek istiyorum. Türk Hava Yolları, Eren Bülbül kardeşimizin anısına Maçka'ya bir sefer düzenledi ve bu uçak ilk seferini Trabzon'a yapıyor. Çok sık bir hareket, buraya kadar çok güzel ama Türk Hava Yolları, bu uçağa sadece Adalet ve Kalkınma Partili milletvekillerini çağırды, İYİ PARTİ'li ve Cumhuriyet Halk Partili milletvekillerini davet etmedi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Açalım arkadaşlar, açalım.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Buradan Türk Hava Yolları yöneticilerine sormak istiyorum: Türk Hava Yolları, Adalet ve Kalkınma Partisinin seyahat acentesi midir yoksa Türkiye'nin millî bir kuruluşu mudur?

Teşekkür ederim Sayın Başkan anlayışınız için, sağ olun.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Sayın Bülbül, buyurun.

24.- Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün, Manisa Salihli'de meydana gelen kazada yaşamını yitiren vatandaşlara Allah'tan rahmet, ailelerine başsağlığı dilediğine, Srebrenitsa soykırımının 24'üncü yıl dönümüne, Kütahya Ülkü Ocakları Başkanı Abdullah Satuk Buğra Koçlar'ın ölüm yıl dönümüne ve orman yangınlarının yaşanmaması konusunda gereken tedbirlerin alınması gerektiğine ilişkin açıklaması

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Dün Manisa'nın Salihli ilçesinde panelvan minibüs ile otomobilin çarpışması sonucu 6 kişi hayatını kaybetmiş, 20 kişi de yaralanmıştır. Elim kazada yaşamını yitiren vatandaşlarımıza Allah'tan rahmet, kederli ailelerine başsağlığı dilerim.

Bugün Bosnalı Müslüman kardeşlerimizin tarihte yaşadıkları büyük acının yani Srebrenitsa soykırımının 24'üncü yıl dönümü. En az 8.372 Müslümanın vahşice katledildiği bu acı olayın üzerinden yirmi dört yıl geçse de acısı hâlâ yüreğimizdedir. Savaş suçlusuz Ratko Mladiç komutasındaki Sırp birlikleri, 11 Temmuz 1995 günü Srebrenitsa'yı ele geçirdi. Şehirde yaşayan siviller, Sırp katillerin şehre girmesinden itibaren Birleşmiş Milletler bünyesinde görev yapan Hollandalı askerlere sığınmak istemişlerdir. Hollandalı askerler, gece yarısı Birleşmiş Milletler Gücü'nün Hollandalı komutanının verdiği emirle Srebrenitsa'yı boşaltmışlardır. Savaş sırasında şehrin güvenliğinden sorumlu olan komutan Thom Karremans, kendisine sığınan 25 bin mülteciyi ve şehri Sırlara teslim etmiştir. Bu nedenle, Bosnalı kardeşlerimiz vahşice katledilmiştir.

Savaşın sonra müebbet hapse mahkûm edilen katil Ratko Mladiç'in 11 Temmuz 1995'te Srebrenitsa'da sarf ettiği sözler tarihin karanlık sayfalarına yazılmıştır. Sırp bayramı arifesinde şehri milletine armağan ettiğini söyleyen katil Mladiç "Nihayet bu topraklarda Türklerden intikam alma zamanı gelmiştir." diyerek Türk ve Müslüman düşmanlığını alenen dile getirmiştir. Yaşanan bu büyük zulme Batılı devletler sessiz kalmış...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – ...özellikle Birleşmiş Milletler bünyesinde görev yapan Hollanda, soykırımdaki rolü itibarıyla, sorumlu tutulması gereken ülkeler arasında olmuştur. Daha sonra ortaya çıkan bir video kaydında, Sırp generalin kenti boşaltan Hollandalı komutana hediye verirken görüntüleri dahi ortaya çıkmıştır. Lahey'deki Uluslararası Adalet Divanı 2007 yılındaki kararında Srebrenitsa ve civarında yaşananları soykırım olarak kabul etmiştir. Acıları hâlâ çimizde olan Bosnalı şehit kardeşlerimize Allah'tan rahmet dilerken bu soykırımı yapanları ve buna göz yumanları tarihin huzurunda lanetliyoruz.

Bundan dört yıl önce üzücü bir trafik kazasında kaybettiğimiz Kütahya Ülkü Ocakları İl Başkanımız Abdullah Buğra Koçlar kardeşimize de bu vesileyle Allah'tan rahmet ve ailesine ve bütün dava arkadaşlarımıza başsağlığı diliyoruz.

Dün yaşanan ve kontrol altına alınan orman yangınından ötürü de...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – ...son derece üzüntülü olduğumuzu ifade ediyor, bunun failleri konusunda gerekli araştırmanın yapılması ve bir daha bu şekilde orman yangınlarının yaşanmaması konusunda gereken tedbirlerin alınması hususunu tekrar dile getiriyor, saygılar sunuyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Kurtulan...

25.- Mersin Milletvekili Fatma Kurtulan'ın, Srebrenitsa soykırımının 24'üncü yıl dönümüne, Diyarbakır Lice'deki askerî operasyonda yaşanan hak ihlallerine, Muğla Dalaman'daki orman yangınına, Erzurum Karayazı Belediye Eş Başkanı ile Meclis üyelerinin gözaltına alındığına ve AKP'nin kayyum politikası yerine gözaltı furyalarıyla tasfiye etmeye çalıştığına ilişkin açıklaması

FATMA KURTULAN (Mersin) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Yirmi dört yıl önce Sırp ırkçıları tarafından gerçekleştirilen Srebrenitsa katliamını kınıyorum, yaşamını yitirenleri anıyorum.

Meclisimizde, başta Kürtler olmak üzere, dünyanın her yerinde insanlığa karşı işlenen bu katliamları hep beraber kınadığımız günleri görmeyi umut ediyorum.

Sayın Başkan, Diyarbakır'ın Lice ilçesinde üç gündür bir askerî operasyon var ve bu operasyon sonucunda çıkan kimi hak ihlalleri var. Özellikle Lice'nin Sığınak, Merdinya, Koçeran, Denglava ve Yaprak Mahallelerinde bu operasyonlar yürütülüyor. Bu mahallelerden gelen vahim iddialar var. Özellikle Sığınak mahallesinde helikopterlerce köylülere ateş açıldığı ve 1 kişinin yaralandığı, yaralanan kişinin Mehmet Hüseyin Mercan adlı bir köy sakini olduğu ve şu anda tedavi altına alındığı iddiası var.

Yine, Merdinya ve Denglava Mahallelerindeki buğday tarlalarının da ateşe verildiği, yangına müdahale etmek isteyen köylülerden Mehmet Kapan ve oğlu Mehmet Ali Kapan'ın gözaltına alındığı söyleniyor.

Lice'de ne olduğu hakkında açıklama yapılmalıdır. Köye helikopterlerle ateş açılıp açılmadığı tespit edilmelidir, halkın geçim kaynağının kimler tarafından ateşe verildiği de ortaya çıkarılmalıdır diyoruz.

Yine aynı zamanda, Muğla'nın Dalaman ilçesindeki yangından dolayı üzgün olduğumuzu, boşaltılan 2 köyün sakinlerine "Geçmiş olsun." dediğimizi de paylaşmak isterim.

Sayın Başkan, bu kürsüde sık sık partimize dair yaşanan gözaltı furyalarını paylaşıyoruz. Bir hafta önce, Diyadin Belediyemizde yaşanan saldırı ve bu saldırı sonucunda 2 eş başkanımızın yaralandığını paylaşmıştık.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

FATMA KURTULAN (Mersin) - Bu sabah da Erzurum'un Karayazı ilçesinde bir operasyon oldu. Karayazı Belediye Eş Başkanımız Burhanettin Şahin, Meclis üyeleri Yüksel Kişin, Erdal Bayram, Mahmut Çimendağ, İl Meclis üyesi Mehmet Latif Karakuş, HDP partimiz yöneticileri Nuri Kandemir ve Namet Yılmaz, belediye eski meclis üyelerimiz Erdem Kaya ile Cemil Oran ve Erol Mağçup gözaltına alınmışlardır.

Belediyelerimiz anlaşılan önümüzdeki dönem AKP'nin kayyum politikası yerine böyle gözaltı furyalarıyla tasfiye edilmeye çalışılmaktadır.

“Belediyelerimizden elinizi çekin.” diye çağrısını bir kez daha yapmak istiyorum.

Sağ olun.

BAŞKAN – Sayın Özel...

26.- *Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Srebrenitsa soykırımının 24'üncü yıl dönümüne, Fikret Hakan ile Bedrettin Cömert'in ölüm yıl dönümlerine, Fatsa operasyonunun yıl dönümüne, Muğla Dalaman'da meydana gelen orman yangınına ve demokratik güçlü parlamenter sistemlerde darbe olmayacağına ilişkin açıklaması*

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Yirmi dört yıl önce gerçekleşmiş olan ve İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra yaşanan en büyük insanlık trajedisi Srebrenitsa soykırımını, bu katliamı, bu insanlık suçunu bir kez daha lanetliyoruz.

Aradan yirmi dört yıl geçmiş olmasına rağmen hâlen kurbanların mezarlarına kavuşma süreci devam ediyor çünkü kemiklerin ayrıştırılması işlemi sürüyor. Bugün 33 kurban daha toprağa verilecek. Tüm ailelerin başlarında dua edebilecekleri ayrı mezarlara sahip olmalarını ümit ediyoruz.

“Ne yaparsak yapalım, ne yaparsanız yapın ama soykırımları unutturmayın.” diyen Aliya İzzetbegoviç'i bir kez daha buradan anıyoruz.

Ve katliamdan üç yıl önce yaklaşmakta olan bu tip katliamlara karşı orada bulunanlarla dayanışmak için Sırp kuşatması altındaki Bosna'ya, ateş altındaki Mostar'a ilk ziyareti gerçekleştiren dönemin Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı Deniz Baykal'ı buradan bir kez daha minnetle anıyor, kendisine acil şifalar diliyoruz. (CHP sıralarından alkışlar) Cumhuriyet Halk Partisinin bu tip uluslararası konulara ve soydaşlarımızla ilgili dünyaya kafa tutulması gereken durumlara, taa cumhuriyetin kurulduğu dönemden itibaren, İkinci Dünya Savaşı'nda, Kıbrıs Barış Harekâtı'nda ve Srebrenitsa Katliamı'ndaki tavrı bugünkü duruşuyla son derece paralel. Ve köklerinden aldığı güçle, ülkenin bugünkü ortak meselelerine karşı gösterdiği tavrın bir kez daha altını çizmek istiyoruz.

11 Temmuz pek çok acıyı taşıyan, hatırlatan bir gün. Fikret Hakan'ın ölüm yıl dönümü, kendisini anıyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – 11 Temmuz 1978'de Ankara Gaziosmanpaşa'da evinden çıktığı anda katledilen Bedrettin Cömert'i rahmetle anıyoruz.

11 Temmuz Fatsa Operasyonu'nun yıl dönümü. 12 Eylül darbesine giden süreçte Terzi Fikri'ye yapılan nokta operasyonunu hatırlıyoruz. Adalet ve Kalkınma Partisi aradan geçen otuz dokuz yıldan sonra yine bir olağanüstü hâl sürecinde kayyum uygulamalarıyla ya da mazbatayı 1'inciye değil 2'nciye vererek ya da alınmış mazbatayı iptal ettirerek 1980'de Fatsa'da yapılan neyse bunun bir benzerini yerel yönetim darbeleriyle yapmaya devam ediyor. Bunları örnek almamasını, tekrar etmemesini temenni ediyoruz.

Hafta sonu, “adalet yürüyüşü”nde bizimle birlikte yürüyen Muğla Yörüklerine verdiğimiz sözü tutmuştuk ve Göcek’te, Dalaman’da yürümüştük.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) - Yürüdüğümüz orman yollarında attığımız her adımda, içimize oksijeni çektiğimizde ve adalete olan inancımızı pekiştirdiğimizde gözlerimiz de ülkenin en güzel yerlerinden dünyanın en güzel yerlerini görüyordu, onu içimize çekiyorduk ama dün akşam gördük ki o güzel yerler yanıyor. Ama Muğla’da gördüğümüz bir şey de Manisa-İzmir arasında gördüğümüz bir şey de var; otellere, Manisa-İzmir arasında kurulan bir özel eğitim kurumuna, bir tane benzin istasyonuna bakıyorsunuz; geçtiğimiz yazlarda yanan ormanların yerine oteller, benzinlikler, eğitim kurumları yapılıyor. O ağacın içinde onu görünce şimdi diyoruz ki... Sayın grup başkan vekiline hak veriyorum, bunun da takipçisi olalım ama bence böyle olmamalı. Biz buradan bir çağrı yapalım, vatandaş baksın; iki sene, üç sene, beş sene önce yanmış bir ormanın yerinde otel varsa o tele gitmek, o yangına ortak olmaktır. (CHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın Sayın Özel.

Buyurun.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Manisa-İzmir arasında yapılan yeni ilköğretim okuluna -o yanan yerlerdeki ağaçlar kesilmiş, oraya bir okul yapılmış- çocuk yollamak, o ağaç katliamına destek vermektir; o benzinlikten benzin almak, ağaçları yakanları ödüllendirmektir.

Bakın, Muğla’da, Manisa’da, İzmir’de, Türkiye’nin dört bir yanında yanmış bir ormanın yerine ne yaptılarsa onlara maddi manevi en büyük cezayı verin ki bir daha “Biz burada bir yer açarsak buradan iyi para kazanırız.” diyemesin kimse. Ben bu çağrıyı açıklıkla yapıyorum.

Son sözüm de şu: Dün burada bir tartışma yaşadık, kıymetli bir tartışmaydı. Sistem tartışmalarının devamında biz dedik ki: Demokrasi darbelerin panzehridir. Demokratik güçlü parlamenter sistemlerde darbe olmaz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Darbe olursa nereye olur? Tek adam rejimlerine olur. Dünyada da güçlü parlamenter sistemler darbe görmüyor ama tek adam rejimleri, başkanlık sistemleri darbe görüyor çünkü demokrasi yok, kuvvetler ayrılığı yok, olmadığı yerde her türlü acziyet sizi buluyor. Biz 15 Temmuzda da liyakat yerine sadakati ve bir cemaati önceleyenlere verilen imkânlar yüzünden gittik. Bana itirazlar geldi, dediler ki: “Bütün darbeler parlamenter sistemlerde oluyor.” Çıkardım arkadaşlar -grup başkan vekillerimizle ve zatalinizle kabul buyurursanız paylaşacağım fotokopisini- 2000 yılından bugüne kadar 22 darbe olmuş dünyada, resmî kayıtlarda; 18’i başkanlık sistemlerine, 3’ü krallara, 1 tanesi parlamenter sisteme...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen toparlayın Sayın Özel.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – 5 Aralık 2006’de Fiji darbesi parlamenter sisteme. Fiji sözde parlamenter sistemle yönetiliyor. Onun dışında 21 Ocak 2000’de Ekvador’da başkanlık sistemine karşı yapılan darbeyle başlayın, Moritanya 6 Ağustos 2008, Mali 21 Mart 2012, Tayland, Zimbabve, Yemen, Honduras ve ta Sudan’daki son darbeye kadar bunların hepsi başkanlık sistemlerine karşı yapılmış.

Arkadaşlar, bir şey söylüyorsak bilip de söylüyoruz, uyarımız varsa size ama sonuçta Türkiye Cumhuriyeti Hükûmetine. Bugün siz iktidarsınız, yarın başkası. Demokrasiyi sağlamadan, kuvvetler ayrılığı olmadan en sevdiğinize bütün yetkileri verdiniz mi onu darbenin hedefi yapıyorsunuz. Ben bu bilgiyi sizlerle paylaşıyorum.

Rejim tartışmaları önemlidir, sistem tartışmaları önemlidir. Demokrasiye sığınacağız, kuvvetler ayrılığını sağlayacağız, yargı bağımsızlığını sağlayacağız, darbeleri defedeceğiz, başka yolu yok. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Akbaşıoğlu.

27.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun, Srebrenitsa soykırımının 24'üncü yıl dönümüne, Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminin daha iyi çalışması için hep birlikte katkı vereceklerine, ormancılık faaliyetinde çalışan geçici işçilerin dört ay süre uzatımı talebinin yenilendiğine, On Birinci Kalkınma Planı'na ve Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları olarak bütün darbe ve işgal girişimlerinin yaşandığı süreçlerde parlamenter hükûmet sisteminde hep beraber Türkiye'de olduklarına ilişkin açıklaması

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Değerli milletvekilleri, yirmi dört yıl önce bugün, Srebrenitsa'da, sızısını hâlâ içimizde taşıdığımız, tarifi mümkün olmayan acılar yaşandı. Avrupa'nın göbeğinde, dünyanın gözü önünde yaşanan bu katliamı hiçbir zaman unutmamak, unutturmayacağız. Küresel sistemin sınıfta kaldığı o gün Bosna Hersekli kardeşlerimizin acısını hafifletmek ve paylaşmak için elimizden gelen gayreti nasıl gösterdiyse bugün de tüm kalbimizle onların yanındayız.

Sadece Boşnak kardeşlerimiz değil, hiç kimsenin böyle bir duruma düşmemesi, böyle katliamların yaşanmaması için, yeniden, büyük Türkiye'nin öncülüğünde, adil ve merhametli yeni bir dünyanın inşa edilmesi gerektiğini bir kez daha vurgulamak istiyorum.

Yaşanan katliamın yıl dönümü sebebiyle katledilen Boşnak kardeşlerimize ve millî kahraman Aliya İzzetbegoviç'e Rabb'imden rahmet ve mağfret diliyorum.

Değerli milletvekilleri, 31 Mart yerel seçimlerinde Türkiye genelinde aldığı yaklaşık yüzde 52 oyla, açıkça, milletimiz, 16 Nisanda ve 24 Haziranda iradesini tekrarlamış ve sistem tartışmalarını kapatmıştır. Herkesin bu açık millî iradeye, millî karara saygı duyması gerekir. Artık önümüze bakacağız. Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminin daha iyi çalışmasına hep birlikte katkı vereceğiz, yapılması gereken budur.

Değerli milletvekilleri, ormancılık faaliyetinde bulunan işçi kardeşlerimize müjdeyi, dün, Sayın Cumhurbaşkanımız bizzat kendileri verdiler.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Açalım sistemi lütfen.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Ormancılık faaliyetleri ve orman yangınlarıyla mücadelede ortaya çıkan ihtiyaca binaen bütün geçici işçiler için dört ay süre uzatımı talebi yenilendi. Orman işçisi kardeşlerimize bu vesileyle hayırlı olsun diyorum.

Orman bölgelerimizi bugüne kadar nasıl büyüttüysük bundan sonra da orman varlığımızı artıracacağız ve asla anayasal koruma altında olan ormanlarımızla ilgili herhangi bir imar faaliyetinin gerçekleşmeyeceği hususunda buradan değerli grup başkan vekillerinin ortaya koyduğu hassasiyeti hep beraber takip edeceğimizin de bilinmesini isterim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Açalım sistemi lütfen.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Değerli arkadaşlar, ayrıca, Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminin ilk kalkınma planı olan 2019-2023 dönemini kapsayan On Birinci Kalkınma Planı, Cumhurbaşkanımızın onayının ardından Türkiye Büyük Millet Meclisine sunuldu, milletimize hayırlı

olsun diyorum. On yedi yıldır kararlılıkla sürdürdüğümüz, vesayetle, terör örgütleriyle ve darbelerle mücadelenin ardından yepyeni bir dönem başlıyor. Her alanda topyekûn değişim ve dönüşüme hep birlikte inşallah şahit olacağız.

Beş temel unsur üzerine kurulu olan On Birinci Kalkınma Planı, rekabetçi üretim ve verimlilik, istikrarlı ve güçlü ekonomi, nitelikli insan ve güçlü toplum, yaşanabilir şehirler ve sürdürülebilir çevre, hukuk devleti, demokratikleşme ve iyi yönetim eksenlerinden oluşuyor. Plan, katılımcı bir anlayışla ve uzun bir çalışma sonucu hazırlanırken tüm bakanlıklar, kamu kurum ve kuruluşları, kamu meslek teşekkülleri ile sivil toplum örgütleri hazırlıklara katıldı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Başkan, toparlayın lütfen.

Buyurun.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Bütün sivil toplum örgütleriyle istişareler neticesinde ve ayrıca internet üzerinden gerçekleştirilen vatandaş anketi yoluyla da vatandaşlarımızın, katılımcıların görüş ve fikirleri, önerileri alındı. Güçlü demokrasiyle birlikte istihdam artırılabilecek, enflasyon düşürülecek, yerli üretim payı artırılacak, dışa bağımlılıktaki istikrarlı düşüş her alanda devam edecek. Bu planla aziz milletimizin beklentileri önemli oranda karşılanmış olacak. Güçlü ve büyük Türkiye, yeniden büyük Türkiye yolunda emin adımlar atılmaya ve daha büyümeye... Üretimi artırırken de adil paylaşım için gerekli bütün çalışmalarımız inşallah hız kazanacak. Sayın Cumhurbaşkanımızın liderliğinde, AK PARTİ'nin yönetiminde Türkiye 2023 hedeflerine mutlaka ulaşacak, Türkiye'nin öncülüğünde yeni bir dünya kurulacak.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Bu duygu ve düşüncelerle her birinizi selamlarken şunu ifade etmek isterim ki Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları olarak hep beraber 1961, 1982 darbelerinin ve 28 Şubat postmodern darbesinin, 27 Nisan e-muhurtasının, 15 Temmuz 2016 uluslararası darbe ve işgal girişimlerinin yapıldığı ve yapılmak istendiği süreçlerde parlamenter hükümet sisteminde, hep beraber, Türkiye'de olduğumuzun da hatırlanmasını talep ederim.

Bu düşüncelerle hepinize selam ve hürmetlerimi sunarım.

BAŞKAN – Sayın Özel, size bir sataşma...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Hayır, hayır, bir cümle ama...

BAŞKAN – Ama zaten sayın grup başkan vekillerinin konuşmaları neredeyse bir korsan bildiriye dönüştü yani süre itibarıyla.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Yok, yok.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Özel.

28.- *Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, şimdi, tartışma kıymetli. Şimdi, şöyle bir savunma olur mu: “Türkiye zaten parlamenter sistemle yönetiliyordu, bütün darbeler orada oldu.” E, son 15 Temmuz darbesi de yönettiğiniz parlamenter sistem içinde oldu ama parlamenter sistem gibi yönetmediğiniz için, her şeyin bir imamı olduğu için oldu değil mi? Şimdi, her şeye Parlamento hâkim olsaydı... (CHP sıralarından alkışlar) Her şeyin imamı vardı, ona emanetti, denge denetleme yoktu, liyakat yoktu ondan oldu. Şimdi, Türkiye’de bir çare bulamayız, ben derim şöyle oldu, o der böyle oldu ama bir gerçek var, bir gerçek; dünyaya bakacağız. Parlamenter sistemle yönetilen dünya kadar ülke var, başkanlıkla yönetilen dünya kadar ülke var. Bir istatistik yaparsanız ikisinin karşılaştırılması mümkün. Bu dünyada...

BAŞKAN – Her ülkenin de kendi iç dinamikleri var.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Öyle ama istatistik bu kadar yanılmaz. 2000 yılından bugüne kadar 22 darbenin 1'i parlamenter sistemde.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Ben bunu gösteriyorum. Buna karşı güçlü bir argümanınız varsa konuşalım.

BAŞKAN – Sayın Akbaşıoğlu...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Değerli Başkanım...

BAŞKAN – Buyurun.

29.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun, Manisa Milletvekili Özgür Özel'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Teşekkür ederim Değerli Başkanım.

Sayın milletvekilleri, dünkü tartışma, bir milletvekilimizin Türkiye'de yaşanan süreçlere ilişkin bir değerlendirmesiydi, uluslararası bir değerlendirme değildi.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Ben söylemiştim, ben; o yanlış anlamış.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Ben sadece onu hatırlatmak istedim ve şunu ifade ediyorum -tartışmanın anlamı da yok- net bir şekilde: 60, 80 ve 28 Şubat darbelerini hep beraber yaşadık. İnşallah, bundan sonra artık vesayet odaklarının başkaldırması söz konusu olamayacak. Milletimiz iradesiyle kendi kararını, kendi geleceğini belirledi. Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin demokratik bir şekilde, en iyi uygulamalarını ortaya koymak suretiyle, inşallah, cumhuriyet rejimimizde devlet-millet kaynaşmasıyla daha güzel günlere hep beraber ulaşacağız diyor, saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın milletvekilleri, gündeme geçiyoruz.

Başkanlığın Genel Kurula sunuşları vardır.

İYİ PARTİ Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

V.- ÖNERİLER

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ

1.- İYİ PARTİ Grubunun, Denizli Milletvekili Yasin Öztürk ve arkadaşları tarafından, uyuşturucu ve uyarıcı madde bağımlılığı sorununun tüm yönleriyle araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla 26/6/2019 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak, ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 11 Temmuz 2019 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

11/7/2019

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 11/7/2019 Perşembe günü (bugün) toplanamadığından, grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Yavuz Ağırlioğlu

İstanbul

Grup Başkan Vekili

Öneri:

Denizli Milletvekili Yasin Öztürk ve arkadaşları tarafından, uyuşturucu ve uyarıcı madde bağımlılığı sorununun tüm yönleriyle araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla 26/6/2019 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 11/7/2019 Perşembe günkü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Önerinin gerekçesini açıklamak üzere İYİ PARTİ Grubu adına Sayın Yasin Öztürk. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; İYİ PARTİ grup önerisi hakkında söz almış bulunmaktayım. Yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Uyuşturucu madde kullanımı, bireysel ve toplumsal hayatı tehdit eden, tüm insanlığın karşı karşıya kaldığı en önemli problemlerin başında gelmektedir. Uyuşturucu kullanımına bağlı olarak ortaya çıkan zararlar sadece kullanıcıyla sınırlı sağlık sorunlarından ibaret değildir. Sağlık sorunlarının yanı sıra, çoğu zaman kişinin ailesine, içinde bulunduğu çevreye ve dolayısıyla toplumun tamamına yansıyan adli, sosyal ve ekonomik problemleri de beraberinde getirmektedir.

Ülkemiz, coğrafi konumu ve genç nüfusu sebebiyle uyuşturucudan doğrudan etkilenen ülkeler arasındadır. Türkiye, gerek Asya’da üretilen ve Avrupa’ya transfer edilen eroin kaçakçılığında gerekse Avrupa’da üretilen ve Asya’ya sevkiyatı yapılan sentetik uyuşturucu kaçakçılığında transit geçiş konumundadır ve hedef bir ülkedir. Eroin, Avrupa’ya 4 ana kaçakçılık rotası üzerinden gitmektedir. Ülkemiz bu kapsamda son derece önemli bir güzergâh olan Balkan rotası üzerinde yer almakla birlikte bu rotanın Suriye ve Irak’ı da kapsayan bir yan rotası daha ortaya çıkmıştır. Bunun nedeni de Türkiye’nin izlediği göç politikasının acı bir yansımasıdır.

Uyuşturucu ticareti özellikle geçtiğimiz yüzyılın ikinci yarısından itibaren menfaat şebekesi için rant, terörizm için finans kaynağı, uluslararası ilişkilerde ideolojik ve politik araç ve hedeftir. Konunun uzmanlarınca hazırlanan raporlarda bilhassa terör örgütlerinin uyuşturucu suçlarından elde ettiği bu geliri silah, barınma, beslenme, iletişim ve propaganda gibi ihtiyaçlarını organize etmek için finans kaynağı olarak kullandığı ortaya çıkmaktadır. Ayrıca uyuşturucu bağımlılığıyla ilgili suçlarda, hırsızlık, gasp, cinayet, fuhuş, eş cinsel ilişki gibi suçlarda da artış olduğu bilinen bir gerçektir. Uyuşturucu sorunu bu bağlamda bileşik suçları da etkilemektedir.

Ülkemizde uyuşturucuyla mücadele, Anayasa’mızın 58’inci maddesinde yer alan “Devlet, gençleri alkol düşkünlüğünden, uyuşturucu maddelerden, suçluluk, kumar ve benzeri kötü alışkanlıklardan ve cehaletten korumak için gerekli tedbirleri alır.” hükmüne dayanılarak yapılmaktadır ve ne yazık ki özellikle sosyal medyanın yaygınlaşması, bireysel yalnızlaşma en çok da gençleri etkilemekte, madde kullanım yaşı ve bağımlılık ilkokul seviyelerine kadar inebilmektedir. Bu konuda hem uluslararası veriler hem de Emniyet Genel Müdürlüğü’nün kendi verileri tehlikenin boyutunun ne kadar büyük olduğunu en acı gerçeğiyle ortaya koymaktadır. 11-12, hatta 10 yaşında bile madde bağımlılığı için hastaneye getirilen çocuklarımız var. Sadece 2017 yılında maddeye bağlı ölüm nedeniyle 14 yaşında 3 evladımız hayatını kaybetmiştir. İşin en kötüsü ne biliyor musunuz? Birleşmiş Milletler verilerine göre sentetik uyuşturucu kullanımı sonucunda yaşanan ölümlerde Avrupa ülkeleri arasında 1’inci sıradayız. Sentetik uyuşturucunun bu kadar yaygınlaşmasının nedeni ise diğerlerinden ucuz olması. Uyuşturucu tacirleri artık zengin ailelere değil, fakir fukaraya da göz dikmiş durumda. Bu çok ciddi bir sorun. Gençlerimiz tehdit altında, ülkemizin geleceği tehdit altında.

Ceza mevzuatımızda gerek uyuşturucu madde kullanımı gerek bu maddelerin imal ve ticareti gerekse uyuşturucu madde kullanımının kolaylaştırılması ve özendirilmesi gibi bağlantılı eylemler ceza yaptırımına bağlanmış. Uyuşturucu ve uyarıcı maddeleri kullanmak ve kullanmak için bulundurmak eylemleriyle ilgili mevzuatımızda, cezalandırmaya alternatif olacak şekilde kişi hakkında erteleme kararı verilmesi, ayrıca erteleme süresi zarfında tedavi veya denetimli serbestlik tedbiri uygulanması imkânı getirilmiştir. Kişi, erteleme süresi içinde kendisine yüklenen yükümlülüklerini ihlal ettiğinde ya da tekrar uyuşturucu kullandığında hapis cezası istemiyle hakkında kamu davası açılmaktadır. Bununla birlikte, ülkemizde uyuşturucu bağımlılarının -kanun ve uygulamalarında- tedaviye gönderildiği, ancak mevcut sistemle bağımlılığın kurtulmadığı, uyuşturucuyla mücadelenin genel itibarıyla önleme çalışmalarıyla kısıtlı kaldığı ve bu yapıyla cezai yaptırımların ve tedavinin yetersiz olduğu da ortadadır.

Uyuşturucuyla mücadele, arziyle mücadele “önleme ve eğitim” ve “tedavi ve rehabilitasyon” başlıklarında etkin bir şekilde eş zamanlı mücadeleyi gerektiren bir konudur. Bu kapsamda yürütülen çalışmaların başarıya ulaşmasında tüm kurum ve kuruluşların ortak hareket etmesi zorunludur. Bu nedenle, uyuşturucu ve uyarıcı madde bağımlılarının, bu bağımlılıktan kurtulmalarını sağlamak amacıyla ilgili mevzuatta acil ve köklü değişikliklere ihtiyaç vardır. Her şeyden önce, bağımlılıkla mücadele için müstakil bir kurumun oluşturulması ve bu kurumun, diğer kurum ve kuruluşlarla birlikte koordineli çalışması çok önemli bir adım olacaktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Toparlayın sözlerinizi lütfen.

YASİN ÖZTÜRK (Devamla) - Tedavi merkezlerinin kurulması ve tedavi sürecinin zorunlu tutularak süresinin uzatılması, tedavi süresi içinde bireylere kültürel ve mesleki eğitimler verilerek tedavi bitiminde iş imkânının sağlanması, sosyal hayata adaptasyonunun yapılarak topluma kazandırılması önem arz etmektedir. 26'ncı Dönemde de bu konuyla ilgili oluşturulan komisyon tarafından 422 sayfalık bir rapor hazırlanıp Genel Kurulun gündemine getirilmişti. Ama ne yazık ki bir senedir somut hiçbir adım atılmamıştır.

Bu gerekçelerle, uyuşturucu ve uyarıcı madde bağımlılığıyla ilgili yaşanan sorunların nedenlerini araştırmak, uyuşturucuyla mücadelede alınacak önlemleri belirlemek amacıyla bir Meclis araştırması açılmasını arz ve teklif ettik.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Sayın Meral Daniş Beştaş.

Buyurun Sayın Beştaş. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; evet, uyuşturucuyla ilgili araştırma talebi konusunda söz almış bulunmaktayım.

Öncelikle, uyuşturucu madde bağımlılığı, genel olarak da madde bağımlılığı oldukça vahim boyutlara varmış durumda. Gerçekten ilkökul düzeyinde, ortaokul düzeyinde, lise ve üniversite çağında ve özellikle yoksulluğun, işsizliğin kol gezdiği yerlerde zaman zaman artıp farklı yerlerde değişiklik gösterdiğini biliyoruz.

Bu konuda en son söyleyeceğimi başta söylemek isterim yine: Kesinlikle bir araştırma yapmalıyız. Uyuşturucu neden artıyor? Ticareti nereden yapılıyor? Bunlara kimler destek oluyor? Cezasızlık politikası uyuşturucu alanında da devam ediyor mu? Denetimli serbestlik hükümleri yeterli midir? Bütün bunların ciddi bir şekilde Meclis tarafından araştırılması ve çözüm noktasında irade göstermemiz mecburidir. Bu nedenle, bu konuda herkesin hassasiyet göstermesi gerekiyor.

Şimdi, Sağlık Bakanlığı verileri var, başka veriler var ve veriler çok vahim bir tabloyu bize ifade ediyor. Bu verilere göre madde bağımlılığı ve tıbbi yardım talebi her geçen gün artış gösteriyor. Mesela, şöyle bir rakam var: 2004 yılında 1.417 kişi yatarak tedavi olurken 2013 yılında bu rakam 11.262'ye yükselmiş. Gitgide uyuşturucu kullanımında da bağımlılığında da tedavi için taleplerde de ciddi bir artış var. 2017 yılında Türkiye'de uyuşturucu madde suçlarında bir önceki yıla kıyasla yüzde 45 oranında bir artış var.

Peki, neden önlenemiyor? Bu konuda birçok sebep var yani bunlara bu süre tabii ki yetmeyecek ama önlenememesinin başlıca sebeplerini şöyle söyleyelim: Özellikle suç ve ceza politikasının yeterli ve etkin kullanılmadığını söylemek isterim. Yine, uyuşturucu maddenin temininde, dolaşımında ve önlenmesinde normalde rol alması gereken kolluk gücünün maalesef görev aldığı biliyoruz. Yani buna ilişkin çok tipik bir örnek var, söylemeden geçemeyeceğim. İzmir Aliğa'da gerçekleştirilen bir operasyonda 400 kilo uyuşturucunun sanıklarından biri Bilgehan Özkozanoğlu, Hakkâri ili Çukurca İlçe Jandarma Komutanı. Bu veri aslında bize bir şey gösteriyor. Özellikle halk arasında yaygın olan kolluk gücünün -yani gerçekten bunu üzümlere ifade ediyorum tabii ki, bu mutluluk duyulacak bir şey değil- bu meselede zaman zaman yer aldığıdır. Hakkâri Yüksekova çetesi hâlâ hafızalarımızdadır, davayı gözlemci olarak izlemiştik. Bu önleme görevleri olanların bu konuda, bunun da ciddiyetle üzerinde durması gerekiyor. Bizim genel merkezimizin, genel meclisimizin, HDP'nin Gençlik Meclisinin uyuşturucuya, asimilasyona ve yozlaşmaya karşı bir yıl sürecek bir kampanyası var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın lütfen sözlerinizi.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Bu kampanyayı yapan gençler engelleniyor ama uyuşturucuyu dağıtan, bağımlılığı artıran, bu konuda ticaretini yapanlar engellenmiyor. En son Ağrı'da, içinde “kürdistan” geçtiği için bu broşürlerin dağıtımı engellenmiştir. Uyuşturucu mu tehlikeli “kürdistan” kavramının geçmesi mi tehlikeli? Bütün bunları sorgulamamız lazım. Sokaklarda, okul önlerinde dağıtılan uyuşturucuyu da hepimiz görüyoruz. Adana'da, Mersin'de, Diyarbakır'da ya da başka illerde buna tanıklık ediyoruz. Bu yönüyle, uyuşturucuyu önleme meselesi hepimizin ortak sorunu olmak zorundadır. Çocuklarımızı madde bağımlılığından, gençliği madde bağımlılığından korumak durumundayız ve bunun için, bu önlemler için geniş çaplı bir araştırma, sadece uzman dinlemeyle değil, araştırma ve çözüm önerileri üretmekle işe başlayabiliriz.

Bu vesileyle HDP Gençlik Meclislerini de tebrik ediyorum, başarı diliyorum. Bu kampanyada bizler de onlarla birlikte olacağız.

Teşekkür ederim. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Sevda Erdan Kılıç.

Buyurun Sayın Kılıç. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA SEVDA ERDAN KILIÇ (İzmir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İYİ PARTİ Grubunun uyuşturucu madde bağımlılığıyla ilgili Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunduğu araştırma önergesi üzerine grubumuz adına söz almış bulunmaktayım. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

Tabii ki uyuşturucu gibi önemli bir konuyu üç dakikada konuşabilmek çok mümkün değil ve üç dakikaya sığdırmak da çok mümkün değil.

AKP'nin on yedi yıllık iktidarları döneminde uyuşturucuyla mücadele konusunda ne kadar samimiyetsiz olduğunu hep beraber gördük. En son olarak İstanbul Büyükşehir Belediyesinde CHP Grubumuzun uyuşturucuyla mücadele komisyonu kurulması önerisi de yine AKP'nin oylarıyla reddedildi.

Değerli milletvekilleri, uyuşturucu ve uyarıcı madde kullanımı bu iktidar döneminde yüzde 678 arttı hatta ve maalesef diğer konuşmacıların da söylediği gibi ilkökul seviyesine kadar indi. Okullarda koruyucu ve önleyici ve iyileştirici tedbirler alınarak uyuşturucu madde kullanımının zararları konusunda etkili ve nitelikli çalışmalar yapılmadı. Değerli milletvekilleri, bunun ne kadar vahim bir tablo olduğunu hepimiz görmekteyiz.

Kalitesiz eğitim sistemi, işsizliğin ortaya çıkardığı gelecek kaygısı ve çocukların yetiştirilme tarzlarından uyuşturucu madde bağımlılığının neden gittikçe arttığını görmekteyiz. TÜİK verilerine göre uyuşturucuyla ilgili suçlardan cezaevine girenlerin sayısı sadece 2009 ile 2013 yılları arasında yüzde 355 oranında artarken 2.605'ten 11.851'e kadar yükselmiştir. 2010 yılında ortaya çıkan, "bonzai" ismiyle anılan sentetik uyuşturucunun kullanımında bugüne kadar yüzde 300 artış oldu, âdeta ülkede bir bonzai patlaması oldu. Alkol ve sigara dışında bağımlılık yapan maddelerin kullanımı yalnızca son üç yılda yüzde 20 arttı.

Değerli milletvekilleri, ülkemizde uyuşturucu madde kullanımındaki tablo bu kadar vahim iken bundan sonrası için neler yapabileceğimizi ve ne tedbirler alabileceğimizi konuşmak zorundayız. Tabii ki öncelikle ülkemize hukukun üstünlüğünü, demokrasiyi, huzuru, güveni ve barışı getirmediğçe diğer birçok konuda olduğu gibi uyuşturucuyla mücadele konusunda da başarılı olmamız mümkün görülmemektedir.

Ve son sözüm yine iktidara: Ülkeyi bu son on yedi yılda öyle bir yönetemediniz, öyle bir yönetemediniz ki çocuğu çocuğu, genci, yaşlısı, herkes sayenizde bonzai bağımlısı oldu.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Sayın Uygur konuşacaktır.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA BELGİN UYGUR (Balıkesir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Uyuşturucu ve uyarıcı madde bağımlılığıyla ilgili verilmiş olan İYİ PARTİ grup önerisi üzerine AK PARTİ Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Sözlerime başlamadan önce, yirmi dört yıl önce bugün tüm dünyanın gözleri önünde, Avrupa'nın göbeğinde, Srebrenitsa'da vahşice katledilen 8.372 Boşnak kardeşimizi rahmetle yâd ediyorum. İnsanlığın en ağır utanç vesikalarından biri olan bu soykırımını unutmayacağız ve unutturmayacağız.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; uyuşturucu kullanımı kişinin yalnızca kendisine değil, ailesine ve çevreye, topluma da olumsuz yansımaları olan bir sorundur. Uyuşturucu, özellikle genç nesilleri tehdit ederek toplumların geleceğine zarar vermektedir. Tüm bu riskler göz önüne alındığında uyuşturucuyla mücadele çalışmalarının temelini önleme çalışmaları oluşturmaktadır. Bu çerçevede AK PARTİ hükûmetleri döneminde önemli adımlar atılmıştır. Öncelikle, uyuşturucuyla mücadele noktasında, uyuşturucuyla mücadeleyi kapsayan çalışmalar konusunda Türkiye Büyük Millet Meclisimizin çatısı altında ilgili komisyonlar çalışmalarını yürütmüştür ve bundan sonra da yürütmeye devam edecektir.

13 Kasım 2014 tarihli Başbakanlık Genelgesi'yle, 8 bakanın katılımlarıyla Uyuşturucu ile Mücadele Yüksek Kurulu oluşturuldu. Yüksek Kurula bağlı Uyuşturucu ile Mücadele Kurulu, Uyuşturucu ile Mücadele Teknik Kurulu ve çalışmaların iller düzeyinde yürütülmesi için de il uyuşturucuyla mücadele koordinasyon kurulları oluşturuldu.

Bağımlılık yapıcı maddelerin aralarındaki geçişlilik de dikkate alınarak bu çok sektörlü yapı, uyuşturucunun yanı sıra tütün, alkol gibi bağımlılık yapıcı maddelerin tamamını ve kumar, dijital oyun bağımlılığı gibi bağımlılıkların da önlenmesine yönelik çalışmaları da içerecek şekilde genişletildi.

9 Aralık 2017 tarihli Başbakanlık Genelgesi'yle Bağımlılık ile Mücadele Yüksek Kurulu oluşturuldu. Cumhurbaşkanlığı yönetim sistemine geçilmesiyle birlikte de 14 Şubat 2019 tarihli Cumhurbaşkanlığı Genelgesi'yle Bağımlılık ile Mücadele Yüksek Kurulu yeniden yapılandırıldı.

Uyuşturucuyla m¼cadele kapsamında, 2015 Uyuşturucu ile M¼cadele Acil Eylem Planı, 2016-2018 yıllarını kapsayan Uyuşturucu ile M¼cadele Ulusal Eylem Planı, 2018-2023 Uyuşturucu ve T¼t¼nle M¼cadele Ulusal Strateji Belgesi ve Eylem Planları da yayımlandı. Bu ulusal eylem planına g¼re, faaliyetler 11 ana başlıkta belirlendi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – S¼zlerinizi tamamlayın l¼tfen.

BELGİN UYGUR (Devamla) - Bunlar, uyuşturucuya ulaşılabilirliğin ¼nlenmesi, toplumun uyuşturucuyla m¼cadeleye katılımı, uyuşturucuyla m¼cadelede sosyal uyum, iletişim, tedavi, uyuşturucuyla m¼cadele s¼recinin y¼r¼t¼m¼ ve koordinasyonu, izleme ve değerlendirilmesi, m¼cadelenin finansal boyutu, m¼cadelede yerel y¼netimler ve STK'lerle iş birliği, uyuşturucuyla m¼cadelede danışma birimleri, uluslararası deneyimler ve başarılı ¼lke modelleridir.

Eylem planları kapsamında, kurumlar arası g¼çlü iş birliği ve koordinasyon mekanizması kuruldu, g¼mr¼k kapılarının ve sınırların g¼çlendirilmesinin yanı sıra, sokak bazlı m¼cadelelerin narkotimlerle desteklenmesiyle uyuşturucuya ulaşılabilirlik de zorlaştırıldı.

Mevzuatta yapılan d¼zenlemelerle; uyuşturucuyla ilgili suçlarda uygulanan cezai m¼eyyideler artırıldı, eğitim kurumlarına y¼nelik programlar g¼çlendirildi, yaş gruplarına ¼zel T¼rkiye Bağımlılıkla M¼cadele Eğitim Programı hayata ge¼erildi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BELGİN UYGUR (Devamla) – Vatandaşın kolay ulaşarak...

BAŞKAN – Teřekk¼r ediyorum.

BELGİN UYGUR (Devamla) – Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – İYİ PARTİ Grubunun ¼nerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Halkların Demokratik Partisi Grubunun İ¼ T¼z¼k'¼n 19'uncu maddesine g¼re verilmiş bir ¼nerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım:

2.- HDP Grubunun, Batman Milletvekili Feleknas Uca ve arkadaşları tarafından, Bing¼l, Mardin ve Tunceli illerinde yaşanan taciz iddialarının araştırılması amacıyla 9/7/2019 tarihinde T¼rkiye B¼y¼k Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması ¼nergesinin diğer ¼nergelerin ¼n¼ne alınarak, ¼n g¼r¼řmelerinin, Genel Kurulun 11 Temmuz 2019 Perşembe g¼nk¼ birleşiminde yapılmasına ilişkin ¼nerisi

11/7/2019

T¼rkiye B¼y¼k Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 11/7/2019 Perşembe g¼n¼ (bug¼n) toplanamadığından, grubumuzun aşağıdaki ¼nerisinin İ¼ T¼z¼k'¼n 19 uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Fatma Kurtulan

Mersin

Grup Başkan Vekili

Öneri:

9 Temmuz 2019 tarihinde Batman Milletvekili Sayın Feleknas Uca ve arkadaşları tarafından (2995 sıra numaralı) Bingöl, Mardin ve Tunceli illerinde yaşanan taciz iddialarının araştırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisine verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 11/7/2019 Perşembe günkü birleşiminde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Sayın Dilan Taşdemir.

Buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR (Ağrı) – Sayın Başkan, Genel Kurulu selamlıyorum.

Yani gündemin hiç değişmeyen ve söz gelişi değil, gerçek anlamda can yakıcı ve can alıcı sorunlarından biri olan, kadınların her gün maruz kaldığı kadın cinayetleri, taciz, tecavüz ve şantaj olmak üzere kadına yönelik her türlü şiddet, baskı artarak devam ediyor. Kadınlar her gün sokakta, alanlarda hatta Meclis kürsüsünde, kadınlara yönelik bu şiddeti görünür kılmaya ve mücadele ederek durdurmaya çalışıyor. Ama maalesef, kadınların bu çığılığı bir türlü AKP iktidarı tarafından duyulmuyor, duyulmamakta da ısrar ediliyor, duyulduğunda da ya bu politikalar meşrulaştırmaya çalışılıyor ya da bu politikalarla destekleniyor.

Değerli arkadaşlar, bu konuda sadece birkaç ayda yaşanan olaylar, durumun vahametini göstermek açısından yeterlidir. Her yaşta, her meslekte, her statüde kadınlar her gün sokak ortasında vahşice katledilmektedir. İçerisinde doktor, genç öğrenci kadınlar, yine ev kadınlarının da olduğu 40'a yakın kadın sadece haziran ayı içerisinde katledildi. Yine, bu vahim tablonun içerisinde bir vahamet daha yaşanmaktadır; o da özellikle kamu kurumlarında çalışan erkeklerin faili olduğu, aslında şebekeler ve çeteler şeklinde çalıştığı taciz, tecavüz ve şantaj olayları tek tek basına yansıyor. Fakat bunların üzerine gitmek, açığa çıkarmak ve cezalandırmak yerine sessiz kaldığımızı bizler izliyoruz, görüyoruz. Bu örneklerden biri, Mardin Belediyesine atanan kayyum tarafından belediyeye bağlı Kent AŞ'ye müdür olarak görevlendirilen bir polis memurunun belediyeye gelip iş başvurusunda bulunan bir genç kadına yönelik taciz iddialarıdır. Değerli arkadaşlar, genç kadını iş karşılığında cinsel ilişkiye zorladığına dair basına ses kayıtları yansıdı. Yine, kadın örgütlerinin mücadelesiyle bir dava açıldı. Bakın, bu, çok uç ve çok önemli bir noktadır; mahkeme bu ses kayıtlarına rağmen, bu açığa çıkan, açık ve net olduğu anlaşılan taciz olayına karşı ne yaptı? Takipsizlik kararı verdi. Biz, bu kararlar aslında kadınlara bir mesaj verildiğini biliyoruz; kadınlara şu mesajı veriyorsunuz: “Evinizde oturun, dışarı çıkmayın, kamusal hayata, eğitime, çalışma hayatına katılmayın; katılırsanız buralarda başınıza geleceklerden biz sorumlu değiliz, sizi koruyacak herhangi bir hukuk mekanizması da yoktur.” Diğer bir mesaj ise bu tacizci erkeklerdir, onlara da “Yaptığımız yanınıza kâr kalıyor, bunları sürdürmeye devam edin.” mesajı veriliyor.

Değerli arkadaşlar, yine benzer bir durum Bingöl'de yaşandı. “Son Çekim Operasyonu” adı verilen bir operasyonla gündeme gelen, para karşılığında yine cinsel ilişkiye zorlayan, çektikleri görüntülerle şantaj yapan bir suç şebekesi Bingöl'de açığa çıktı. Bir operasyon düzenlendi ama ne zaman? Üç yıl sonra. Bu sözü edilen eylemler 2016'da yaşandı, basına yansıdı. Aslında herkesin de bildiği, oradaki emniyet güçlerinin de yakından takip ettiği bu olaya üç yıl sonra bir müdahale, bir operasyon gerçekleşti. Aslında, işin en vahimi ise bu operasyonun içerisinde olan kişilerin kimlikleri.

Bakın, içerisinde uzman çavuş, korucu ve bir dönemin siyasetçileri yer alıyor ama maalesef, biz bunların kimler olduğunu bilmiyoruz çünkü mahkeme, yine failleri yani tacizcileri, tecavüzcüleri korumaya alarak bir gizlilik kararı getirmiştir.

Son olarak, Dersim Munzur Üniversitesinde Bilgi İşlem Dairesi Başkanı olan kişinin kadın öğrencilere yönelik cinsel saldırıda bulunduğu, öğrencileri tehdit ederek nüfuzlu kişilere para karşılığında cinsel ilişkiye zorladığına dair basına kimi haberler, kimi bilgiler sızdırıldı, sızdı ya da bu arada yansıdığını biliyoruz, oradan takip ettik.

Yine, bu kişinin iş insanlarıyla olan ilişkileri ve yaptığı alışverişlerden dolayı banka hesaplarında milyonluk transferin görüldüğü, aslında yüklü bir hesabı olduğu açığa çıktı. Bu iddialara ilişkin herhangi bir soruşturmanın yapılmadığını, herhangi bir kovuşturmanın yapılmadığını bizler çok iyi biliyoruz.

Tabii ki bunun neden hesabı sorulmuyor, neden burada herhangi bir yaptırım olmuyor? Bizce bu politika, özel ve sistematik bir politikadır, özel olarak uygulanıyor. Bizler, kadınlar olarak elbette ki bunun takipçisi olmaya devam edeceğiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR (Devamla) – Başkan, sözümü bitireyim.

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi lütfen.

DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR (Devamla) – Kadın cinayetlerine, kadına yönelik şiddete karşı her alanda, her yerde bunun mücadelesini kadın örgütleriyle birlikte vereceğiz ve biz bu erkek şiddetini reddediyoruz, reddetmeye de devam edeceğiz. Ama bu konuda, her zaman yaptığınız gibi lütfen, savunmaya geçmeyin, izahat getirmeyin.

Özellikle bu sırada oturan kadın milletvekillerine sesleniyorum: Kadınların bu sesine, bu çığlığına kulak kabartın, bu araştırma komisyonuna “evet” deyin.

Diğer anlamda ise yine, her gün öldürülen -yıl içerisinde 300-400 kadın öldürüldü, haziran ayı içerisinde 40 kadın öldürüldü- kadınlara yönelik de hemen, Meclisin acilen toplanması gerekiyor, özel bir oturum gerçekleşmesi gerekiyor, bu anlamda da bir an önce bu kadınların sesine, çığlığına ses olunması gerekiyor.

Diğer bir noktaysa, arkadaşlar, bunlar yapısal sorunlardır, öyle kısa müdahalelerle, öyle dönemsel politikalarla çözülmez. Biz daha önce de çokça ifade ettik, bu kürsüde de ifade ettik, bir kadın bakanlığının artık kurulması gerekiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR (Devamla) - Bir an önce kadın bakanlığının kurulması için de girişimde bulunulmalıdır.

Herkesi saygıyla selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Bankoğlu. (CHP sıralarından alkışlar)

Süreler geçiyor Sayın Bankoğlu. Yolda geçen süreyi de dâhil edeceğim bundan sonra.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Yok artık, bir onu yapmamıştınız hakikaten.

CHP GRUBU ADINA AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Nezaketiniz için teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın vekiller, Bingöl, Mardin ve Tunceli’de yaşandığı iddia edilen taciz, cinsel ilişkiye zorlama ve şantaj suçunun araştırılmasıyla ilgili verilen Meclis araştırması önergesi hakkında Cumhuriyet Halk Partisi adına söz almış bulunuyorum.

Size sormak istiyorum, hemcinslerim, kadın vekil arkadaşlarım öncelikle; lütfen, bir düşünün, erkek vekillerimiz, siz de lütfen eşlerinizi, kız kardeşlerinizi düşünün, bir gözünüzün önüne getirin: Bir taciz veya tecavüz vakası başınıza gelseydi ne yapardınız? Bu tür olayların artmasının sebeplerini araştırmak ve engellemek ister miydiniz? Size bir fırsat bugün. Araştırma önergesinde değinilen ve basına da yansımış olan olaylar oldukça üzücü ama ülkemiz bakımından daha çarpıcı olan haziran ayındaki veriler. Haziran ayında 4 kadına tecavüz edilmiş, 43 kadın seks işçiliğine zorlanmış ve 34 kadın tacize uğramıştır ve bunlar sadece bizim bildiklerimiz.

Yine, bundan -daha da vahimi var- daha da feci olan, bundan daha utanç verici olansa şu: Bunlara göz yumulması, sessiz kalınması ve adalete inanan bu mağdurların karşısında olan bir anlayış ve buna karşı hiçbir şey yapılmaması. Evet, kadına şiddet, taciz olayları sistemli olarak artıyor. Mesela, Van’da 38 günlük, İzmir’de 17 aylık bebeğe tecavüz edildi ama Antalya’da 10 yaşındaki kız çocuğunu taciz eden apartman görevlisi iyi hâlden serbest kaldı, “Rızası vardı, eteği kısaydı.” diyen erkekler indirim aldı değerli vekiller.

Şimdi, tüm bu suçlarla mücadeleye karşı bizim uluslararası sözleşmelerimiz ve iç hukuk yollarımız var ama asıl problem, bunlardaki uygulama eksikliğimiz ve zihniyet değişikliğine olan ihtiyaç. Bakın, daha üçüncü duruşması görülen Şule Çet davasından bahsedeyim size. İsrarla intihar olduğu savunulan ancak cinayet ve hatta cinsel saldırı gerçekleştiği yönünde önemli deliller içeren bu davada Şule Çet’in, bir kadının o saatte orada ne yaptığını sorgulamak olamaz bizim zihniyetimiz veya hizmetleriyle her zaman gurur duyduğunuz söylediğiniz Ensar Vakfında yaşanan taciz olaylarıyla ilgili eski Aile Bakanının “Bir kereden bir şey olmaz.” dediği gibi diyemeyiz biz ama biz, metrobüste tacize uğrayan hemcinsim gibi “Ben susmayacağım, sen utanacaksın!” diyebildiğimizde ancak bir ilerleme sağlayabiliriz değerli vekiller. (CHP ve HDP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Toparlayın lütfen.

AYSU BANKOĞLU (Devamla) – Adalet bu mudur diyorum ve hepinizi bu araştırma önergesini desteklemeye davet ediyorum.

Yüce Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Sayın Şeyhmus Dinçel.

Buyurun Sayın Dinçel. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA ŞEYHMUS DİNÇEL (Mardin) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, ekranları başında bizi izleyen çok değerli vatandaşlarımız; HDP grup önerisi hakkında AK PARTİ Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Bu vesileyle hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Cinsel taciz ve benzeri eylemler, insani, ahlaki ve dinî hiçbir yargıya sığmadığı aşikâr olan meselelerdir. Ne yazık ki hem ülkemizde hem de dünyada insanlıktan nasibini almamış birtakım kişilerin bu tür eylemlerine şahit olmaktayız. Şahsım ve grubum adına tümünü nefretle kınıyorum.

Bir süre önce kamuoyuna da yansıdığı üzere, ilimiz Mardin’de kınadığımız bu olaylardan biri vuku buldu. Söz konusu iddialarla ilgili olarak adli ve idari makamlar gecikmeksizin araştırmalarına başlamış, adı geçen personele karşı kanunun şu aşamada izin verdiği tüm yaptırımlar uygulanmıştır. Şahıs hakkında Emniyet Müdürümüzün derhâl harekete geçmesiyle idari soruşturma başlatılmış olup Bakanlığımızca görevlendirilen mülkiye müfettişi eşliğinde hâlen devam etmektedir. Ayrıca, idari soruşturma tamamlanana kadar açığa alma yaptırımı da uygulanmıştır. Adli makamlar olayı tüm yönleriyle aydınlatma gayreti içindedir.

İşleyen süreçte, suçun ve suçluların tespitine engel olmaya çalışan, üzerini örtme çabası içine giren herkese karşı da adım atmaktan çekinmeyeceğiz. İnsanlıktan uzak bu şahıslar, maalesef, her yerden ve her kurumdan çıkabilmektedir. Ancak bir kişinin ahlaksızlığını bir bütüne teşmil etmek,

bir suçtan hareketle bir bütünü mahkûm etmek suçun ve cezanın şahsiliğine, hukuk devleti ilkesine aykırı olacaktır. Bu işte -az önce hatibimizin de bahsettiği gibi- sistematik bir hukuksuzluğun olduğu, sistematik bir tacizin olduğu konusuna kesinlikle katılmıyorum. Bu tamamen ferdi bir meseledir, aynı anda, geçmişte de bu tür meseleler olmuştur.

DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR (Ağrı) – 3 yerde, tesadüf müdür?

ŞEYHMUS DİNÇEL (Devamla) - Ama önemli olan, tüm vekillerimizin hep birlikte, bu konu üzerinde...

EBRÜ GÜNAY (Mardin) - Bingöl'de AKP Belediye Başkan Yardımcısı gözaltına alındı.

ŞEYHMUS DİNÇEL (Devamla) - Daha önce -on yedi yıldır- çıkarılmış olan yasalarla birlikte, tekrar, eksik kalan yasalar varsa burada çıkaracağız, hukuk devleti içerisinde bunların hepsiyle mücadele edeceğiz ve bunlara gereken cezaları vereceğiz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Mardin'de takipsizlik kararı verdi yargı makamı. Bingöl'de başkanı ihraç ettiniz mi?

ŞEYHMUS DİNÇEL (Devamla) – Tabii, şimdi arkadaşlar diyecekler ki: “Genel Kurulda bu önergeye neden AK PARTİ...”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR (Ağrı) – Evet, o zaman destekleyin, açığa çıksın.

BAŞKAN – Sayın Dinçel, sözlerinizi tamamlayın.

Buyurun.

ŞEYHMUS DİNÇEL (Devamla) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Malumunuz, Meclisin bir çalışma sistemi vardır. Her gün 3 tane muhalefet partisinden, bazen 4 muhalefet partisinden grup önerileri gelmektedir.

DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR (Ağrı) – Bu, sıradan değil ama sıradanlaştırmayın.

BAŞKAN – Sayın Taşdemir, herkes sizi gayet sükûnetle dinledi. Rica ediyorum, lütfen...

ŞEYHMUS DİNÇEL (Devamla) – Bunlarla ilgili sürekli araştırma komisyonu kurmak bu Meclisin işlevini de sıkıntıya sokacağından... Yoksa biz, bu eylemi grup olarak, kadınlarımız, erkeklerimiz, tüm AK PARTİ Grubu olarak şiddetle kınıyoruz ve bunların gerekli cezaları alması için gerekli takipleri yapacağımızı şimdiden söylüyorum. Bu konuda da sizlerin elinde hukukun bilmediği bilgi, belgeler varsa lütfen iletiniz.

Genel Kurulumuzu saygıyla sevgiyle selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, HDP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi grup önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

FATMA KURTULAN (Mersin) – Sayın Başkan, kısa bir söz istiyorum.

BAŞKAN – Sayın Kurtulan, buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

30.- Mersin Milletvekili Fatma Kurtulan'ın, Mardin Milletvekili Şeyhmus Dinçel'in HDP grup önerisi üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

FATMA KURTULAN (Mersin) – Şunun altını tekrar vurgulamak isterim: “Varsa elinde delil, sunsun.” diyor ve önergemiz reddediliyor. Önergemizde de şu var: Mardin'de -keşke Sayın Şeyhmus Dinçel'e bu konuşma nasip olmasaydı, başka birisi yapsaydı- kayyum dönemindeki ve -kayyum olarak o zaman atanmış- şu an, ilin valisi dönemindeki ihlalleri hepimiz biliyoruz; bu çok bariz. Valinin, o zamanki kayyumun bilgisi dâhilinde midir, değil midir; araştırılması lazım.

Söylüyoruz, “Bingöl’de varsa...” diyor arkadaşımız; “varsa” değil, vardır, size iletiyoruz. Aynı zamanda, en ciddi iddialardan biri de Munzur Üniversitesinde yaşanan. Bunu himaye mi ediyorsunuz? Yargılayacak mısınız? Üzerine gidiyor musunuz? Bunu sormak isterim.

Aynı zamanda, şunun HDP olarak tekrar altını çizelim: Uyuşturucu bağımlılığı, teşviki ve fuhuş bölgesinde, kürdistan özel olarak uygulanan bir yöntem olarak önümüzde duruyor. Lütfen, buna eğilim gösterelim.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sayın Başkanım, zabıtlara geçmesi açısından bir açıklama yapmak istiyorum.

BAŞKAN – Buyurun, yapın Sayın Akbaşoğlu.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; biraz evvel grup başkan vekilinin ifade ettiği, Türkiye’de “kürdistan” diye bir bölge bulunmamaktadır. (HDP sıralarından gürültüler)

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Bir karar verin. “Kürdistan” diye bir yer yokmuş!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Türkiye Cumhuriyeti devleti milletiyle, devletiyle ve vatandaşlarıyla bir bütündür, böyle bir bölgemiz idari olarak da söz konusu değildir.

DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR (Ağrı) – Siz tacize cevap verin, tacize.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – İkinci olarak: Asla ve kata, ne uyuşturucu ne fuhuşla mücadele hususunda, bu irade hususunda AK PARTİ’ye bir şey söylenemez. Bu irademiz tamdır, her türlü mücadeleyi bugüne kadar yaptık, bundan sonra da artırarak yapacağımızdan herkesin emin olması lazım.

Teşekkür ederim. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, HDP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen biraz sessiz, lütfen...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Özel...

31.- Manisa Milletvekili Özgür Özel’in, Başkanlığın oylamalarda milletvekillerine biraz daha fazla süre tanınması gerektiğine ilişkin açıklaması

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, içeriğe yönelik bir şey söylemeyeceğim, muhalefet partilerinin sözcülerinin yaptığı konuşmalara ve yaklaşımlarına katılıyoruz, oy da verdik ama sizden bir şey rica edeceğim. Kötü niyetli olduğunuzu düşünmüyorum ama Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığından geliyorsunuz ve orada belki günde binlerce oylama yapıyordunuz, o yüzden de “Kabul edenler... Etmeyenler... Edilmiştir.”i orada anlıyorum ama burası Genel Kurul ya, bazı durumlarda da partilerin tutumları, milletvekillerinin tutumları çok önemli. Siz o kadar hızla ve sonuçtan o kadar emin... Hani, Plan ve Bütçe Komisyonunda 176’ncı kez aynı şeyi oylatırken biliyorsunuz ama burada mesela, bu önergeye “evet” oyu vermek isteyen bir milletvekili, siz bu kadar hızlı yaptığımızda el kaldırmayabilir. Meclisteyiz, kayıt altındayız, zaman zaman kritik oylamalarda fotoğraflar basına yansıyor. Bu yüzden, çok zaman kaybettirmez ama “Kabul edenler... Kabul etmeyenler...”i buna olanak tanıyıp yaparsanız... Çünkü biz günde 4-5 oylama yapıyoruz.

Çok teşekkür ederim.

BAŞKAN – Tabii, tabii; doğru.

FATMA KURTULAN (Mersin) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Kurtulan.

32.- Mersin Milletvekili Fatma Kurtulan'ın, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun yerinden sarf ettiği bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

FATMA KURTULAN (Mersin) – Sayın Başkan, “kürdistan” diye bir coğrafya var mı, yok mu Sayın Binali Yıldırım'a sorup öyle gelsinler, Sayın Erdoğan'a da sorsunlar. (HDP sıralarından alkışlar) Ama oraya çekmeye hiç gerek yok, o bölgeye, o coğrafyaya, Kürtlerin yaşadığı bu bölgeye “Kürt illeri” deyince de engel oluyorsunuz. Kürtlerin yaşadığı illerde, Kürt coğrafyasında kürdistanda, her neyse orada, o bölgede bir şeyler yaşanıyor, tüm hukuk ihlal ediliyor; bunun araştırılması gerekiyor. Özellikle, kadına fuhuş dayatmalarıyla birlikte, polisin gözetiminde göz göre göre, gündüz gözüyle uyuturucu paketleri dağıtılıyor. Bu, iddiadır, araştırmak sizin görevinizdir.

EYÜP ÖZSOY (İstanbul) – Dağdakiler ne oldu, dağdakiler? Onu da söyleyin. Dağdakilere ne olduğunu söyleyin.

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – PKK dağıtıyor.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Akbaşıoğlu...

33.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun, Mersin Milletvekili Fatma Kurtulan'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; şunu ifade ediyorum: Net bir şekilde, Türkiye Cumhuriyeti devleti üniter bir devlettir ve 81 vilayetten, 82 milyondan müteşekkildir. Biz, hep birlikte, 82 milyonun kardeşliği esasına dayalı olarak... Demokratik hukuk devletinde kime karşı, hangi vatandaşımıza karşı bir suç teşebbüsü varsa o suç teşebbüsüyle ilgili yargısal yollar herkes için açıktır.

SALİHE AYDENİZ (Diyarbakır) – Hep takipsizlik veriliyor.

EBRÜ GÜNAY (Mardin) - Takipsizlik kararı verildi.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Bunun takipçisi de hem yürütme organıdır hem de Meclistir, yasama organıdır. Biz, 82 milyon insanımızın kardeşliği esasına dayalı, huzur içerisinde, mutluluk içerisinde, refah içerisinde, inşallah, devlet-millet kaynaşmasıyla suçlu ve suçlularla mücadele hususunda tam bir kararlılıkla gereğini yaptık ve yapacağız. Bundan hiç kimsenin şüphesi olmasın.

Teşekkür ederim.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Bülbül, buyurun.

34.- Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün, Ağrı Milletvekili Dirayet Dilan Taşdemir'in HDP grup önerisi üzerinde HDP Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Sayın Başkan, biz bu önergede söz almadık ancak bu önergenin gerek gerekçesinde gerekse hatibin konuşmasında olay cinsel taciz, cinsel istismar, tecavüz suçlarından dolayı kadınların mağdur olması değildir. Bakın, burada ince bir ayrıntı ve gizli bir oyun var. Bu noktada... (HDP sıralarından gürültüler)

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Vay Vay!

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Siz konuştunuz, müsaade edin ben konuşayım.

Bu “sistematik” kelimesi altında ifade edilmeye çalışılan neyse bunu açıkça söyleyeceksiniz.

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Biz açıkça ifade ettik.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Burada bu devleti mi suçluyorsunuz, o bölgedeki insanları, kamu kurumları içerisinde oradaki kadınları kullanan veya kullanmaya aracılık edenler olarak suçlamaya mı çalışıyorsunuz, net konuşun. Kalkıp da burada kadın mağduriyeti üzerinden bir devlet suçlaması, başka bir argüman yaratmaya, uluslararası kamuoyunda kullanılmak üzere başka bir mesele temin etmeye, başka bir koz oluşturmaya çalışıyorsanız buna asla müsaade etmeyiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sistemi açalım lütfen.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Burada kadın mağduriyeti varsa istismarı varsa yapan da yaptırılan kurum da yansın kül olsun.

SALİHE AYDENİZ (Diyarbakır) - Araştırılmıyordunuz.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Ama “araştırılsın” derken orada, mikrofondan “Burada sistematik bir çalışmadır bu.” efendime söyleyeyim “Bilinçli yürütülen faaliyetler...” O bilinçli çalışmayı, o sistematik çalışmayı ispat edeceksiniz. İspat etmiyorsanız müfterisiniz. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

SALİHE AYDENİZ (Diyarbakır) – İspat edecek yer burası.

FATMA KURTULAN (Mersin) - Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Kurtulan...

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Kadın istismarını yapan PKK, kim olacak?

HİŞYAR ÖZSOY (Diyarbakır) – Bir söz verin, konuşsun. Her konuşmaya dalıyor! Bir gün söz alıp orada konuşun ya!

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – PKK, kadın istismarını yapan PKK!

BAŞKAN – Arkadaşlar, müsaade edin, grup başkan vekilleri konuşuyor.

35.- Mersin Milletvekili Fatma Kurtulan'ın, Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

FATMA KURTULAN (Mersin) – Değerli arkadaşlar, şimdi hem uyuşturucuyla ilgili söyledim hem de kadına yönelik istismarda sistematik bir yaklaşım var. Şimdi uyuşturucuyla ilgili siz ne diyeceksiniz? 2000 yılında, Şevket Bülent Yahnici “Türkiye’de Yüksekova-Marsilya yolunda, 100 milyar dolarlık uyuşturucu payı vardır ve bu üleşilir.”

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Kadın istismarından bahsedin, cinsel istismardan bahsedin, sistematik tarafını anlatın.

FATMA KURTULAN (Mersin) – “Tabii, polis yol verir, tırlar yürür, önde polis arabası gider, arkada bilmem neler eskort yapar, bu uyuşturucu bu şekilde yirmi beş elli senedir gider, hâlâ gidiyor.” demiş.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Hatibin konuşması ile gerekçeye bakın.

BAŞKAN – Sayın Bülbül, müsaade edin lütfen.

FATMA KURTULAN (Mersin) – Ne dedim? Değerli arkadaşlar, biz “Sistematik bir durum var.” dedik. Devlet içine sızan, kimi kurumlardaki, devlet dairelerindeki kimi görevliler bizzat bunu örgütüyor, yürütücüsü pozisyonundadır ve “üleşilir” dediği noktadadır, işte bu Şevket Bülent Yahnici'nin dediği, pay edilen bölümdedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Evet, buyurun.

FATMA KURTULAN (Mersin) – Bunu reddetmek doğru değildir. Şu an bizim beklentimiz... Bu araştırma önergesini eğer reddediyorsanız, karşı çıkıyorsunuz... Bunu kabul etmemiz gerekiyordu ancak hep beraber, oy çokluğuyla reddettiniz. Bunun için yapılması gereken, eğer “Bu iddialar doğru değil.” diyorsanız, gelin hep beraber bunu araştıralım, açığa çıkaralım.

BAŞKAN – Sayın Akbaşıoğlu, buyurun.

DİRAYET DİLÂN TAŞDEMİR (Ağrı) – Sayın Başkan...

36.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun, Mersin Milletvekili Fatma Kurtulan'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Değerli milletvekilleri, şunu kararlılıkla ifade ediyoruz ki terör ve fuhuş tacirleriyle ve PKK'yla mücadelelerimiz bugüne kadar devam ettiği gibi bundan sonra da kesin bir şekilde devam edecek ve hiçbir vatandaşımızın, hiçbir bölgemizin bu mücadelede istisna tutulması asla ve kata söz konusu değildir. Bunun herkes tarafından bilinmesini talep ediyorum.

Teşekkür ediyorum.

DİRAYET DİLÂN TAŞDEMİR (Ağrı) – Başkan, grup başkan vekili benim niyetimi gizlediğimi söyledi, açık konuşmadığımı ifade etti.

BAŞKAN – Sayın Taşdemir, kifayetimizakere...

V.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

3.- CHP Grubunun, Türkiye Büyük Millet Meclisi gündeminin “Genel Görüşme ve Meclis Araştırması Yapılmasına Dair Öngörüşmeler” kısmında yer alan, çay üretimi ve satışında yaşanan sorunların araştırılarak yaşandığı iddia edilen mağduriyetlerin giderilmesi için gerekli önlemlerin belirlenmesi amacıyla verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 11 Temmuz 2019 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun...

FATMA KURTULAN (Mersin) – Sayın Başkan, sadece bir dakikalık...

DİRAYET DİLÂN TAŞDEMİR (Ağrı) – Başkan, böyle olmaz ki!

BAŞKAN –...İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup oylarınıza sunacağım.

11/7/2019

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 11/7/2019 Perşembe günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Özgür Özel

Manisa

Grup Başkan Vekili

Öneri:

Türkiye Büyük Millet Meclisi gündeminin “Genel Görüşme ve Meclis Araştırması Yapılmasına Dair Öngörüşmeler” kısmında yer alan, çay üretimi ve satışında yaşanan sorunların araştırılarak yaşandığı iddia edilen mağduriyetlerin giderilmesi için gerekli önlemlerin belirlenmesi amacıyla verilmiş olan (10/1321) esas numaralı Meclis araştırması önergesinin görüşmesinin Genel Kurulun 11/7/2019 Perşembe günü (bugün) birleşiminde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Önerinin gerekçesini açıklamak üzere, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Bekaroğlu.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHPGRUBU ADINAMEHMET BEKAROĞLU (İstanbul)– Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle bazı milletvekili arkadaşlara teşekkür etmek istiyorum. Trabzon Milletvekili Ahmet Kaya'ya, Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'a, İzmir Milletvekili Murat Çepni'ye ve Denizli Milletvekili Gülizar Biçer Karaca'ya, çayla ilgili, çay konusunda göstermiş oldukları duyarlılıkları, verdikleri soru önergeleri ve araştırma önergeleri dolayısıyla teşekkür ediyorum. Bunların arasında hiçbir tane Rize milletvekili yok. Rize milletvekilleri çayla ilgili ne yapıyorlar, biraz sonra anlatırlar.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Her şeyi yapıyoruz, merak etmeyin, buradayız, sahadayız.

MEHMET BEKAROĞLU (Devamla) - Değerli arkadaşlarım, Doğu Karadeniz Bölgesi'nde başta Rize olmak üzere, Artvin, Trabzon ve Giresun'da çay tarımı yapılıyor ve bugünlerde ikinci sürgün çay toplanmaktadır. Birinci sürgünde olduğu gibi, şimdi de çay üreticisinin çok ciddi sıkıntıları var. “Çay” dediğimiz zaman, tabii, tarafları var, sadece çay üreticisinden ibaret değil ve her kesimin, her tarafların kendine özgü sıkıntıları var. Çay üreticisinin yanında çay işletmecileri var, ÇAYKUR ve özel çay işletmecileri; çay tüketicileri var, bütün Türkiye çay tüketicisi; bir de yarıcılar var. Çay üreticileri iki kısımdır: Bir, mal sahipleri; bir de yarıcılar. Ve çay işçileri var, çoğu Gürcistan vatandaşı olan çay işçileri.

Çok ciddi problem var bölgede değerli arkadaşlarım. Yaklaşık 1 milyon insan çaydan geçiniyor, başka herhangi bir gelir kaynağı yok ve her gün bölgede çayla geçim zorlaşmaktadır, sıkıntı yaşanmaktadır ve bölge hâlâ, azalmış olmakla beraber, göç veren bir bölge.

Bakın, çok ciddi problemler var ama en büyük problem, çay üreticisi “Ben çayımı satamıyorum, çayımı istediğim fiyatta satamıyorum. Devlet bana çay ekim izni vermişti, çay ekim. Artık o topraklarda çaydan başka bir şey ekilmiyor çünkü yetmiş seneden beri kimyasal gübre kullanılıyor ve o toprak toprak olmaktan çıkmıştır, başka hiçbir şey yapamam. Bugün çayı kaldırırsam on sene oraya hiçbir şey ekemem ama bana verdiği sözü tutmuyor, geçinebileceğim kadar para kazanamıyorum. Niye kazanamıyorum? Çünkü devlet görevini yapmıyor.” diyor.

Bildiğiniz gibi, değerli arkadaşlarım, çay daha önceden devlet tekelinde işleniyordu ama 1983 yılından başlayarak özel sektör de çay işletme işine girdi ve o günden bugüne özel sektörle ilgili çok ciddi sıkıntıları var bölgedeki çay üreticilerinin. Niye sıkıntıları var? Herkesi suçlamıyoruz, özel sektöre de ilkesel olarak karşı çıkmıyoruz ama istismar yapılıyor, çay üreticileri devlet eliyle sömürülüyor. Nasıl oluyor? Size anlatayım değerli arkadaşlarım: ÇAYKUR'un kendi resmi sitesinde günlük 9.100 ton çay işletme kapasitesi olduğu söyleniyor, Genel Kurulda bir milletvekili bunun 9.500 ton olduğunu ifade etmişti ama ÇAYKUR sezon geldiği zaman maalesef kota ve kontenjanla... Kota dediğimiz şey dekar başına birinci sürgünde 500 kilogram; kontenjan da günlük 50 kilogramla başlıyor, bir gün sonra 30'a, bir gün sonra 15'e, bir gün sonra da 10 kilografa indiriyor. Böyle olunca da çay yaprağı orada durmuyor, koparacaksınız, kopardığımız gün de teslim edeceksiniz, yoksa bozuluyor. Teslim edemediğinden, ÇAYKUR'a satamadığından dolayı gidip özel sektöre satıyor. Özel sektör ne yapıyor? Özel sektör maalesef 3 lira 10 kuruş, 3 lira 3 kuruş olan çayı gidip 1,80'e kadar indiriyor ve alıyor değerli arkadaşlarım, üreticinin başka çaresi yok. Oysa eğer ÇAYKUR gerçekten sözünde dursa ve dekarından 500 kilogram çay alsaydı -45 gün devam etmiş kampanya- 390 bin ton çay alacaktı, kapasitesi oranında çay alsaydı 420 bin ton çay alacaktı; öyle olunca da özel sektör fabrikasını çalıştırmak için gerçek fiyatıyla yaş çay alacak ve işletecekti. Burada devlet eliyle ciddi bir sömürü vardır değerli arkadaşlarım.

Çayın daha başka çok ciddi problemleri var, bölgenin ciddi problemleri var, bunlar konuşulabilir, tartışılabilir. Bunun ortadan kaldırılması için bu işin araştırılması gerekiyor. Bu kürsüden defalarca çayın ve çaycının problemlerini konuştuk, araştırma önermeleri verdik, bu konuyu araştırılmı, nedir, bütün tarafların sorunlarını masaya yatırdık ama iktidar partisi hiçbir zaman yaklaşmadı.

Değerli arkadaşlarım, çözüm açıktır, ÇAYKUR normal bir şekilde çalışacak, devlet kuruluşu, vatandaşın kuruluşu olarak çalışacak, taban fiyatı uygulayacaksınız. Diyeceksiniz ki: “Çayı şu paranın altında asla ve asla kimse alamaz.” Bu, bir seçenektir. İkinci seçenek ve çok daha önemlisi, doğru olan, belki ÇAYKUR’un verdiği...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın Sayın Bekaroğlu lütfen, buyurun.

MEHMET BEKAROĞLU (Devamla) - ...fiyattan da daha yüksek fiyattan satılabilir, o zaman ÇAYKUR kendi günlük işletme kapasitesini tam kullanacak, 9.100 ton çay işleyecek, bu çayı alacak; böyle olunca da özel sektör fabrikasını işletmek için gidecek yaş çayı fiyatıyla alacak, belki de fiyatından fazla alacak değerli arkadaşlarım. Evet, ÇAYKUR’un, şu anda çaycının en temel problemi bölgede açgözlü özel sektör, devlet ve devlet görevlileriyle iş birliği yaparak bölge insanını sömürmektedir.

Değerli arkadaşlarım, bakın, en temel problem bu. Eskiden tekel vardı, devlet tekeli, şimdi özel sektör dediğimiz 10 tane firmadır değerli arkadaşlarım. 150 tane firma vardı, bunların tamamını batırdılar; 10 tane firmadır, alıyorlar, ucuza işliyorlar, ondan sonra bir kısmı da gidiyor kaçak çayla harmanlıyor ve satıyor, milleti sömürüyor değerli arkadaşlarım, 1 milyon insanı geçiminden mahrum ediyor. Bu önergeyi destekleyin, hep beraber konuşalım ve hep beraber tedbirleri alalım.

Saygılarımı sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – İYİ PARTİ Grubu adına Sayın Örs...

Hüseyin Bey, buyurun. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA HÜSEYİN ÖRS (Trabzon) – Sayın Başkan, çok değerli milletvekilleri; Cumhuriyet Halk Partisi tarafından verilen Doğu Karadeniz Bölgesi’nde yapılan çay üretimindeki sorunların araştırılmasına yönelik önerge hakkında İYİ PARTİ Grubu adına söz aldım. Hepinizi en derin saygılarımla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, kısaca çay üretimi ve işletmesindeki sorunları özetleyecek olursak; çay üretimi ve işlenmesinde yaşanan sorunlar, çay işletmelerinin yapısal bozuklukları, yüksek üretim maliyeti, bozulan üretim-tüketim dengesi, ihracat olanağının sınırlılığı nedeniyle artan stokların getirdiği ilave maliyetler şeklinde özetleyebiliriz.

Değerli milletvekilleri, Doğu Karadeniz Bölgesi’nde, Gürcistan hududundan Fatsa’ya kadar uzanan bir bölgede, yaklaşık 781 bin dekar alanda üretimi yapılan bir üründen bahsediyoruz. Bu bölgede yaklaşık 200 bin ailenin tek geçim kaynağı olan çayın sorunlarını konuşuyoruz. Bugün bölgede, baktığımız zaman, Rize’deki çay üreticimiz, Trabzon’daki çay üreticimiz, Artvin’de, Giresun’da ve onun ilçelerinde yaşayan çay üreticilerimiz mağdurdur, sıkıntılıdır. Buradaki üreticilerimiz ÇAYKUR’un uygulamalarından, Hükümetin fiyat politikalarından şikâyetçidirler. Açıklanan yaş çay taban fiyatı kesinlikle enflasyonun karşılığı değildir. 2020 Mayıs ayına kadar çayımızın taban fiyatı 2,90 TL olarak ilan edilmişti ama tüm tüketim maddelerindeki yüzde 100'lere varan zamlara baktığımız zaman, üreticinin eline geçecek para o güne varmadan, daha ilk aylarda eriyip gidiyor. Bir de bu yetmezmiş gibi, devlet kota ve kontenjan uygulamasını ilk günden başlatınca toplanma zamanı gelen çaylar toplandığında üretici bunu satamıyor. Satamayınca ne yapıyor? Dolayısıyla özel sektörün kapasına gitmek zorunda kalıyor. Özel sektör düşük fiyattan, bir yıl vadeye çay almaktadır; bu şekilde, çay üreticisinin de, mağduriyeti devam etmektedir.

Değerli milletvekilleri, sektörde yaş çay alımlarının en önemli belirleyicisi olan ÇAYKUR'un rasyonel olarak ham madde alımı planlaması yapamamasının; hasat edilen çayların, farklı kalitede de olsa aynı fiyat üzerinden satın alınmasının; çay tarımı, sanayi ve pazarlamasını yönlendiren kuruluşlar arasında eş güdüm ve iş birliğinin yetersiz olmasının yol açtığı sorunlar da çay üretiminin istenilen verim ve kalitede olmamasının başlıca nedenlerindedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sözlerinizi tamamlayın.

HÜSEYİN ÖRS (Devamla) – Bölgenin neredeyse en önemli geçim kaynağı hâline gelen çay sektörüne 1984'ten sonra özel sektörün de girmesi, arz fazlası yüzünden kayıt dışı yaş çay alımı standartlara uygun olmayan çay üretimine neden olmuş, üreticilerin ödemeleri geciktirilmiş; sigortasız, sendikasız ve kaçak işçiler çalıştırılmıştır. Bu durumdan devletin vergi gelirleri de olumsuz yönde etkilenmektedir.

Son bir şey daha söyleyeyim: Çay bitkisinin ekonomik verim yaşı 50 olarak kabul edilmektedir; bu yönüyle değerlendirdiğimizde, bölgemizdeki çaylıklarımızın ekonomik ömürlerinin de dolmakta olduğunu görmekteyiz.

Bu nedenle, burada sıralamaya çalıştığım sorunların, problemlerin araştırılması, çözüm önerilerinin getirilmesi noktasında verilen önergeyi desteklediğimi ifade ediyor, hepimizi en derin saygılarımla selamlıyorum. (İYİ PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Evet, Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Sayın Çepni.

Buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA MURAT ÇEPNİ (İzmir) – Teşekkürler Başkan.

Genel Kurul ve değerli halkımız; Karadeniz Bölgesi'nde bir oyun oynanıyor ve bu oyunda ÇAYKUR batıyor, üretici açıklıkla karşı karşıya, halk yoksullukla karşı karşıya; kazanan bir tek taraf var, o da şirketler, özel şirketler.

Afrikalı bir köylü Avrupalı sömürgeciler için şöyle diyordu: “Onlar geldiklerinde İncil onların elindeydi, toprak bizim elimizde fakat bir süre sonra İncil bizim elimizdeydi, toprak onların elinde.”

Evet, Karadeniz, milliyetçilikle, savaş siyasetiyle esir alındı; yetmedi turizm, HES ve inşaat projeleriyle halkımız kandırıldı. Yani şöyle kandırıldı: İş vaadiyle kandırıldı, kalkınma vaadiyle kandırıldı oysa tablo tam tersi.

2017 yılı itibarıyla toplam yaş çay alımında ÇAYKUR yüzde 42, özel sektör ise yüzde 58 çay almış. Yine, tarım alanları, ekim alanları bu süreçte 834.889 dekar alandan 781.334 bine düşmüş; üretici sayısı 241.176'dan 197.169'a düşmüş yani tümüyle bir çöküş yaşıyor Karadeniz Bölgesi.

Taban fiyatı 3,3 TL açıklandı fakat gerçekte yaşanan 1,8 ya da 1,9 TL, bu fiyat üzerinden gerçekleşiyor satış. Taban fiyatının açıklanmasından sonra ÇAYKUR'un çay almaması üreticiyi özel şirkete mahkûm etmiş durumda yani satmak zorundasınız yani açlığa ve yoksulluğa doğrudan bir yönlendirme söz konusu.

Bizim burada önerilerimiz şunlardır:

1) ÇAYKUR düzenleyici kurum hâline gelmelidir, özelleştirme politikalarından vazgeçilmelidir, özerk ve katılımcı yönetilmelidir ÇAYKUR.

2) Kota uygulamasından vazgeçilmelidir. Taban fiyatı üreticinin, sendikaların katılımıyla belirlenmelidir. Özel şirketlerin taban fiyatına uyması zorunluluk hâline getirilmelidir.

3) Karadeniz'de monokültür tarım modeli terk edilmeli, bu kapsamda detaylı çalışmalar yapılmalıdır.

ÇAYKUR'un batırılması, üreticinin yoksullaştırılması politikası Karadeniz'de sermayeden yana siyasetin doğrudan sonuçlarıdır. Karadeniz halkımız bu soygun siyasetine karşı, bu açıklık ve yoksulluk siyasetine karşı sesini yükseltmelidir ve bu konuda biz de elimizden gelen her şeyi yapmaya hazırız ve önergeyi destekliyoruz.

Teşekkür ediyorum. (HDP ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Sayın Adnan Günnar.

Buyurun.

AK PARTİ GRUBU ADINA ADNAN GÜNNAR (Trabzon) – Sayın Başkan, çok kıymetli milletvekili arkadaşlarım; Cumhuriyet Halk Partisi tarafından Doğu Karadeniz Bölgesi'nde yapılan çay üretimindeki sorunların araştırılması amacıyla verilen Meclis araştırması önergesi hakkında AK PARTİ Grubu adına söz almış bulunuyor ve bu vesileyle hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Türkiye, çay tarım alanlarının genişliği bakımından dünyada üretici ülkeler arasında 8'inci sırada, kuru çay üretimi yönünden 5'inci sırada, yıllık kişi başına tüketim bakımından ise 4'üncü sırada yer almaktadır. Çay tarımında çalışan faal nüfusun yaklaşık 250 bin kişi olduğu tahmin edilmektedir. Sayın Bekaroğlu'nun ve arkadaşlarının vermiş olduğu önergede nüfusun çay üretimindeki düşüşle alakalı olarak azaldığı ifade edilmektedir. Oysa internet sitelerinde, Türkiye İstatistik Kurumunun sitelerinde de görüleceği üzere, Trabzon'da, Rize'de ve diğer Karadeniz illerinde şu anda nüfus artışı epey yükselmiştir. Rakamlarla çok basitçe örnek vermek istiyorum: 2008 yılında 748.982 olan Trabzon ilinin nüfusu, 2018 yılında 807.903'e çıkmıştır; devam ediyorum, 2008 yılında 319.410 kişi olan Rize'nin nüfusu, 2018 yılında artarak 348 bine çıkmıştır.

2002 yılında yaş çay alım fiyatı 32 kuruş iken her yıl ortalama yüzde 14 ila yüzde 20 oranında artış gerçekleşmiş ve 2019 yılında yaş çay alım fiyatı, tarımsal desteklemelerle birlikte 3 lira 3 kuruşa yükselmiştir. Dolar bazında da sent olarak belirlerseniz artışları, aynı şekilde, istatistiki olarak sizlere verebilirim.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Yüzde 60'ını kaçta sattı?

ADNAN GÜNNAR (Devamla) – Değerli arkadaşlar, bir de ayrıca, gene, önergede yaş çay alımıyla ilgili düşüşler olduğundan bahsedilmekte. Ancak 2010 yılı ile 2019 yılını karşılaştırdığımızda 1 milyon 305 bin tondan, 1 milyon 475 bin tona çıkmıştır. Arkadaşlar, alımlarla ilgili özel sektör ile ÇAYKUR kıyaslaması yaptığımızda ÇAYKUR 2010 yılında 590 bin ton alım yapılırken 2018'de ise 732.500 ton alım yapmış, özel sektör 715 ila 742 bin ton arasında kalmıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın Sayın Günnar.

ADNAN GÜNNAR (Devamla) – Bütün dünyada çay, özel sektör tarafından toplanmakta iken üreticinin yanında olan Hükümetimiz, başta Sayın Cumhurbaşkanımız ve bölge milletvekilleri olarak biz, ÇAYKUR ve desteklemeler üzerinde çayın fiyatını sübvans ederek yükseltmekteyiz.

Kıymetli arkadaşlar, ayrıca çayda bir teşvik daha yapmaktayız ki dünyada öncülüklerden biri olma pozisyonuna doğru geliyoruz, organik çay üretiminde de organik gübre üretimiyle ilgili çalışmalarımız hızla devam etti, bitme aşamasında ve organik çay tarımında da dünyada önder ülkelerdeniz.

Size bir tablodan daha örnek vermek istiyorum: İl ve yıllara göre çaylık alan miktarları ise 2001 yılında 766.533 dekar iken -dikkat edin lütfen- 2019 yılında 785.114 dekar olmuştur.

Netice itibarıyla, politikalarımızla tüm tarım üreticilerimizin yanında olduğumuz gibi, bilhassa çay üreticilerimizin yanında olduğumuzun göstergelerini size istatistiki olarak belirttik ve neticede özel sektörün yükselişinden ziyade, çay üreticisinin yükselişine katkıda bulunmaya çalıştık.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – ÇAYKUR şu anda ne kadar zararda, haberiniz var mı?

ADNAN GÜNNAR (Devamla) - Bu vesileyle hepinizi saygıyla selamlıyor ve önerenize katılmadığımı beyan ediyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu önerisini oylarınıza sunuyorum...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN - Kabul edenler...Etmeyenler...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Sayın Başkanım, bir dakika.

BAŞKAN - Kabul edilmemiştir.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Söz istiyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Ya, her söz isteyene söz verecek olursam bu işin sonu gelmez.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Ama dinlemek zorundasınız, vermeyebilirsiniz söz.

BAŞKAN – Müsaade edin.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – İsmimi vererek, doğruyu söylemediğimi...

BAŞKAN – Müsaade eder misiniz Sayın Bekaroğlu. Yani birbirimizi çok iyi tanıyoruz yukarıdan. Teşekkür ediyorum.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Tamam ama ben söz talep ediyorum.

BAŞKAN - Yerinize oturun lütfen.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Belki de kanaati değışecek, orada konuşmak istiyorum izin verirseniz.

BAŞKAN – Yerinize oturun.

Değerli arkadaşlar, konuşmalar sırasında 3 arkadaşımızın ismi geçerek mesele tartışma konusu olmuştur.

Sayın Beştaş, siz yoksunuz bunun içerisinde, Sayın Taşdemir var.

Buyurun Sayın Taşdemir.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

37.- Ağrı Milletvekili Dirayet Dilan Taşdemir'in, Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbul'ün yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR (Ağrı) – Sayın Başkan, Bingöl, Mardin ve Munzur Üniversitesinde yaşanan taciz olaylarına ilişkin partimizin verdiği araştırma önergesi üzerine söz hakkı aldım. Bu konuşmada yani kürsüde konuşurken benim açık konuşmadığım iddia edildi. Ben gayet açık ve net konuştum. Taciz olaylarını teker teker anlattım ve bu taciz olaylarının faillerinin kimler olduğunu da açıkça ifade ettim.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Sistematik olduğunu ispat edin.

DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR (Ağrı) – Anlamak istemeyenler araştırıp yüzleşecek, aslında neler olduğunu da göreceklersiniz. Öyle sağa sola çekerek bütün bu taciz olaylarını meşrulaştırmanıza biz izin vermeyeceğiz. Ben sadece rakamları verdim, taciz ve tecavüze uğrayan kadınların sayısını verdim. Haziran ayı içerisinde 400'e yakın kadın mağdur olmuş bu durumdan. Bunlar sistematik değil de nedir o zaman? Size de ben bu soruyu sormak istiyorum.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Sistematığın ne olduğunu çok iyi biliyorsunuz. İspat edin onu.

DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR (Ağrı) – Onu siz ispatlayacaksınız.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – İddia sahibi sizsiniz.

BAŞKAN – Sayın Bak...

38.- Rize Milletvekili Osman Aşkın Bak'ın, İstanbul Milletvekili Mehmet Bekaroğlu'nun CHP grup önerisi üzerinde CHP Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Konuşmacı, Rize milletvekillerinin önergeye imza atmadığını ifade etti. İktidar partisi Rize milletvekillerinin ve bölge milletvekillerinin birinci gündemi çaydır. Çayla ilgili olarak her yıl Tarım Bakanımız Rize'ye gelir, fiyatı açıklar; orada ticaret borsasıyla, ticaret odasıyla toplantı yapar, üreticilerle toplantı yapar. Biz Tarım Bakanlığında en az 3-4 defa toplantı yaparız, çayın geliştirilmesiyle ilgili toplantılar yaparız.

Şunu da hatırlamak isterim: Çay daha önce tarlada kalıyordu, denize dökülüyordu, şimdi çay üreticisi çayını sattığı zaman bir ay sonra hesabına parası yatıyor, budama parası yatıyor. ÇAYKUR şu anda yatırımlarına devam ediyor; alım 6 bin tondan 9 bin tona çıkmıştır, yeni fabrikalar yapılmaktadır, paketleme fabrikası yapılmıştır. ÇAYKUR bu sektörü regüle etmektedir. Özel sektör de 2017 yılında taban fiyatın üzerinde çay almıştır.

Dolayısıyla bizim talebimiz şu: Üreticilerimizin çay toplama işini iki üç güne değil, çay aile tarımı olduğu için bir sürece yayması lazım. ÇAYKUR bu konuda uyarılarda bulunuyor. Üreticimiz bunları takip ederse hiç kimsenin mağdur olmayacağı bir ortama gideriz.

Teşekkür ederim. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Bekaroğlu...

39.- İstanbul Milletvekili Mehmet Bekaroğlu'nun, Rize Milletvekili Osman Aşkın Bak'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Bak herhâlde Rize'ye gelmiyor.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Geçen hafta cuma günü oradaydım, yarın da oradayım.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bakın, çay 3 lira 3 kuruşla değil, ortalama 1,90'la satıldı.

Denize dökülmesi, çürümesi milattan önceydi, milattan önce; bunu unutmayalım.

Rize'nin ve çayla geçinen Artvin'in o Arhavi, Hopa, Borçka ilçeleri ve Trabzon'un da çayla geçinen ilçelerinin nüfusları azalmaktadır.

Organik çayla ilgili söyledikleri, baştan doğrudu ama şu anda organik çayla ilgili geri adımlar atılmıştır, vazgeçilmektedir organik çay ve organik gübrede.

Arz ederim efendim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Efendim, ismimi zikrederek benim bölgede bulunmadığımı ifade etti. Tutanaklara geçmesi için söylüyorum: Geçen hafta cuma günü oradaydım, yarın da orada olacağım.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Yani çayla geçinmiyorsun demek istedim.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Ben de çay üreticisiyim, çay koçanım var, ailem çay tarımı yapıyor, dolayısıyla 2,5 yaprak çay toplamış birisiyim.

ATILA SERTEL (İzmir) – İstanbul'da geziyorsun ama Osman Aşkın Bak.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Dolayısıyla kendisine, bir milletvekiline bu şekilde söylemesini yakıştıramadım ama kendisi gelmiyor, kendisi İstanbul Milletvekili, Rize milletvekilleri olmadığı için böyle konuşuyorlar.

Teşekkür ederim. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Bak, çayın denize dökülmesinin de milattan önce olduğunu ifade ettiği için zaten aranızda bayağı bir jenerasyon farkı var.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Doğru, doğru.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, gündemin “Seçim” kısmına geçiyoruz.

VI.- SEÇİMLER

A) RADYO VE TELEVİZYON ÜST KURULUNA ÜYE SEÇİMİ

1.- Radyo ve Televizyon Üst Kurulunda 14/7/2019 tarihinde boşalacak olan üyeliklere seçim

BAŞKAN – Şimdi, Radyo ve Televizyon Üst Kurulunda 14 Temmuz 2019 tarihinde boşalacak 3 üyelik için 6112 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayın Hizmetleri Hakkında Kanun’un 35’inci maddesi gereğince seçim yapacağız.

Üst Kurulda boşalacak 3 üyelik için Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu ile Halkların Demokratik Partisi Grubuna düşen birer üyelik için aday gösterilmiştir. Adayların adları birleşik oy pusulası şeklinde düzenlenmek suretiyle bastırılmıştır. Toplantı ve karar yeter sayısı mevcut olmak şartıyla seçimde aday listelerinden en çok oyu alan adaylar seçilmiş olacaktır.

Şimdi adayların adlarını soyadı sırasına göre okuyorum:

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu tarafından gösterilen adaylar:

Yunus Emre Kars

Nurullah Öztürk

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu tarafından gösterilen adaylar:

Şafak Akça

Faruk Bildirici

Halkların Demokratik Partisi Grubu tarafından gösterilen adaylar:

Mehmet Mahsum Akgündüz

Ali Ürküt

Oylamanın ne şekilde yapılacağını izah ediyorum: Sağımda yer alan komisyon sıralarından birinci sıradaki kâtip üye Adana’dan başlayarak İstanbul’a kadar, ikinci sırada yer alan kâtip üye İzmir’den başlayarak Zonguldak’a kadar adı okunan milletvekillerinin adını defterden işaretleyecek ve kendisine birer mühürlü birleşik oy pusulası ile zarf verecektir. Adını ad defterine işaretlettiren ve mühürlü birleşik oy pusulası alan sayın üye, kabinine girerek her aday listesinden birer adayın isminin karşısındaki kareyi çarpıyla işaretleyecek ve oy pusulasını zarfa koyarak Başkanlık Divanı kürsüsünün önünde yer alan oy kutusuna atacaktır.

Aynı zarftan birden çok oy pusulası çıkması hâlinde bu oy pusulalarının tamamı veya daha önce açıklandığı üzere ilgili aday listesinden seçilecek üye sayısından fazla adayın işaretlendiği oy pusulalarının ilgili kısmı geçersiz sayılacaktır. Bu hususlar oy pusulalarında dipnot olarak da belirtilmiştir.

Kabinlere aynı renk tükenmez kalemler konulmuştur. Sayın üyeler bu kalemleri kullanacaklardır.

Sayın kâtip üyelerinin yerlerini almalarını rica ediyorum.

Şimdi, oylamanın sayım ve dökümü için ad çekme suretiyle 5 kişilik bir Tasnif Komisyonu tespit edeceğim:

Sayın Yasin Uğur, Burdur? Burada.

Sayın Gülistan Kılıç Koçyiğit, Muş? Yok.

Sayın Mehmet Erdoğan, Gaziantep? Yok.

Sayın Ahmet Özdemir, Kahramanmaraş? Burada.

Sayın Ahmet Çakır, Malatya? Yok.

Sayın Ensar Aytekin, Balıkesir? Yok.

Sayın Meral Danış Beştaş, Siirt? Burada.

Sayın Bayram Yılmazkaya, Gaziantep? Yok.

Sayın Yüksel Özkan, Bursa?

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Srebrenitsa’da.

BAŞKAN – Sayın Oya Ersoy, İstanbul? Burada.

Sayın Cemil Yaman, Kocaeli? Yok.

Sayın Radiye Sezer Katırcıoğlu, Kocaeli? Yok.

Sayın Halil Etyemez, Konya? Burada.

Tasnif Komisyonuna seçilen üyeler oylama işlemi bittikten sonra komisyon sıralarında yerlerini alacaklardır.

Oylamaya Adana ilinden başlıyoruz.

(Oylar toplandı)

BAŞKAN – Oyunu kullanmayan sayın üye var mı? Yok.

Oy verme işlemi tamamlanmıştır.

Tasnif Komisyonu üyeleri lütfen yerlerini alsınlar.

Tekrar hatırlatıyorum: Sayın Yasin Uğur, Sayın Oya Ersoy, Sayın Ahmet Özdemir, Sayın Halil Etyemez, Sayın Meral Danış Beştaş.

Kupaları kaldıralım.

(Oyların ayrımı yapıldı)

BAŞKAN – Radyo ve Televizyon Üst Kurulu üyelikleri için yapılan seçime ilişkin Tasnif Komisyonu tutanağı gelmiştir, okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Radyo ve Televizyon Üst Kurulunda Adalet ve Kalkınma Partisi, Cumhuriyet Halk Partisi ile Halkların Demokratik Partisi Gruplarına düşen birer üyelik için yapılan seçime 330 üye katılmış, kullanılan oyların dağılımı aşağıda gösterilmiştir.

Saygıyla arz olunur.

Tasnif Komisyonu

Yasin Uğur

Oya Ersoy

Ahmet Özdemir

Burdur

İstanbul

Kahramanmaraş

Halil Etyemez

Meral Danış Beştaş

Konya

Siirt

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu Aday Listesi

Yunus Emre Kars

17 oy

Nurullah Öztürk

305 oy

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu Aday Listesi

Şafak Akça 8 oy

Faruk Bildirici 283 oy

Halkların Demokratik Partisi Grubu Aday Listesi

Mehmet Mahsum Akgündüz: 6 oy

Ali Ürküt: 278 oy

Boş: 2 oy

Geçersiz: 3 oy

Toplam: 330 oy

BAŞKAN – Buna göre, Radyo ve Televizyon Üst Kurulunda 14 Temmuz 2019 tarihinde boşalacak 3 üyeliğe Nurullah Öztürk, Faruk Bildirici, Ali Ürküt seçilmiştir, hayırlı olmasını diliyorum. (CHP ve HDP sıralarından alkışlar)

Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 17.11

İKİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 17.25****BAŞKAN: Başkan Vekili Süreyya Sadi BİLGİÇ****KÂTİP ÜYELER: Nurhayat Altaca KAYIŞOĞLU (Bursa), Şeyhmus DİNÇEL (Mardin)**

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisinin 101’inci Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

Alınan karar gereğince denetim konularını görüşmüyor ve gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmına geçiyoruz.

Bu kısmın 1’inci sırasında yer alan, Konya Milletvekili Ziya Altunyaldız ve Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili İstanbul Milletvekili Mehmet Muş ile 50 Milletvekilinin Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı Hakkında Kanun Teklifi ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Raporu’nun görüşmelerine kaldığımız yerden devam edeceğiz.

**VII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN
GELEN DİĞER İŞLER**

A) KANUN TEKLİFLERİ

1.- Konya Milletvekili Ziya Altunyaldız ve Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili İstanbul Milletvekili Mehmet Muş ile 50 Milletvekilinin Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı Hakkında Kanun Teklifi (2/1988) ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 94) (x)

BAŞKAN – Komisyon? Yerinde.

Dünkü birleşimde İç Tüzük’ün 91’inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülen 94 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin ikinci bölümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştı.

Şimdi, ikinci bölümde yer alan maddeleri, varsa o madde üzerindeki önerge işlemlerini yaptıktan sonra ayrı ayrı oylarınıza sunacağım.

7’nci madde üzerinde ikisi aynı mahiyette olmak üzere dört adet önerge vardır. İlk okutacağım iki önerge aynı mahiyettedir. Önergeleri okutup birlikte işleme alacağım.

Buyurun:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/1988) esas numaralı Kanun Teklifi’nin 7’nci maddesinin kanun teklifinden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Gökân Zeybek	Hasan Baltacı	Mahmut Tanal
İstanbul	Kastamonu	İstanbul
Süleyman Bülbül	Turan Aydoğan	Ayhan Barut
Aydın	İstanbul	Adana
	Orhan Sümer	
	Adana	
Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:		
Necdet İpekçyüz	Ebrü Günay	Nuran İmir
Batman	Mardin	Şırnak
Tulay Hatimoğulları Oruç	Erol Katırcıoğlu	Kemal Bülbül
Adana	İstanbul	Antalya

(x) 94 S. Sayılı Basmayazı 9/7/2019 tarihli 99’uncu Birleşim Tutanağı’na eklidir.

BAŞKAN – Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

BAYINDIRLIK, İMAR, ULAŞTIRMA VE TURİZM KOMİSYONU BAŞKANI TAHİR AKYÜREK (Konya) - Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN – Sayın Komisyonun katılmadığı önergeler üzerinde ilk söz Sayın Aydoğan'ın.

Buyurun Sayın Aydoğan. (CHP sıralarından alkışlar)

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Srebrenitsa, vahşetin insanlık aynasına yansımastır. Tüm mazlum halkları buradan selamlıyorum. Haklı mücadelelerinin önünde saygıyla eğiliyorum.

Yasa teklifleri getiriyorsunuz ama galiba gündemi takip etmiyorsunuz. Gündem sizin getirdiğiniz bu yasalarla hiç alakalı değil, son bir hafta, on gündür getirdiğiniz yasaların dışında bir gündem var. Hatta gündemin bir kısmını kendiniz hazırladınız. Var olan sorunları bir şekilde kendiniz daha da gündeme taşırsınız. Nedir bunlar? Türkiye'nin çok ciddi bir adalet sorunu var, Türkiye'nin çok ciddi bir tutuklu ve hükümlüler sorunu var, Türkiye'nin çok ciddi bir cezaevinde yatan düşünce suçluları sorunu var, Türkiye'nin çok ciddi bir cezaevinde yatan siyasetler sorunu var. Gençler, öğrenciler ve birçok insanın mağdur edildiği bir sistemin içerisinde yaşıyoruz. Sadece TCK 299'dan 80 bin insanın yargılandığı bir ülkede yaşıyoruz. Bundan iki, üç gün önce grup başkan vekilimiz Sayın Özel -aynen- bu kürsüden size bir çağrı yaptı, "Kaçmayın, nereye gidiyorsunuz? Meclisi niye kapatıyorsunuz? Konuşacağımız çokça şey var." dedi. Ben de aynı noktadan sesleniyorum size: Konuşacağımız çokça şey varken, çıkaracağımız çokça yasa varken, bizden çözüm bekleyen dışarıda milyonlarca insan varken getire getire bu zamanlama sorunlu yasaları mı gündemimize getiriyorsunuz? 3600 ek gösterge isteyenlere ne diyeceksiniz? EYT mağdurlarına ne diyeceksiniz? Cezaevinde üst üste yatan insanlara ne diyeceksiniz? Avrupa'nın ve dünyanın uygar ülkeleri önünde her türlü mahcubiyetimize neden olan gazetecilere, düşünürlere, kanun hükmünde kararnamele mağdur ettiğiniz kişilere, bilim insanlarına, ortaya döktüğünüz, bu ülkenin millî serveti olan akla sahip insanlara ne diyeceksiniz? Ben dün bir tutuklu akademisyeni ziyaret ettim. Gözüne bakarken vicdan azabı çektim çünkü biliyorum ki "Adalet Reformu" adı altında getirdiğiniz -çokça tartışılacak birçok konu var ama- kısmen buradan geçirebileceğimiz bir yasayla bir gün önce orada tutukluluk hâli sona erebilecekken biz Meclisi kapatıp gideceğiz, hiç alakasız bu yasaları burada görüşeceğiz, o insanlar iki-üç ay daha orada yatacaklar ve bu vicdan azabını hissetmeyeceğiz. Ben hissediyorum, siz hissetmiyor musunuz?

Şimdi gündem buyken başka bir gündem yarattınız, Deli Dumrul vergileri gündemi. Şener Şen'in Züğürt Ağa filmindeki gibi, Haraptar köyünü satacak yasalar yapıyoruz. Ya da başka bir deyimle, Anadolu'da köylü kadın, 8 çocuğu var, 8 ekme yapıyor, çocuklar vicdanlı, annelerine dönüp diyorlar ki: "Ya, anacığım, sen aç kalacaksın." Anne diyor ki: "Siz beni düşünmeyin, ananız dert yesin, yarım yarım 4 yesin." Yaptığınız iş bu, yarım yarım 4 yiyeceksiniz. Paraları suladınız, Merkez Bankasının ihtiyat akçesine göz diktiniz, şimdi de bu kadar kötü yönettiğiniz bir ekonomide yığıtçe istihdam yaratan, üretim yaratan turizmcilerin gelirlerine göz diktiniz. Bırakın bu işleri ya, bırakın millet üretim yapsın, bırakın millet para kazansın, bırakın millet ayakta kalsın, çekin elinizi milletin kesesinden! Hiçbir şey kazanmasa bile cirosundan size para ödeyecek. Kime ödeyecek? İcra kurulunu Sayın Bakandan, Bakan Yardımcısından, Devlet Hava Meydanları Genel Müdürlüğünden, Denizcilik İşletmeleri Genel Müdürlüğünden yaptığımız, yani bu 2017'de çıkardığımız Anayasa'yla tekçi, tek merkeze bağlı, partizanca belirlediğiniz kadrolara ödeyecek. Sonra ne yaparsınız ben size söyleyeyim: Siz bu işi tutturamazsınız, böyle makyajlarla falan filan yüzde 1'i 0,75'e düşürdük, onun da dörtte 1'ini aldık falan filan, bunlarla tutturamazsınız. Ama şuna eminim: Bu işe başlıyorsunuz, buradan alacağınız paranın yakasını bırakmazsınız çünkü haraç mezat yönetiyorsunuz her tarafı.

Bugün buraya kendi bütçesiyle getirdiğiniz kurulu yarın genel bütçeye devredersiniz, buna devam eder durursunuz. Üstelik her türlü denetimden uzak bir iş yapıyorsunuz. Anayasa'nın 160'ıncı maddesi belli; kamu tüzel kişiliği havası veriyorsunuz buradaki kuruma, Sayıştay denetiminin de dışında tutuyorsunuz. Bir makyaj daha yaptınız: "Yok, 3 tane kuruluş teklif verecek, o teklifi icra kurulu değerlendirecek." Kim icra kurulu? Az önce saydım: Bakanınız, bakan yardımcınız, genel müdürleriniz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TURAN AYDOĞAN (Devamla) – Efendim, bir dakika lütfederseniz...

BAŞKAN – Sözlerinizi tamamlayın Sayın Aydoğan.

TURAN AYDOĞAN (Devamla) – Partizanca yönettiğiniz bu idari kademelerle beraber siz değerlendireceksiniz o bağımsız denetim kuruluşlarını, onlar bir denetim yapacaklar, sonra da Sayıştay ihtiyaren o işle ilgilenecek, siz buna "denetim" diyeceksiniz, öyle mi? Ya, bizim aklımız bu işlere eriyor; bu, denetimsizlik demektir. Ama burada halkımızın sorgulaması gereken bir şey var: Bu şekilde, denetimsiz kurmuş olduğunuz bu ajansla beraber kimin parasına göz dikiyorsunuz, neyi denetimden uzak tutuyorsunuz? Zaten diğer kuruluşlarınız ve kurumlarımız denetlendiği zaman öyle olağanüstü şeyler ortaya çıkar ki; bunu da uzak tutun, bu millet zaten avansımızı tüketti, bir miktar daha eliniz ceplerinde olsun bakalım. Sonumuzu Allah hayreylesin.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önerge üzerinde ikinci söz talebi Sayın Günay'ın.

Buyurun Sayın Günay. (HDP sıralarından alkışlar)

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Sayın Başkan, değerli vekiller; ben başlarken yakamdaki mor kurdelenin sebebini açıklamak istiyorum: Rosa Kadın Derneği ve aynı zamanda öncülüğünü ettiği, içerisinde bulunduğu Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Ağı "Kadına karşı şiddete dur." demek için mor kurdele çağrısı yapmıştı, ben de bugün buradan onların eylemlerine destek oluyorum. Kadına yönelik şiddete her yerde, her alanda karşı durmaya devam edeceğimizi buradan bir kez daha ifade etmek istiyorum.

Değerli arkadaşlar, söz konusu kanun teklifiyle, Türkiye'nin turistik değerlerinin yurt içi ve yurt dışında tanıtılmasını sağlayarak ülkemize gelen ziyaretçi sayısı ve buna bağlı olarak turizm gelirlerini artırmak, dünyanın en prestijli etkinlik, festival ve organizasyonlarını ülkeye çekmek, turizm projelerine yatırımcı çekmek, stratejik ve büyük ölçekli turizm yatırımlarına destek olmak ve Türkiye'nin turizminin, turizm kültürünün ve ekonomisinin, endüstrisinin ve ticaretinin geliştirilmesine maddi destek sağlamak amacıyla bir ajansın kurulması teklif ediliyor.

Tabii, işin ilginç tarafı şu: Kültür ve Turizm Bakanlığı bünyesinde faaliyette bulunan Tanıtım Genel Müdürlüğü tam da bu iş için aslında faaliyet yürütüyor ama onu geliştirmek dururken nedense özel hukuk hükümlerine tabi olacak özel bir fon kurulmak isteniyor ve özel bir ajansla yapılmak isteniyor bu.

Üzerinde söz almış olduğum 7'nci maddeyle, ajansın denetiminin özel denetim firmaları tarafından sağlanacağı düzenlenmekte yani söz konusu bu maddeyle, ajansa kendini denetleyecek kuruluşu seçme yetkisi verilmiş olacak. Kamu yararını ilgilendiren kuruluşların denetimini yapmak üzere yetkilendirilen bağımsız denetim kuruluşlarından en az üçünden teklif alınması, bunların arasından seçim yapma yetkisi ajansın icra kuruluna bırakılıyor. Ne Sayıştay denetimi ne de Cumhurbaşkanlığı Devlet Denetleme Kurulunun denetimi söz konusu olacak; bu maddeyle açıktır ki Sayıştay denetiminden kaçışın yasal altyapısı hazırlanıyor.

Kamu yararına kurulduğu söylenen ve büyük bir bütçeye sahip olacağı öngörülen ajansın kendi kendini denetlemesi aslında bu kurumun denetlenmeyeceğinin göstergesidir. Yani özünde şıracının şahidi bozacağı olacak.

Kamu kuruluşu olarak kurulan turizme ilişkin ajansın 8'inci madde kapsamında da Sayıştay ve Kamu İhale Kanunu'ndan muaf tutulması, bunun yerine özel denetim firmalarıyla denetim yapılmaya çalışılması kabul edilemezdir çünkü bu durum kamuda şeffaflık ve denetim gibi anayasal iki hakkı yok etmek demektir ki şeffaflık ve denetim kamu hukukunda ve kamu yararında olmazsa olmazdır.

Ajansın özel denetim firmaları tarafından denetlenmesi, denetim işlevinin tam ve etkin şekilde yapılıp yapılamayacağına dair şüpheler oluşturuyor kuşkusuz. Hele ki ajansın özellikle bu kanun teklifinde geçen Sayıştay Kanunu'ndan muaf tutulması dikkate alındığında 7'nci madde pimi çekilmiş bir bomba gibi önümüze düşecektir. Yapılacak her türlü usulsüzlüğe kılıf niyetine getirilen bu maddeyle ajansın ihaleleri istediği kişiye veya firmaya verme durumu kabul edilemezdir. Bu sadece ve sadece rant sağlamadır.

Değerli arkadaşlar, bu kanun metni düzenlenirken, özellikle turizm düzenlenirken Mardin, Diyarbakır, Urfa, Batman da düşünülmüş müdür, merak ediyorum. Hasankeyf'in sular altında bırakılması turizmi nasıl etkileyecek? Bunu burada konuşmamız lazım esasında.

Yine, vekili olduğum Mardin'in Savur ilçesinde faaliyette olan 6 adet taş ocağına 7'sinin daha eklenmek istenmesini konuşmak gerekiyor. Bu, tam bir doğa kıyımı, tam bir ormanlık alanın yakılması demektir ki kabul edilebilir bir durum değil. Özellikle Savur'un nefesi gibi... Doğaya düşman bu projelerle nefessiz bırakılmak istenen bir Mardin var ve Mardin bir turizm bölgesi. Buna ne diyorsunuz, merak ediyorum. Eğer bu kanun geçecekse tüm bunlara samimiyetle cevap vermemiz lazım.

Kanun teklifinde hâliyle kurulması düşünülen ajansın turizm sektöründeki sorunlarımızı çözemeyeceği, turizmin geliştirilmesine katkı sağlamayacağı çok açıktır. Biz turizmi geliştirmek istiyorsak Diyarbakır'dan Edirne'ye, Tekirdağ'dan Van'a, Hakkâri'ye bütün bir ülkeyi bir bütün olarak düşünmemiz ve bütün turizm bölgelerini ele alıp değerlendirmemiz gerekecektir. Aslında yapılacak olanla, sektörden toplanacak parayla ancak yandaş firmalar zenginleşecek ve yoksul daha da yoksullaşacaktır. Turizmin ülke geneline yayılmasının anahtarı ajans kurmakta değil, toplumsal barışı inşa etmektedir.

Teşekkürler. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önermeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önergeler kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/1988) esas numaralı Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı Hakkında Kanun Teklifi'nin 7'nci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

“Denetim

MADDE 7- (1) Ajansın ve Ajansın iştirak ettiği şirketlerin Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Standartları Kurumu tarafından yayınlanan Türkiye Finansal Raporlama Standartlarına uygun olarak hazırlanan yıllık finansal tabloları 3/12/2010 tarihli ve 6085 sayılı Sayıştay Kanunundaki usullere göre Türkiye Cumhuriyeti Sayıştay Başkanlığınca denetlenir.”

Mehmet Metanet Çulhaoğlu

Ayhan Erel

Hasan Subaşı

Adana

Aksaray

Antalya

Yavuz Ağırlioğlu

Orhan Çakırlar

Şenol Sunat

İstanbul

Edirne

Ankara

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

BAYINDIRLIK, İMAR, ULAŞTIRMA VE TURİZM KOMİSYONU BAŞKANI TAHİR AKYÜREK (Konya) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Komisyonun katılmadığı önerge üzerinde söz talebi var.

Sayın Sunat, buyurun. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; evet, bu teklifle Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı, Kültür ve Turizm Bakanlığının ilgili bir kuruluşu olarak kuruluyor, “Tüzel kişiliği olan ve özel hukuk hükümlerine tabi” deniliyor. Büyük bir bütçeye de sahip olacak bu ajans, “1 milyar lirayı aşacak.” deniyor. Evet, nereden geliyor bu bütçe? Turizm firmalarının cirolarından -ki bütün turizm firmaları karşı çıkmalarına rağmen- turizm payı olarak alınacak. Genel bütçeden aktarılan tutar, hibeler, yardım ve bağışlar, ajansın iştirak ettiği şirketlerin faaliyetlerinden elde edilen gelirler ve benzeri. Evet, böyle olmasına rağmen, bu ajans ne Sayıştay denetimine ne de Kamu İhale Kanunu’na tabi olmayacak. Damga vergisinden muaf, dava süreçlerinde teminat yatırmaktan da muaf olacak.

Ayrıca, değerli milletvekilleri, hani bir damadımız var, ekonomi bakanı, onun dediği gibi, bakın, burası çok önemli. Ajansın yatırım yapacağı iştiraklerde son karar yine Cumhurbaşkanının. Bu nasıl bir hukuk devleti sayın milletvekilleri? Genel bütçeden aktarılan pay bizim vergilerimizden ayrılan pay ama denetimden uzak, “Ben yaptım oldu.” anlayışı. Böyle şirket mantığı bile olmaz. Hiçbir süreç ve olaylardan maalesef ders çıkarmıyoruz. Bu yapılan, hem Parlamento’ya hem vatandaşlarımıza hakaret etmek ve Anayasa’yı çiğnemektir.

Sayın milletvekilleri, Mecliste bütçe görüşmelerinde Sayıştay raporunun yer almadığı bu ajans için nasıl bütçe kabul edeceğiz? Tabii, diyorsunuz ki “Bir bilen karar verecek.” Onun için diyorum ki: Bu Meclis güçlü bir Meclis olamaz bu şekilde.

Sayıştay niye var? Niye Sayıştaya güvenilmiyor? Bu ajans özel bir kuruluş mudur yoksa kamu kuruluşu mudur? Özel ise bu muafiyetler nedendir? Kamu ise neden özel bir şirket gibi kurgulanmıştır? Bunları sormak gerektir.

Değerli milletvekilleri, kendinize sormalısınız: Niçin kuruluyor bu ajans? Hangi açıklar kapatılmak isteniyor? Kimlere rant sağlayacak imkânlar oluşturuluyor? Amaç, tanıtım ve geliştirme mi? Komisyon Başkanına göre, turizmde başarılı olan bütün ülkelerde bu ajanslar varmış. Sayın Komisyon Başkanı, ama o ülkeler hukuk devleti. “Amaç, tanıtım ve geliştirme mi?” diye sordum. Kültür ve Turizm Bakanının kendi şirketleri ve yandaş şirketler daha fazla büyüsün, tekelleşsin diye mi? Turizmi geliştirmek istiyorsanız, biraz önce de ifade ettiğim gibi, hukuk devleti olacaksınız, dış politikadaki yanlışlardan arınacaksınız, ülkede başıboş gezen milyonlarca mülteci için çözüm arayacaksınız.

Sayın milletvekilleri, Türkiye her geçen gün turizm yatırım pazarı özelliğini kaybediyor. Turizm yatırımcıları aldıkları kredileri ödeyemediklerinden tesislerini satışta sunuyorlar. Türk turizmini geliştirmek mi istiyorsunuz? Yeniden yapılanmasını mı istiyorsunuz? Özellikle turizmle ilgili özel sektör STK’lerini bir kanun çerçevesinde yeniden yapılandırarak tek çatı altında tüzel bir kurum hâlinde toplayın. Turizm yüksek kurulu oluşturarak turizmle ilgili bakanlıkların, turizmin önündeki engelleri ortadan kaldırın. Finans olaylarını çözmek için de turizmi tanıtma ve geliştirme fonu oluşturun. Zaten Kültür ve Turizm Bakanlığının Tanıtma Genel Müdürlüğü var, bunu geliştirin. İşte eğer bu tanıtma ve geliştirme fonunu oluşturabiliyorsanız -ki oluşturulabilir- bu fonun destinasyon yönetimi ve pazarlamasını sağlayacak çalışmalara hız verin.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Sunat, tamamlayın lütfen.

ŞENOLSUNAT (Devamla)–Değerli milletvekilleri, konu gündeme geldiğinde hemen kızılıyorsunuz, hemen gardınızı da alıyorsunuz ve savunmaya geçiyorsunuz. Diyoruz ki: Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi denilen ve geri kalmış ülkelerin başkancı sistemi olan bu ucube sistemin behemehâl yani bir an önce değişmesi gerekmektedir. “Ülkeyi uçuracak.” dediğiniz bu sistemin ülkeyi getirdiği nokta ortada. Devletin tüm kurumlarını birer birer ortadan kaldırıyor ve devlet hafızası yok ediliyor. Bu Meclis bu iyiliği milletimize yapmak zorundadır, Türk milletinin yapısına uymayan bu modeli değiştirmek zorundadır sayın milletvekilleri.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 17.47

ÜÇÜNCÜ OTURUM**Açılma Saati: 18.06****BAŞKAN: Başkan Vekili Süreyya Sadi BİLGİÇ****KÂTİP ÜYELER: Mustafa AÇIKGÖZ (Nevşehir), İsmail OK (Balıkesir)**

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisinin 101’inci Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum.
94 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon? Yerde.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 94 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin 7’nci maddesinin (1)’inci fıkrasında yer alan “ve Ajansın iştirak ettiği şirketlerin” ibaresinin madde metninden çıkarılmasını ve maddeye aşağıdaki fıkranın eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Muhammet Emin Akbaşoğlu
Çankırı

Mehmet Doğan Kubat
İstanbul

Sermin Balık
Elâziğ

Zeynep Gül Yılmaz

Ramazan Can

Mersin

Kırıkkale

“(2) Denetim sonucunda düzenlenen bağımsız denetim raporları Sayıştaya gönderilir. Sayıştay, münhasıran kendisine sunulan bağımsız denetim raporlarını esas alarak hazırlayacağı raporu Türkiye Büyük Millet Meclisine sunar.”

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

BAYINDIRLIK, İMAR, ULAŞTIRMA VE TURİZM KOMİSYONU BAŞKANI TAHİR AKYÜREK (Konya) – Takdire bırakıyoruz efendim.

BAŞKAN – Komisyonun takdire bıraktığı önerge üzerinde söz talebi? Yok.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Gerekçe.

BAŞKAN – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Önergeyle kanun teklifinin 1’inci ve 4’üncü maddesinde yapılan değişikliğe uyum sağlanması ve Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansının bağımsız denetim raporları üzerinden Sayıştay denetimine tabi olması amaçlanmaktadır.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kabul edilen önerge doğrultusunda 7’nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Yeni madde ihdasına ilişkin bir adet önerge vardır. Önergeyi okutup Komisyona soracağım. Komisyon önergeye salt çoğunlukla katılırsa önerge üzerinde yeni bir madde olarak görüşme açacağım. Komisyonun salt çoğunlukla katılmaması hâlinde ise önergeyi işlemden kaldıracağım.

Şimdi önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/1988) esas numaralı Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı Hakkında Kanun Teklifi'nin 7'nci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki maddenin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

“Madde 8- Denetim raporu, her denetleme döneminin sonunda Ajans'a ait internet sitesinde paylaşılır.”

Mehmet Metanet Çulhaoğlu
Adana

Ayhan Erel
Aksaray

İmam Hüseyin Filiz
Gaziantep

Yavuz Ağırlioğlu
İstanbul

Orhan Çakırlar
Edirne

BAŞKAN – Komisyon önergeye salt çoğunlukla katılıyor mu?

BAYINDIRLIK, İMAR, ULAŞTIRMA VE TURİZM KOMİSYONU BAŞKANI TAHİR AKYÜREK (Konya) – Salt çoğunluğumuz olmadığı için katılamıyoruz efendim.

BAŞKAN – Komisyon önergeye salt çoğunlukla katılamamış olduğundan önergeyi işlemenden kaldırıyorum.

8'inci madde üzerinde dört adet önerge vardır, okutup aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 94 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 8'inci maddesinin kanun teklifi metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Necdet İpekyüz
Batman
Oya Ersoy
İstanbul

Ebrü Günay
Mardin
Nuran İmir
Şırnak

Meral Daniş Beştaş
Siirt
Kemal Bülbül
Antalya

Tulay Hatimoğulları Oruç
Adana

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

BAYINDIRLIK, İMAR, ULAŞTIRMA VE TURİZM KOMİSYONU BAŞKANI TAHİR AKYÜREK (Konya) – Katılamıyoruz efendim.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi var.

Sayın Beştaş, buyurun lütfen. (HDP sıralarından alkışlar)

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, evet, Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı kuruyor bu kanun teklifi. 8'inci madde de bunun aslında temeli yani buna ilişkin görüşlerimizi sunacağız.

Şimdi, bu kanun teklifinin her şeyden önce Anayasa'nın 160'ıncı ve 2'nci maddesine ve daha birçok maddesine aykırı olduğunu peşinen söyleyeyim. Yani burada Anayasa'ya uyarlı bir madde düzenlemesi yok çünkü hem Sayıştay denetiminden kaçırıyor hem de şeffaflık meselesini tümüyle elimine ediyor.

Şimdi, gerçekten bu ajansa ihtiyaç var mı, bu ihtiyaç nereden çıktı, asıl mesele bu, bunu tartışacağız. Bir de zaten Turizm Bakanlığının -başka konuşmacılar da söyledi- Tanıtma Genel Müdürlüğü var. O olmasa hani böyle bir ajansa ihtiyaç var diyebilirdik ama böyle bir müdürlük dururken bu ajans neden alelacele getirildi? Burada paraya ihtiyaç var, gerçekten bir rant kapısına ihtiyaç var. Bunun adını koyarak söyleyelim.

Peki, bununla birlikte, kamu yararına kurulacak bir ajanstan mı söz ediyoruz yoksa özel bir ajanstan mı yani özel bir işten mi söz ediyoruz? Yani bir kere şöyle, 4 tane muafiyet söyleyeceğim: Bir, Sayıştay denetiminden muaf. İki, Kamu İhale Kanunu'ndan muaf. Bu da yetmemiş “Her türlü dava ve

işlemlerinde teminat yatırılmayacak.” diyor. Yani bu çok önemli bir düzenleme. Damga vergisinden de muaf. Bu kamu kurumu mu, özel kurum mu? Önce buna karar verelim. Eğer kamu kurumu ise neden Sayıştay ve Kamu İhale Kanunu’ndan muaf? Eğer özel şirket ise niye dava giderleri, teminat ve diğer masraflar alınmıyor? Bunun da bir cevabı yok. Ucube bir teklifle karşı karşıyayız.

Yani neden geldi? Bunun adını koymak açısından şunu söyleyeyim: Ekonomi dibe çöktü, artık normal seviyesine çıkarılabilir bir durumdan çok uzakta. Elde avuçta ne varsa satıldı, özelleştirildi. Halkın olan satılıp savruldu, yok oldu. Tarım arazileri bitti, hayvancılık öldü, ülkede üretim bitti en önemlisi. Dışa bağımlılık artarken artık elimizde ne kaldı? İşsizlik, yoksulluk; daha fazla mutsuzluk, en önemlisi, hâkimiyetini sürdürüyor.

Elde kalan ne? Tarihi miras ve doğal güzellikler. Bunlar da kaldı mı? Hayır, yok. Botan Vadisi ve Hasankeyf buna ilişkin en önemli örnekler. Barajlarla tarihi ve doğal güzelliklerimiz, miraslar da yok ediliyor. Onlardan da geriye kalanı değerlendirelim. Ne yapalım? Yurt dışından gelen turist sayısında artış olduğu için iştah kabarmış. “Buradan bir kâr elde etmemiz lazım, para kazanmamız lazım.” şeklinde bir mantığın sonucunda aslında bu çıkmış.

Şimdi, burada -devam ediyorum- bundan önceki rant kapısı nasıl bu hâle gelecek, nasıl ranta dönüşecek? Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığının hazırladığı raporda devletin kasasından vakıf ve derneklere yapılan cari transfer harcamaları 818 milyon lira; bu çok ciddi bir rakam. Yine, 2018 ve önceki dönemlerde söz konusu vakıf ve derneklere 847 milyon liradan fazla para harcanmış durumda. Yani kamu kaynakları çeşitli vakıf ve derneklere peşkeş çekiliyor, halkın cebinden çıkarılıyor. Deniz bitti, evet, Türkiye’de deniz bitti, devlet kasasında para kalmadı. Peki, sarayın, Beştepe’nin elektrikleri gerçekten nasıl yanacak? Yeni gelir kapıları lazım. İşte, bu teklif o gelir kapılarından birini tesis etmeyi amaçlıyor.

Şimdi, burada Anayasa’dan uzaklaşıldığını ve tek adam rejiminin gitgide, hızla, daha fazla tahkim edildiğini çok net bir şekilde görmekteyiz. Bununla birlikte şunu da son olarak söyleyeyim: Gerçekten turizm bu tip yöntemlerle gelişebilir mi? Belirli vakıflara, derneklere, Sayıştay denetiminden uzak, Kamu İhale Kanunu’ndan uzak... Açıkça “Biz burada para kazanacağız ve buna her türlü muafiyeti getiriyoruz, şeffaflık yok, hiç kimse denetleyemeyecek.” deniyor. Denetlenemeyen bir para kazancı söz konusu, Türkçesi bu yani daha açık nasıl ifade edilir bilmiyorum.

Turizm bu şekilde gelişmez, bu tip yasalarla hiç gelişmez. Bu tür yasalar sadece turizmi öldürür.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın Sayın Beştaş.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) - Kıyı alanları, sit alanları büyük otellere peşkeş çekilecek bu teklifle; doğa katledilecek, tarihi miraslar böyle bir teklifle yok edilecek çünkü tek bir amaç var: Kâr, daha fazla kâr, daha fazla para.

Bununla birlikte, emek sömürsünün en yoğun hâliyle oluşan turizm anlayışına destek olunuyor bu teklifle. Su yataklarına HES’ler, Akkuyu’ya nükleer santral yapılarak turizm ancak öldürülebilir, bu teklifin paralelinde bir de bunlar yapılıyor. Tabii, bu ölüm yalnızca turizmin ölmesi değil gerçekten, buna dikkat edelim, tarihimizin, geleceğimizin de ölmesi anlamına geliyor. Bu nedenle, 8’inci maddenin aslında, gerçekten, derhâl madde metninden çıkarılması gerekiyor. Halk iradesini temsil eden bu Parlamentonun, açıkça Anayasa’ya aykırı, halkın cebinden para alacak, turizm sektörünü de birilerine peşkeş çektirecek ve para kazandıracak bu maddeye “hayır” demesi gerekiyor. Bu konuda bütün Meclisten talebimiz budur.

Teşekkür ediyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/1988) esas numaralı Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı Hakkında Kanun Teklifi'nin 8'inci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

“Muafiyet ve istisnalar

MADDE 8- (1) Ajans, her türlü dava ve icra işleminde teminat yatırma mükellefiyetlerinden muafır.

(2) Ajans bu Kanun kapsamındaki faaliyetleri nedeniyle düzenlenecek kâğıtlara ilişkin damga vergisinden muafır.”

Mehmet Metanet Çulhaoğlu

Ayhan Erel

Hasan Subaşı

Adana

Aksaray

Antalya

Şenol Sunat

Orhan Çakırlar

Yavuz Ağralıoğlu

Ankara

Edirne

İstanbul

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

BAYINDIRLIK, İMAR, ULAŞTIRMA VE TURİZM KOMİSYONU BAŞKANI TAHİR AKYÜREK (Konya) – Katılamıyoruz efendim.

BAŞKAN – Komisyonun katılmadığı önerge üzerinde söz talebi var.

Sayın Sunat, buyurun. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün Srebrenitsa katliamının 24'üncü yıl dönümü. Ölenlere Allah'tan rahmet diliyorum. Allah bir daha böyle bir katliam, böyle bir acı yaşatmasın insanlığa.

Değerli milletvekilleri, bu kürsüden sizlere sesleniyoruz, çünkü bizim mecramız bu kürsü. Özellikle AK PARTİ yöneticilerine ve Sayın Cumhurbaşkanına da buradan sesleniyorum: Bizden sonraki nesillere, birbirinden rövanş alma peşindeki güç mücadelelerini, ülkenin asıl sorunlarını tartışamayan kısır kamplaşmaları miras olarak bırakmamalıyız.

Sayın milletvekilleri, ülkeyi yöneten Türkiye Cumhuriyeti hükümetleri devletin temel kuruluş felsefesi ve varoluş gerekçeleriyle uzlaşmak, onlara sadakatle bağlı kalmak zorundadır. Cumhuriyetimizin temel felsefesine uygun, üniter ve millî yapımızın muhafaza edildiği, evrensel insan haklarının en iyi şekilde ifade bulduğu, insan haklarının korunmasının temel şartı olan kuvvetler ayrılığı prensibinin en sağlıklı hâle kavuşturulacağı demokratik parlamenter rejimi yeniden tesis etmek bu Meclisin görevidir.

Sayın milletvekilleri, bilindiği üzere, Anayasa aslında iki temel hukuksal alanla ilgilenir. Bunlardan birincisi, elbette temel hak ve özgürlüklerin düzenlenerek anayasal güvenceye alınması; ikincisi ise devlet organlarının oluşumu, görev ve yetkileri ile birbirleriyle olan ilişkileridir. Bu ikinci alan, en az birinci alanın kendisi kadar hatta ondan daha da fazla temel hak ve özgürlüklerin anayasal güvenceye kavuşturulmasında önem arz eder.

Eğer devlet organları güçler ayrılığı temelinde birbirinin alanına karışmayacak ve birbirini dengeleyecek şekilde oluşturulamaz, devlet aygıtının işletilmesinde denetim ve dengeleme sistemi kurulamaz ise Anayasa'da yer alan temel hak ve özgürlüklere ilişkin bütün düzenlemeler anlamsız kalır ve bu bilinen de bir gerçektir ama işte Türkiye bu durumu yaşıyor.

Bu garabet -biraz kızılıyorsunuz ama; ucube diyorum kızılıyorsunuz, garabet diyorum kızılıyorsunuz-başkancı sistemin Türkiye'yi getirdiği durum ortada. Tüm kanun tekliflerine bir bakın değerli arkadaşlar “Ben yaptım, oldu.” anlayışı hâkim. Kanunlar birbiriyle ve Anayasa'yla çelişiyor. Vatandaşların hukuk güvenliğine sahip olmadığı bir ülke zaten hukuk devleti değildir. İstedüğünüz kadar cilalayarak,

alıntı yaparak, süsleyerek “Yargı reformu çıkarıyorum.” deseniz de bu şartlarda, bu sistemle asla uygulayamazsınız, bunlar sadece sözde kalır sayın milletvekilleri. Türkiye’nin ise kaybedecek zamanı yok. Hani bu Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi uçuruyordu ülkeyi? En yakın örnek, 2023 hedefleriniz vardı, hatta 2071’in programını yapıyordunuz. Hani, millî gelir kişi başı 25 bin dolar, gayrisafi yıllık hasıla 2 trilyon dolar, ihracat 500 milyar dolar ve dünyanın ilk 10 ekonomisine girme hedefleri nerede? On Birinci Kalkınma Planı sunuldu Meclise, hepsi en az yarıya düşmüş ama böyle giderse kalkınma planının uygulanması bile söz konusu değil. Dünyanın ilk 10 ekonomisini bırakın, ilk 20’sinde bile olamayacağız bu gidişle. Senelerdir bol keseden atıp tutunuz. Halk arasında bir deyim vardır sayın milletvekilleri, inanırlılığını kaybeden kişiler için derler “Atma Recept, din kardeşiyiz” diye. Bu hâle geldik.

Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemini ısrarla savunuyorsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sözlerinizi tamamlayın Sayın Sunat.

Buyurun.

ŞENOL SUNAT (Devamla) – Tamamlıyorum efendim.

Millet yağmur gibi yağın zamlardan, iş bulamamaktan, her an işini kaybetmekten, asgari ücretin fukaralık rakamının altında kalmasından, çocuklarının iyi eğitim almamasından, çocuklarının geleceği için endişe duymaktan, yargının muhalifleri ve sade vatandaşları korkutmada sopa olarak kullanılmasından, yılda bir hafta bile tatil yapamamaktan, akraba taallukatın devletin her kurumunu yönetmesinden, israftan, yapılan ve bir türlü doyulmayan saraylardan, konu komşusu ve akrabalarıyla bile kullanılan siyasi söylemler yüzünden kavgalı olmaktan memnun mu? Onun için değerli milletvekilleri, Türkiye’nin bir an önce normalleşmesi gerekiyor.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/1988) esas numaralı Kanun Teklifi’nin 8’inci maddesinin (3) numaralı fıkrasında yer alan “tabi değildir” ibaresinin “tabidir” olarak değiştirilmesini, (4) numaralı fıkrasının ise “Ajansta, 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanununa tabi personel istihdam edilir. Kamu kurum ve kuruluşlarına personel alınmasına dair ilgili mevzuat hükümleri Ajans tarafından istihdam edilecek personel hakkında uygulanır” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Gökân Zeybek

Süleyman Bülbül

Hasan Baltacı

İstanbul

Aydın

Kastamonu

Özgür Özel

Mehmet Akif Hamzaçebi

Manisa

İstanbul

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

BAYINDIRLIK, İMAR, ULAŞTIRMA VE TURİZM KOMİSYONU BAŞKANI TAHİR AKYÜREK (Konya) – Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN – Komisyonun katılmadığı önerge üzerinde söz talebi var.

Sayın Bülbül, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansının kurulmasına ilişkin kanun teklifi hakkında söz almış bulunmaktayım.

Turizmin gelişmesi için Türkiye’de bir iklim değişikliğine ihtiyaç var, turizmin gelişmesi için Türkiye’de demokrasi iklimine ihtiyaç var. Anayasa’dan kaynaklanan hak ve özgürlüklerin artık topluma mal olmasına ihtiyaç var. İnsanlar toplantı ve yürüyüş hakkını kullanmalı, insanlar ifade özgürlüğünü kullanmalı. Artık 382 cezaevine ek 120 cezaevi daha açılmamalı. Artık insanlar sokaklarda 5 kişiyle, 6 kişiyle toplandığı zaman “Siz ne yapıyorsunuz?” diye arkalarına polis takılmamalı. Turist de güvenlik ister ama turist, geldiği ülkenin hukuk güvenliği içerisinde, can güvenliği içerisinde, mal güvenliği içerisinde, özgür bir toplumda seyahat etmeyi, gezmeyi ister.

Bakınız, demokrasi iklimine sahip olmadığımız sürece, özgür bir toplum olmadığımız sürece, toplumda anayasal haklarımızı kullanmadığımız sürece biz turizmi geliştirme yasalarını ne kadar getirsek dahi turizmde bir aşama sağlayamayız.

Bakınız, şunu söylemek istiyorum: Burada, demokrasi özgürlük iklimi; barış, kardeşlik iklimi -kavga, düşmanlık iklimi dışında- çok önem arz ediyor. Toplumun talepleri de bu. Bunu nerede yaşadık? u. 31 Martta yaşadık, 23 Haziranda yaşadık. Toplum artık kavga istemiyor, toplum artık düşmanlık hukuku istemiyor; toplum artık kardeşlik istiyor, barış istiyor, demokrasi istiyor, özgürlük istiyor. Toplumun bu taleplerine karşı gelemezsiniz. Bu taleplerle birlikte güvenli bir ülke, hukuk güvenliğinin olduğu bir ülke istiyor.

Şöyle bir baktım, Hukukun Üstünlüğü Endeksi’nde 2014’te 59’uncu sıradayız; şu anda, 2019’da ise 126 ülke arasında 109’uncu sıraya geldik. Ne oldu da geldik? Tek adam rejiminden dolayı geldik. Bakınız, yolsuzlukla mücadelede 57’nci ülkeyiz, şeffaflıkta 94’üncü, temel hak ve özgürlüklerin ihlalinde ise 126 ülke arasında 122’nci ülkeyiz. En önemlisi, Avrupa Konseyinin 2018 Raporu’na göre, Avrupa Konseyi ülkelerinde 130 gazeteci tutuklu ve bunun 110’u Türkiye’de. Gazetecilerin cezaevinde olduğu, siyasilerin, milletvekillerinin cezaevinde olduğu, özgürlüklerin olmadığı bir toplumda turizmi geliştirmek için ne kadar çalışma içerisine girerseniz girin, bunun gelişeceğini düşünmemek gerekir.

Bakınız, kişilerin can ve mal güvenliği konusunda bile 126 ülke arasında 96’ncı sıradayız. Bunun için yapmamız gereken şu: Özgürlüklerin yolunu açacağız, anayasal hakların kullanılmasının yolunu açacağız ve bununla birlikte demokrasiye geçeceğiz, demokrasi iklimini tüm topluma mal edeceğiz.

8’inci madde... 8’inci maddede ne getiriliyor? Muafiyetler getiriliyor ve burada getirilen muafiyetlerle beraber istisnalar getiriliyor. Anlamadığım nokta şu: Göktürklerde, Orhun ve Tonyukuk Yazıtları’nda kuyudat memuru çok önemli. Selçuklularda, Gaznelilerde, Karahanlılarda, İlhanlılarda devletin gelir ve giderlerinin denetimi Divan-ı İşrafa yapıyor; Osmanlı’daysa Başbâkî Kulluğu ve Divan-ı Muhasebatta yapıyor. Daha sonra 1876’da, 1924’te -cumhuriyette- anayasal kurum hâline geliyor ve 1961’de de “Sayıştay” ismini alıyor. Sayıştay kimin adına denetim yapıyor? Sayıştay TBMM adına denetim yapıyor, yasama organı, Meclis adına denetim yapıyor? Niye korkuyorsunuz? Niye korkuyorsunuz, Sayıştayın denetim yapmasından niye korkuyorsunuz? Yasada bir düzenleme yapıyorsunuz, bu düzenleme de diyorsunuz ki: “Bağımsız denetçilerin raporunu Sayıştay alır, Türkiye Büyük Millet Meclisine verir.” Böyle küçük değişikliklerle, Sayıştayın denetim yapma hakkını ortadan kaldırıyorsunuz ve Türkiye Büyük Millet Meclisi adına yapılan denetimi bir kenara itiyorsunuz.

Kamu İhale Kanunu’ndan niye korkuyorsunuz? Kamu İhale Kanunu’nu on yedi yılda 188 defa siz değiştirdiniz. Ne eksik bıraktınız da... Uygulandığı takdirde bu ajans hakkında bir şeyler bulunabilir korkusu mu var? Arkadaşlar, bu yasa teklifi, açıkça, bir örtülü fon yaratmak ve diğer örneklerde olduğu gibi, fonu amaç dışı kullanmak amacıyla çıkarılan bir yasa teklifi. O nedenle, korkmamak gerekiyor, denetimden korkmamak gerekiyor, denge ve denetim sistemlerinden korkmamak gerekiyor.

Beni dinlediğiniz için hepimize teşekkür ediyorum.

Sağ olun, var olun. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 94 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 8'inci maddesinin (3)'üncü fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

“(3) Ajans, 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanununa ve 7 nci maddenin ikinci fıkrası hükmü hariç 3/12/2010 tarihli ve 6085 sayılı Sayıştay Kanununa tabi değildir.”

Muhammet Emin Akbaşoğlu

Sermin Balık

Osman Aşkın Bak

Çankırı

Elâzığ

Rize

Meliha Akyol

Abdullah Güler

Ramazan Can

Yalova

İstanbul

Kırıkkale

Mehmet Doğan Kubat

İstanbul

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

BAYINDIRLIK, İMAR, ULAŞTIRMA VE TURİZM KOMİSYONU BAŞKANI TAHİR AKYÜREK (Konya) – Genel Kurulun takdirine bırakıyoruz efendim.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi yok, gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Önergeyle Kanun Teklifi'nin 7'nci maddesinde Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansının Sayıştay denetimine tabi olması yönünde yapılan düzenleme doğrultusunda teklifin 8'inci maddesinin 3'üncü fıkrasının yeniden düzenlenmesi amaçlanmaktadır.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kabul edilen önerge doğrultusunda 8'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

9'uncu madde üzerinde üç adet önerge vardır, aykırılık sırasına göre işleme alacağız:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/1988) esas numaralı Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı Hakkında Kanun Teklifi'nin 9'uncu maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Mehmet Metanet Çulhaoğlu

Ayhan Erel

Aylin Cesur

Adana

Aksaray

Isparta

İmam Hüseyin Filiz

Orhan Çakırlar

Yavuz Ağırlioğlu

Gaziantep

Edirne

İstanbul

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

BAYINDIRLIK, İMAR, ULAŞTIRMA VE TURİZM KOMİSYONU BAŞKANI TAHİR AKYÜREK (Konya) – Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi var.

Sayın Cesur, buyurun. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

AYLİN CESUR (Isparta) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı Hakkında Kanun Teklifi'ni görüşüyoruz. Kanun teklifiyle, Türkiye'nin turistik değerlerinin yurt içi ve dışında tanıtılmasını sağlayarak turizm gelirlerini artırmak amacıyla ajansın kurulmasını teklif ediyorsunuz. Konuşuluyor birkaç gündür. Ortak sorular: Kültür ve Turizm Bakanlığı bünyesindeki Tanıtım Genel Müdürlüğü dururken niçin tüzel kişiliği haiz özel hukuk hükümlerine tabi bir özel fon kurulmak isteniyor?

Soru: Fonun denetimi neden sadece bağımsız denetim yaptırarak sınırlı olarak bırakılıyor?

Soru: Milyarlık bütçeye sahip olacak ajansa ne Sayıştay denetimi ne Cumhurbaşkanlığı Devlet Denetleme Kurulunun denetimi söz konusu değil, neden?

Soru: Ajans, faaliyetlerinin finansmanı için turizm sektöründen turizm payı alacak, kâr da zarar da edilse ciro üzerinden paylar fona neden aktarılacak?

Bir diğer soru: Ajans hizmetleri neden İhale Kanunu dışında tutuluyor?

Turizm sektörü paydaşlarının niçin görüş ve önerileri alınmaz, işte, bu da önemli bir soru.

“Bozdur bozdur harca.” diyor büyüklerimiz. Hazıra konduğunuz varlıklarımız milletimizin varlıklarıdır ve hiç de kolay edinilmedi değerli milletvekilleri. Türkiye Cumhuriyeti kurulu beri ortalama 4,5-5 büyümeyi başardık. İptidai tarım ülkesi olmaktan çıktı Türkiye ve 190 ülke arasında 17-18’inci konuma geldi; bunlar herhâlde geçen on yedi yıl zarfında olmadı. Her türlü çalkantıya ve darbelere rağmen ayakta tutan da bu aslında.

Antalya, doğası, sunduğu alternatif turizm seçenekleriyle Türkiye turizminin yükselen yıldızı ve lokomotifidir. 2002 yılına gelindiği zaman Antalyalıların köylerinin yüzde 95’inde su vardı ve eğer “Her şey on yedi senede oldu.” diyeniniz varsa sorarız biz de: Üniversite mi oldu, günde 500 uçağın indiği havaalanı mı oldu, elektrik santrali mi oldu, Alanya-Antalya yolu mu yapıldı, Dalaman Havalimanı mı yapıldı? Altyapılar, kültür merkezi, Manavgat su projesinin hayata geçirilmesi, Milas-Bodrum Havalimanı, kongre merkezleri, hastaneler, yollar; bunlar sizden önce yapıldı. 1960’larda 100 bin turisti misafir edecek imkânı vardı Türkiye’nin, oradan 25 milyon turisti ağırlayacak kapasiteye geldi ve sadece Antalya 10 milyon turist ağırlayabiliyordu siz iktidara gelmeden evvel. Geçen kırk sene zarfında 25 milyon turisti ağırlayacak, misafir edecek kıvama geldi. 1970’lerde 50 milyon dolar olan turizm gelirimiz, 2000’de 10 milyar dolara gelmişti, 1963’te 199 bin yabancı turistin ziyaret ettiği ve 7,6 milyon dolar döviz bıraktığı ülkemizi bugün 30 milyar dolara taşıyan herkesten Allah razı olsun. Aslında bunlarla söylemeye çalıştığım şey şu: Bu kadar büyük iş kolayca olmadı, seneler aldı, bu seneler içerisinde hükümetler geldi, hükümetler geçti ve herkesin gayreti oldu. Şimdi kalkıp düğme diktiğiniz elbiseye “Elbiseyi biz diktik.” dersiniz işte, terziyi kıskırtırsınız.

Bugün Isparta’dan Antalya’ya bir saat on beş dakikada gidiliyor, daha evvel Burdur’dan gidiliyordu, Çeltikçi Beli’ni geçip oradan Çubuk Beli’ni geçerek altı-sekiz saatte gidiliyordu Antalya’ya. İşte, Ispartalılar bunu Süleyman Demirel’e borçlular. Sizin kalkıp “Her şeyi biz yaptık.” dediğiniz yerde biz bunu hatırlatırız.

Bundan on sene evvel Sayın Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel’e sordular, dediler ki: “‘Bölünmüş yollar yaptık, hepsini biz yaptık.’ diyorlar, ne diyorsunuz?” Yanındaydım, şöyle bir cevap verdi: “Türkiye’de 60 bin kilometre asfalt yol var -on sene önceki şeyi söylüyorum- 350 bin kilometre köy yolu var, 3 bin kilometre otoyol var, 2 boğaz köprüsü, 5 bin tane köprü var; bunlar geçen yedi sene zarfında yapılmadı.” Geçen yedi yılda 16 bin kilometre bölünmüş yol yapılmış. Bölünmüş yol nedir, biliyor musunuz; yol var da soldan sağdan birer metre genişletip üç tane çizgi çekiyorsunuz, bir ortadan, iki kenardan, işte ona bölünmüş yol deniliyor.

Şimdi, tabii, birazcık için şeyini bırakalım. Değerli arkadaşlarım, şunu söylemeye çalışıyorum: Kalkınma ve zenginleşmenin çaresi mutlaka rekabetten geçer, mutlaka hür teşebbüsten geçer. Eğer bir ülke insan kaynaklarını, insan gücünü yani becerisini, bilgisini iyi kullanabiliyorsa ve serbest şekilde kullanabiliyorsa, piyasa ekonomisi üzerinden kullanabiliyorsa o ülke ilerliyor. Çünkü zengin ülkelere bakıldığı zaman, hepsinde mevcut olan şey aslında serbest ekonomi. Şimdi bunu niye dedim? Serbest ekonomi aynı zamanda demokrasiyle, insan haklarıyla ve hukukun üstünlüğüyle ancak oluyor.

Hukukun üstünlüğünün olmadığı yerde kalkınmayı istenilen şekilde götürebilmek mümkün değil, çok zor. Kalkınma ve zenginleşmemize yardımcı olması nedeniyle ve çok önemli olması nedeniyle de turizmi fevkalade önemsiyoruz ve ülkemizin döviz kazanması bağımsızlığı kadar önemli diyoruz çünkü aslında bağımsızlık ekonomiyile çok direkt ilişkili. Bu durumda turizm, Türkiye ekonomisinin şah damarıdır ve Türkiye'nin dünyayla kucaklaşmasının, dünyayla beraberliğinin de çok önemli bir faktördür. Türkiye'nin yurt dışında doğru tanınmasında, Türkiye'ye yapılan tarihi haksızlıkların düzeltilmesinde de turizmin çok önemli bir payı var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Cesur, tamamlayın sözlerinizi.

AYLİN CESUR (Devamla) – Yalnız devletin gayretiyle olacak bir iş değil bu. Devletin gayretine ve desteğine olan ihtiyaç ne kadar azalır aslında başarı o kadar büyük demek.

Bundan dolayı, özetle, çıkarılacak kanunun turizm sektörünün bütün paydaşlarına büyük yük getireceği ortada. Turizm sektörünün ve yatırımcıların eli kalbinde, endişeyle “Kanun ne olacak?” diye bekliyorlar. “Turizm sektöründe ciro üzerinden paraları alalım, denetimsiz bir fonda toplayalım, bozduralım bozduralım harcayalım.” mantığı; bu böyle olmaz değerli arkadaşlar. Gelin, sektörün üzerine daha fazla yük bindiren bu tekliften vazgeçin.

Şimdi, sonuçlar ortada, aslında ekonomimizin geldiği yer ortada. Yanlış kararlarla aslında sizin için de işlerin çok iyi gitmediğini söylememiz gerekiyor, dostane tavsiye. Gelin, herkesi mutlu edecek çözümler arayalım. Rekabet ve yarış globalleşen dünyada insan için çağın gereği; ikincisi, emniyet. İkisinin geldiği durum da çıkmazdaysa bunu beraberce çıkarabiliriz çıkmazdan. O yüzden, bizi izleyen milletimize diyorum ki: Hiç endişe etmeyin, sıkıntı büyük ama çözüm var.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/1988) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 9'uncu maddesinde yer alan “,Bakanlık tarafından yürürlüğe konulan yönetmelikle belirlenir.” ibaresinin “Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından yürürlüğe konulan yönetmelikle belirlenir.” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Gökân Zeybek

Hasan Baltacı

Mahmut Tanal

İstanbul

Kastamonu

İstanbul

Süleyman Bülbül

Turan Aydoğan

Ayhan Barut

Aydın

İstanbul

Adana

Orhan Sümer

Bedri Serter

Adana

İzmir

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

BAYINDIRLIK, İMAR, ULAŞTIRMA VE TURİZM KOMİSYONU BAŞKANI TAHİR AKYÜREK (Konya) – Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi var.

Sayın Serter, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

BEDRİ SERTER (İzmir) – Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekili arkadaşlarım; Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı Hakkında Kanun Teklifi üzerine konuşmaya çıktım.

Evet, şaşıyorum bazen “Nereden başlayayım?” diye. AK PARTİ hükümetlerinin paramparça hâle getirmiş olduğu kamu kaynakları ve yok ettiğiniz Varlık Fonu sonrasında gemi kıyıya vurmaya başladı. Yetmedi, bu kez “ajans” adı altında, hesabını vermeyeceğiniz, Sayıştay denetiminden muaf tutmaya çalıştığınız, üstelik de amacı turizmi geliştirmek olan bir kurumu burada gündeme taşıdınız. Turizm Komisyonumuzda, Cumhuriyet Halk Partisi ve diğer muhalif parti yetkilileriyle biraz yumuşatıldı, 1 puan, 0,75’ e çekilmiş oldu, hesap vermek de işin içine girdi, bağımsız bir denetim kurumu ve arkasından Sayıştayın onayıyla hesap verilebilir duruma geldi. Ama benim bildiğimiz kadarıyla, deminden beri de konuşmacıların söylediği gibi, Bakanlığa bağlı Turizm Tanıtım Genel Müdürlüğü mevcuttur. Kanun, turizm payı alınmasından söz ediyor yani tüm kurum, kuruluş ve emekçilerin cirolarından haraç almaktan bahsediliyor. Tabii, 2019 yılının ilk üç ayında turizm yatırımcılarının ve emekçilerinin mücadelesiyle 5,5 milyona ulaşmış yabancı turist sayısı ve 4,6 milyar dolar civarındaki turizm geliri Hazinenin avuçlarını kaşındırdı, iştahını kabarttı belli ki. Tabii ki Hükümetin asli görevlerinden biri de ülkenin turizmini tanıtmaktır fakat on yedi yıldır ülkenin turizminin tanıtılmaması ve geliştirilmemesi konusunda nereye geldiğimizden biraz bahsedeyim.

Kültür ve Turizm Bakanlığı verilerine göre 2002 yılında işletme belgeli konaklama tesis sayımız 2.124; bugün gelinen nokta ise on yedi yıl sonra sadece artı 1.800 tesis ilave edilmiş. Yine 2002 yılında yatak sayısı 396 binken on yedi yıl sonra ancak 975 bine çıkartılabilmiş ama turizm sektörünün emekçilerinin verdiği tüm mücadele sonucunda 2002 yılında 13 milyon olan yabancı turist sayımız bugün 40 milyon sayısına ulaşmış. Bunun yanında ülkemizde turizm yatırım ve teşvikleri yapılırken bile taraflı davranıldığını anlatmak istiyorum. Türkiye’ nin dört bir yanı turizm cenneti olmasına rağmen yatırımcıların çoğu -kusura bakmasın Antalyalı vekillerim- Antalya bölgesi ve Akdeniz Bölgesi’ ne yağdırılmakta. Düşünün ki 2017 yılında Antalya’ ya gelen turist sayısı 10 milyonu bulurken İzmir sadece 700 bin turistle sınırlı kaldı. Bunun bir başka örneği -Bakanlığın kılı kırkırdamıyor bu konularda. Bu örnekleri Trabzon, Kars, Diyarbakır, Kayseri, Bursa ve birçok ilimizle beraber de eşleştirebilirim- açık açık, İzmir’ le beraber tüm Türkiye üvey evlat muamelesi görmekte.

Türkiye bir turizm ülkesi ama bir Avrupa örneğiyle buna devam etmek istiyorum, örnek İspanya. Kişi başı gayrisafi millî hasıladaki pay 41 bin dolar. 2018 yılında 103 milyar dolar turizm geliri elde etmiş İspanya. Beş yıldızlı turizm tesisi sayıysa sadece 314 ama bizim 2018’deki turizm gelirimiz sadece 29,5 milyar dolar. Beş yıldızlı tesis sayımız ise 703. Tesis sayısında 2 kat fazlayız ama ciroda üçte 1’deyiz. Buradan da anlaşıldığı gibi nitelik mi, nicelik mi? Bakanlığın dikkatini çekmekteyim.

Bir de dünya turizminin göz bebeği kongre turizmi var. Bizim Bakanlık farkında mı bilmiyorum? Ben bu verileri toplarken hem Bakanlıktan hem TÜRSAB’ dan bazı kongre turizmiyle ilgili veriler istedim; hiçbir noktaya ulaşamadım.

TÜRSAB’ da son verilere göre kongre turizminin öncelikli olduğu kitle turizmi, diğer turizm alanlarına göre 3 kat fazla harcama yapmakta. Kongre turizminin dünya turizmi gelirlerinin içindeki payı da yüzde 30; çok ciddi bir rakam. Ayrıca, OECD rakamlarına göre kongre turizmi yapılan ülkelere kişi başı gayrisafi millî hasılda +2.500 dolar yazmakta.

Kongre turizminin önemini vurgulamak için basit bir turizm girdi rakamı vermek istiyorum sizlere.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın lütfen.

BEDRİ SERTER (Devamla) - Bir yerli turist sadece 100 birim harcama yapmaktayken normal bir uluslararası turist 204 birim harcama yapmakta, kongre turizmi katılımcısı ise 364 birim harcama yapmakta. Verdiğim bu verilerle Türkiye turizminin nerelere gitmesi gerektiğini vurguladım, tabii ki anlayana.

Bundan böyle iktidarın en önemli görevlerinden biri, turizm yatırım ve teşviklerini Türkiye'nin dört bir yanına akılcı ve demokratik bir yaklaşımla paylaşmasıdır. Türkiye'nin bacasız sanayisi olan turizmin emekçilerinin cirolarında ve kârlarında devletin gözü olamaz ve olmamalıdır. Bu yüz akı sektörümüzün her zaman yanındayız. Hesap verilemeyecek ve denetlenemeyecek her türlü mekanizmaya sonuna kadar da karşıyız.

Hükümet, yatırımların önünü açar, haraç almaz. Ülkemizin can suyu turizmden elinizi çekin lütfen. Turizm hep birlikte, her şeyi güzel yapan, Türkiye insanının en önemli hazinesi, geleceğimiz ve gençliğimizdir. Onu haraca bağlamaya hakkınız yoktur.

Saygılarımla.

Teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, söz istiyorum.

BAŞKAN - Buyurun Sayın Özel.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

40.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, "Gazi Mecliste O Gece" kitabının içeriğine ilişkin açıklaması

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, biraz önce milletvekillerimizin odalarına "Gazi Mecliste O Gece" diye bir kitap dağıtıldı. Kitabın yazarı geçmiş dönem milletvekilimiz, Sağlık Komisyonu Başkanımız, Plan ve Bütçe Komisyonu Başkan Vekili Necdet Ünüvar. Necdet Ünüvar bu kitabı hazırlarken Meclisin stenografılarıyla beraber gelip benimle iki buçuk saat falan bir mülakat yapmıştı; bunu bütün partilerle yaptı çok iyi biliyoruz, kocaman bir kitap hazırladı. O kitap adilane hazırlanmış bir kitap ve odalarımızda duruyor.

Bugün o kitabın bir özeti... Yine Necdet Ünüvar, İsmail Kahraman yayıncı sahibi -hazırladığı döneme şey yapıyor- ama yayıncı koordinatörü Genel Sekreterimiz falan; Meclis bu işin içinde, amblemi burada ve Meclis tarafından kitap dağıtılıyor. Türkçe, İngilizce, Arapça, Almanca, Fransızca, Rusça, İspanyolca, Arnavutça, Boşnakça... Bence çok isabetli. İçindeki resimlerin -başta Sayın Cumhurbaşkanının resmi- tamamı o gece Meclis dışından resimler. Meclisle ilgili tek fotoğraf; Binali Yıldırım kürsüde, AK PARTİ Grubu ve İsmail Kahraman. CHP'den kimse yok, o gün MHP'den kimse yok, Halkların Demokratik Partisinden kimse yok; tek fotoğraf AK PARTİ Grubu. AK PARTİ Grubunun albüm fotoğrafı olsa insan bunu kullanmaya çekinir, "Tek başına değiliz, diğer arkadaşlar da var." der. Ki biz bu kitabı katkı sağladık; üç buçuk saat, üç saat mülakat verdim ben; bütün arkadaşlarımızla görüşüldü. O kitabın bir özeti, içinde sadece Cumhurbaşkanının değerlendirmeleri, bir kelime yok, Cumhurbaşkanı da bizlerden bir kelime bahsetmemiş. Ve görünen o ki sadece AK PARTİ Grubu varmış.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – O fotoğraf da o gecedeki değil, ertesi günkü oturumdan; böyle Binali Bey, İsmail Kahraman, oradan kesmişler, buradan çekmişler.

Şimdi, bu vicdan değil, bu olacak iş değil. Bütün dünyada darbeler yapısı gereği, doğal olarak iktidara karşı yapılır. İktidarlara darbeden sinerler ya da direnirler ama iktidara yapılır. Ama bütün iç ve dış kamuoyu döner, muhalefet partilerinin gözünün ve ağzının içine bakar. Biz o gece Sayın Kubat'la da, bütün AK PARTİ'lilerle, Meclis Başkanıyla telefon trafiğiyle koştuk geldik, hep beraber kapalı Meclisi açtık; hedef olmayan Meclisi hedef yaptık. Pilotların dediğine göre 1 derecenin onda 1'i kadar, 0,1 derece daha aşağıdan gelse burayı vuracak o bomba; 16 tane 4 tonluk bu avizeler hepimizin burada canını alacak...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Kitabı yapılıyor, ki Allah göstermesin, yarın öbür gün bir darbe girişimi olsa bu birlik beraberlik ruhuna ve fazlasına ihtiyaç var. Bu, şimdi akıllı işi mi? Bu, vicdan mı? Bu, olacak iş mi? Bas bunu hepimizin vergileriyle, hepimizin parasıyla, buraya bas Meclisi, yap bunu; ondan sonra “Gazi Mecliste O Gece” de, Meclisten tek fotoğraf yok, bir tek AK PARTİ Grubu var.

Olmaz yani gerçekten olmaz, gerçekten ayıptır, gerçekten... Yani bir başka akıl devrede ve vallahi billahi bu akıl AK PARTİ'nin yararına bir akıl değil. Biz yine geliriz, herkes gelir eminim -bak, bu kadar polemik oluyor, tartışıyoruz- bütün muhalefet partileri yine gelir buraya, yine deriz.

Benim o geceki konuşmamla ilgili A Haber sunucusu şöyle diyor: “Bugüne kadar Özgür Özel'i çok eleştirdik ama tarihî bir konuşma yaptı.”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – O yaptığım konuşma şu: “Yüzyıllık partiyiz, yeneriz, yeniliriz ama seçimlere gireriz. Ama bugün seçilmiş bir Hükûmet var, biz de ana muhalefet partisiyiz; gelecek seçimlere kadar Hükûmetin de, demokrasisinin de arkasındayız, görevimiz muhalefet ve sözüme kıymet veren herkes darbeye dirensin. Genel Başkanım da uçaktan indi, ilk fırsatta Ankara'ya gelecek. Sözümüze kıymet veren herkes darbeye dirensin.” demişiz biz.

Şimdi, ondan sonraki yaşanan neyse ne. Yani yaşanan da ne? Sonuçta siyasi rekabet içindeyiz. Suçumuz ne olabilir? İstanbul' u aldık, Ankara'yı aldık veya işte, seçimde polemik yaptık veya bilmem ne dedik. Değer mi ya? Yapılır mı yani? Hakikaten bunu içine sindiren varsa ben bir şey demiyorum, ben özur dileyeceğim. “Doğru yapılmış.” diyen varsa ben özur dileyeceğim arkadaşlar.

BAŞKAN – Sayın Özel, teşekkür ediyorum.

Kayıtlara geçti ama ben görmedim de yani kitabı görmedim, sonrasında bunu değerlendiririm.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Biz buradayken dağıtıldı Başkanım.

BAŞKAN – Tamam, teşekkür ediyorum.

VII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN

GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Konya Milletvekili Ziya Altunyalız ve Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili İstanbul Milletvekili Mehmet Muş ile 50 Milletvekilinin Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı Hakkında Kanun Teklifi (2/1988) ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 94) (Devam)

BAŞKAN – Evet, diğer önergeyi okutuyorum...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – İşlemi başlattım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 94 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 9'uncu maddesinde yer alan “alınmak suretiyle,” ifadesinin “alınarak” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Tamer Osmanağaoğlu

Cemal Enginyurt

Hayati Arkaz

İzmir

Ordu

İstanbul

Lütfi Kaşıkçı

Memet Bülent Karataş

Metin Nurullah Sazak

Hatay

İstanbul

Eskişehir

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

BAYINDIRLIK, İMAR, ULAŞTIRMA VE TURİZM KOMİSYONU BAŞKANI TAHİR AKYÜREK (Konya) – Katılamıyoruz efendim.

BAŞKAN – Komisyonun katılmadığı önerge üzerinde söz talebi var.

Ordu Milletvekili Sayın Cemal Enginyurt, buyurun. (MHP sıralarından alkışlar)

CEMAL ENGİNYURT (Ordu) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; öncelikli olarak 11 Temmuz tarihine denk gelen Bosna’daki soykırımı şiddetle lanetliyorum, soykırımı yapanları protesto ediyorum. Allah Müslümanlara böyle bir acı tekrar yaşatmasın diyorum.

Değerli milletvekilleri, bizim orada bir söz vardır, “Yine yeşerdi fındık dalları. Acep ne olacak üreticinin hâlleri.” derler. Fındık zamanı hemen geliyor. Şimdi, tekrar yeni bir fındık sezonunda yine üreticilerimiz bizi arıyor, gözleri yine Hükûmeti arıyor, yine Tarım Bakanlığını ve TMO’dan gelecek haberi bekliyor.

Geçen sene sürekli gündeme getirdik, araştırma önergeleri, tartışmalarla fındığımızı gündemde tuttuk. Sağ olsun, gecikmeli de olsa Sayın Cumhurbaşkanımız ekim ayı itibarıyla Ordu fındığına 14 TL, Giresun fındığına 14,5 TL vererek bir nebze olsun üreticimizin rahatlamasına vesile oldular. TMO 200 bin ton civarında fındık aldı ve belki de Türkiye’de hiçbir üründe olmayan bir başarı fındık ürünüyle elde edilmiş oldu. 200 bin ton fındığın tamamını, hatta 2016 ve 2017’de TMO’da bekleyen fındıklar da dâhil olmak üzere bütün fındıkları TMO sattı. Üstelik 16 lirayla 18 lira arasında bir fiyatla sattı ve kâr elde etti, dolayısıyla bizim söylediklerimizin doğruluğu da tescil edilmiş oldu.

Şimdi, yeni bir fındık sezonuna daha girerken yeni oyunlar sahneye konuluyor. Amerika’da bir toplantı yapılıyor, o toplantıda özellikle kendisine “ihracatçı” diyenler 850 bin ton fındık rekoltesi olduğunu söyleyerek bu sene fındık rekoltesinin çok yüksek olduğu algısıyla fındık alivresatışçıların elinde peşkeş çekilmeye çalışılıyor. Tarım Bakanımız mayıs ayında Ordu’da fındık çalıştayında bir söz verdi ve dedi ki: “İnşallah bu sene fındık üreticisinin yüzünü güldüreceğiz.” TMO Genel Müdürü “İnşallah sezon içerisinde fındığın değerini karşılayacak rakamı açıklayacağız ve TMO fındık alacaktır.” Biz bu söze güveniyoruz, itimat ediyoruz. Milletimiz de bu sözün hayata geçmesini bekliyor ama geçen seneki gibi ekim ayında beklemiyor çünkü fındık 15 lira civarında bir rakamla satış görünce bu sene üretici ciddi anlamda bahçesiyle ilgilendi, yüzde 100 artan gübre ve ilaç fiyatlarına rağmen bahçesine bakım yaptı ve fındık amele fiyatları çok yüksek olmasına rağmen fındık toplamak için köylere çekilmeye başladılar. Bu insanlar fındık pazara inmeden fındık fiyatının açıklanmasını bekliyor ve en doğal hakları. Biz buradan AK PARTİ’li dostlarımız aracılığıyla ve bizi izlediğine inandığımız Tarım Bakanı, TMO Genel Müdürü ve Sayın Cumhurbaşkanımıza seslenmek istiyor ve diyor ki: Fındık üreticisi hakkını ekim ayı gelmeden bekliyor, ilan edilmesini istiyor, “TMO en az 20 lira olarak fındık taban fiyatını açıklamalıdır.” diyor. Bu 20 lira rakamı afaki bir rakam değildir, tekrar, biraz önce söylediğim rakamı ifade etmek istiyorum: TMO 2018 fındığını 18 TL’den satmıştır ve bizde yıllardır gelenek hâline gelmiştir, son satılan rakam taban fiyatı oluşturmuştur. 18 lira artık yerleşik bir fiyat olarak kabul edilmeli ama maliyet artışları, akaryakıttaki artışlar da dikkate alınarak üreticinin bu sene yüzünün gülmesi için fiyatın 20 TL olması gerektiğini ifade ediyorum.

Karadeniz insanı hakikaten büyük bir mağduriyet yaşadı, bu mağduriyetin giderilmesi için Hükûmetimizin bir an önce fiyat açıklamasını bekliyor, hepimize teşekkür ediyorum, iyi günler diliyorum. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Geçici madde 1 üzerinde 2 adet önerge vardır, aykırılık sırasına göre işleme alacağız.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/1988) esas numaralı Kanun Teklifi'nin geçici 1'inci maddesinin metinden çıkartılmasını arz ve teklif ederiz.

Gökân Zeybek	Hasan Baltacı	Mahmut Tanal
İstanbul	Kastamonu	İstanbul
Süleyman Bülbül	Turan Aydoğan	Ayhan Barut
Aydın	İstanbul	Adana
Orhan Sümer	Jale Nur Süllü	
Adana	Eskişehir	

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

BAYINDIRLIK, İMAR, ULAŞTIRMA VE TURİZM KOMİSYONU BAŞKANI TAHİR AKYÜREK (Konya) – Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN – Komisyonun katılmadığı önerge üzerinde söz talebi var.

Sayın Süllü, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

JALE NUR SÜLLÜ (Eskişehir) – Sayın Başkan, değerli Meclis üyeleri; Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı hakkında uyarılarımızı hiç dikkate almadınız, maddeleri birer birer oylayıp geçirdiniz. Yasanın tamamını oylamaya geçmeden önce Eskişehir'deki deneyimlerimi sizlere aktararak bir kez daha düşünmenizi rica ediyorum.

Eskişehir 99 yılından önce bir turistin yolunu kaybetse uğramayacağı, bir vesileyle gelenlerin ise hatırında tozlu ve çamurlu bir il olarak yer edinen bir şehirdi. 99 yılından sonra yerel yönetimin uygulamalarıyla şehirde bir değişim ve dönüşüm yaşandı. Tüm canlılığını yitirmiş, su taşkınları ve sağlık açısından tehlike riski taşıyan Porsuk Çayı, iyileştirmesi, değiştirilen yaya köprüleri ve şu anda içinde dolaşan botları, gondollarıyla şehri şu anda bir gerdanlık gibi süslüyor.

Araçların istila ettiği cadde ve sokaklardan insanları sokağa davet eden yaya yolu düzenlemeleri, heykelleri, caddelerinde süzülen tramvayı, şehirde yaşayanları buluşturan parkları, denizi olmayan bir şehirdeki plajıyla şehir bambaşka bir çehreye kavuştu.

Eskişehirli bir vatandaşın 2004 yılında uyandıktığında bir gazetede “Yeni keşif, Eskişehir turu” ilanını gördüklerinde çok şaşırıldılar ama bir o kadar da gururlandılar. Eskişehir’e şehir gibi şehir görmeye gelenlerin talepleri Eskişehir’de yepyeni bir sektör turizminin doğmasına neden olmuştu.

Belediyenin müzeler, kültür ve sanat etkinlikleriyle zenginleştirdiği olanaklarla günübirlik ziyaretler uzun konaklama talebine evrilirken 4 olan otel sayısı da 100’e çıktı. Eskişehir, yerel yönetimin başardıklarıyla şehir turizminin öncüsü olmasının yanı sıra, aynı zamanda Anadolu’nun kültür ve sanat şehri hâline geldi. Bunları belediyemizin reklamı için değil, ajansta yer verilmeyen yerel yönetimlerin önemini vurgulamak için anlatıyorum.

Gelelim ajans deneyimimize. Belediyenin şehir turizmi başarısına karşılık, Frig Vadisi, Yazılıkaya, Seyitgazi, Büyükyayla Karavan Merkezi, Han Yeraltı Şehri, Kızılınler Termal Projesi, Sivrihisar İnanç Turizmi, Çifteler, Sakaryabaşı, Mihaliççik Ekoturizmi gibi ilçelerimizde bekleyen onlarca turizm projesi varken Eskişehir’e hiçbir şey yapmayan AK PARTİ iktidarı 2013 yılında birdenbire Eskişehir’i Türk dünyası kültür başkenti ilan etti ve bir ajans kuruldu, tıpkı şimdi kurulması düşünülen ajans gibi.

Büyükşehir Belediyemizi temsilen katıldığım ilk toplantıda ajansın ilk icraatı katılımcılara dağıtılan pahalı hediyeler oldu. Maaşı çok yüksek olduğu söylenen ama hâlâ ne kadar olduğunu bilmediğimiz ancak birine yakınlığıyla bildiğimiz biri genel müdür olarak atandı ajansın başına. Organizatörlerce konserler düzenlendi, gruplar yurt dışına götürüldü, sokaklarda Nasrettin Hoca kılıklı animatörler dolaştırıldı. “Türk dünyası kültür başkentlerinden gelen turist kabilelerine rastladınız mı hiç Eskişehir’de?” dersiniz kimse onları göremedi. Eskişehirli durumunu “Paralar çalgıya çengiye gitti.” diye özetliyor.

“Ajansa ne oldu?” dersiniz onu da anlatayım. Kuruluş yasasınca 31 Aralık 2013 gününde tasfiyesi gerekirken 30 Haziran 2014 tarihine yani 2014 yerel seçimleri sonrasında bırakılması için bir teklif Meclise geldi. Mecliste görüşülürken renkli kişiliğiyle hafızalarımızda yer edinen Cumhuriyet Halk Partisi Milletvekilimiz merhum Kamer Genç “Tasfiye edilince de AKP’nin emrine vereceksin. Burada açık bir yolsuzluk var. Bunlar devletin parası. Araştıralım eğer bunlar yalansa ben burada kendimi yakarım. Eğer yalan değilse siz de yakar mısınız?” diye AKP sıralarına seslendi. Nur içinde yat Sevgili Kamer Genç, yanan ajansın bütçesi oldu. Tasfiye uzayınca 30 Mart 2014 Yerel Seçimlerinde harcanan paralarla ilgili şaibeler dolaşmaya başladı Eskişehir’de. Asıl işin ilginci, 2014’te Büyükşehir Belediyesini Cumhuriyet Halk Partisi kazanınca yasa gereği tasfiye edilerek nakit varlığını yerel yönetime devretmesi gerekirken bir vakıf kuruldu ve tüm varlık vakfa devredildi ama tartışmalar bitti mi? Yasaya aykırı vakıflaşan ajansın bütün paraları hâlâ Eskişehir’de tartışılıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

JALE NUR SÜLLÜ (Devamla) – Bir dakika daha rica edebilir miyim?

BAŞKAN – Buyurunuz lütfen, tamamlayın.

JALE NUR SÜLLÜ (Devamla) – Mülkiyeti TOKİ’ye verilen, şehir merkezinde yıkılan 54 bin metrekaresel Atatürk Stadyumu’nun arsası 2018’de millet bahçesi için Türk Dünyası Vakfına devredildi. Bir firmaya 185 bin liraya proje çizdirildi ama proje ihalesi iptal edildi, davet usulüyle İstanbullu bir firmaya verildi. Yol arkadaşım Sayın Utku Çakırözer sordu “Neden İstanbullu firma?” diye, “Bu İstanbullu firmanın özelliği ne?” diye. Proje kamuoyundan saklandığı için, Sayın Erdoğan’ın dediği gibi millet bahçesinde yatıp yuvarlananlar olursa kafalarını betonlara çarparlar diye endişe ediyoruz açıkçası ama asıl endişemiz, ortaya saçılan yine bir sürü şaibe.

Değerli milletvekilleri, Eskişehir için anlattıklarım sadece bir örnek. Denetimden uzak, yerel aktörlerin içinde olmadığı, Türkiye’nin turizmini pazarlayacak ajansın nelere gebe olduğunu varın siz düşünün.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

JALE NUR SÜLLÜ (Devamla) – Bitiriyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Toparlayın lütfen.

JALE NUR SÜLLÜ (Devamla) – Teşekkür ediyorum.

Düşünmezseniz de ajansın kurulumunu kabul ederseniz yine bu çatının altında toplanırız, nereye harcandığı belli olmayan paraları konuşuruz. Rahmetli Kamer Genç’in sorduğu gibi sorarız ama korkarım ki cevap alamayız. Yanıp giden yine milletin parası olur.

Genel Kurulu saygı ve sevgiyle selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/1988) esas numaralı Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı Hakkında Kanun Teklifi'nin geçici 1'inci maddesinin (1)'inci fıkrasında bulunan "altı ay" ibaresinin "üç ay" ibaresiyle değiştirilmesini ve maddeye (2)'nci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkranın eklenmesini arz ve teklif ederim.

(3) Geçici olarak oluşturulan bu yönetim kurulu, görev süreleri boyunca sadece 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (b) bendi ile ikinci fıkrasında belirtilen görev ve yetkileri kullanabilir.

Mehmet Metanet Çulhaoğlu

Ayhan Erel

Hasan Subaşı

Adana

Aksaray

Antalya

İmam Hüseyin Filiz

Aydın Adnan Sezgin

Yavuz Ağralioğlu

Gaziantep

Aydın

Trabzon

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

BAYINDIRLIK, İMAR, ULAŞTIRMA VE TURİZM KOMİSYONU BAŞKANI TAHİR AKYÜREK (Konya) – Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi var.

Sayın Sezgin, buyurun. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

AYDIN ADNAN SEZGİN (Aydın) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; iktidar bu düzenlemeyle, mevcut kurumların yıkılması ve yerlerine geçekundu kurumların oluşturulması geleneğini sürdürmektedir. Bu yaklaşım ve uygulama totaliter yönetimlerin alametifarikalarından biridir. Gerçek dışı, gerçeküstü bir turizm tanıtma ve geliştirme ajansı kurulmaktadır.

Teklif üzerinde Komisyonunda yapılan görüşmelerde ve Genel Kurulda şu ana kadar yapılan konuşmalarda da defalarca dile getirildiği gibi, bu kurumun oluşturulması sürecinde sektör temsilcileri, sivil toplum kuruluşları ve diğer paydaşlar sürece layıkıyla dâhil edilmediği için maalesef teklif yetersiz, aksak ve kuruluş amaçları şüphe uyandıran yeni bir garabetin ortaya çıkmasına neden olacaktır. Sektör temsilcilerine layıkıyla danışılmadığı gibi, sektörü haraca bağlayan bir uygulama getirilmektedir. Çok söylendi, kâr etmeyen firmalardan bile kâr payı alınması öngörülmektedir. Bunun da adı açıkça haraçtır. Bu düzenleme, günü kurtarma çabasıyla girilmiş bir kaynak yaratma çabasıdır.

Teklifin geçici 1'inci maddesinde, altı ay içinde yapılması planlanan yönetim kurulu üyelerinin seçimleri tamamlanana kadar yönetim kurulu üyelerinin geçici olarak Sayın Bakan tarafından seçilmesi öngörülmektedir. Bakana doğrudan ve tam yetki verilmektedir. Dolayısıyla ajansın ilk bütçesinin hazırlanması ve kullanılması da tamamen bakanın inisiyatifine bırakılmaktadır. Yaklaşık 150 milyon dolar olması beklenen ilk yıl bütçesi, bakan tarafından seçilecek olan kurul üyelerinin yetkisinde, inhisarında olacaktır. Yönetim kurulu gerçek üyeleri seçilene kadar, bakan tarafından seçilmiş kişilerin ajansın bütçesini yönetmesi sakıncalıdır. İlk altı aylık süreçte tüm yetki bakanda olacağı için ajansın kurulmasının asıl amacı olan özel sektör katılımı da bu süreçte kadük kalacaktır. Dolayısıyla ajans 2019 yılında sektöre herhangi bir katkı sağlayamayacağı gibi, şüphe uyandıran yapılanması nedeniyle turizm sektöründe aktörlerin birbirlerine ve devlete güvenini de zedeleyebilecektir.

Tüm bu özellikleri nedeniyle kurulacak olan ajans, kamu varlık ve kaynaklarını yandaş vakıf ve benzeri kuruluşlara yönlendirme geleneğinin turizm sektöründe daha derine indirileceği izlenimi yaratmaktadır. Ajansın Kamu İhale Kanunu'ndan muaf tutulması bu yöndeki algıyı güçlendiren hususlar arasındadır. Turizm açısından Türkiye'nin ne denli elverişli bir ülke olduğunu izaha gerek yok. Ancak son yıllarda turizm gelirimizin çok gerilediği de açık. 2015 yılında yaklaşık 42 milyon turistle dünyada 6'ncı sırada yer alırken 2017 yılında 37 milyon turistle 8'inci sıraya düşmüştür.

İktidarın her hamlesi turizm sektöründe işlerin daha da kötüye gitmesine neden olmaktadır. Turizm, peşkeş çekme ve rant yaratma çabalarının temel kaynaklarından biri hâline gelmiştir, zihniyet kötüdür, zihniyet.

2003 yılında 850 dolar olan kişi başı harcamanın 2018’de 647 dolara düştüğü görülmektedir. Turizm gelirlerinin gayrisafi yurt içi hasıla içindeki payı ise 2003’te yüzde 4,4 iken 2018’de yüzde 3,8’e gerilemiştir. “Her şey dâhil konsepti” adı altında 5 yıldızlı tesislerde 3 yıldızlı, 3 yıldızlı tesislerde ise 1 yıldızlı hizmet sunulduğu için elit turistlere de kapılar âdetâ kapatılmıştır.

Ülkemizin potansiyeli göz önünde tutulduğunda, turizm sektöründe büyük bir başarısızlık söz konusudur. Bu başarısızlığın nedenlerinden biri yanlış turizm politikaları ise diğeri de ülkemizin uluslararası imaj ve itibarındaki kötüye gidiştir. İktidarın özellikle son dönemde etkinlikten uzak, hoyrat dış politika tutumu, demokrasi ve hukukun üstünlüğü konularındaki geriye gidiş nedeniyle yüksek ve orta gelir grubundaki turistler ülkemize gelmeyi eskisi kadar tercih etmemektedirler.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Toparlayın Sayın Sezgin.

AYDIN ADNAN SEZGİN (Devamla) – Daha çok tanıtım, daha çok reklam Türkiye’nin genel ekonomik, sosyal ve politik çıkmazları ortada dururken fazla bir işe yaramayacaktır. Bu çıkmazlardan kurtulmanın yolu, önce karanlık zihniyet sarsıntılarından kurtulmuş, kendisine layık görüntüye kavuşmuş bir Türkiye yaratmaktan geçmektedir.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Geçici madde 1’i oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Geçici madde 2 üzerinde aynı mahiyette olmak üzere iki adet önerge vardır, önergeleri okutup birlikte işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 94 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin geçici 2’nci maddesinin kanun teklifinden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Muhammet Emin Akbaşoğlu

Mehmet Doğan Kubat

Ramazan Can

Çankırı

İstanbul

Kırıkkale

Fehmi Alpay Özalan

Cemil Yaman

İzmir

Kocaeli

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Gökân Zeybek

Hasan Baltacı

Mahmut Tanal

İstanbul

Kastamonu

İstanbul

Süleyman Bülbül

Turan Aydoğan

Ayhan Barut

Aydın

İstanbul

Adana

Orhan Sümer

Bülent Kuşoğlu

Adana

Ankara

BAŞKAN – Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

BAYINDIRLIK, İMAR, ULAŞTIRMA VE TURİZM KOMİSYONU BAŞKANI TAHİR AKYÜREK (Konya) – Takdire bırakıyoruz efendim.

BAŞKAN – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Önergeyle Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansının ana gelir kaynağını oluşturan turizm payına ilişkin mükellefiyetin 1 Ekim 2019 tarihinde başlatılması öngörülmekte olduğundan buna ilişkin düzenleme yapılması amaçlanmaktadır.

BAŞKAN – Söz talebi yok.

Diğer önerenin de gerekçesini okutuyorum:

Gerekçe:

Bu kanun teklifi uyarınca 2019 yılından başlamak üzere ibaresi turizmde faaliyet gösteren firmalar açısından sıkıntılı bir zaman sürecine girilmesi demektir.

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önereleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Geçici 2'nci madde kanun metninden çıkarılmıştır.

10'uncu madde üzerinde üç adet önerge vardır, okutup aykırılık sırasına göre işleme alacağım:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/1988) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 10'uncu maddesinin kanun metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Gökân Zeybek	Hasan Baltacı	Mahmut Tanal
İstanbul	Kastamonu	İstanbul
Ahmet Vehbi Bakırlioğlu	Orhan Sümer	Turan Aydoğan
Manisa	Adana	İstanbul
Ayhan Barut	Süleyman Bülbül	
Adana	Aydın	

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

BAYINDIRLIK, İMAR, ULAŞTIRMA VE TURİZM KOMİSYONU BAŞKANI TAHİR AKYÜREK (Konya) – Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN – Komisyonun katılmadığı önerge üzerinde söz talebi var.

Sayın Bakırlioğlu, buyurun lütfen. (CHP sıralarından alkışlar)

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; her zaman olduğu gibi son dakika Meclise dayatılan, yangından mal kaçırırçasına gündeme getirilen Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı Hakkında Kanun Teklifi'nin 10'uncu maddesi üzerine söz almış bulunuyorum. Yüce Meclisi saygıyla selamlarım.

Bugün 11 Temmuz, Srebrenitsa katliamının yıl dönümüdür. Yirmi dört yıl önce Avrupa'nın göbeğinde bir insanlık trajedisi yaşandı. Yirmi dört yıl önce 8.372 savunmasız, masum insan hunharca katledildi. Bu katliamı yapanları, göz yumanları lanetliyor, katledilen 8.372 kişinin aziz hatırası önünde saygıyla eğiliyorum.

Değerli milletvekilleri, grubumuz milletvekilleri kanun teklifinin tümü ve maddeleri üzerine düşüncelerini aktardılar. Özellikle Sayın Milletvekilimiz Hamzaçebi üzerinde tartıştığımız teklifi çok güzel özetledi, aynen aktarıyorum: “Bu teklifin ruhuna hâkim üç temel ilke var: Canımız istediği kadar para toplayalım, istediğimiz kadar harcayalım ama kimseye hesap vermeyelim.”

Değerli milletvekilleri, ben, burada, sizlere, Manisa Büyükşehir Belediyesinde yaşanan, belediye çalışanlarına yönelik bizzat belediye idaresi tarafından gerçekleştirilen, insaf sınırlarını zorlayan sistemli uygulamalardan bahsetmek istiyorum. Manisa Büyükşehir Belediyesinin 31 Mart seçimlerinden hemen sonra kimi kaynaklara göre 700, kimi kaynaklara göre ise 1.000 çalışanını işten çıkarttığı iddia edilmekte.

“İddia edilmektedir.” diyorum çünkü gerçek rakamı öğrenmek için belediye meclis toplantısında soru soran üyelerimize “Meclis gündeminin bu tip konularla işgal edilmemesi gerekir.” diyerek cevap verilmemiş, cevabın ilgili daire tarafından verileceği bildirilmiş yani top taca atılmıştır. Sözü edilen 700 kişinin birçoğunun son bir yıl içinde aynı belediye idaresi tarafından işe alındığı bilgisine sahibiz. Yani bu işçiler seçim rüşveti olarak işe alınmışlar, oyları alındıktan sonra kapı önüne konulmuşlardır.

Manisa Büyükşehir Belediyesindeki kıyım bunlarla sınırlı değildir ne yazık ki. Belediye idaresi çalışanları üzerinde rotasyon kılıfında eşi benzeri görülmemiş bir mobbing uygulamaktadır. Soma’da çalışmakta olan bir kişi 200 kilometre uzaklıktaki Selendi’ye, Selendi’de çalışmakta olan kişi ise 200 kilometre uzaktaki Soma’ya gönderilmekte. Böylesi bir zorlamayla karşı karşıya kalan emekçinin önünde neredeyse tek bir seçenek kalıyor. Emekliliği gelen emeklilik dilekçesini veriyor, geri kalanlar ise istifa dilekçelerini veriyor. Bu şekilde istifaya veya emekliliğe zorlanan yüzlerce belediye çalışanı var. Bu insanlar ve aileleri ciddi şekilde mağdur edilmiş durumda. Tüm belediye personeli bu durumdan rahatsız, sıra bana da gelir mi diye endişeyle beklemekte.

Değerli milletvekilleri, belediye emekçilerine yapılanlar Manisa’da ne yazık ki bunlarla da sınırlı değil. Manisa Büyükşehir Belediyesinde fazla mesailer dondurulmuş durumda. Fazla mesai yapma mecburiyetinde olan, mesela itfaiyede çalışan ancak memur olmayan personelden feragat istenmiştir. Yirmi dört saat esasına göre çalışan bu insanlar fazla mesai yapmakta ancak emeğinin karşılığını alamamaktadır. İtfaiyecilerin fazla mesailerini biz burada bütçe kanunuyla belirliyoruz. Belediye, Meclisin kanunla belirlediği bir hakkı “Ödemiyorum.” diyemez.

Sıkıntılar bunlarla da sınırlı değil. Büyükşehir Belediyesi emekli olan işçilerin kıdem tazminatlarını da ne yazık ki ödemiyor, ödeyemiyor. Seçimlerden önce emekli olan personelin kıdem tazminatları taksitde bağlanmış; ilk taksit, aradan aylar geçmiş olmasına rağmen ancak yeni ödenmiştir. Geri kalan tutarın ise ne zaman ödeneceği belli değildir. Ayrıca Manisa Büyükşehir Belediyesinde 657’ye tabi çalışan memurların sosyal denge tazminatları üç aydır ödenmemektedir. Belediyelerle ilgili başka şikâyetler de geliyor Manisa’dan. Örneğin Kırkağaç Belediyesinde 6 işçi işten atıldı, devamının da geleceği iddia ediliyor. Bu işçilerin hepsi HAK-İŞ Sendikasının üyesidir. HAK-İŞ Genel Başkanı ve şube yöneticileri, söz konusu AKP’li belediyeler ve belediyeden çıkartılan işçiler olunca birden sağlaşıyor, hiç seslerini çıkarmıyor, işçilerin telefonlarına dahi çıkmıyorlar.

Değerli milletvekilleri, seçimlerden önce suya zam söz konusu olduğu zaman “Bu ekonomik şartlarda suya zam yok.” diyen, seçimden sonra ekonomik koşullar daha da ağırlaşmışken suya yüzde 40 zam yapan, “Almadan vermek Allah’a mahsustur.” diyerek kendini savunan...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın Sayın Bakırlıoğlu.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Devamla) – ...son olarak da Soma’da bölgesel sıcak su sistemindeki suya yüzde 25 zam yapan Manisa Büyükşehir Belediyesi, bu defa da gündeme işçi kıyımıyla gelmiştir. Manisa Milletvekili olarak buradan uyarıyorum: Manisa Büyükşehir Belediyesi işçi kıyımına, baskılara, sürgünlere son vermeli ve emekli işçilere olan borçlarını en kısa zamanda ödemelidir.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Müsaade ederseniz oylatayım, ondan sonra söz vereyim.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Sayın Bülbül, buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

41.- *Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbul'ün, Manisa Milletvekili Ahmet Vehbi Bakırhoğlu'nun 94 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 10'uncu maddesinde verilen önerge üzerine yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Sayın Başkan, Manisa Büyükşehir Belediyesi Milliyetçi Hareket Partisi belediyesidir. Dolayısıyla hatibin ortaya koymuş olduğu iddialarla alakalı olarak benim şu an itibarıyla ayrıntılı bir bilgi sahibi olmam tabii ki beklenemez. Bu konuları inceleyip, irdeleyip bu konularla alakalı olarak varsa bir değerlendirmemiz bunları biz Genel Kurulla paylaşırız. Ancak, tabii, bunları değerlendirirken bu belediye seçimleri sonrasında bütün partilerin ortak bir şekilde dile getirdiği bu “işçi kıyımı” olarak, işte işten çıkarmalarla alakalı olarak değerlendirmeleri objektif bir şekilde yapmak lazım. Bildiğim kadarıyla Manisa’da sizin de kazandığınız birtakım belediyeler var. Burada yaşanan işten çıkarmalar veya bazı illerde, Türkiye’nin başka yerlerinde yaşanabilecek, yaşanan işten çıkarmalar kamuoyu gündemine de geldi. Birtakım işten çıkarmalar da olmuş olabilir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Açılım sistemi lütfen.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) - Her birinin nedenleri üzerinde, niçinleri üzerinde durmak lazım. Konuşurken bunları da dile getirmek gerekiyor.

Biz de bu konuda gerekli çalışmayı yapıp arkasından Meclis Genel Kurulumuzda da sizin konuşmanıza dair gereken açıklamaları yapacağız diyorum.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, kısa bir söz...

BAŞKAN – Sayın Özel, buyurun.

42.- *Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbul'ün yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Mevkidaşımın bu yaklaşımı sağlıklı bir yaklaşım, teşekkür ediyoruz o açıdan.

Biz de aynı yaklaşımı bizim belediyelerimizle ilgili durumlar için söylüyoruz ama bir gerçeğin altını çizmek lazım, demek ki şu var... Hemen şöyle bakınca orada çok kıdemli bir sendikacı var arkada, böyle bakınca görüyorum, bizim grubumuzda var. Demek ki iki şey var: Bir, bu belediyelerle ilgili istihdam meselesinde liyakat esaslı objektif kriterle istihdam yaratan bir sistemi kurabilmiş değiliz. İki, belediyede çalışan işçilerin iş güvencesi, istihdam güvencesi yok; iki dudağın arasında. Demek ki Türkiye’de bu Meclisin yapmak zorunda olduğu kanunlar işçinin iş güvencesini sağlamaya yetmiyor ki hangi partiden olursa olsun, biz de aynı iyi niyetteyiz, aynı şekilde, söz veriyoruz asla kimsenin ekmeğiyle oynamayacak diye. Ama demek ki belediye işçilerinin gerçek anlamda yasal bir iş güvenceleri yok.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Açılım sistemi, kayıtlara geçsin.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) - Liyakat esaslı istihdam yerine de başka bir yöntem var. Bu da Meclisin görevi olsun herhâlde. Buradan çıkarılacak ders bu.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

VII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN

GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Konya Milletvekili Ziya Altunyalız ve Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili İstanbul Milletvekili Mehmet Muş ile 50 Milletvekilinin Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı Hakkında Kanun Teklifi (2/1988) ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 94) (Devam)

BAŞKAN – Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/1988) esas numaralı Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı Hakkında Kanun Teklifi'nin 10^{uncu} maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

“Yürürlük

MADDE 10- (1) Bu Kanun yayımı tarihinden 10 gün sonra yürürlüğe girer.”

Mehmet Metanet Çulhaoğlu

Ayhan Erel

Hasan Subaşı

Adana

Aksaray

Antalya

İmam Hüseyin Filiz

Behiç Çelik

Yavuz Ağralıoğlu

Gaziantep

Mersin

Trabzon

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

BAYINDIRLIK, İMAR, ULAŞTIRMA VE TURİZM KOMİSYONU BAŞKANI TAHİR AKYÜREK (Konya) – Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN – Komisyonun katılmadığı önerge üzerinde söz talebi var.

Sayın Çelik, buyurun. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BEHİÇ ÇELİK (Mersin) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 94 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 10^{uncu} maddesi hakkında vermiş olduğumuz değişiklik önergesi üzerinde söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Turizm Tanıtma Ajansı kurulması hakkında birçok görüş ileri sürüldü, konuşma oldu ve önem derecesi tartışıldı. Yeni bir özel hukuk tüzel kişinin kurulmasına gerek olmadığı söylendi, aynı misyonu Bakanlık bünyesinde Tanıtma Genel Müdürlüğü'nün yerine getirmekte olduğu vurgulandı ama kale alınmış değil. Sektör firmalarına salma salarak bu yolla bir fon yaratmak ve bu kamusal kaynağın iktidarcı keyfi harcanabilmesinin yolunu açmak hangi akıl ve mantıkla bağdaşır? Dolayısıyla Türkiye'nin en değerli kurumu Gazi Meclis, Türkiye Büyük Millet Meclisi, şimdi de görüldüğü gibi ülkenin ihtiyaç sıralamasını yapamayıp Turizm Ajansı, Kapadokya alan yönetimi gibi konularla uğraştırılır hâle gelmiş bulunuyor.

Değerli arkadaşlar, bu sarmaldan çıkmalıyız. Türkiye Büyük Millet Meclisini pasivize etmeye ve amacından saptırmaya kimsenin hakkı olmasa gerek. Acı bir gerçek olarak görüyoruz ki 16 Nisan 2016 referandumu ve sonuçlarından, 24 Haziran 2018 genel seçimlerinden sonra Türkiye Büyük Millet Meclisi bu değişikliklerle ne yazık ki pasivize edilmiştir. Hükümet lağvedilmiştir. Hükümet şu anda kim? Cumhurbaşkanı. Türkiye Büyük Millet Meclisi kim? Cumhurbaşkanı. Yargı kim? Cumhurbaşkanı.

Değerli arkadaşlar, buradan varabileceğimiz nokta 1982 Anayasası'nın 6^{ncı} maddesidir yani egemenlik hakkının kullanımı. Ne diyor: “Egemenlik, kayıtsız şartsız Milletindir. Türk Milleti, egemenliğini, Anayasanın koyduğu esaslara göre, yetkili organları eliyle kullanır. Egemenliğin kullanılması, hiçbir surette hiçbir kişiye, zümreye veya sınıfa bırakılamaz. Hiçbir kimse veya organ kaynağını Anayasadan almayan bir Devlet yetkisi kullanamaz.” Bu madde ışığında bakarsak nasıl Anayasa çöpe atılarak keyfi idare kurulmuş, her şey ortadadır. Yani egemenlik sadece bir kişiye münhasır hâle getirilmiştir.

Değerli arkadaşlar, bu böyle gitmez, başınıza iş açarsınız. Burada anayasal bir suç işlendiği açık bir şekilde ortadadır. Türkiye Cumhuriyeti'nin bütün insanları vatandadır; kul değildir, sürü değildir, tebaa değildir. Yani Sayın Meral Akşener'in ifadesiyle, Sayın Genel Başkanın Türkiye Cumhuriyeti kimliğini göstererek söylediği "Ağa da budur, paşa da budur, bey de budur." veciz sözü tam anlamıyla vatandaşlığın ne anlama geldiğini ve kıymetini ifade etmektedir.

"Böyle gitmez." derken egemenliğin gerçek sahiplerinin, kurumların içini boşalttığımız ortadadır. Bunu geri vermenin vaktinin geldiğini dikkatlerinize sunuyorum. Türkiye'de hiç kimse padişah yetkisine sahip olamaz. Bu yanlışlıktan dönmek gerekiyor yani 6771 sayılı Kanun hükümlerinin izlerini Anayasa'mızdan bütünüyle silmemiz gerekiyor. Sayın Cumhurbaşkanını bir an evvel parti liderliğinden de istifaya davet ediyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; konu turizm olduğuna göre ben de hem yerel hem de millî ölçekte turizme birkaç cümleyle değinmek isterim. Turizmde nicelikten ziyade niteliğin önemine vurgu yapmak istiyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Çelik, sözlerinizi tamamlayın lütfen.

BEHİÇ ÇELİK (Devamla) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Turizmde çeşitliliğin artırılması önemlidir, yeni turizm alanlarının kazandırılması önemlidir, ulaşım ve altyapıya önem vermek gerekiyor, güvenliğe ve hıfzıssıhaya önem vermek gerekiyor.

Kendi ilim olan Mersin, bugün bütün potansiyeliyle turizmin ülkemizdeki en önemli ili olan Antalya'yla yarışacak düzeyde olmasına rağmen, yatırımın olmaması ve önem verilmemesi yüzünden maalesef geri durumdadır. Mersin'in de turizm açısından canlandırılmasının gerekliliğini dikkatinize sunuyorum, önergemizin kabulünü diliyor, tekrar hepinize saygılar sunuyorum. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 94 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 10'uncu maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Muhammet Emin Akbaşoğlu

Mehmet Doğan Kubat

Ramazan Can

Çankırı

İstanbul

Kırıkkale

İmran Kılıç

Habibe Öçal

Fehmi Alpay Özalan

Kahramanmaraş

Kahramanmaraş

İzmir

"Yürürlük

MADDE 10- (1) Bu Kanunun;

a) 6 ncı maddesi 1 Ekim 2019 tarihinden itibaren,

b) Diğer maddeleri yayımı tarihinde,

yürürlüğe girer."

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

BAYINDIRLIK, İMAR, ULAŞTIRMA VE TURİZM KOMİSYONU BAŞKANI TAHİR AKYÜREK (Konya) – Takdire bırakıyoruz efendim.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi yok.

Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Önergeyle, Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansının ana gelir kaynağını oluşturan turizm payına ilişkin mükellefiyetin 1 Ekim 2019 tarihinde başlatılması amaçlanmaktadır.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kabul edilen önerge doğrultusunda 10’uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

11’inci madde üzerinde iki adet önerge vardır aynı mahiyette, okutup birlikte işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/1988) esas numaralı Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı Hakkında Kanun Teklifi’nin 11’inci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

“Yürütme

MADDE 11- (1) Bu Kanun hükümleri Cumhurbaşkanı tarafından yürütülür.”

Mehmet Metanet Çulhaoğlu

Ayhan Erel

Hasan Subaşı

Adana

Aksaray

Antalya

İmam Hüseyin Filiz

Yavuz Ağırlioğlu

Muhammet Naci Cinsli

Gaziantep

İstanbul

Erzurum

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Baha Ünlü

Ömer Fethi Gürer

Müzeyyen Şevkin

Osmaniye

Niğde

Adana

Özgür Ceylan

Servet Ünsal

Ali Mahir Başarır

Çanakkale

Ankara

Mersin

BAŞKAN – Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

BAYINDIRLIK, İMAR, ULAŞTIRMA VE TURİZM KOMİSYONU BAŞKANI TAHİR AKYÜREK (Konya) – Önergelere katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN – Önergeler üzerinde söz talebi var.

İlk söz Sayın Cinsli’nin.

Buyurun Sayın Cinsli. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce Meclisi ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Turizm ülke ekonomimize katkı sağlamakla birlikte farklı milletlerin birbirleriyle kaynaşmasında, sosyal ve kültür alanlarında etkileşimli olarak ilk elden önemli bilgiler edinilmesinde de önemli imkânlar sağlıyor. Bu manada, ülkemiz turizm faaliyetlerini artırmak tüm siyasi partilerin ortak hedefleri ve önceliklerinden olmalı ancak turizm, esas itibarıyla barış, güven ve istikrar ortamında gelişebilen bir sektördür. Bir yanda On Birinci Kalkınma Planı’yla turizm öncelikli sektör olarak belirleniyor, diğer yanda Türk turizmini dünyada rekabet içinde tutan özel şirketlerin cirosunun binde 7,5’una göz dikiliyor.

On Birinci Kalkınma Planı’nda en azından yazma ihtiyacı duyulan, bizlere de bir teselli olan “hukuk devleti, demokratikleşme ve iyi yönetim” vurgusu turizmin gelişmesi için ön şarttır. Gelişmiş turizm ülkeleri aynı zamanda köklü demokrasilere sahiptir. Bu ülkelerin hukuk, adalet, insan hakları sorunlarını en aza indirdiklerini görüyoruz. Ülkemizin iç ve dış politikasının güven ve istikrar temelinde yönlendirilmesi aslında turizme yapılacak en büyük katkı.

Ülkemizi cazibe merkezi hâline getirip turizm gelirlerimizi artırabilmek için bir yandan Tanıtma Genel Müdürlüğü, bir yandan da turizmcilerimiz dayanışma içinde çalışıyorlar. Bu bağlamda, Tanıtma Genel Müdürlüğünün iş gücü ve tecrübesinden yararlanmak niçin önceliğimiz değil? Bakanlığın yurt dışı teşkilatında bulunan 46 adet kültür ve tanıtma müşavirliğinin yarıya yakınında personelimiz yok veya kapalı. Bu müşavirliklere atama yapmayarak veya kapatarak mı ülke turizmimizi tanıtıp geliştireceğiz? Amerika, Kanada, Avustralya, İngiltere, Çin ve Japonya gibi gelişmiş pazarlarda tanıtım müşavirimiz bulunmamakta.

Önümüze gelen kanun teklifinde Türkiye Turizm, Tanıtım ve Geliştirme Ajansının kurulması istendiği belirtiliyor. Anlaşılan, Sayın Bakan kamu kuruluşu olup olmadığı bile anlaşılamayan bu ajansın kurulmasını Turizm Bakanlığının yetki ve sorumluluklarından daha önemli görüyor. Daha birkaç hafta önce, sizlere bu kürsüden ülkemiz turizminin yurt dışındaki tanıtım faaliyetlerinin yürütülmesi için öz kaynaklarımızın kullanılmasını, kendi yatırımcı ve girişimcilerimize öncelik verilmesini ifade etmiştim. Bu bağlamda, Sayın Bakanın vaktiyle ticari bir münasebet içinde olduğu Ogilvy isimli Amerika menşeli halkla ilişkiler şirketinden aylık 440 bin lira ödenerek hizmet alınmasının yanlışlığını belirtmiştim. Bu durumu, iktidarın devlet yönetme anlayışındaki vurdumduymazlığı, laubaliliğe varan ciddiyetsizliği olarak değerlendirmiştim. Üzülerek ifade etmeliyim ki bu düşüncelerimi kuvvetlendirici gelişmeler yaşıyoruz. Teklif, tam manasıyla yeni McKinsey'lerin, Ogilvy'lerin oluşturularak yasal statü altında korunmalarını sağlıyor, millî kaynaklarımız el değiştiriyor, yapılan harcamaları denetletmiyor, turizmle ilgili kararlarda sektör temsilcileri etkin olamıyor.

Değerli milletvekilleri, ülkemiz turizm gelirlerinin ekonomik krizin etkilerinin azaltılmasına derman olabileceği akla gelebilir. Ancak üretim ekonomisine dönemeyecek kadar uzak kalmamız, bende turizm gelirlerinin büyüyen kara deliklere harcanacağı endişesini doğuruyor. Bu nedenle sormak istiyorum: Turizm faaliyetinde bulunan firmalardan yapılacak binde 7,5'luk kesinti ve aynı zamanda da genel bütçeden kendini finanse edecek bir tanıtım ajansına neden ihtiyacımız var? Üstelik ajansı Sayıştay denetiminden de muaf tutuyoruz, Kamu İhale Kanunu'na bağlı kalmadan, keyfi olarak yerli ve yabancı firmalara iştirak etme imkânı da veriyoruz. Soruyorum: Ajans, kamu kuruluşu mudur yoksa özel bir şirket midir? Arada bırakılıp netleştirilmeyen noktalar faydadan çok zarar vermez mi?

Açık söyleyelim, kurulan bu yeni ajans, devlet ve millet denetiminden uzak, millî turizm gelirini nereye harcayacağı bilinmeyen korsan bir kuruluştur; kamuoyunun ağzına bir parmak bal çalıp algı yönetimi yapılarak turizmi ülke geneline ve 12 aya yayacağı ifade ediliyor. Bu çerçevede, ajans kaynaklarının yüzde 30'unun yatırım yapılamayan bölgelere ayrılacağı kaydediliyor ancak bu miktarla turizm potansiyelini artıramayız. Ayrıca, hem mevcut vergi yükleri hem de düzenlenmesi öngörülen binde 7,5'luk turizm katkı payıyla işletmelerin gelişmesi imkânsızdır. Sektörün kayıt dışılığa yönelmesi bile mümkündür.

Memleketim Erzurum özelinden bakarsak Turizm Bakanlığının Erzurum turizmi için ne yaptığını merak ediyorum. Şehrin sembolü Palandöken yurt dışında ne kadar tanıtılıyor? Kış Turizmi Fuarı'na katıldık mı? Açık hava müzesi olan Erzurum'a yerli ve yabancı turistlerin ulaşımı pahalı uçak bileti ve yetersiz sefer sayıları yüzünden neredeyse imkânsız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Cinsli, tamamlayın sözlerinizi lütfen.

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Devamla) – Teşekkür ederim Başkanım.

Ayrıca, bölge için büyük şans olan Doğu Ekspresi Erzurum'da da bir gün mola vermeli, yolcuları Erzurum'da doya doya gezebilmeli.

Şehir hakkında ilk intiba edinilebilecek yer olan Erzurum Havaalanı Türkiye'nin en köhne ve eski havaalanıdır, bir ismi bile yoktur. Buradan Millî Mücadele uğruna tüm servetini harcayan, ayrıca o şartlarda Hava Kuvvetlerimize İtalya'dan 4 adet savaş uçağı olarak hediye eden, hayatının sonunda fakruzaruret içinde, Erzurum'da bir otel odasında vefat eden, cenazesini 9'uncu Kolordu Komutanlığının kaldırdığı, Millî Mücadele kahramanı Erzurumlu Nafiz Kotan Bey'in isminin verilmesini teklif ediyorum. Konuyla ilgili bir kanun teklifi vereceğimi ifade eder, desteklerinizi rica ederim. Bu vesileyle Nafiz Kotan Bey'e Allah'tan rahmet dilerim.

Genel Kurulu saygıyla selamlarım. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Diğer önerge üzerinde söz talebi Sayın Başarır'ın.

Buyurun Sayın Başarır. (CHP sıralarından alkışlar)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Umarım getirdiğiniz bu tanıtım ajansı da Varlık Fonu ya da Yüksek İstişare Kurulu gibi denetimden uzak, vicdanları zedeleyen bir kurul olmaz.

Evet, turizm tanıtım ajansı bir ihtiyaç olabilir ama bu ajanstan önce, kültür ve turizm politikası üzerine çok şey konuşmamız lazım. Bir Mersin Milletvekili olarak biraz Mersin'i irdelemek istiyorum.

Mersin dağları, kumsalı, Yörük çadırları, Kleopatra Kapısı, Saint Paul Kuyusu, Hazreti Danyal Türbesi, Kız Kalesi, Anamur Kalesi'yle yani tarihî açıdan çok zengin bir kenttir. Bu güzel kente on yedi yıl boyunca iktidar ne yaptı? Evet, Akkuyu'muza nükleer santral yaptı, sahil bandımızın dibine Türkiye'nin en büyük cezaevini inşa etti, ormanları kesti, taş ocaklarını yaptı, "caretta"ların yumurtladığı, ürettiği noktalara eğlence merkezleri kurdu. Şimdi, denizleri kirletiyoruz, balık çiftliklerini yapıyoruz. Oysa biz bunları hayal etmedik. Neler vadettiniz? Bakın, 7 kez Tarsus Çukurova Havalimanı inşaatının temelini attınız. Her seçimle bir temel atılıyor. Osmaniye'den Anamur'a kadar Adana Şakirpaşa Havaalanı hizmet veriyor. İnsanlar bu küçük havaalanından dolayı seyahat edemiyor, cenazelerine, düğünlerine gidemiyor ama bir türlü havaalanımız yapılmıyor. Tarsus Kazanlı Sahil Projesi: Proje olarak kaldı. Mersin'de burada otelleri, yatırımları, tesisleri beklerken şu anda sahil çöplük durumunda.

Mersin-Antalya Sahil Yolu: Bu da proje aşamasında kaldı defalarca, defalarca inşaatına başlandı, durdu. Görülüyor ki on yedi yılda her şey sıfır.

Şimdi, bakıyoruz -kültürü, tarihi geliştireceksiniz- başta Tarsus, Anamur olmak üzere, Mersin'in yerin altındaki tarihi kaçak kazılarla, kaçakçılarla yurt dışına götürülüyor. Tarsus'un müzesi yok, Anamur'un müzesi yok, Mersin'e daha geçen sene bir müze yapıldı. Roma Yolu tesadüf olarak bulundu; şu anda atıl durumda, uyuşturucu kullanıcılarının mekânı olmuş. Erdemli, Anamur Kalesi, Kız Kalesi; onarımları yıllardır bitirilemiyor. Tarihî eser kaçakçıları derken şunu söylemek istiyorum: Evet, iktidar Tarsus'ta bir kazı yaptı. Tarsus'un 82 Evler Mahallesi'nde bir yıl boyunca delik deşik etti, kazı yaptı. Şimdi, bize Kız Kalesi'ni sormuyorlar, bize Mersin'in tarihini sormuyorlar ama sizin Tarsus'taki kazınızı soruyorlar. Ben de merak ediyorum, ne yaptınız orada? Tarsus'ta, o mahalleyi bir yıl boyunca delik deşik ettiniz köstebek gibi. Şimdi, buna cevap yok, defalarca sorduk, Bakan Yardımcısı da burada. Cevap vermediğiniz için çok garip iddialar var. İşte Aziz Paul'un İncili'ni bulduğunuz ya da kral hazinelerini bulduğunuz ya da tarihî tabletleri bulduğunuz hatta bunların sarayda olduğu söyleniyor. Yani birisi çıkıp bir hukuk devletinde bu kazının ne olduğunu söylemez mi? Ben merak ediyorum. Ama şunu çok iyi biliyorum ki Marmaray çalışmasında yerin altından çıkan tarihî eserlere "3-5 çanakdan ne olur?" diyen bir Cumhurbaşkanı var. Bence, ajans önemli, evet tanıtım ajansı önemli ama önce kendi tarihimize sahip çıkmayı bilelim.

Bakın, burası Anamur Kalesi, bin sekiz yüz yıllık bir kale. PVC, plastik pencere monte etmişsiniz, akıl böyle çalışıyor. Tarsus'ta Aşil'in...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Başarır, sözlerinizi tamamlayın.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Devamla) – Tamam.

...annesinin yaşadığı ev, daha yeni bulundu. Mozaikler bulundu, nerede olduğu belli değil. Yani, biz on yedi yıldır kültür, tabiat varlıklarımıza iktidar sayesinde sahip çıkamıyoruz.

Bu yasa teklifinde, son olarak tuhaf bir şey -bu çok konuşuldu ama benim de gerçekten tuhafıma gidiyor- cirodan alınan yüzde 1 vergiyi ne yapacaksınız? Ne hakla bunu alıyorsunuz? Anayasa'ya, vergi kanunlarına aykırı. Bu bir alışkanlık hâline gelecek mi? Gıda sektöründen, mobilya sektöründen, eğlence sektöründen, daha garip sektörlerden de bunu alacak mısınız? Anayasa'ya aykırı bir durum, gerçekten kabul edilmiyor ama almaya alışmış, sürekli almaya çalışmış ama vermeyen bir iktidar var.

Teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önermeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

11'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

İkinci bölümde yer alan maddelerin oylamaları tamamlanmıştır.

Sayın Özel, buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

43.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, "Gazi Mecliste O Gece" kitabının içeriğine ilişkin tekraren açıklaması

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, biraz önce geçmiş dönem Milletvekilimiz Necdet Ünüvar tarafından yazılan bir kitabın özetinden bahsetmiştim, buna tepki göstermiştim. Bütün tepkilerimiz ve bütün eleştirilerimiz duruyor ama bu sırada, bir dizi telefon geldi. Meclis Başkanımız, konuya üst düzeyde hassasiyet gösterdiğini ifade edip Sayın Necdet Ünüvar'ı aramış, siz ilgilendiniz, AK PARTİ grup başkan vekilleri ilgilendi ve Grup Başkanı Sayın Naci Bostancı aradı. Ortak olarak kimse bu kitabı, içeriğini ve o seçilen resimleri sahiplenmiyor ve doğru bulmuyor. Tek sahiplenen kişi Sayın Ünüvar, o da bunun Meclisin değil, TİKA'nın parasıyla basıldığını ama kendisinin Meclis idare amirinden izin alarak dağıttığını söylüyor. Meclis bürokrasisinin bu kitabın içinde yer almasından Meclis Başkanının da rahatsız olduğu bize ifade edildi, bu yanlışın yapılmayacağı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) - Ve yine, Sayın Naci Bostancı ve Sayın Doğan Kubat da bu kitabın hakkaniyetli bir sürümünün Meclis tarafından bastırılıp dağıtılacağını ve bu konuda çaba içinde olacaklarını söylediler. Böyle olunca biz de bu kitabın bütün bu ismini geçirdiğim muhataplarımız tarafından sahiplenilmeyip eleştirilmiş ve hatalı bulunmuş olmasını çok önemli bir yaklaşım olarak görüyoruz. "15 Temmuzdaki o ruhu kaybettiniz." diyorduk, o geceki ruha, bütün partileri sahiplenen ve dışlamayan ruha uygun bir davranış olduğunu gördük. Bunu da kayda geçirmeyi hakkaniyet açısından doğru buldum.

Teşekkürler.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Bu arada, bir de ben şunu ilave edeyim o zaman: Sayın Ünüvar'ın bana atmış olduğu 2 mesaj var, en son sizinle görüştüğünü de yazmış. 1'inci mesajda şunu söylüyor: Kitabın içerisinde karekodlar var -ki tabii, onu bilmek zor- QR kod indirildikten sonra, o karekod okutulduğunda sizin o konuşma metniniz de dâhil olmak üzere o metinlerin okunabildiğini de ifade ettiler. Ben onu da sizinle paylaşmış olayım.

VII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Konya Milletvekili Ziya Altunyalız ve Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili İstanbul Milletvekili Mehmet Muş ile 50 Milletvekilinin Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı Hakkında Kanun Teklifi (2/1988) ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 94) (Devam)

BAŞKAN – Şimdi İç Tüzük 86'ncı maddeye göre lehte ve aleyhte olmak üzere 2 milletvekilimize söz vereceğim.

İlk olarak, lehte söz isteyen Sayın Metin Yavuz, Aydın Milletvekili.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

METİN YAVUZ (Aydın) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşmekte olduğumuz Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı Hakkında Kanun Teklifi üzerine şahsım adına lehte söz almış bulunuyorum. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ürettiği katma değerle ülkemizin ekonomisinin en önemli lokomotiflerinden biri olan turizm, 50'den fazla iş koluyla doğrudan ilişkisi bulunan bacasız bir sanayi. Bilindiği gibi, bir ülkenin turizm geliri o ülkeye gelen yabancı ziyaretçi sayısına endekslidir yani biz ülkemize ne kadar çok fazla nitelikli yabancı turist çekebilirsek bırakacakları dövizlerin ve turizm gelirimizin önceki yıllara göre daha da artış göstereceği malumunuzdur.

Bu nitelikli yabancı turistleri ülkemize çekmenin iki önemli bacağı var: Birincisi, global bir hava yolu şirketine sahip olmaktır. Bu anlamda, hamdolsun, gururumuz Türk Hava Yollarımız bir dünya markasıdır. İkincisi ise dünyanın en eski medeniyetlerine ev sahipliği yapmış, zengin tarihi, kültürü, yeşil ve mavinin eşsiz doğal güzelliklerini barındıran ülkemizin dış dünya ülkelerine tanıtımının doğru bir şekilde yapılmasını sağlamaktır.

Biz eminiz ki Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı bu iki yolda önemli rol oynayacaktır. Turizm gelirleri açısından dünyanın ilk 10'una giren ülkelerin 7'sinde bu ajans var. Farklı ülkelerde kurulan bu ajanslarla o ülkelerin elde ettikleri kazanımlara sırasıyla örnek vermek gerekirse -bu bir tekrar olacak ama- ilk olarak Almanya 1919 yılında kuruyor, en son 2003 yılında İngiltere, 1997 yılında ise Dubai kuruyor ve bu ajans sayesinde ziyaretçi sayısını 6,5 kat, turizm gelirlerini de 33 kat artırıyor. Singapur, küçük bir ülke, 1964 yılında kurduğu ajans sayesinde turist sayısını 170 kat artırıyor. Ajans öncesinde 91 bin olan turist sayısını 15 milyona çıkarıyor, turizm gelirlerini ise tam 73 kat artırıyor.

Peki, biz böyle bir ajans kurarak ülkemiz turizmini daha da canlandırıp gelirini daha da üst seviyelere niye çıkarmayalım?

Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansının kurulması konusunda çok aceleci davranıldığı da konuşuluyor. Hâlbuki ajansın kurulmasıyla ilgili olarak, bu kanun teklifinin sahibi olan milletvekili arkadaşımız, Bakanlığımız ve sektör temsilcileriyle, sektörün ulaşması gereken hedefler konusundaki görüşmeler dokuz aydan beri yapılmakta. Giderek büyüyen bir sektör ve önemli bir işveren olan turizmde bu ajans, gerçekten ülkemiz turizminde büyük bir katma değer artışı sağlayacaktır.

Şimdi, sizlere biraz da rakamsal verilerden bahsedelim. 2002 yılında dünyanın en çok ziyaretçi çeken 13'üncü ülkesi olan ülkemizde, gelen toplam ziyaretçi sayısı 13 milyon, turizm geliri ise 12 milyar dolar civarında olmuştur.

AK PARTİ olarak, bu zamana kadar, diğer tüm alanlarda olduğu gibi turizmde de attığımız adımlar, bizi 2018 yılında turizm geliri bakımından dünyada 14'üncü, turist sayısı bakımından da 6'ncı sıraya yükseltmiştir. Ülkemize 2003 yılında gelen ziyaretçi sayısı yaklaşık 16 milyon 500 binken 2003 yılında 13 milyar 750 milyon dolar bir gelir elde edilmiştir. 2018 yılında ise bu sayı 46 milyonu aşmış ve 29 milyar 500 milyon dolar gelir elde edilmiştir. 2009 yılının Ocak-Mayıs döneminde yaklaşık 12 milyon 800 bin ziyaretçi gelmiş ve bu oran 2018 yılının aynı dönemine göre yüzde 11,3 oranında

artmıştır. Ortak akıl kullanılarak, bölgesel dinamikler gözetilerek, sorunların doğru bir şekilde tespit edilerek profesyonel ve adil bir yaklaşımla aksiyon planlarının uygulanacağı Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı, dünya seyahat hareketini ülkemize doğru sürekli kılacaktır.

Ekonomimizin daha güçlenmesi, turizm gelirlerinin ve istihdamın sürekli artırılması, bölgesel kalkınmanın dengeli şekilde gerçekleşmesini, turizm faaliyetlerinin sadece birkaç ayla sınırlı değil, tüm yıla yayılmasını desteklemek açısından büyük bir önem taşıyacaktır. Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansının sağlayacağı katma değerle, 2023 yılında dünya turizm pastasındaki payımızı artırarak 70 milyar dolar turizm geliriyle Türkiye'nin dünyanın en çok ziyaret edilen ve en çok turizm geliri elde edilen ilk 5 ülkesinden biri olabileceğini ifade ediyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Aleyhte söz isteyen Sayın Böke, buyurun.

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ülkemizin her köşesi ayrı güzel. Çok farklı turizm türlerine müsait bir coğrafyaya ve doğa koşullarına sahibiz. Tam da bu imkânları yurt içinde ve yurt dışında tanıtmak, pazarlamak, buna uygun politika geliştirmek için, bir Türkiye markası yaratmak için güncel mevzuata göre zaten bir birimiz var. Kültür ve Turizm Bakanlığımızın Tanıtma Genel Müdürlüğü var ve onun görevleri arasında da bunlar sayılıyor.

Şimdi, bu Genel Müdürlüğün görevlerini üstlenecek bir ajans kurulması öneriliyor. Yani bir kez daha devlet, köküne kadar özelleştiriliyor. Kanun teklifi, Turizm Tanıtım Ve Geliştirme Ajansı kurulmasını teklif ediyor, Kültür ve Turizm Bakanlığına fikren bağlı olacak ama esasında bağımsız olacak. Kastedilen tür bağımsızlığın nasıl olduğunu biz, daha birkaç gün önce çıkan Cumhurbaşkanlığı kararnamesinde gördük. Adına Başkanlık denilen tek adam rejiminde bağımsızlık, halkın denetiminden bağımsız olmak ama saraydan bağımsız olmamak anlamına geliyor.

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Başkanı, bir gece yarısı kararnamesiyle görevden alınır. Basından anladığımıza göre, aynı kulvarda koşulmadığı için olmuş. Kulvarlardan bir tanesinde, iktisat biliminin yüzlerce yıllık birikimini yok sayan “Faiz düşerse enflasyon düşer.” gibi tuhaf bir sanrı var. Diğer kulvarda “Faiz düşerse enflasyon artar.” diyen uluslararası deneyimler, birikim ve bilimsel bulgular var. Dolayısıyla bağımsızlığın bu rejimde ne anlama geldiği malum. Şimdi, bu şartlarda, adına bağımsız denen yeni bir yapı daha kuruluyor. O kadar bağımsız ki Sayıştaya tabi olmayacak! O kadar bağımsız ki Kamu İhale Kanunu'ndan muaf olacak! Halktan ve kamudan bağımsız olacak ama saraya sonuna kadar bağımlı olacak. İşin adını koyalım: Tek adamın iki dudağı arasına sıkışmış olan, siyasi iktidarın da dilediği gibi kullanacağı yeni bir yapı daha kuruluyor. Yani Türkiye'yi bugün içinde bulunduğu ağır ekonomik koşullara sürüklemiş olan yapıyı derinleştirmek için bir yapı daha kuruluyor. Kriz var, kriz yaygınlaştırılıyor ve kriz turizm sektörünü de içine alıp batırmak üzere derinleştiriliyor.

Esasında, kurulması teklif edilen şey bir ajans değil. Adını doğru koyalım, bir fon kuruluyor ama Sayıştayca denetlenmeyecek bir fon kuruluyor, Kamu ihale Kanunu'na hiç tabi olmayacak zaten. Artık Kamu İhale Kanunu'nu değiştirmekten vazgeçtiniz, bunun yerine Kamu İhale Kanunu'nu yok sayan, ona tabi olmayacak kurumlar kurmayı seçiyorsunuz. Oysa mali disiplinin olmadığı bütçe dışı fonlarla iş yapıldığı zaman nasıl krizler çıktığını biz kendi tarihimizden çok iyi biliyoruz. Bu bir ajans değil; kriz çıkartacak kadar ülkenin kaynaklarını bitirmiş olan anlayışı devam ettiren bir yapıdan bahsediyoruz. Bu sefer hortum doğrudan turizm işletmelerinin cirosuna bağlanıyor; kârına da değil, cirosuna bağlanıyor. Yani zarar eden de ödeyecek yani yeni yatırım yapmış, henüz genç, kâr etmeye başlamamış olanlar da ödeyecek yani küçük olanlar da ödeyecek. Üstelik, doğrudan cirolar üzerine böyle bir yük yüklediği için bu tesisler artık yatırım yapmaktan vazgeçecek, kâr olmayacak yani bir turizm ajansı olacak ama tanıtılacak bir turizm falan da kalmayacak.

“Turizm payı” adı altında bütün bu işletmelerin cirolarından yüzde 1 oranında kesinti yapılacak. Peki, o kesintiyle ne yapılacak? Yüzde 70’iyle güya tanıtım yapılacak, yüzde 30’uyla da keyfi, nereye yatırım yapılacağına Cumhurbaşkanlığında karar verilen yatırımlar yapılacak. Turizm belgesi olan tüm şirketler para verecek, o parayla turizm sektörü yeniden tasarlanacak; haksız rekabetin, servetin el değiştirmesinin, bunun da doğrudan Cumhurbaşkanlığı eliyle yapılmasının kurumsal yapısı kuruluyor. Ezcümle, esasında geleceği okumak için kehanete falan gerek yok, krizi derinleştirecek bir yapı daha kuruluyor.

Şimdi, o zaman, şuna dönüp bakmamız gerekiyor: Derdimiz, krize çare olmak olmalı. Ağır bir kriz yaşanıyor. Bu yasa çare olur mu? Yanıtı çok belli. Ekonomik krizden çıkmak için ahbap-çavuş ilişkileriyle iş yapmayı bırakmak gerekiyor, hak edenin kazandığı bir düzen kurmak gerekiyor. Bu yasa onu yapmıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Böke, sözlerinizi tamamlayın lütfen.

SELİN SAYEK BÖKE (Devamla) – Bir kez daha, yatırımların nereye yapılacağına merkezi bir yapının karar vereceği, keyfiliğin artacağı bir kurum kuruluyor. Kriz, bu elle, iktidarın eliyle derinleştiriliyor. Ekonomik ve demokrasi krizinden çıkış için katılımcı süreçlerin işler olması gerekiyor, kamunun denetiminin etkinleştirilmesi gerekiyor, yaygınlaştırılması gerekiyor, Sayıştaydan Meclise kadar içinde halkın olduğu bir düzen kurulması gerekiyor. Bu yasa bunu yapmıyor ve krizi derinleştiriyor.

Bu yasada olmayan bir şey daha var. Bu rantçı düzeni krizden çıkarmak için kaynakları verimli ve etkin kullanacak yola sevk etmemiz gerekiyor. Bunun için Kamu İhale Kanunu’nu değiştirmeden, ona tabi kalarak iş yapmak gerekiyor. Bu yasa, halkı yeniden ve daha derin bir krize sürüklüyor. Ama halk 23 Haziranda yaptığı gibi bu krize de bu gidişata da “dur” diyecek.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teklifin tümü açık oylamaya tabidir.

Açık oylamanın elektronik oylama cihazıyla yapılmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Oylama için iki dakika süre vereceğim. Bu süre içinde sisteme giremeyen üyelerin teknik personelden yardım istemelerini, bu yardıma rağmen de sisteme giremeyen üyelerin oy pusulalarını oylama için verilen süre içinde Başkanlığa ulaştırmalarını rica ediyor ve oylama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN – Konya Milletvekili Ziya Altunyaldız ve Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Mehmet Muş ile 50 Milletvekilinin Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı Hakkında Kanun Teklifi açık oylama sonucu:

“Kullanılan oy sayısı : 285

Kabul : 245

Ret : 40 (x)

Kâtip Üye

Kâtip Üye

Bayram Özçelik

Nurhayat Altaca Kayışoğlu

Burdur

Bursa”

Teklif kabul edilmiş ve kanunlaşmıştır.

Danışma Kurulunun bir önerisi vardır, okutup oylarınıza sunacağım.

(x) Açık oylama kesin sonuçlarını gösteren tablo tutanağa eklidir.

V.- ÖNERİLER (Devam)**B) DANIŞMA KURULU ÖNERİLERİ**

1.- Danışma Kurulunun, Genel Kurulun 11/7/2019 tarihli birleşiminde 36 sıra sayılı Kanun Teklifi'ne kadar olan işlerin görüşmelerinin tamamlanması hâlinde daha önceden çalışılması kararlaştırılan 12 Temmuz 2019 Cuma günü toplanmamasına ilişkin önerisi

11/7/2019

Danışma Kurulu Önerisi

Danışma Kurulunun 11/7/2019 Perşembe günü yaptığı toplantıda, aşağıdaki önerinin Genel Kurulun onayına sunulması uygun görülmüştür.

Mustafa Şentop
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanı

Muhammet Emin Akbaşoğlu
Adalet ve Kalkınma Partisi
Grubu Başkan Vekili

Özgür Özel
Cumhuriyet Halk Partisi
Grubu Başkan Vekili

Fatma Kurtulan
Halkların Demokratik Partisi
Grubu Başkan Vekili

Muhammed Levent Bülbül
Milliyetçi Hareket Partisi
Grubu Başkan Vekili

Yavuz Ağralıoğlu
İYİ PARTİ
Grubu Başkan Vekili

Öneri:

Genel Kurulun 11/7/2019 tarihli birleşiminde 36 sıra sayılı Kanun Teklifi'ne kadar olan işlerin görüşmelerinin tamamlanması hâlinde, daha önceden çalışılması kararlaştırılan 12 Temmuz 2019 Cuma günü toplanmaması önerilmiştir.

BAŞKAN – Danışma Kurulu önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Birleşime beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 20.04

DÖRDÜNCÜ OTURUM**Açılma Saati: 20.10****BAŞKAN: Başkan Vekili Süreyya Sadi BİLGİÇ****KÂTİP ÜYELER: Şeyhmus DİNÇEL (Mardin), Nurhayat Altaca KAYIŞOĞLU (Bursa)**

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisinin 101’inci Birleşiminin Dördüncü Oturumunu açıyorum.

2’nci sırada yer alan, Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop’un Kuzey Atlantik Antlaşmasına Kuzey Makedonya Cumhuriyetinin Katılımına İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi ve Dışişleri Komisyonu Raporu’nun görüşmelerine başlayacağız.

VII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN**GELEN DİĞER İŞLER (Devam)**

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

2.- Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop’un Kuzey Atlantik Antlaşmasına Kuzey Makedonya Cumhuriyetinin Katılımına İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1942) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 93) (x)

BAŞKAN – Komisyon? Yerinde.

Komisyon Raporu 93 sıra sayısıyla bastırılıp dağıtılmıştır.

Teklifin tümü üzerinde söz isteyen? Yok.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

1’inci maddeyi okutuyorum:

**KUZEY ATLANTİK ANTLAŞMASINA KUZEY MAKEDONYA CUMHURİYETİNİN
KATILIMINA İLİŞKİN PROTOKOLÜN ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA
DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- (1) 6 Şubat 2019 tarihinde Brüksel’de imzalanan “Kuzey Atlantik Antlaşmasına Kuzey Makedonya Cumhuriyetinin Katılımına İlişkin Protokol”ün onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN – 1’inci madde üzerinde gruplar adına ilk söz, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Suzan Şahin’in.

Buyurun Sayın Şahin. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Sayın Başkan, değerli üyeler; yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, tüm dünyanın gözü önünde, yakın tarihin en acı olaylarından olan Srebrenitsa soykırımında katledilen Bosnalı kardeşlerimize Allah’tan rahmet diliyorum. Asla unutmadık.

Kuzey Makedonya’nın NATO’ya üyelik protokolünün onaylanmasına ilişkin, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına söz almış bulunuyorum. 2008 Bükreş Zirvesi’nde alınan karar uyarınca, Kuzey Atlantik Antlaşmasına Kuzey Makedonya Cumhuriyetinin Katılımına İlişkin Protokol’ün 6 Şubat 2019 tarihinde NATO karargâhında tüm müttefikler tarafından imzalanması, Balkanlardaki barış ve istikrarın, güvenliğin sağlanması bağlamında Türkiye için de çok stratejik bir önceliktir. Ülkemizde de yaşayan binlerce muhacir vatandaşımızı ilgilendiren bu katılım kararı, üyesi olduğumuz NATO’nun genişlemesi ve güçlenmesi adına olumlu bir adım olarak tahlil ediliyor.

(x) 93 S. Sayılı Basmayazı tutanağa eklidir.

Cumhuriyet Halk Partisi olarak, Kuzey Makedonya dâhil tüm Balkan ülkelerinin NATO ve Avrupa Birliğine katılımını desteklediğimizi ifade etmek istiyorum. Makedonya halkına hayırlı olmasını diliyorum.

Sayın Başkan, değerli üyeler; bu vesileyle Hatay'ın turizm ve kültür mirasları durumunu sizlerle paylaşmak istiyorum. Hatay, toplam 13 medeniyetin izlerini bıraktığı bir şehir olma özelliğine sahip bir kültür kentidir. Sahip olduğu kültürel değerler yanında zengin ve özgün mutfağı da olan Hatay, UNESCO tarafından “dünyanın 26'ncı gastronomi şehri” olarak ilan edilmiştir. Tarihi boyunca kıtalar ve bölgeler arası ticarete önemli rol oynamış, yolcu ve hacı kervanları için konaklama yeri, kültür alışveriş merkezi olmayı başarmış, tüm dünya tarafından kabul edilen bir kenttir.

Hatay'daki taşınmaz kültür varlıklarına bakıldığında tüm ilçelerinde birçok eser görmek mümkündür. Sadece Hatay'da dahi ortaya çıkarılmamış, toprak altında yatan onlarca kültür mirasımız vardır. Amik Ovası'nda yüzlerce antik şehir ve höyük görünmez durumdadır. Yayladağı bölgemizde 3'ü Romalılar, 2'si Fransızlar, 1'i Yunanlılar dönemine ait restorasyon bekleyen 7 köprü vardır. Arsuz-Samandağ arasındaki antik batık limanlar ve her birinde 20'nin üzerinde batık gemi, hikâyesinin gün yüzüne çıkmasını beklemektedir. Erzin'den Samandağ'a her adımda UNESCO kültür mirasları arasına girecek binlerce destinasyon bulunmaktadır. Bunları görmeden, kültür mirasımıza kazandırmadan, kamulaştırma, takas yoluyla mülkiyetleri edinilmeden kazı, restorasyon, iyileştirme, yaşatma, koruma ve buna bağlı olarak kalkındırmaktan bahsedilemez. Bunlar yetmezmiş gibi, Saint Simone Kilisesi'nin harap bir hâlde oluşu ve Antakya'nın tarihî taş yollarının Antakya Belediyesi'nce asfaltlanması utanç vericidir.

Hatay genelinde 426 adet sit alanı bulunmasına karşın, bu alanlara gelen turist sayısı oldukça düşüktür. Kültür ve Turizm Bakanlığı verilerine göre yaklaşık 35 bin turist Hatay'ı ziyaret etmekte olup ziyarete gelen turistlerin sadece yüzde 12'sini yabancılar oluşturmaktadır.

Hatay genelindeki anıt yapılar ise 786 tanedir ve bu eserlere yönelik kültür ve turizm çalışmaları da tamamlanmış değildir. Hatay'daki müzenin mevcut eser sayısı -Hatay Müze Müdürlüğü'nün envanterlerine kayıtlı- toplam 37.749 adet olarak gözükse de müzeye gelen kişi sayısı çevre illere göre çok geride kalmaktadır.

Hatay'da herkesin bildiği cami ve kiliseler dışında Payas'ta bulunan Sokullu Mehmet Paşa Külliyesi, İmna Tarihî Yerleşkesi, Tell Aççana Yerleşkesi, nekropoller, Kinet Höyük, Tell Tayinat, Cin Kulesi ve Havra gibi birçok tarihî yerleşke de en az Habib-i Neccar Camisi, Saint Pierre Kilisesi kadar Türkiye ve dünyaya tanıtılması gereken tarihî varlıklardır. Samandağ Turizm Bölgesi, Arsuz Kıyı Bandı Turizm Merkezi ve Belen Güzelyayla Turizm Merkezi gibi yerler de coğrafi özelliğın etkileriyle yerli turizmına önemli katkı sağlamaktadır.

Bu yönleriyle Hatay, özellikle inanç, kültür ve tarih turizminin önemli ve uğrak noktası olması gerekirken eldeki kültür varlıklarının doğru kullanılamaması ve reklam, tanıtım, organizasyon gibi eksikliklerinden dolayı daha sıradan turizm yerleşkelerinin gerisinde kalmıştır.

Hatay'ın özellikle EXPO öncesinde tarihî yerlerinin ve turizm çeşitliliğinin doğru tanıtılması için Kültür ve Turizm Bakanlığında nasıl bir çalışmanın yapılacağı ise merak konusudur. Hatay'ın kültür miraslarının açığa çıkarılması, korunması ve dünyaya tanıtılması konusunda hiçbir girişim ve yatırım yapılmamaktadır. Turizmi teşvik etmek ve geliştirmekten, turizmle kalkınmaktan bahsederken ciro üzerinden yüzde 1 vergi dilimi düzenleyerek mevcut otellerin kapanmasına hizmet etmek yerine, kültür miraslarını ortaya çıkarmak ve korumaktan hiç bahsedilmemesi, buna karşın turizmi sadece otelcilik ve yaz tatiline bağlamak vahim bir politikadır.

Bugün 600 bin civarı Suriyeli mülteciyle yaşamak zorunda kalan Hatay'ın bütçesi yapılırken bile bu durum göz ardı edilmektedir. Yıllarca dünya ticaretine köprü olmuş İskenderun ve çevresi serbest bölge yapılmamıştır. Ek nüfusuyla 6'ncı teşvik bölgesinde dahi olabilecek Hatay'ın 5'inci teşvik bölgesine alınmak adına 500 bin kişinin imzasıyla yapılan çağrılarına kulak tıkanılmış, üvey evlat muamelesi gören bir il olmuştur. Hatay'ın turizm değerlerinin yurt içi ve yurt dışındaki tanıtımını artırarak uluslararası bir marka hâline getirilmesini sağlamak, bu hususta yapılabilecek çalışmalarını değerlendirmek ve mevcut durumu gözden geçirmek amacıyla Kültür ve Turizm Bakanlığı, derhâl turizm eylem planı hazırlamalı, dünya turizm gelirlerinden hak ettiği payı alabilmek için her türlü gayreti göstermelidir. Hatay medeniyetlerin beşiği, "ilk"lerin, "en"lerin şehri olarak kalkınma planında öncelikli il olarak yerini almalıdır.

Değerli üyeler, ekonomide yaşanan kötü gidişatın sorumlusu AKP Hükûmeti inşaat sektöründen beklediği rantı elde edememeye başlayınca şimdi de gözünü turizme dikmiştir. AKP, yönetmelik değişikliğiyle 4 ve 5 yıldızlı otellere ek imar hakkı tanıırken yeni kurulacak turizm ajansı ile seçtiği turizmcilere şartsız kaynak aktarma yolunu açmıştır. ETS Turizm sahibi Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet Nuri Ersoy, aralarında kendi tatil köyleri ve otellerinin de bulunduğu birçok lüks otel için kritik değişikliklere imza attı. Resmî Gazete'de yayımlanan yönetmelik değişikliğiyle, 4 ve 5 yıldızlı otellere kıyılarını ve yeşil alanı kapsayacak şekilde ilave inşaat izni getirildi. Yönetmeliğe göre, devletin turizm amaçlı tahsis ettiği bölgelerde yapılan otellere daha önce izin verilmeyen alanlara genişleme imkânı getirildi. İnşaat yapılacak alan hesabına dâhil edilen birçok yer bu hesaptan çıkarıldı ve otellerin ek inşaat yapmalarının önü açıldı. Yönetmeliğe göre, bu haktan sadece 4 ve 5 yıldızlı oteller yararlanabilecek. Düzenleme, ormanlık alan ile kıyı alanlarını da kapsayacak. Bu düzenlemeyle, özellikle kendi otellerine avantaj sağlayacak olması kabul edilebilir bir durum değildir. Sayın Bakanı adaletli olmaya davet ediyoruz.

AKP, turizm ajansının kurulmasına yönelik kanun teklifinin içerisine de yandaş turizm şirketlerini ayakta tutmak için çeşitli maddeler ekledi. Buna göre, ajansın turizmcilerden elde edeceği fon gelirleri uygun görülen işletmelere aktarılacakmış. Kaynak aktarılacak işletmeleri belirleyecek kriterlere ise nedense yasa teklifinde yer verilmedi. Ajansın destekleyeceği yatırımlara ilişkin tek karar mercisinin Cumhurbaşkanı olması bu konudaki güven eksikliğini artırmaktadır. Kendi kullanımında olan örtülü ödeneği bile önceki dönemlere göre aşırı şekilde harcamasıyla birçok eleştiri alan makamın tek yetkili olması, başta bu ajansa kaynak sağlayan turizm firmaları olmak üzere geniş bir kitlenin tepkisini çekmektedir.

Bu güzel ülkenin yeşil alanlarını, SİT alanlarını ve doğasını talan edecek olan ek imar hakkı ve yeni kurulacak turizm ajansı ile yandaş turizmcilere şartsız kaynak aktarmak kul hakkı yemektir; hem de denetimden, teminattan muaf tutmanın maksadı nedir? Tabii ki rant. Saray Hükûmetine soruyorum: Ekonomik kriz nedeniyle durma noktasına gelen inşaat sektörü sonrası yandaş müteahhitlere imar rantı sağlayamayan AKP iktidarı turizm sektörüne mi odaklanmıştır? Kurulan ajans aracılığıyla kaynakları denetimsiz dağıtmak yerine, ülkemizin ortaya çıkarılmamış antik şehirlerine, höyüklerine, köprülerine, tarihî mirasına öncelik verilmelidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Şahin.

SUZAN ŞAHİN (Devamla) – Bir dakika alabilir miyim, cümlemi tamamlayalım.

BAŞKAN – Uzatma vermeyeceğim, sadece sözlerinizi tamamlamak için buyurun.

SUZAN ŞAHİN (Devamla) – Önceliği, her zaman olduğu gibi kişiye, zümreye, rant sağlamaya vermektensiniz; yazık, çok yazık. Gözümüzün içine baka baka doğayı, tarihi katletmekten vazgeçin; rant, yağma, talandan başka amaçlarınız olsun samimiyet, kamusal yarar, millî servet, kültür mirasını koruma gibi. Bu ülke hepimizin.

Saygılarımla. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Arkadaşlar, ilave süreleri bu oturumda vermeyeceğim.

Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Sayın Özsoy.

Buyurunuz. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA HİŞYAR ÖZSOY (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Kuzey Makedonya Cumhuriyeti'nin NATO'ya alınmasına dair bir protokol söz konusu. Şerhimiz var bu konuda. NATO'nun sadece Libya ve Afganistan'da yaptıklarına bakarsanız girdiği herhangi bir yerde güvenlik veyahut da istikrar sağlayamadığını görürsünüz. Biz grup olarak bu protokole karşı oy vereceğimizi şimdiden ifade ediyoruz. Şerhimiz de zaten yasa metnine ekli olarak sunulmuştur.

Ben birkaç konuya dikkatinizi çekmek istiyorum bu konuşma vesilesiyle. Dün burada, bu kürsüde yaptığım bir konuşma sonrası -Merkez Yürütme Kurulu toplantımız olduğu için ben çıkmak durumunda kalmıştım- AK PARTİ'nin sayın grup başkan vekili yaptığım konuşmaya cevaben birtakım şeyler söylemiş. Önemli bir konu, geçiştirilmemesi gereken bir konu; normalde demokratik bir ülkede gerçekten kıyametin kopması gerekiyordu dün burada paylaştığım bilgi üzerine ama pek bir şey olmamış. Sadece küçük bir hatırlatma yapayım: Türkiye'nin Ağustos 2018'de terör örgütleri listesine aldığı Heyet Tahrir el-Şam, şu an İdlib'de hükümeti kurmuş olan bu örgüt, TRT ve TRT World'ün çalışanlarına, editörlerine -tırnak içerisinde söylüyorum- devrime yaptıkları katkı vesilesiyle bir plaket vermiş ve kendilerini onurlandırmıştı. Tabii, sanırım cevaben grup başkan vekili de "Bu insanlar TRT adına bu plaketi almamışlar, şahısları adına bu ödülleri -her ne verilmişse- almışlar..."

Şimdi, Sayın Akbaşoğlu, burada size soru sormak istiyorum.

Birincisi: Bu TRT -yani malum, sürekli tartışıyoruz- Türkiye'de 6 milyon oy alan, şu Meclisin 3'üncü büyük grubu olan Halkların Demokratik Partisine bir dakika bile ayıramayan TRT, Heyet Tahrir el-Şam'ın çalışmalarına spesifik anlamda hangi katkılarda bulunmuş? Çünkü o katkılar yüzünden onurlandırılmışlar.

İkincisi: Bunlar her ne kadar şahsi olarak bu plaketleri almışlarsa da en nihayetinde TRT, Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığına bağlıdır; bu şahıslar hakkında herhangi bir idari soruşturma, bir hukuki girişim, bir cezai müeyyide düşünülmekte midir, yoksa bunun üzeri kapatılacak mıdır?

Yani çok vahim bir durumdan bahsediyoruz; resmî olarak Türkiye'nin terör örgütleri listesinde olan bir örgüt, Cumhurbaşkanlığına bağlı bir kurumun çalışanlarına ödül veriyor, artık gerisini toplumun takdirine bırakıyoruz.

Kıymetli arkadaşlar, ikinci olarak önemli şöyle bir konu var: İlginç bir haber düştü bugün basına, Independent'in Türkçe sitesine Uygur Özerk Bölgesi, namıdiğer Doğu Türkistan'da yaşanan insan hakkı ihlallerine dair. Malum, orada çok ciddi dinî anlamda birtakım baskılar var; ifade özgürlüğü, inanç özgürlüğü gibi çok tartışılan bir konu. Türkiye'de de çok fazla tartışılan bir konuydu bu, aslında, genelde hep seçim dönemlerinde çok fazla tartışılır.

Yalnız, bizim edindiğimiz bilgiler çok ilginç bir duruma işaret ediyor: 22 ülke, Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Komisyonuna bir mektup yazıyorlar ve Çin hükümetinden Uygur bölgesindeki insanların insan hakları açısından durumunun değerlendirilmesini talep ediyorlar. Şimdi, ilginç olan durum şu: Türkiye Cumhuriyeti devleti bu imzacılar arasında değil; Amerika var, Almanya var, Fransa var, İngiltere var ancak Türkiye dâhil hiçbir İslam ülkesinden bir imzacı yok.

Tabii bu, Bakanlıkla ilgili bir durum ama Sayın Akbaşoğlu'ndan, bu konuda da bilgileri varsa, bu konuda da bir cevap alabilirsek iyi olur. Yani bu Uygur bölgesindeki ihlallere dair 22 tane ülke, hepsi de yabancı -trnak içerisinde- gayrimüslim ülkeler bir dilekçeyle, bir mektupla buna karşılık verirken Türkiye Cumhuriyeti devleti neden bundan imtina etmiştir?

Üçüncü bir konu, arkadaşlar, önemli bir konu: Doğu Akdeniz'de, malum, sular kaynıyor, çok ciddi bir gerilim söz konusu. Türkiye, Doğu Akdeniz'de iyice bir yalnız kalmış durumda. Rusya'nın açıklamaları oldu Türkiye'nin aleyhine. Öyle "Dostum Putin" demekle ilişkiler düzelmiyormuş. Amerika Birleşik Devletleri'nden açıklamalar geldi. Yine, Avrupa Birliğinden dün Reuters üzerinden sızdırılan bir metin söz konusu. Avrupa Birliği Konseyi 15 Temmuzda toplanacak. Sanki Amerika'yla yaşanan bu gerilim yetmiyormuş, Amerika'dan gelecek yaptırımlar yetmiyormuş gibi bakın, şimdi de Avrupa Birliğinin yaptırımları söz konusu olacak, öyle görünüyor, tartışılacak, çok büyük bir ihtimalle bu yaptırımların önemli bir kısmını biz yakın zamanda göreceğiz. Avrupa Birliğinin Türkiye'ye aktardığı fonlarda kesinti düşünüyorlar, Avrupa Yatırım Bankası kredilerinin kesilmesini ya da azaltılmasını karar altına alacaklar gibi görünüyor. Yine, Türkiye ile Avrupa Birliği arasında havacılık alanındaki anlaşma müzakerelerinin askıya alınması; daha önemlisi ekonomi, enerji, ulaştırma ve tarım alanlarında Türkiyeli bakanlar ile Avrupa Birliğinin bakanları arasında yapılan müzakerelerin askıya alınması ve hidrokarbon arama çalışmalarını Doğu Akdeniz'de devam ederse de daha fazla yaptırım gibi son derece sert, son derece ciddi yaptırımlar düşünülüyor.

Şimdi, Türkiye'nin ekonomik açıdan son derece büyük bir krizin içerisinde olduğu böylesi bir dönemde, Deli Dumrul gibi aynı anda Rusya'yla, aynı anda Amerika'yla, aynı anda Avrupa Birliğiyle böyle gerilimli bir politikayı sürdürmek Hükûmetin takdiri olabilir, kendi siyasal tercihleridir fakat buradan halkımıza şunu söylüyorum: Diplomasinin "d"sinden anlamayan bütün bu girişimlerin ekonomik anlamda ceremesini maalesef bu topluma ödeteceklerdir.

Son olarak, kıymetli arkadaşlar, birkaç gündür burada, Genel Kurulda birtakım gözlemlerde bulunmaya çalışıyorum. Gelecek hafta olmayacağım ama bu hafta birkaç gözlemimi ben paylaşmak istiyorum özellikle AK PARTİ'li grup başkan vekiliyle ve diğer vekil arkadaşlarla.

Kıymetli arkadaşlar, bu Mecliste neredeyse her şeyi konuşuyoruz, işte, turizmi konuşuyoruz, önergeleri konuşuyoruz, fuhuş çetesiyle ilgili konuştuk, uyuşturucuyla ilgili konuşuyoruz. Yalnız, biz ne zaman, hangi konu hakkında konuşursak konuşalım, sürekli olarak bizim grubumuza yönelik olarak terör ithamlarıyla tartışmanın önu sürekli kapatılıyor.

Özgür Bey, müsaade ederseniz grup başkan vekilimize özellikle seslenmek istiyorum ben.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Tamam, göz temasını kesmeyeyim ben.

HİŞYAR ÖZSOY (Devamla) – Şimdi, mesela az önce fuhuş ve uyuşturucuyla ilgili birtakım tartışmalar söz konusu oldu, bu sıralardan sürekli olarak "Siz teröristsiniz, siz teröre mesafe koymuyorsunuz..." Kıymetli arkadaşlar, bu, topu taca atmaktır, tamam mı?

Bir de şunu söyleyelim size: Ben 2015 yılında geldim, aranızda katıldım, görel olarak daha hani yeniyim siyasette. Bakın, tam dört yıldır bu sıralara en az bin defa "terörist" dediniz, bize diyorsunuz. 100 tane size yandaş olan televizyon kanalı var, tam üç yıldır gece, gündüz, öğlen, akşam ne zaman açarsanız "HDP" ve "terörizm" kelimelerini "Selahattin Demirtaş" ve "terörizm" kelimelerini sürekli yan yana kullanıyorsunuz. Hangi konuyu biz getirirsek getirelim, sıkıştığınız noktada "Siz teröristsiniz, terörle aranızda mesafe koymuyorsunuz." diye sürekli topu taca atıyorsunuz. Zamanım az kaldı, size sadece şu kadarını salık verebiliriz: Bakın, 100 tane televizyon kanalından tam üç yıl boyunca Türkiye'de yaşayan bütün halklara HDP'nin terörist olduğunu ifade ettiniz ama bakın, halk inanmıyor, İstanbul seçim sonuçlarını gördünüz değil mi?

FATMA KURTULAN (Mersin) – Sadece onlar değil Vekilim, şu tarafa da bak, her yere bak, her yere bak. Şöyle bakın, şöyle.

YAVUZ AĞIRALIOĞLU (İstanbul) – Bana da baksın, baksın. Ben diyeceğim, bana cevap hakkı doğdu. Bak, bak, bana bakarak konuş.

HİŞYAR ÖZSOY (Devamla) – Bakın, bunu şunun için söylüyorum: Sayın Selahattin Demirtaş'a en azından binlerce kez “terörist” denmiştir. Biz çok kıymetli bir eş başkanımız olarak görüyoruz. Şu an içeride, düşmez kalkmaz bir Allah, yarın oraya kimin gireceğini hiç bilemeyiz ama bakın, İstanbul seçim sonuçlarını herkes bir değerlendirsin. Toplumun haması, terör, antiterör söylemlerine karnı gerçekten tok. Ciddi meseleler tartıştığımız zaman... Yani biz, eleştiri yapmayın, siyasetimize yönelik eleştiri yapmayın demiyoruz ama getirdiğimiz bütün tartışmaların önünü, sürekli olarak “Siz teröristsiniz, şusunuz, busunuz.” gibi söylemlerle aslında sürekli topu taca atıyorsunuz ve biz burada ciddi hiçbir meseleyi tartışmıyoruz. Öyle siz terörist dediniz diye de vallahi biz terörist filan olmuyoruz.

İstanbul seçim sonuçlarını layıkıyla bir değerlendirmek lazım ve tartışacağımız konuları da... Lütfen, artık, rica ediyoruz yani size cevap yetiştiremiyoruz o konuda. Kendimizi savunmak gibi hiçbir derdimiz de söz konusu değil, ne olduğumuz bellidir, ortadadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Son cümlelerinizi alayım.

HİŞYAR ÖZSOY (Devamla) – Hemen bitiriyorum.

Dolayısıyla yani öyle yüzlerce televizyon kanalından, burada bütün sözcülerin, bütün bu satışmalarını, suçlamaları gerçekten zül görüyoruz, kendimizi o açıdan savunacak durumda değiliz.

Lütfen, İstanbul seçim sonuçlarını bir daha değerlendirin.

HDP, çok kıymetli bir gruptur burada. Bütün bu söylemlere rağmen biz burada gayet saygın bir demokratik mücadele veriyoruz, bunu sergiliyoruz, herkesin de buna saygı göstermesini istiyoruz.

Teşekkür ediyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Akbaşoğlu, müsaade ederseniz, arkadaşlarımızın birinci bölüm üzerindeki konuşma taleplerini bir bitireyim, sonra size cevap hakkınızı kullanmak için söz vereyim.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Şöyle sıcağı sıcağına ben bir açıklama yapayım.

BAŞKAN – Efendim, şöyle: Çok kısaysa...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Kısa, kısa, evet.

BAŞKAN – Buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

44.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun, Diyarbakır Milletvekili Hişyar Özsoy'un 93 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 1'inci maddesi üzerinde HDP Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Teşekkür ederim Değerli Başkanım.

Sayın milletvekilleri; şimdi, sayın konuşmacı, doğrudan muhatap kılarak bazı hususlara temas ettiği için, onunla ilgili ifade edeyim. Dün TRT Genel Müdürlüğümüzle bir iddia üzerine temasa geçilmesi sonrasında, TRT Genel Müdürlüğümüzce yapılan bilgilendirmenin burada dile getirilmesi hadisesi söz konusu. O da nedir? Orada resmî muhataplarla kişisel olarak oradaki muhabir ve kameramanın sivil kısımlara ilişkin yapmış olduğu yayınlar münasebetiyle, oradaki acıyı bütün dünyaya göstermeleri münasebetiyle, şahsi olarak yapılan bir tasarrufun olduğu bilgisini paylaşmış olduk. Konu gündeme getirilmişti; bir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - İkinci olarak, yine bugün gündeme gelen uyuşturucuyla, fuhuşla ilgili verilen önergelere ilişkin de burada çeşitli siyasi partilere mensup milletvekillerimiz veya grup başkan vekillerimiz, kendileri kanaatlerini ortaya koydular. Biz de sözün kendi bağlamında şunu çok açık bir şekilde ifade ettik ki: Hem terörle hem uyuşturucuyla hem de fuhuşla mücadelede, AK PARTİ, bugüne kadar, herhangi bir kimseyi, herhangi bir bölgeyi atlayarak değil; 82 milyonun esenliğini, kardeşliğini gözeterek ve bütün 81 vilayetin tamamında gerekli mücadeleyi hukuk zemininde yapmıştır ve yapacaktır. Bundan kimsenin şüphesi olmasın şeklinde bir beyanda bulundum.

Üçüncü olarak şunu da ifade ediyorum: Biz AK PARTİ olarak...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Bitiriyorum, bitiriyorum yani sadece açıklamada bulunuyorum dikkat ederseniz.

BAŞKAN – Lütfen... Buyurun.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – ...millî menfaatleri önceleyen, devlet-millet kaynaşmasını gözetin ve hakikaten Türkiye'nin bulunduğu bölgede bir barış adası olarak, bir deniz feneri gibi yol gösterici, "Pax Ottomana"yı, Osmanlı barışını dünyaya hediye eden bir milletin ecdadı olarak, bundan sonraki aşamada kardeşliğe dayalı olarak, hakikaten bizim öncülüğümüzde, yeniden büyük Türkiye'nin öncülüğünde bütün dünyaya adil ve merhametli yeni bir dünyanın hediye edilmesi girişimini "Pax Türkiye", Türkiye barışı olarak insanlığa hediye edelim amacıyla çalışıyoruz.

Bunu da bilgilendirmek için takdirlerinize sunuyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

VII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

2.- *Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Kuzey Atlantik Antlaşmasına Kuzey Makedonya Cumhuriyetinin Katılımına İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1942) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 93) (Devam)*

BAŞKAN – İYİ PARTİ Grubu adına Sayın Sezgin. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar).

İYİ PARTİ GRUBU ADINA AYDIN ADNAN SEZGİN (Aydın) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün Srebrenitsa'daki soykırımın yıl dönümü. Tüm şehitleri saygıyla, rahmetle anıyorum. Srebrenitsa felaketinin soykırım olarak tanımlanması için soykırımdan hemen sonra Türkiye harekete geçmiş, dünyayı ayağa kaldırmış, öncü rol oynamış ve bu sonucu almıştır. Bunu burada hatırlatmakta yarar gördüm.

Evet, Makedonya. Makedonya'nın, uluslararası hukuktaki resmî adıyla Kuzey Makedonya Cumhuriyeti'nin NATO üyeliğini büyük memnuniyetle karşılıyoruz. Makedonya sadece tarihimizin parçası değil, bizatihi tarihimizdir ve ülkemiz için, milletimiz için çok önemlidir, çok değerlidir. Bağlarımızın tabiatı tarihten bugüne, bugünden geleceğe uzanan niteliktedir ve 80 bin civarında soydaşımızı barındıran bu ülkenin ve halkının güvenliği, istikrarı, demokrasisi, huzuru ve refahı bizim açımızdan elbette ehemmiyet taşımaktadır, tıpkı Balkanların bütünüünün, Güneydoğu Avrupa'nın güvenliği ve istikrarı gibi. Dolayısıyla, Kuzey Makedonya Cumhuriyeti'nin bugüne kadar kendini kanıtlamış, siyasi, askerî bir güvenlik ve savunma örgütü olan NATO'ya 30'uncu üye olarak kabul edilecek olmasını, bu güvenlik şemsiyesinden yararlanacak olmasını kuvvetle destekliyoruz. Üyeliğin bölgenin ve ülkemizin güvenliğine, istikrarına ciddi katkıları olacağını düşünüyoruz. Bu vesileyle hem Makedonya halkını ve soydaşlarımızı hem de o coğrafyadan gelen tüm vatandaşlarımızı sevgi ve saygıyla selamlıyoruz.

Makedonya yıllar öncesinde NATO'ya üye olabilirdi, ne var ki Yunanistan'ın uluslararası camia tarafından da tasvip görmeyen inadı, 1991'den beri bu ülkenin devletler arası alandaki hareket kabiliyetini hayli kısıtlamıştır. Bu noktada, NATO bağlamında bir saptama yapma gereği duyuyorum. Yunanistan'ın, bu isim sorunu çözümleninceye kadar Makedonya'nın NATO üyeliğine tek başına itirazının karşılık bulmuş olması, NATO içindeki işleyişi, üye ülkelerin karar mekanizmasındaki etkilerini, üye ülke temelinde veto yetkisinin ne denli tesirli bir araç teşkil ettiğini -haklı, haksız- tekil ulusal çıkar mülahazalarının ne ölçüde müessir olduğunu da ortaya koymaktadır. Her bir ülkenin itirazı saygıyla karşılanmakta, kararlar uzlaşıyla alınmakta, bu süreçlerde eşitlik fiilî bir hak olarak kullanılabilir. Bunu, bazen NATO'yu bilgi eksikliği nedeniyle veya kasten insafsızca eleştirenlere bir hatırlatma olarak belirtme gereği duydum.

Kuzey Makedonya'nın artık isim konusunda Yunanistan'la varılan anlaşma sayesinde ufku açılmış, ülke geleceğini daha güvenli bir perspektif içinde yakalama imkânına kavuşmuştur. Makedonya Cumhuriyeti'ne Avrupa Birliği'ne doğru da sağlam ve verimli bir yolculuk diliyoruz.

Tarihin cilvesi olarak Makedonya'nın NATO üyeliğine yol açmak da Yunanistan'ın komünist gelenekten gelen bir Başbakanına nasip olmuştur. Hatta, Çıpras ve partisi SYRIZA'nın birkaç gün önce yapılan seçimleri kaybetmesinin nedenleri arasında isim ihtilafının giderilmesini sağlayan anlaşmanın imzalanması da zikredilmektedir. Bazen o günün koşulları içinde kendinize ve partinize siyasi zarar verebilirsiniz ama tarih karşısında ve gelecek açısından bir haklılık tescillersiniz. Siyasetçiler günlük çıkar mülahazalarından uzaklaşabilmeli, geleceği hedefleyecek cesareti gösterebilmelidirler. Bu vesileyle, Yunanistan'ın yeni Başbakanı Miçotakis'in de partisinin aşırı sağ kanadının güdülerine kapılmadan Türkiye'yle ve bölgeyle ilişkilerinde yanlısamlara düşmemesini, siyaseti seçimlerin ötesinde düşünerek hem iki ülke arasında hem de bölgede tarihî ve geleceği birlikte değerlendiren uz görüşlü bir Başbakan olarak görev yapmasını temenni ediyorum, Yunan hükümetinden gelen ilk açıklamaların cesaret verici olmamasına rağmen. Miçotakis, seçimlerden sonraki ilk basın toplantısında Yunan halkının daha çok istihdam ve güvenlik istediğini söylemiş. Güvenliğin iyi komşuluk anlayışına, diplomasiye, adil çözümlere istinat etmesi gerektiğini de bu güvenliği talep eden Miçotakis'in en iyi şekilde idrak etmesini diliyorum.

Madem NATO'nun genişlemesinden söz ediyoruz, bu kürsüden daha önce çeşitli vesilelerle de dile getirmiş olduğum gibi, NATO'yla ilişkilerimizdeki ikircikli, mübeddel tutuma da yeniden değinmem gerekiyor. Sayın Millî Savunma Bakanı, Sayın Dışişleri Bakanı sorularıma cevaben, NATO'nun Türkiye'nin uluslararası kimliğinin bir parçası olduğunu ifade ettiler, tekrarladılar. Evet, NATO'ya önemli katkılarda da bulunuyoruz. Ancak NATO'ya bir yandan "uluslararası kimliğimizin bir parçası" derken diğer yandan nasıl bu denli didişme içine girilebiliyor bu kurumla? İktidardan bunun cevabını bekliyorum.

Bu, belki de iktidarın kendi içinde yaşadığı kimlik sorunlarından kaynaklanan garip bir durum. 2010'dan beri NATO'nun tüm tehdit değerlendirmelerinin altına imza koyup, vetoyu hiç düşünmeden kendi rızamızla bunlara katılıp şimdi de tehdit değerlendirmelerine ve o tehdit değerlendirmelerinde vazeden denklemlere tamamen aykırı noktalara, iş birliklerine savrulmayı iktidar nasıl izah edebiliyor? S400 öncesi de vardı bu sorunlar, S400 olayıyla da sürüyor.

Kimlik buhranı öncelikli olarak bir İhvan, Müslüman Kardeşler bunalımıdır, yanlış zihniyet buhranıdır. Bu, bizi Suriye dâhil birçok alanda başarısızlığa, hezime sürüklemiştir. Libya'da da benzer bir durumla karşılaşmamız söz konusudur. Bu ağır basan kimlik Balkanlarda da bizi mahcup etmektedir ve bu mahcubiyetler sürecektir. Aynı zamanda, Doğu Akdeniz'de önumüzdeki sorun iktidarın gereken hamleleri geciktirmesi nedeniyle giderek derinleşmiştir. Kıbrıs çevresindeki enerji kaynaklarına ilişkin olarak ne Avrupa Birliğinin ne ABD'nin ne de Kıbrıs yönetiminin iddia ve eleştirileri yahut da yaptırım tehditleri ciddiye alınabilir. Ama maalesef iktidar, Doğu Akdeniz'de çok vahim stratejik hatalar işleyerek birbirine oldukça uzak pek çok aktörün bize karşı bir ittifak ilişkisine girmesine imkân tanımıştır.

Bütün bu sorun alanlarında aldığımız pozisyon, rasyonellikten ve millilikten uzak, ümmetçi boyut taşıyan bir dış politika pozisyonudur. Türk dış politika geleneği açısından çok vahim ve üzücü bir durumdur bu. Oysa ulusal çıkarı temel alan bir dış politika izlemiş olsaydık ne Suriye’de ne de Doğu Akdeniz’de bu duruma düşer, sorunun çözümsüzlüğüne katkı sağlayan değil çözümüne katkı sağlayan bir oyuncu, sahici bir bölgesel güç durumuna gelebilirdik. Dış politikamızda ciddi bir zihniyet ve yön değişimi gerektiği apaçık ortada.

İktidara buradan bir defa daha sesleniyorum: Doğu Akdeniz’de akıl ve çıkarlarımız yönünde ne yapılması gerekiyorsa yapın, yanınızdayız.

Sözlerime son verirken Doğu Türkistan’da Uygur Türklerine uygulanan zulme, Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Komitesi üyesi 22 ülke tarafından toplu tepki gösterilirken Türkiye’de iktidarın Çin diktatörüne yaranma çabasının garabetini bir kere daha vurgulamayı gerekli görüyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Sayın Kamil Aydın, buyurun. (MHP sıralarından alkışlar)

Sayın Aydın, şahsınız adına da söz talebiniz var; toplam on beş dakika süre vereceğim, birleştireceğim.

MHP GRUBU ADINA KAMİL AYDIN (Erzurum) – Sayın Başkan, çok değerli milletvekili arkadaşlar; ilgili uluslararası ikili anlaşmalar hakkında partim Milliyetçi Hareket Partisi adına konuşmak üzere söz aldım, yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın milletvekilleri, şair geçmişte yaşanmış birtakım olayları ifade ederken çok veciz bir şekilde bunları anlatırıp şöyle der: “Maziye gömülmüş bile olsa her kalpte bir anı vardır, can yemek içmekle doysa da insanı yaşatan hatıralardır.” Şimdi, bugün 11 Temmuz, tabii ki bizde de iz bırakan, hatıra babından acı, trajik yaşanmışlıkların yıl dönümü. 11 Temmuz 1995 tarihinde gönül coğrafyamızda gönlümüzü kanatan, bizi hicrana boğan, derin izler bırakan bir olayın 24’üncü yılını bugün maalesef hüzünlü bir şekilde yine idrak ediyoruz.

O günlere dair, şairin de ifade ettiği gibi anı olarak bende kalan bir iki şeyi hatırlatmakta yarar görüyorum. Bir tanesi, çok güzel bir ağdımız vardır, göç göç olup göçlerin yola dizildiği, o aç susuz kadınların, yavruların, yaşlıların aç biçare hâldeki görüntüleri boğazımızda lokmalarımızı düğümleyen; ikincisi de eğitim için yurt dışında bulunduğum o yıllarda bir Bosnalı Süleyman amcayla aramızda geçen diyalogu hatırlıyorum. Süleyman amca oğlu Emir’i Bosna’daki katliamda kurban etmişti ve maalesef sığınmacı olarak Londra’ya gelmiş ve bunlara zorunlu birtakım iskân yerleri gösterilmiş. Zaman zaman, böyle dertleştiğimizde, sigarasını yakarken bana demişti ki kendi ifadesiyle, kendi şivesiyle: “Çamil, Türkiye’ye gittiğinde bana ne olur oğlum Emir’in katledilirken avucuna çizilen o haçı bugün gözümün içine sokarcasına boyunlarına takanlara hiç değilsen simgesel de olsa bir cevabım olsun, bana ay yıldızlı kolyeler getir.” Tabii, bunu unutamadım. Yerine getirdim ama bende öyle bir anıdır bu.

Efendim, bugüne kadar, bu saatlere kadar, gerçekten, uluslararası sözleşmelerle, anlaşmalarla, yapılarla ilgili birtakım şeyler söylendi. Şimdi, bakınız -yine bu olayın bende bıraktığı bir iz- geçen haftaki heyetteki arkadaşlardan bazıları buradadır, Avrupa Güvenlik ve İşbirliği toplantısındayız. Hiç alakasız, güvenlikle ilgili bir meseleye, sırf Türkiye’yi bir yere sıkıştırma... Bu kürsülerden, hani, böyle, timsah gözyaşlarıyla ifade ediliyor ya “Avrupa Birliği şu tür yasaları getirecek; şu tür uygulamaları, yaptırımları uygulayacak. Amerika da bir taraftan ağızını açmış, aslında şirketlerle bağlantılı CAATSA cezai müeyyidelerini uygulayacak. Onun için ayağımızı denk alalım.” Yani bu “Yıllardır bize dayatılan o sopa ve havuç politikalarına ayak uyduralım, devam edelim.” babından söylemlere karşı söylüyorum: Bakın, güvenlikle ilgili bir mesele tartışılıyor, bir rapor var. Raportör Rum kesiminden ve aynen yüz dört yıl önce bu coğrafyada ecdadımızın barış adına zorunlu bir tehirci bir katliam görüntüsüne sokulup tarihi, siyaseti,

hukuku katledercesine birtakım cümleler dercedilmeye çalışılıyordu. Hâlbuki -o gün de söyledik- mademki bir gerçek soykırım hikâyesini bu rapora dercetmek istiyorsan daha sıcak, daha yeni, acısı geçmemiş, yirmi dört yıllık mazisi olan bir olayı niye koymuyorsun? Hâlâ kemikleri bulunamayan, mezar yerleri tespit edilemeyen bir sürü masum insan var. Bunların hiç mi sizin maşeri vicdanınızda karşılığı yok? Ama maalesef, demokrasi böyle bir rejim aynı zamanda. Hani diyorlar ya “Var olanların en iyisi.” Bazen insan tersten okumak istiyor. Parmak rejimi -kaldırıyorsunuz- orada batıl, hak; hak, batıl gibi dayatılıyor.

Acıdan, kederden, geçmişe dair anılardan söz açılmışken ben biraz daha yakın gelecekte yine beni çok etkileyen ikinci bir olayı da ifade etmek istiyorum bu vesileyle. Geçen hafta Hakkâri’de 2 şehidimiz vardı. Şırnak’ta da 2 şehidimiz vardı; 2 yavrumuz, rızık peşinde, çobanlık yaparak ekmeğinin derdinde olan 2 kardeşimiz katledildi. Diğer 2 şehidimizden biri üsteğmen, biri uzman onbaşı. Bende bıraktığı izlerden bir tanesi şu: Şırnak’taki olayda şehit edilen o çoban kardeşlerimizden birinin engelli olması gerçekten katmerli bir acıya, kedere boğdu beni. Öbürü de -hani, bize müttefik olan, işte bu kürsülerden onların dayatmalarını savunan, anlatan, bize ders vermeye çalışanlara hatırlatmak istiyorum- yıllardır, yetmiş yılı aşkın bir müttefiklik hukuku bırakılıp, teröristlerle iş birliği yapılarak onlara temin edilen uzun namlulu silahlarla şehit edilen 2 yavrumuz, 2 kardeşimiz; işte bende bu yakın geçmişe dair gerçekten ikinci bir iz bırakan acı ve keder.

Saygıdeğer milletvekilleri, artan dünya nüfusuyla ters orantılı olarak azalma eğilimi gösteren dünya kaynaklarının uluslararası boyutta, ülkelerarası iş birliği ve mücadeleyi daha hızlı, daha etkin ve daha riskli boyutlara taşıdığına tanıklık etmekteyiz. Dünya ekonomisinin yaklaşık dörtte 3’ünü oluşturan, adına “G20” dediğimiz ülkelerin kendi bünyelerinde ekonomiden ticarete, güvenlikten savunmaya, çevresel ve doğal kaynakların tüketimine kadar çok boyutlu bir alanda kıyasıya mücadele etiklerine tanıklık ediyoruz ya da iş birliği arayışı içerisindedir.

Bugün dünyanın öncelikli küresel sorun olarak uluslararası her boyutta ve platformda gündeme getirdiği sorunların başında göç ve terör gelmektedir. Mukayeseli ifade etmek gerekirse, Amerika Birleşik Devletleri ve Avrupa Birliğinin gündeminde yoğunlukla ifade edilen ekonomi ve güvenlikten kaynaklanan göç noktasında maalesef, Türkiye en yüksek bedeli ödemektedir. Benzer durum terör bağlamında da zikredilebilir. Yani dünyadaki bütün uluslararası platformlarda bugünlerde, NATO Parlamenteler Asamblesi olsun, Avrupa Birliği olsun, Avrupa Güvenlik İşbirliği olsun, sıklıkla zikredilen, efendim, IŞİD, El Kaide, El Nusra gibi, bir tornadan çıkmış, türevleri olan bir terör örgütüyle muhatap, onu ciddiye alıp onunla ilgili konuşmak... Hâlbuki Türkiye, bunun çok boyutlu, farklı şekillere bürünmüş, gerçekten daha büyük yapılarıyla tek başına mücadele ederken yalnız bırakılmaktadır.

Şimdi, tabii, bu iki önemli husus gündemde çok ağırlığını hissettirirken, tabii, bunun yanı sıra -konuşmacı arkadaşlar bizden önce de zikrettiler- üçüncü bir boyut... Bakın, bir taraftan çevresel sorunları dile getiriyorsunuz ama bir Paris Anlaşması yapılmış, iyi kötü bir anlaşma var. Yani “Bundan sonra tedbir alalım, kirlenmeyelim dünyamızı, Kuzey Kutbu’nu, eritmeyelim buzullarımızı.” bağlamında bir anlaşma ama anlaşmadan tek taraflı çekilen bir taraf, bir grup; en fazla feryadını o yapıyor, itiraz ediyor. Anlaşılır gibi değil. Aynı şey nükleer silahlanma için de geçerli. Allah’a şükür, bize zorla soykırım deli gömleğini giydirmeye çalışanların dünyada ne zaman ve nerede nükleer silah kullandıklarını tarih biliyor, belgeler söylüyor, insanlık da buna şahit.

Şimdi, bir ülkeyi köşeye sıkıştırma adına “Efendim, uranyum zenginleştirme projelerinden vazgeçilsin.” derken yanı başında kendisi bunun âlâsını gerçekleştiren bir başka ülkeye hiçbir zaman söz söylenmiyor ve çifte standart uygulanıyor.

Şimdi, diğer bir boyut, yine, bizi doğrudan ilgilendiren, tüketiyoruz. Tüklenen enerji kaynakları tabii ki uluslararası rekabeti biraz düzensiz hâle getiriyor, orantısız hâle sokuyor. Şimdi, Doğu Akdeniz’de sanki biz bir anda Fatih ve Yavuz’u gönderdik, kendi kafamıza göre petrol aramasına başladık,

hidrokarbon arıyoruz. Yok. Ne olur ya, bir olayı başından sonuna, bir sebep-sonuç ilişkisi kurarak -biz Türkiye Cumhuriyeti devletinin gerçekten en yüksek, ali makamı olan yasamanın bir parçasıyız burada- bir doğruyu ifade edelim, hikâyenin başına bir gidelim: İlk defa Rum kesimi burada hidrokarbon kaynak arayışı sürecini başlattı ve inanın, Avrupa Birliği dâhil dünyada tık yok, hatta o bölgedeki Arap Ligi'ni oluşturan devletlerden de tık yok maalesef ama ne zaman ki Türkiye garantörlük hakkını kullanarak, Kıbrıs'ın da davetiyle, bölgeye Fatih gemimizi gönderince kıyamet koptu; peşine Yavuz gidince, aman ya Rabbi, yaptırımlar peş peşe gazetelerde, bütün dünya basımında sayılmaya başlandı ve burada da ifade ediliyor.

Şimdi, Allah aşkına, biz kimden yanayız? Biz nerede duracağız, pozisyonumuzu nerede alacağız? Hani bizim ali menfaatlerimiz, hani bizim ortak müştereklerimiz, hani ülkenin çıkarları? Biz pozisyonumuzu nerede alacağız? Onun için, gerçekten, baktığımızda, bu tür çifte standartlara ne olur birazcık itiraz edip sesimizi hep beraber çıkaralım. Biz bunu çok net bir şekilde ortaya koyuyoruz.

Saygıdeğer milletvekilleri, işte, bu hâlimizin pürmelal durumu içerisinde, Allah'a şükür, muhtaç olduğumuz kudretimiz var bizim. Biz bunları yeni yaşamıyoruz, tarih bunlara şahitlik etmiştir. Bu coğrafyanın jeopolitiği bize böyle yüksek bir misyonu her zaman vermiş, bundan sonra da vermeye devam edecektir.

Onun için, sözlerimi şöyle bitirmeye çalışacağım: Sayın milletvekilleri, gerek millet ve gerekse onun sistematik yapısı olan devlet, tüm kurum ve kurullarıyla ortak bir tavır sergileme sorumluluğu taşımaktadır. Bizim Milliyetçi Hareket Partisi olarak veciz bir söylem hâline getirdiğimiz "Önce ülkem ve milletim, sonra partim ve ben." düsturu zamanın ruhuna uygun bir şekilde, önceliğin ülkenin ve milletin ali menfaatleri olması noktasında millî duruşun bir simgesi olarak kendini çok açık ve net bir şekilde ortaya koymaktadır çünkü yaşadığımız coğrafyanın jeopolitik güçlüğü ve sahip olduğumuz sosyokültürel kadim değerlerimizin yüklediği yüksek misyon Türkiye'yi daha hassas, dikkatli ve dengeli bir dış politikaya yönlendirmektedir. Ancak böyle bir davranış ve sorumluluk bilinciyle Türkiye'yi çevreleyen uluslararası sorunların üstesinden gelebilmeyi başarabiliriz. Unutmayınız ki zaman kendisini ihmal edenlerden hesap sorar, aynen bizden yüz yıl önce sorduğu hesap gibi.

Dolayısıyla, bugün, bu kürsülerden Türkiye'mizin neresinde olursa olsun münferit birtakım olayları genele teşmil ederek bunu sistematik bir yapıya büründürme girişimleri beyhude ve boşunadır. Asıl dikkatlerinizi çekmek istediğim sistematik bir şey var, o da bin yıllık kardeşlik hukukumuzda halel getirmeyi hedefleyen terör belası. İşte, biraz önce konuşmamın bir yerinde zikrettiğim gibi, Şırnak'ta kaybettiğimiz, helal rızkı peşinde koşan 2 kardeşimiz bunların çok açık, net bir örneğidir.

Eğer söz konusu uyuşturucu ve maddeyle mücadeleyle ta başından, sistematik olarak bunu kaynak hâline getiren yapılarla mücadeleyle başlayacağız, bunu yapmak zorundayız. Ama Türkiye Cumhuriyeti devletinin hâlihazırda gerçekten bir sistematigiinden söz edilecek olursa, evet, onlar sistematik bir terörize etme rüyası görürken, bunu uygulamaya çalışırken Türkiye Cumhuriyeti devletinin de Allah'a şükür, sistematik olarak görüldüğü her yerde "son nefes, son nefes" diyerek terörle kıyasıyla mücadele etme azim ve kararlığı vardır diyorum, yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Şahsı adına ikinci söz talebi Sayın Ağırtaoğlu'nun.

Buyurun.

YAVUZ AĞIRTAOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; geçen hafta burada önergemiz üzerinde... Hakkaniyete kıymadan, gruplarımızı rencide etmeden, TRT'ye çıkarılan, TRT KURDİ'ye çıkarılan Osman Öcalan ve televizyonda mektubu yorumlanan Abdullah Öcalan'la ilgili önerge verdim. Önergemi konuşurken ne AK PARTİ Grubunu ne Cumhuriyet Halk Partisini ne de Milliyetçi Hareket Partisini ilzam etmeyecek bir nezaketle mevzuyu takdim etmeye çalıştım.

Mevzuyu takdim ederken de “Bu süreçte, seçim sürecinin içerisinde böyle bir münasebetsiz mektubun yazılmasından, mevcut, ismini zikrettiğim gruplardan hiçbir milletvekilinin memnun olduğunu zannetmiyorum.” dedim. Yani “Hiç kimsenin hissesine ‘Ha, bu ne kadar iyi oldu.’ falan demek gibi bir münasebetsizlik düşmemiştir.” diyerek başladım. HDP Grubu müstesna, HDP böyle bir şeyden memnuniyet duyabilir diye HDP’yi ayırarak söyledim.

Sonra peşinden, bu mevzuyla ilgili hassasiyetimi ifade ederken de terör örgütlerinin propagandasını yapmak anlamında Meclisimizde PKK’nın ismini anmamayı, PKK’nın eylemlerinden sonra Türkiye’nin dünyanın en şerefli milletlerinin, dünyanın en kudretli devletinin Meclisinde bir terör örgütünü mütekabiliyet hâline getirecek, devletle eş hâle getirecek anmayı doğru bulmadığımı söyledim. Bunu tercihen onbaşı düzeyinde, biraz daha böyle sansasyonel eylem olunca da yüzbaşı düzeyinde anmanın devlet büyüklüğümüze, ciddiyetine yakışır bir tavır olduğundan bahisle birkaç şey söyledim. Sonra mevzu siyaseten cevap vermek mahiyetinde HDP grup başkan vekillerinin parti grubumuzu kastederek istihzalarına, cümlelerine konu edildi, konu oldu. Cevap vermedim, cevap vermeyişim aslında ilk konuşmadaki hassasiyetimi havi bir şeydi. İlk konuşmada dediğim gibi, konuşmayalım, muhatap olmayalım, mevzuyu abartmayalım, mevzuyu kanırtmayalım hassasiyetimi havi suskunluğum, “İkrar ediyorum.” şeklinde propaganda edildi. Milliyetçi Hareket Partisinden bazı kardeşlerimiz, AK PARTİ’den bazı arkadaşlarımız, aslında kardeşliğimize ve arkadaşlığımıza vicdanen, insafen çok yakışmayacak bir tonlamada sükûtumuzu ikrar etmişliğimize hamlettiniz dolayısıyla bu, biraz rencide edici oldu.

Benim Parlamentoda ilk dönemim bu, mebus olarak biraz acemiyim ben, algının, yönetilmesine imkân verdiğini fark edemedim. En son konuşmaya mukabele edilince toparlandığımı fark edemedim. Algı yönetilerek hakikatın kurban edileceğini fark edemedim. Mebus olarak acemi olabilirim. Bir Müslüman Türk olarak acemi değilim, mesuliyetlerimi taşımakta acemi değilim. Grup başkan vekili olarak acemilik yapmış olabilirim. Bu memleket algıyı yönetenlerin değil, hakikate hizmet edenlerin yurdu. Bu Türk yurdu, “Algıyı yönetelim de, algının üstünden iftîrayı yapıştıralım da ondan sonra siyasi rakiplerimizin, hasımlarımızın üstünde tepinelim.” diyenlerin yurdu değildir; her şekilde, her şartta hakkı hâkim kılmak için doğruluktan ayrılmayanların yurdu. Peygamberliğini ilan ederken “Dağın arkasında size bir düşman ordusu olduğunu söylesem benim irademi doğru sayar mısınız?” diyen bir peygamberin ümmetiyiz. Peşine şöyle bir cümleyi ekleyen bir peygamberin ümmetiyiz: “Öyleyse buna da inanasınız, ben Allah’ın resulüyüm, bana Allah’tan ayet geliyor.” Böyle bir mesuliyeti, imanı, yalan ile doğruluk arasında çektiği hatta bağlamış bir dinin mensuplarıyız. Dolayısıyla, sorduğunuz her sorunun cevabını Müslümanlığımıza kıymadan, Türklüğümü ifsat etmeden cevaplayacak kadar Müslüman ve Türk evladıyım. Dolayısıyla, cümlelerinizin arkasındaki imalarnızın, istihzalarınızın hiçbirisini -AK PARTİ ve MHP’deki arkadaşlarıma söylüyorum- kabul etmiyorum.

HDP Grubunun da bilmesi gereken şey şudur: Biz -biraz önce konuşan hatip de söyledi- devamlı size “terörist” demeye heves ediyor, muhatap alıyor, bu muhataplık üzerinden sizi terörize ediyor değiliz. Mevzu çok basit olarak şudur: Dünyanın her yerinde terör ve terör övücülüğü suçtur. Dünyanın her yerinde terör ve terör övücülüğü üzerinden parlamentolarda arzıendam edecek cümleler kurmak suçtur. Terörle aranıza mesafe koydunuz mu? Burası bir millet meclisidir. Burada her türlü fikir beyan edilir. Burada her türlü fikre tahammül edilir, her türlü fikir müzakere edilir, sadece terör ve terör övücülüğü yapılmaz.

Selahattin Demirtaş grubunuzun başkanı olabilir, grubunuzun başkanı da olsa terörle arasına mesafe koymak zorundadır. Çocuklarımızın otuz altı yıldır kanında, canında parmak izi olan bir terör örgütünün başının “Heykelini dikeceğim.” diyen bir adamın göreceği muamele odur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

YAVUZ AĞIRALIOĞLU (Devamla) – Tamamlamam lazım Başkanım, anlayışınızı istirham ediyorum.

BAŞKAN – Toparlayın, son cümlelerinizi alayım.

Buyurun.

YAVUZ AĞIRALIOĞLU (Devamla) – Dolayısıyla “Efendim, biz istediğimizi söyleyelim, istediğimiz şeyi yapalım, buraya, kürsüye çıktığımız zaman da her şeyi söyleyelim ama bize bütün bunlara rağmen makul, hiçbir şey olmamış bir Parlamento grubu gibi davranın.” beklentinizin hiçbir karşılığı yoktur. Ben bu Mecliste cümlelerimi 39 kişilik konuşmuyorum Fatma Hanım, ben bazı cümlelerimi devlet için kurduğum zaman Türk Cumhuriyeti adına konuşuyorum, ben bazı cümlelerimi 82 milyona, bazı cümlelerimi 300 milyona, bazı cümlelerimi 1,5 milyar Müslüman’a konuşuyorum. Dolayısıyla, 39 kişilik bir parti grubunun kuvvetiyle konuşuyor olduğum zaman da aldığım 5 milyon oya konuşuyorum. Bizim burada oturmamıza “parmak sallayarak” dediğiniz imalara, istihzalarınıza mukabele etmeye tenezzül etmedim, ikrar ediyorum zannettiler. 5 milyon oyumuzun içinde 1 tane PKK’lı oyu yoktur, 1 tane. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

Efendim, ittifakımızın...

KEMAL ÇELİK (Antalya) – Ne biçim konuşma bu!

YAVUZ AĞIRALIOĞLU (Devamla) – Mevzuyu uzatmayın, ben biliyorum ne dediğimi, ben dediğimi biliyorum.

KEMAL ÇELİK (Antalya) – Ne biçim bir savunma bu!

BAŞKAN – Arkadaşlar, müsaade edin lütfen.

YAVUZ AĞIRALIOĞLU (Devamla) – Sizin Abdullah Öcalan’a mektup yazdırıp konsolide etmeye çalıştığımız Kürt oyları sizin... (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

KEMAL ÇELİK (Antalya) – Allah, Allah!

YAVUZ AĞIRALIOĞLU (Devamla) – Arkadaşlar, bakın, hakka, hakikate kıymıyorum. Sen öyle oturduğun yerden konuşmazsın, gelirsin, buradan konuşursun. (İYİ PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)
(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

YAVUZ AĞIRALIOĞLU (Devamla) – Cevabını verdiğimiz şey şudur, sizin eski ortaklarınızdır beyefendi.

BAŞKAN – Sayın Ağırlioğlu, teşekkür ediyorum.

YAVUZ AĞIRALIOĞLU (Devamla) – Tamamlıyorum efendim, istirham ediyorum. Başkanım, ben geçen hafta nezaket gösterdim, anlayışınıza sığınıyorum.

BAŞKAN – Ben açacağım mikrofonunuzu ama lütfen son cümlelerinizi alayım.

MUSTAFA DEMİR (İstanbul) – Hiç olmadı bu ya!

KEMAL ÇELİK (Antalya) – Ya, ne diyorsun ya?

YAVUZ AĞIRALIOĞLU (Devamla) – Anlaşılabilir konuşuyorum arkadaşlar.

HDP, sizin geçen dönem onca itirazlarımıza rağmen münasebetsiz bir şekilde bir araya gelip pek çok şeyi müzakere ettiğiniz bir parti grubudur. Grup başkan vekili de söyledi ki “İYİ PARTİ’nin onca itirazına rağmen devlet ricali üç sene önce Abdullah Öcalan dâhil herkese ‘sayın’ diyordu, bizi onlar gönderiyorlardı.” Bu Meclisin bu kürsüsünde Sırrı Süreyya Önder “Ben İmralı’ya gönderildiğim zaman beni saraydan aradılar, Tayyip Erdoğan bana dedi ki: ‘Ne konuştunuz, nasıl konuştunuz? Ben konuştum, kalanını mahkemede anlatacağım.’ dedi. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

MUSTAFA DEMİR (İstanbul) – Hiç yakışmadı!

YAVUZ AĞIRALIOĞLU (Devamla) – Dinleyin arkadaşlar, istirham ediyorum.

Bunu, şunun için arz ediyorum: Ben insanın sözünü tutanını severim ama HDP’ye verdiğiniz sözleri tutmamanızdan dolayı çok memnunuz yani ilk defa, verdiğiniz sözleri tutmamanızdan çok memnunuz. (AK PARTİ sıralarından gürültüler) Mevzuyu hiç uzatmıyorum. Bu seçimde olan şey şudur: HDP size geçen dönem beraberken verdiğiniz sözlerden dolayı...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

KEMAL ÇELİK (Antalya) – Hâlâ iş birliği yapıyorsunuz, hâlâ.

YAVUZ AĞIRALIOĞLU (Devamla) – Devam edeceğim. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Ağırlioğlu, teşekkür ediyorum.

FATMA KURTULAN (Mersin) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Kurtulan.

FATMA KURTULAN (Mersin) – Sayın Başkan, partimize direkt satışma olduğunu görüyoruz.

BAŞKAN – Ben size yerinizden söz vereceğim.

FATMA KURTULAN (Mersin) – Hayır, hayır. Bir şey söylemek istiyorum: Sataşmadan kürsüde Hişyar Bey partimiz adına konuşacak ama şahsıma dönük de 60’a göre bir dakikalık söz istiyorum yerinden.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Kurtulan.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

45.- Mersin Milletvekili Fatma Kurtulan’ın, İstanbul Milletvekili Yavuz Ağırlioğlu’nun 93 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin 1’inci maddesi üzerinde şahsı adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

FATMA KURTULAN (Mersin) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Grubumuz adına Sayın Hişyar Özsoy cevap verecektir. Ancak şahsım adına şunu söylemek isterim ki: Bir hafta sonra mı cevap vermek aklınıza geldi?

YAVUZ AĞIRALIOĞLU (İstanbul) – Ya, bir yıldır konuşuyorum Fatma Hanım, bir yıldır.

FATMA KURTULAN (Mersin) – Durdular, durdular, bir hafta sonra, sekiz gün önce burada olan bir tartışmayı yaptık, bitirdik.

YAVUZ AĞIRALIOĞLU (İstanbul) – Yine konuşuyorsunuz, yine konuştunuz.

FATMA KURTULAN (Mersin) – Türkiye şuraya çekti, buraya çekti, her neyse, bitirdik.

YAVUZ AĞIRALIOĞLU (İstanbul) – Bir şey demedik, yine konuştunuz.

FATMA KURTULAN (Mersin) – Ben demokrasi adına burada oluşlarda hepimizin, bizim de önemli olduğumuz gibi, kendilerinin de burada olmasını önemsiyorum. Parti Genel Başkanlarının bir kadın olmasını önemsiyorum. Dolayısıyla sataşmaya girmeyeceğim, bunu kendime de partime de layık görmüyorum.

YAVUZ AĞIRALIOĞLU (İstanbul) – Düzeltsinler efendim, mevzuyu düzeltsinler.

FATMA KURTULAN (Mersin) – Teşekkür ederim. (AK PARTİ sıralarından “Ooo!” sesleri)

BAŞKAN – Arkadaşlar, müsaade eder misiniz lütfen.

YAVUZ AĞIRALIOĞLU (İstanbul) – Ciddi olun, ciddi, ciddi olun.

Cevap vereceğim, öyle değil, öyle istediğimizi söyleriz, istihza ederiz yeri değil bu Meclis Sayın Başkanım. Oradan istihza edemezler, oraya müdahale etmeniz lazım.

BAŞKAN – Sayın Ağırlioğlu...

Sayın Özsoy, buyurun.

VIII.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR

1.- Diyarbakır Milletvekili Hişyar Özsoy'un, İstanbul Milletvekili Yavuz Ağırlioğlu'nun 93 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 1'inci maddesi üzerinde şahsı adına yaptığı konuşması sırasında Halkların Demokratik Partisine sataşması nedeniyle konuşması

HİŞYAR ÖZSOY (Diyarbakır) – Arkadaşlar, müsaadenizle bir iki duruma açıklık getireyim. Bu polemigi uzatmak gibi bir derdimiz gerçekten yok.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum bunun için.

HİŞYAR ÖZSOY (Devamla) – Kendisiyle yani İYİ PARTİ Sayın Grup Başkan Vekiliyle bir polemik falan için de söylemedim. Bir mantığı burada teşhir etmeye çalıştım. Bence, az önce kendisi dedi, doğrudur, hanı Mecliste yeni olabilir, kimi hataları olabileceğini söyledi; işin doğrusu gayet de olgun bir davranış olarak görüyorum.

YAVUZ AĞIRLİOĞLU (İstanbul) – “Hata.” demedim beyefendi, “Tenezzül.” dedim.

HİŞYAR ÖZSOY (Devamla) – Şunu söyledim, bakın: Şu, az önce, bu Meclis kürsüsünde yapmış olduğunuz tartışma üslubunun kendisi, bizce tam da siyaseti tartışmanın önünü kapatıyor. Bunu, şunun için söylüyorum: Bakın, bir seçim dönemi yaşadık, değil mi? Eskiden HDP'ye “terörist” denirdi...

YAVUZ AĞIRLİOĞLU (İstanbul) – Hâlâ deniyor efendim, hâlâ deniyor.

HİŞYAR ÖZSOY (Devamla) – ...bizim dışımızda bu yaftayı alan yoktu ama son seçimlerde -31 Mart ve İstanbul seçimlerini birlikte söylüyorum- neredeyse memleketin yarısı terörist ilan edildi.

Bakın, bu öyle...

(AK PARTİ sıralarından “Yok öyle bir şey, yok!” sesi, gürültüler)

Müsaade edin... Müsaade edin, bitireyim, sonra çıkar, konuşursunuz.

Ya, domatesçisinden komisyoncusuna kadar neredeyse terörist ilan edildi.

Şunu söylüyoruz arkadaşlar: HDP olarak, vallahi, hiç kimseden bir korkumuz, çekincemiz yok. Ben kendim dört yıldır şu koltuklarda oturuyorum, bin defa o lafları duyduk. Sadece şunu söylüyoruz: Bir yere gitmiyor, bizim irademiz de kırılmıyor, biz olduğumuz siyasi pozisyondayız.

Selahattin Demirtaş Başkanımıza da gelince: Vallahi, bizce, tabii ki Türkiye siyasetinin son yıllarda yetiştirdiği en kıymetli siyasetçilerden bir tanesidir. Mahmut Vekilimiz söyledi bunu. FETÖ'cülerin hazırladığı iddianamelerle cezaya çarptırıldı, şu an cezaevindedir.

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Çukur siyaseti!

HİŞYAR ÖZSOY (Devamla) – Gayet onurlu bir şekilde, gururlu bir şekilde mücadelesini yürütüyor. Bu tartışmayla bir yere gidemeyiz. Sabaha kadar söyleyin siz, vallahi... Kendimizi “Terörist değiliz.” diye savunacak filan değiliz. Sadece Türkiye'deki siyasi tartışmanın önünü kapatıyorsunuz, önemli meselelere bir türlü gitmiyorsunuz, gidemiyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HİŞYAR ÖZSOY (Devamla) – Dolayısıyla gerçekten topu taca atma meselesidir, kimseye sataşma kastımız yoktur.

Teşekkür ediyoruz. (HDP sıralarından alkışlar)

VII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

2.- *Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Kuzey Atlantik Antlaşmasına Kuzey Makedonya Cumhuriyetinin Katılımına İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1942) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 93) (Devam)*

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, 1'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN – Madde üzerinde söz talebi? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN – Madde üzerinde söz talebi? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümü açık oylamaya tabidir.

Açık oylamanın elektronik oylama cihazıyla yapılmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Oylamaya geçmeden önce NATOPA Grup Başkanına yerinden bir söz vereceğim.

Sayın Bak, süreniz bir dakika.

Buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

46.- *Rize Milletvekili Osman Aşkın Bak'ın, Kuzey Makedonya Cumhuriyeti'nin NATO'ya 30'uncu ülke olarak katılmasını desteklediklerine ilişkin açıklaması*

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; NATO Parlamenter Asamblesi Türk Grubu Başkanı ve NATO Parlamenter Asamblesi Başkan Yardımcısı olarak görev yapmaktayım. Türkiye, NATO'nun çok güçlü ve önemli bir üyesidir. Balkanların güvenliği ve istikrarı Avrupa ve bölgemiz için çok büyük önem arz etmektedir. NATO'nun genişleme süreci sonucunda Kuzey Atlantik Antlaşması'na Kuzey Makedonya Cumhuriyeti'nin katılımına ilişkin protokol 6 Şubat 2019 tarihinde tüm NATO üyesi ülkeler tarafından Brüksel'de imzalanmıştır. Kuzey Makedonya Cumhuriyeti'nin NATO'ya 30'uncu üye ülke olarak katılmasını destekliyoruz. Bu yıl katıldığımız NATO Parlamenter Asamblesi toplantılarında Kuzey Makedonya NATO Parlamenter Asamblesi Delegasyonu üyesi milletvekillerine bu anlaşmanın Türkiye Büyük Millet Meclisinde kanunlaşması sürecini takip edeceğimizi ifade ettik. Kuzey Makedonya Büyükelçisi Zvonko Mucunski şu anda oturumu takip ediyor. Sayın Cumhurbaşkanımıza, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanına, Dışişleri Bakanlığına, Dışişleri Komisyonuna, destek veren siyasi parti gruplarına ve milletvekillerine NATOPA Türk Grubu adına teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

VII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN

GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

2.- Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Kuzey Atlantik Antlaşmasına Kuzey Makedonya Cumhuriyetinin Katılımına İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1942) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 93) (Devam)

BAŞKAN – Oylama için iki dakika süre vereceğim. Bu süre içinde sisteme giremeyen üyelerin teknik personelden yardım istemelerini, bu yardıma rağmen de sisteme giremeyen üyelerin oy pusulalarını oylama için verilen süre içinde Başkanlığa ulaşturmalarını rica ediyorum.

İki dakika süre veriyorum, oylama işlemi başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN - Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Kuzey Atlantik Antlaşmasına Kuzey Makedonya Cumhuriyetinin Katılımına İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi'nin açık oylama sonucu:

“Kullanılan oy sayısı : 262

Kabul : 254

Ret : 7

Çekimser : 1 (x)

Kâtip Üye

Kâtip Üye

Şeyhmus Dinçel

Nurhayat Altaca Kayışoğlu

Mardin

Bursa”

Böylece uluslararası sözleşme kanunlaşmıştır.

3'üncü sırada yer alan, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın İslam Gıda Güvenliği Teşkilatı Tüzüğü'nün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi ile Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporlarının görüşmelerine başlayacağız.

3.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın İslam Gıda Güvenliği Teşkilatı Tüzüğü'nün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1540) ile Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (S. Sayısı: 52) (xx)

BAŞKAN – Komisyon? Yerinde.

Komisyon raporu 52 sıra sayısı ile bastırılıp dağıtılmıştır.

Teklifin tümü üzerinde söz isteyen? Yok.

Maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

1'inci maddeyi okutuyorum:

(x) Açık oylama kesin sonuçlarını gösteren tablo tutanağa eklidir.

(xx) 52 S. Sayılı Basmayazı tutanağa eklidir.

İSLAM GIDA GÜVENLİĞİ TEŞKİLATI TÜZÜĞÜNÜN ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- (1) “İslam Gıda Güvenliği Teşkilatı Tüzüğü”nün çekince ile birlikte onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN – 1’inci madde üzerinde gruplar adına söz talebi yoktur.

İç Tüzük 60’a göre Sayın Tokdemir’e bir söz vereceğim. Başka hiçbir arkadaşımıza söz vermeyeceğim.

Buyurun Sayın Tokdemir.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

47.- *Hatay Milletvekili İsmet Tokdemir’in, Hatay Reyhanlı’da meydana gelen terör saldırısını kınadığına ve hemşehrilerine geçmiş olsun dileğinde bulunduğuna ilişkin açıklaması*

İSMET TOKDEMİR (Hatay) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; geçtiğimiz cuma günü Reyhanlı ilçemizde meydan gelen araç içerisinde patlama sonucu Suriye uyruklu 3 kişinin hayatını kaybetmesiyle neticelenen menfur terör saldırısını lanetle kınıyorum. Faillerin ve destekçilerinin bir an önce gereken cezayı almalarını bekliyoruz. Bu üzücü patlamaların bir daha yaşanmaması için alınacak her türlü tedbirin takipçisi olacağız.

Güzel ilçemiz Reyhanlı’nın bombalar ve patlamalarla anılmasını istemiyoruz. Serhat ilçemizde bu tür terör olaylarının son bulması için devletimizin bir an önce emniyet tedbirlerini ve istihbarat faaliyetlerini artırması çok büyük önem arz etmektedir. Yaşanan ekonomik sıkıntıların üstüne bir de terör olayları çekilmez hâl almıştır. Hemşehrilerimize yüce Meclisimizden bir kez daha geçmiş olsun dileklerimi iletiyorum.

Teşekkür ederim.

VII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

3.- *Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım’ın İslam Gıda Güvenliği Teşkilatı Tüzüğü’nün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1540) ile Tarım, Orman ve Köyşleri Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (S. Sayısı: 52) (Devam)*

BAŞKAN – 1’nci madde üzerinde şahısları adına iki söz talebi vardır, onları karşılayacağım.

İlk söz Sayın Cengiz Gökçel’in.

Buyurunuz. (CHP sıralarından alkışlar)

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İslam Gıda Güvenliği Teşkilatı Tüzüğü’nün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi hakkında konuşma için söz almış bulunuyorum.

Değerli milletvekilleri, Tarım, Orman ve Köyşleri Komisyonu üyeleri olarak, 27’nci Dönemin başından bu yana ilk ve tek toplantımızı bu kanunu görüşmek üzere şubat ayında yaptık. Tarım politikalarına karar vermesi gereken, çiftçinin, köylünün sorununu çözmesi gereken Meclisin Tarım Komisyonu çalıştırılmadı. Komisyonumuzun çok çalışması gerekiyor ki mutfaktaki yangına çözüm bulalım; çiftçinin, üreticinin sorunlarını çözelim. Fakat ne Komisyonumuz toplanıyor ne de üreticinin sorunları azalıyor.

Kıymetli arkadaşlar, İslam Gıda Güvenliği Teşkilatı Tüzüğü 3 dilde kabul edildi: Arapça, İngilizce ve Fransızca. Kanımızca teşkilatın resmî dillerinden biri de Türkçe olmalıydı. Türkçenin teşkilatın resmî dillerinden biri olmaması bizi üzmüştür.

İslam İşbirliği Teşkilatı ülkelerine model olmak ülkemizin önemli bir özelliğidir. Bunu sürdürmemiz gerekir. Ancak kendisi bir tarım ülkesi olmaktan giderek uzaklaşan, çiftçisini topraktan uzaklaştıran bir devletin tarım konusunda inandırıcılığı da olmaz.

İktidar olduğu günden beri AKP, niteliksiz bir tarım politikası uygulamaktadır. 2002 yılında 5 milyar lira olan çiftçi borçları 117 milyar lirayı aşmış durumda. Değerli arkadaşlar, 117 milyar lira. . . Bu borcun 9 milyar tarım kredi kooperatiflerine. BDDK mayıs ayı verilerine göre 108 milyar lirası ise bankalara. Çiftçilerimize 4 milyar 142 milyon liralık icra takibi başlatıldı. Bütçe görüşmelerinde çiftçi borçlarının 110 milyar lira olduğunu, takipteki kredilerin ise 3 milyar 200 milyon olduğunu söylemiştim. Sadece yedi ayda çiftçilerimiz 7 milyar lira daha borçlanmak zorunda bırakıldı, 1 milyar lira daha icralık oldu.

Ürettiğini maliyetinin altında satan çiftçilerimiz borçlarını ödeyemez duruma geldi. Ziraat Bankası çiftçiye yüzde 16'dan, özel bankalar yüzde 33 civarından kredi veriyor. Tarımı desteklemesi, çiftçiye koruması, üretimde tutacak önlemleri alması gereken tarım kredi kooperatifleri ise bir yıl vadeli işletme kredilerinde yüzde 27,5; dört yıl vadeli yatırım kredilerinde ise yüzde 32,5 faiz uyguluyor. Diğer sektörleri krizden kurtarmak için sunulan imkânlar çiftçiden esirgeniyor. Çiftçilerimizi icra baskısından kurtarmak, üretime devam etmesini sağlamak için çiftçi borçlarının faizleri silinmeli ve borçları mutlaka yapılandırılmalıdır. Sayın milletvekilleri, çiftçilerin bu haklı talebini duymazdan gelmeyin.

Değerli arkadaşlar, İslam Gıda Güvenliği Teşkilatı, ülkemizin başta komşuları olmak üzere üye ülkelerle ilişkilerimizin geliştirilmesi bakımından önemlidir. Bu ülkelerle ticaretimizde gıda çok önemli bir yer tutuyor fakat sınırlarımızda yaşanan güvenlik sorunlarını görmezden gelemez. Yaşanan iç savaşla birlikte İslam İşbirliği Teşkilatı Suriye devletinin üyeliğini askıya aldı. Bizim de İslam coğrafyasına Suriye üzerinden nakledilen, yaş meyve ve sebze başta olmak üzere, gıda sevkiyatımız sekteye uğradı. Bu durumdan çiftçilerimiz, nakliyecilerimiz, esnafımız ve sanayicilerimiz olumsuz etkilendi. Bu platformların, üreticilerimizin güçlendirilmesine katkı sunması gerekiyor ama aynı zamanda üye ülkelerin, barış ve istikrarı da teşvik etmesi gerekiyor.

Sayın milletvekilleri, teşkilatın amaçlarının biri de üye devletlerde tarımı geliştirmek için mali kaynakları harekete geçirmek ve yönetmektir. Biz bu teşkilata örnek ülke, öncü ülke olacaksak kaynaklarımızı planlayarak ve etkin bir şekilde kullanmalıyız. Çoğu, tarım tecrübesi açısından bizden geride olan üye ülkelerle ilişkimizi bu nedenle iyi planlamak da zorundayız. Biz Cumhuriyet Halk Partisi olarak hak, hukuk, adalet diyoruz; hukuk devleti, demokrasi diyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

CENGİZ GÖKÇEL (Devamla) – Az kaldı.

BAŞKAN – Uzatmıyorum.

CENGİZ GÖKÇEL (Devamla) – Sayın Başkanım, burası çok önemli.

BAŞKAN - Sadece selamlama cümlelenizi alayım, buyurun.

CENGİZ GÖKÇEL (Devamla) – Sayın Başkanım çok özür diliyorum, affınıza sığınarak. . .

Hukuk devleti olmazsak yabancı yatırımcı güvenmez, yatırım yapmaz diyoruz. Sudan bunun en güzel örneği. Bir diktatörlüğe yatırım yapmaya kalktık, milletimizin cebinden aktarılan kaynaklarla 780.500 hektar tarım arazisi kiraladık. Kendi çiftçimizi desteklemek yerine ülkemizden binlerce kilometre uzaklıktaki bir ülkeye bir sürü para aktardık. Ancak bu paralar daha senesini tamamlayamadan elimizden uçup gitti, milletimizin kaynakları çarçur edildi.

Benzer bir hataya bir daha düşmememiz dileğiyle yüce Meclisimizi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Şahıslar adına ikinci söz Sayın Katırcıoğlu'nun.

Buyurunuz. (HDP sıralarından alkışlar)

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

52 sıra sayılı Kanun Teklifi esas itibarıyla İslam gıda güvenliğiyle ilgili olarak kurulmuş olan bir teşkilatın tüzüğüne kabulüyle ilgili olarak düzenlenmiş bir belge.

Şimdi, tabii, şöyle bir şey aklımıza geliyor her şeyden önce: Baktığımızda İslam Gıda Güvenliği Teşkilatı, biliyorsunuz, İslam İşbirliği Teşkilatının bir parçası olarak bizim onların tarımsal geri kalmışlığıyla ilgili olarak bir anlamda yardımcı olmak amacıyla temas ettiğimiz ve dolayısıyla da İslam coğrafyasında belli bir etkinlik sağlamaya yönelik olmak üzere kabul ettiğimiz ya da en azından şimdiye kadar yani Meclise gelmediyse bile işlem yapılmış olan bir konu.

Şimdi arkadaşlar, yalnız şöyle tuhaf bir durum var: Evet, doğrudur, İslam ülkeleri bugün -İslam İşbirliği Teşkilatının 57 üyesi var- çoğu gerçekten de tarım konusunda potansiyelleri olsa bile yeteri kadar etkinlik gösteremiyorlar. Dolayısıyla da teknoloji ihtiyaçları var, bizim özellikle deneyimlerimizin en azından yardımcı olma olasılığı var ve bütün bu sebeplerden dolayı bu iş birliği anlaşması bence anlamlı. Bizim parti olarak da itiraz etmeyeceğimiz yanları var. Fakat bizim ülkemizde tarımın geldiği yeri düşündüğümüzde ben bu çabanın esasında biraz -nasıl diyeyim- gerçekleşme olasılığının çok fazla olmadığını düşünüyorum. Çünkü gerçekten, baktığımızda, şu gün itibarıyla... OECD raporundan bir bilgi vereyim size: Şeker dışında tarımsal ürünlerin çoğunda dışa bağımlıyız şu anda, şeker üretimi dışında. Bu bir OECD raporu, geçen sene yayınlandı.

Şimdi, dolayısıyla da “Zaten tarımda dışa bağımlı olan bir ülke olarak, yine, tarımda dışa bağımlı ülkeler olan İslam İşbirliği Teşkilatındaki ülkelere ne önerebiliriz?” sorusunun ciddi bir karşılığı olması lazım gelir diye düşünüyorum.

Bakın, şöyle bir şey söyleyelim size... Yani tabii, tarımı ayrıntılı konuşmamıza şu anda gerek yok, öyle bir zamanımız da yok zaten. Fakat özellikle İslam İşbirliği Teşkilatındaki ülkelere baktığımızda bizden de zor durumda olduklarını görüyoruz. Onlar daha çok tek ürünlü -petrol gibi- ülkeler olduğu için dışa bağımlılıkları çok daha ciddi. Fakat arkadaşlar, bu konuyu gündeme getirirken bence şunu da tartışmamız lazım: Türkiye'nin tarım politikalarının ne olması gerekir?

Şimdi, benim anladığım kadarıyla, Adalet ve Kalkınma Partisi iktidara geldiğinde kendisine sunulan ideolojik anlayış esas itibarıyla serbest piyasa bir anlayıştı. Buna kimileri “neoliberal iktisat anlayışı” diyor, kimileri “serbest piyasaçılık” diyor vesaire. Bakın, 2019 yılı planı -ki önümüzdeki günlerde gelecek- aynı cümlelerle neredeyse tartışıyor yani “Serbest piyasa ekonomisini gerçekleştireceğiz.” diyor. Fakat arkadaşlar, tarımın, bugün gayrisafi millî hasıla içindeki oranı yüzde 6 civarına düşmüş olan tarımın bu hâle gelmesinin sebebi bu ideoloji, politika tercihidir yani tarımın serbest piyasa ile yönetilebileceğine dair bir yanlış inancın sonucudur. Dolayısıyla da ben bu vesileyle hatırlatmak isterim ki tarım yapısı böyle bir noktaya gelmiş olan Türkiye, gerçekten de İslam İşbirliği Teşkilatındaki ülkelere nasıl yardımcı olacak, doğrusu bilemiyorum.

Deminki tartışmayla ilgili olarak da bir cümle söylemek istiyorum arkadaşlar. Bakın, burası Meclis yani Türkiye toplumunun aynası, Türkiye toplumundaki bütün farklı görüşlerin şu veya bu şekilde yansdığı bir mekân ve bizler de o farklı fikirleri taşıyan insanlarız. HDP'ye yapılanın, benim partime yapılanın büyük bir haksızlık olduğunu başta Sayın Cumhurbaşkanı olmak üzere kabul etmeniz lazım. Böyle bir şey olamaz arkadaşlar yani kimse bu ülkeden ayrılmak istemiyor, bir kere bunu anlamamız lazım ve bu sorun dediğimiz sorun esas itibarıyla demokrasi sorunudur. Böyle bir demokrasiyle herhangi bir şekilde bizim gelişmemiz mümkün değildir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

EROL KATIRCIOĞLU (Devamla) – Sayın Başkan, bir dakika daha bana izin verir misiniz?

BAŞKAN – Sözlerinizi tamamlamanız için açacağım.

EROL KATIRCIOĞLU (Devamla) – Tamamlayacağım, evet.

Dolayısıyla da böyle konuları buraya getirip de burada birtakım böyle gerginlik konuları hâline gelmesini istemek, bence bu konuda yapılması gerekenleri yapmayı ötelemek anlamına geliyor diye düşünüyorum.

Bu arada şunu söyleyeyim: Adalet ve Kalkınma Partisinin geçen seneler Kürt sorununu çözmekle ilgili olarak attığı adımlar, bence Adalet ve Kalkınma Partisinin on yedi yıldır attığı en önemli adımlardı. Şu veya bu şekilde gerçekleşmedi, olabilir ama biz buradayız arkadaşlar, Türkiye'nin demokratikleşmesiyle ilgili olarak sözümüz var bizim. Bu çerçevede, siyasetin izin verdiği ölçülerde bunları konuşabilmemiz lazım; birbirimize küfür etmekle, birbirimizi tehdit etmekle olmaz bu işler. Lütfen, hepimiz aklımızı başımıza alalım arkadaşlar. Hepimiz bu ülkede yaşıyoruz ve bu ülkenin huzurlu bir ülke olmasını istiyoruz, huzurlu bir ülke olabilmesi için de demokrasinin çitasını yükseltmemiz lazım, herkesin ülkede huzurlu bir biçimde yaşayabilmesini sağlamamız lazım diye düşünüyorum.

Hepinize saygılar sunuyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – 1'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler.. Etmeyenler... Kabul edilmiştir. 2'nci maddeyi okutuyorum.

MADDE 2 – (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN – Madde üzerinde söz talebi? Yok.

Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3'üncü maddeyi okutuyorum.

MADDE 3 – (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN – 3'üncü madde üzerinde söz talebi? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümü açık oylamaya tabidir.

Açık oylamanın elektronik oylama cihazıyla yapılmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Oylama için iki dakika süre vereceğim. Bu süre içinde sisteme giremeyen üyelerin teknik personelden yardım istemelerini, bu yardıma rağmen de sisteme giremeyen üyelerin oy pusulalarını oylama için verilen süre içinde Başkanlığa ulaşturmalarını rica ediyor, oylama işlemi başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN - Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın İslam Gıda Güvenliği Teşkilatı Tüzüğü'nün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi'nin açık oylama sonucu:

“Kullanılan oy sayısı : 250

Kabul : 234

Ret : 15

Çekimser : 1 (x)

Kâtip Üye

Kâtip Üye

Şeyhmus Dinçel

Nurhayat Altaca Kayışoğlu

Mardin

Bursa”

Böylece, teklif kabul edilmiş ve kanunlaşmıştır.

Alınan karar gereğince 15 Temmuz Demokrasi ve Millî Birlik Günü'nün anlam ve öneminin belirtilmesi amacıyla yapılacak görüşmeler için 15 Temmuz 2019 Pazartesi günü saat 14.00'te toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 21.38

(x) Açık oylama kesin sonuçlarını gösteren tablo tutanağa eklidir.

IX.- OYLAMALAR

1.- (S. Sayısı: 94) Türkiye Turizm Tanıtım Ve Geliştirme Ajansı Hakkında Kanun Teklifine Verilen Oyların Sonucu:

2.- (S. Sayısı: 93) Kuzey Atlantik Antlaşmasına Kuzey Makedonya Cumhuriyetinin Katılımına İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifine Verilen Oyların Sonucu:

3.- (S. Sayısı: 52) İslam Gıda Güvenliği Teşkilatı Tüzüğü'nün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifine Verilen Oyların Sonucu:

Sıra Sayısı : 94
Oylama Saati : 19:58
Üye Sayısı : 600
Kabul Edenler : 242
Reddedenler : 40
Çekimsizler : 0
Geçersiz Oylar : 0
Mükerrer Oylar : 3
Toplam : 285
Açık Üyelikler : 11
Kanunlaşmıştır

Sıra Sayısı : 93
Oylama Saati : 21:16
Üye Sayısı : 600
Kabul Edenler : 255
Reddedenler : 7
Çekimsizler : 1
Geçersiz Oylar : 0
Mükerrer Oylar : 2
Toplam : 265
Açık Üyelikler : 11
Kanunlaşmıştır

Sıra Sayısı : 52
Oylama Saati : 21:35
Üye Sayısı : 600
Kabul Edenler : 233
Reddedenler : 15
Çekimsizler : 1
Geçersiz Oylar : 0
Mükerrer Oylar : 1
Toplam : 250
Açık Üyelikler : 11
Kanunlaşmıştır

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 94	S. S. 93	S. S. 52
Adana	Barut	Ayhan	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Adana	Bulut	Burhanettin	CHP	Katılmadı	Kabul	Katılmadı
Adana	Çulhaoğlu	Mehmet Metanet	İYİ PARTİ	Red	Kabul	Kabul
Adana	Dağlı	Tamer	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Adana	Doğru	Abdullah	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Adana	Erdinç	Mehmet Şükrü	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Adana	Ersoy	Ayşe Sibel	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
Adana	Hatmoğulları Oruç	Tulay	HDP	Red	Katılmadı	Katılmadı
Adana	Koncuk	İsmail	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Adana	Peköz	Kemal	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Adana	Sarıeroğlu	Jülide	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Adana	Şüner	Orhan	CHP	Red	Kabul	Red
Adana	Şevkin	Müzeyyen	CHP	Red	Katılmadı	Katılmadı
Adana	Varlı	Muharrem	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Adana	Zenbileni	Ahmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul/Mük.	Kabul/Mük.
Adıyaman	Aydın	Ahmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Adıyaman	Fırat	İbrahim Halil	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Adıyaman	Taş	Yakup	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Adıyaman	Toprak	Muhanmed Fatih	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Adıyaman	Tutdere	Abdurrahman	CHP	Red	Kabul	Red
Afyonkarahisar	Eroğlu	Veysel	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Afyonkarahisar	Köksal	Burcu	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Afyonkarahisar	Özkaya	Ali	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Afyonkarahisar	Taytak	Mehmet	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Afyonkarahisar	Uysal	Cülekin	DP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Afyonkarahisar	Yurdunuseven	İbrahim	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Ağrı	Çelebi	Ekrem	AK PARTİ	Kabul	Katılmadı	Katılmadı
Ağrı	Koç	Abdullah	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ağrı	Öztürk	Berdan	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ağrı	Taşdenir	Dirayet Dilan	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Amasya	Çilez	Hasan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Amasya	Karahocagül	Mustafa Levent	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Amasya	Tuncer	Mustafa	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Akdoğan	Yalçın	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Altıntaş	Ayhan	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Arslan	Ali Hısan	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 94	S. S. 93	S. S. 52
Ankara	Aydın	Başı	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Aydın	Koray	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Bingöl	Tekin	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Bostancı	Mehmet Naci	AK PARTİ	Kabul	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Ceylan	Nevzat	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Ankara	Çam	Lütfiye Selva	AK PARTİ	Kabul	Katılmadı	Kabul
Ankara	Destici	Mustafa	BBP	Kabul	Kabul	Katılmadı
Ankara	Durmaz	Sadık	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Emir	Murat	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Erdoğan	Asuman	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Ankara	Gök	Levent	CHP	Red	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Haberal	Erkan	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Hakverdi	Ali Haydar	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	İşler	Enurullah	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Ankara	Karakaya	Mevlüt	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Kaya	Yıldırım	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Kerestecioğlu Demir	Filiz	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Koç	Ahmet Haluk	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Kuşoğlu	Bülent	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Oral	İbrahim Halil	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Polat Düzgün	Anife	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Ankara	Sunat	Şenol	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Şahin	Fatih	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Taşcıer	Gamze	CHP	Red	Kabul	Katılmadı
Ankara	Taşlıçay	Nevin	MHP	Kabul	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Turan	Hacı	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Ankara	Türkeş	Yıldırım Tuğrul	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Ünsal	Servet	CHP	Red	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Yegin	Orhan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Ankara	Yeşil	Nihat	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Yıldırım	Yaşar	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Yıldız	Zeynep	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Ankara	Yılmaz	Dumaş	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Antalya	An	Cavit	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Antalya	Aydın	İbrahim	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Antalya	Bahşi	Feridun	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Antalya	Başkan	Abdurrahman	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
Antalya	Baykal	Deniz	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Antalya	Budak	Çetin Osman	CHP	Katılmadı	Kabul	Red
Antalya	Bülbül	Kemal	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Antalya	Çelik	Kemal	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Antalya	Çelik	Sena Nur	AK PARTİ	Kabul	Katılmadı	Katılmadı
Antalya	Köse	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Antalya	Özer	Aydın	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Antalya	Subaşı	Hasan	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Antalya	Uşlu	Atay	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Antalya	Vural Çokal	Tuba	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Antalya	Zeybek	Rafet	CHP	Red	Katılmadı	Katılmadı

İl	Soyadı	Adı	Parti	S.S. 94	S.S. 93	S.S. 52
Artvin	Balta	Ertuğ Erkan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Artvin	Bayraktutan	Uğur	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Aydın	Bülbül	Süleyman	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Aydın	Erin	Bekir Kuvvet	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Aydın	Posacı	Rıza	AK PARTİ	Kabul/Mük.	Kabul	Kabul
Aydın	Savaş	Mustafa	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Aydın	Sezgin	Aydın Adnan	İYİ PARTİ	Red	Kabul	Katılmadı
Aydın	Tezcan	Bilent	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Aydın	Yavuz	Metin	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Aydın	Yıldız	Hüseyin	CHP	Red	Kabul	Red
Balıkesir	Akın	Ahmet	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Balıkesir	Aydemir	Pakize Mutlu	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Balıkesir	Aytekin	Ensar	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Balıkesir	Canbey	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Balıkesir	Çelik	Adil	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Balıkesir	Ok	İsmail	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Balıkesir	Subaşı	Yavuz	AK PARTİ	Kabul	Katılmadı	Katılmadı
Balıkesir	Şahin	Fikret	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Balıkesir	Uygur	Belgin	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Bilecik	Tüzün	Yaşar	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bilecik	Yağcı	Selim	AK PARTİ	Katılmadı	Kabul	Kabul
Bingöl	Aydemir	Erdal	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bingöl	Berdibek	Fevzi	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Bingöl	Yılmaz	Cevdet	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bitlis	Gaydalı	Mahmut Celadet	HDP	Red	Katılmadı	Katılmadı
Bitlis	Kiler	Vahit	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bitlis	Taşar	Cemal	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Bolu	Aydın	Arzu	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Bolu	Küpçü	Fehmi	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Burdur	Cöker	Mehmet	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Burdur	Özçelik	Bayram	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Burdur	Uğur	Yasin	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Bursa	Ala	Ekan	AK PARTİ	Katılmadı	Kabul	Kabul
Bursa	Altınca Kayışoğlu	Nurhayat	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bursa	Aydın	Erkan	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bursa	Aydın	Muhammet Müfit	AK PARTİ	Kabul/Mük.	Kabul	Kabul
Bursa	Büyükataman	İsmet	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bursa	Çavuşoğlu	Hakan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Bursa	Erozan	Ahmet Kamil	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bursa	Esgin	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Bursa	İşik	Zafer	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Bursa	Karabiyik	Lale	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bursa	Kılıç	Ahmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Bursa	Mesten	Osman	AK PARTİ	Kabul/Mük.	Kabul	Kabul
Bursa	Ödünç	Atilla	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Bursa	Özen	Refik	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bursa	Özkan	Yüksel	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bursa	Sanbal	Orhan	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 94	S. S. 93	S. S. 52
Bursa	Tatloğlu	İsmail	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bursa	Vahapoğlu	Mustafa Hidayet	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
Bursa	Yavuz Gözgeç	Emine	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Bursa	Yılmaz Gürel	Vildan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Çanakkale	Ceylan	Özgür	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Çanakkale	Erkek	Muharem	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Çanakkale	İskenderoğlu	Jülide	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Çanakkale	Turan	Bülent	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Çankırı	Akbaşıoğlu	Muhammet Emin	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Çankırı	Çivitcioğlu	Salim	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Çorum	Ceylan	Ahmet Sani	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Çorum	Kavuncu	Erol	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Çorum	Kaya	Oğuzhan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Çorum	Köse	Tufan	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Denizli	Biçer Karaca	Gülizar	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Denizli	Ök	Niğün	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Denizli	Özkan	Cahit	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Denizli	Öztürk	Yasin	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Denizli	Sancar	Haşim Teoman	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Denizli	Tin	Şahin	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Denizli	Yıldız	Ahmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Diyarbakır	Aydeniz	Salihc	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Diyarbakır	Bal	Ebubekir	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Diyarbakır	Dağ	Dersim	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Diyarbakır	Eker	Mehmet Mehdi	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Diyarbakır	Eronat	Oya	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Diyarbakır	Farisoğulları	Musa	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Diyarbakır	Güzel	Senra	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Diyarbakır	Özsoy	Hişyar	HDP	Red	Red	Katılmadı
Diyarbakır	Paylan	Caro	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Diyarbakır	Taşçer	İlham	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Diyarbakır	Tosun	Remziye	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Edirne	Aksal	Fatma	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Edirne	Çakırlar	Orhan	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Edirne	Gaytancıoğlu	Okan	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Elazığ	Ağar	Zülfü Tolga	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Elazığ	Balık	Semin	AK PARTİ	Kabul	Katılmadı	Katılmadı
Elazığ	Bulut	Metin	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Elazığ	Demirbağ	Zülfü	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Elazığ	Erol	Gürsel	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Erzincan	Çakır	Burhan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Erzincan	Karaman	Süleyman	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Katılmadı
Erzurum	Akdağ	Recep	AK PARTİ	Katılmadı	Kabul	Kabul
Erzurum	Altınok	Selami	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Erzurum	Aydemir	İbrahim	AK PARTİ	Kabul	Katılmadı	Katılmadı
Erzurum	Aydın	Kanül	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
Erzurum	Çinisi	Muhammet Naci	İYİ PARTİ	Red	Katılmadı	Katılmadı
Erzurum	Taşkesenlioğlu Ban	Zehra	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 94	S. S. 93	S. S. 52
Eskişehir	Avcı	Nabi	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Eskişehir	Çakırözler	Urku	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Eskişehir	Günay	Emine Nur	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Eskişehir	Kabukcuoğlu	Arslan	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Eskişehir	Karacan	Harun	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Eskişehir	Sazak	Metin Nurullah	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
Eskişehir	Sülü	Jale Nur	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Gaziantep	Atay	Semret	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
Gaziantep	Bakbak	Derya	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Gaziantep	Erdoğan	Mehmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Gaziantep	Filiz	İmam Hüseyin	İYİ PARTİ	Katılmadı	Kabul	Kabul
Gaziantep	Kaplan	İrfan	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Gaziantep	Kirazoğlu	Mehmet Sait	AK PARTİ	Katılmadı	Kabul	Kabul
Gaziantep	Koçer	Abdullah Nejat	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Kabul
Gaziantep	Şahin	Ali	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Gaziantep	Taşdoğan	Ali Muhtim	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
Gaziantep	Toğrul	Mahmut	HDP	Red	Red	Katılmadı
Gaziantep	Uzer	Ahmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Gaziantep	Yılmazkaya	Bayram	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Gaziantep	Yüksel	Müslüm	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Giresun	Aydın	Kadir	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Giresun	Özürk	Cenal	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Giresun	Özürk	Sabri	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Katılmadı
Giresun	Tiğli	Necati	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Gümüşhane	Akgül	Hacı Osman	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Gümüşhane	Pektaş	Cihan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Hakkari	Dede	Sait	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Hakkari	Diñç	Husret	AK PARTİ	Kabul	Katılmadı	Katılmadı
Hakkari	Güven	Leyla	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Hatay	Güzelmansur	Mehmet	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Hatay	Kaşıkcı	Lütfi	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
Hatay	Mengüllüoğlu	Barış Atay	TİP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Hatay	Özel	Abdulkadir	AK PARTİ	Kabul	Katılmadı	Katılmadı
Hatay	Özgürsoy Çelik	Sabahat	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Hatay	Şahin	Suzan	CHP	Red	Kabul	Red
Hatay	Şanverdi	Hüseyin	AK PARTİ	Kabul	Katılmadı	Kabul
Hatay	Tokdemir	İsmet	CHP	Red	Kabul	Red
Hatay	Topal	Serkan	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Hatay	Türkoğlu	Hacı Bayram	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Hatay	Yayman	Hüseyin	AK PARTİ	Katılmadı	Kabul	Kabul
Isparta	Bilgiç	Süreyya Sadı	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Isparta	Cesur	Aylin	İYİ PARTİ	Red	Katılmadı	Katılmadı
Isparta	Gökgöz	Mehmet Uğur	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Isparta	Özel	Recep	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Mersin	Antmen	Aıpay	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Mersin	Başanır	Ali Mahir	CHP	Red	Katılmadı	Katılmadı
Mersin	Çelik	Behiç	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Mersin	Elvan	Lütfi	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 94	S. S. 93	S. S. 52
Mersin	Gökçel	Cengiz	CHP	Katılmadı	Kabul	Red
Mersin	Gül Yılmaz	Zeynep	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Mersin	Kılavuz	Olcay	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
Mersin	Kurtulan	Fatma	HDP	Red	Red	Red
Mersin	Özkan	Hacı	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Mersin	Sıdahlı	Zeki Hakan	İYİ PARTİ	Red	Kabul	Kabul
Mersin	Şirşek	Baki	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Mersin	Taşkın	Ali Cumhur	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Mersin	Turan	Rıdvan	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Açikel	Fethi	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Adan	Celal	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Adıgüzel	Onursal	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Ağralıoğlu	Yavuz	İYİ PARTİ	Red	Kabul	Katılmadı
İstanbul	Akkuş İlgezi	Ganize	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Aksu	İsmail Faruk	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Altay	Engin	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Andican	Abdul Ahat	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Armaç	Ahmet Mücahit	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Arkaz	Hayati	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Ataş	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Aydın Yılmaz	Emine Sare	AK PARTİ	Kabul	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Aydoğan	Turan	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Ayrım	Şamil	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Babuşcu	Aziz	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Katılmadı
İstanbul	Baş	Erkan	TIP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Bayram	Serkan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Bekaroğlu	Mehmet	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Berberoğlu	Kadri Enis	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Beyaz	Ümit	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Boyras	Osman	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Bozkır	Volkan	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Buldan	Pervin	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Canbaz Kaya	Dilşat	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Canikli	Nurettin	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Çamlı	Ahmet Hamdi	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Çelik	Ahmet	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Çetin	Cemal	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Çeviköz	Ahmet Ünal	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Çonkar	Ahmet Berat	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Dalkılıç	Halis	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Dedegil	Alev	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Demir	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Demiröz	Vedat	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Denizolgun	Fatih Süleyman	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Durgut	Müşerref Pervin Tuba	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Enecan	Emine Gülizar	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Enre	Yunus	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Enre	Zeynel	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 94	S. S. 93	S. S. 52
İstanbul	Erdem	Arzu	MHP	Kabul	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Erdogdu	Aykut	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Ersoy	Oya	HDP	Red	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Eseyan	Markar	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Güler	Abdullah	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Gülüm	Züleyha	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Hamzaçebi	Mehmet Akif	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	İslam	Nazır Cihangir	SA.ADET P	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Kaboglu	İbrahim Özden	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Kadak	Rümeysa	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Kadigül Sütülu	Saliha Sera	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Kalsın	Canan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Kandemir	Erkan	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Karabat	Özgür	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Karataş	Menmet Bülent	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Katircioğlu	Erol	HDP	Katılmadı	Red	Kabul
İstanbul	Kavakçı Kan	Ravza	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Kaya	Erol	AK PARTİ	Katılmadı	Kabul	Kabul
İstanbul	Kaya	Hüda	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Kaynarca	Tilay	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Kenanoğlu	Ali	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Kesici	İlhan	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Kılıç	Akif Çağatay	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Kılınç	Yüksel Mansur	CHP	Red	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Kubat	Mehmet Doğan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Kurtulmuş	Numan	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Muş	Mehmet	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Nuhoglu	Hayrettin	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Oluç	Hakkı Saruhan	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Özdağ	Ümit	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Özdemir	Sibel	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Özen	Zeynel	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Özsoy	Eyüp	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Piroğlu	Musa	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Polat	Iffet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Salıcı	Oğuz Kaan	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Satır	Mihrimah Belma	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Sayan Kaya	Fatma Betül	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Srakaya	Zafer	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Şatroğlu	Nevzat	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Şeker	Ali	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Şeker	Fatih Mehmet	BAĞIMSIZ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Şentürk	Hulusi	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Şik	Ahmet	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Tanal	Mahmut	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Tanrıkulu	Mustafa Sezgin	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Tekin	Gürsel	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Toprak	Erdoğan	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 94	S. S. 93	S. S. 52
İstanbul	Turan	Hasan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Uçma	İsmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Katılmadı
İstanbul	Ünal	Şirin	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Katılmadı
İstanbul	Yağın	Edip Serah	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Yaşar	Serap	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Yeneroğlu	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Yıldız	Feti	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Yönter	İzzet Ulvi	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Zeybek	Gökân	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Arslan	Ednan	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Bakan	Murat	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Bayır	Tacettin	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Bekle	Cemal	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İzmir	Beko	Kani	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Böllünmez Çankın	Ceyda	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İzmir	Çelebi	Mehmet Ali	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Çepni	Murat	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Çıray	Aytun	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Dağ	Hamza	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Dervişoğlu	Dursun Müsavat	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Erdan Kılıç	Sevda	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Kalyoncu	Hasan	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
İzmir	Kaya	Mahmut Atilla	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İzmir	Kenalbay Pekgözgü	Serpil	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Kılıçdaroğlu	Kemal	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Kırkpınar	Yaşar	AK PARTİ	Katılmadı	Kabul	Katılmadı
İzmir	Nasır	Necip	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Osmanağaoğlu	Tamer	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
İzmir	Özalan	Fehri Alpay	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İzmir	Özkan	Ahmet Tuncay	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Polat	Mahir	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Purçu	Özcan	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Sayek Böke	Selin	CHP	Red	Kabul	Red
İzmir	Sertel	Atıla	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Serter	Bedri	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Sındır	Kamil Okyay	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Yıldırım	Binali	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kars	Arslan	Ahmet	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kars	Kılıç	Yunus	AK PARTİ	Kabul	Katılmadı	Katılmadı
Kastamonu	Bahacı	Hasan	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kastamonu	Çelik	Metin	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Kastamonu	Köylü	Hakkı	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kayseri	Ank	Çetin	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kayseri	Ataş	Dursun	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kayseri	Elitaş	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Kayseri	Frsoy	Mustafa Baki	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kayseri	Karayel	İsmail Emrah	AK PARTİ	Kabul	Kabul Mük.	Kabul
Kayseri	Nergis	Hülya	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 94	S. S. 93	S. S. 52
Kayseri	Özdenir	İsmail	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
Kayseri	Özhasıki	Mehmet	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kayseri	Taner	İsmail	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kayseri	Yıldız	Taner	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Kırklareli	Gündoğdu	Vecdi	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kırklareli	Kayan	Türabi	CHP	Red	Katılmadı	Katılmadı
Kırklareli	Minsolmaz	Selahattin	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Kırşehir	İlhan	Metin	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kırşehir	Kendirli	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Kocaeli	Akar	Haydar	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kocaeli	Çakar	Sami	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kocaeli	Gergerlioğlu	Ömer Faruk	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kocaeli	İşık	Fikri	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Kocaeli	Katircioğlu	Radiye Sezer	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Kocaeli	Sancaklı	Saffet	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kocaeli	Şeker	İlyas	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Kocaeli	Tarhan	Tahsin	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kocaeli	Türkan	Lütfü	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kocaeli	Yaman	Cemil	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Kocaeli	Yılmaz	Mehmet Akif	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kocaeli	Zeybek	Erine	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Konya	Ağralı	Abdullah	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Konya	Akyürek	Tahir	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Konya	Altunyalız	Ziya	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Konya	Erdem	Orhan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Konya	Etyemez	Halil	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Konya	Kalaycı	Mustafa	MHP	Kabul	Katılmadı	Katılmadı
Konya	Kara	Esin	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
Konya	Karaduman	Abdulkadir	SAADET P	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Konya	Özboyacı	Selman	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Konya	Özdemir	Hacı Ahmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Konya	Sarıncı	Gülay	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Konya	Sorgun	Ahmet	AK PARTİ	Kabul	Katılmadı	Katılmadı
Konya	Şahin Usta	Leyla	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Konya	Şencer	Abdüllatif	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Konya	Yokuş	Fahrettin	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kütahya	Çetin Erenler	Ceyda	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Kütahya	Erbaş	Ahmet	MHP	Kabul	Katılmadı	Katılmadı
Kütahya	Gazel	İshak	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Kütahya	Kasap	Ali Fazıl	CHP	Red	Kabul	Katılmadı
Kütahya	Tan	Ahmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Malatya	Ağbaba	Veli	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Malatya	Çakır	Ahmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Malatya	Çalık	Öznur	AK PARTİ	Katılmadı	Kabul	Kabul
Malatya	Fendoğlu	Mehmet Celal	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
Malatya	Kahtalı	Hakan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Malatya	Tüfenkci	Bülent	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Manisa	Akçay	Erkan	MHP	Katılmadı	Kabul	Katılmadı

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 94	S. S. 93	S. S. 52
Manisa	Akkal	Tamer	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Manisa	Aydemir	Uğur	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Manisa	Bakırhoğlu	Ahmet Vehbi	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Manisa	Başevirgen	Bekir	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Manisa	Baybatur	Murat	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Manisa	Bilen	İsmail	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Manisa	Kaplan Kıvrıkcık	Senra	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Manisa	Özel	Özgür	CHP	Red	Kabul	Red
Manisa	Özkan	Mehmet Ali	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Kahramanmaraş	Aycan	Sefer	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
Kahramanmaraş	Güvenç	Celalettin	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Kahramanmaraş	Kılıç	İmran	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Kahramanmaraş	Öçal	Habibe	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Kahramanmaraş	Özdemir	Ahmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Kahramanmaraş	Öztunç	Ali	CHP	Red	Katılmadı	Katılmadı
Kahramanmaraş	Sezal	Mehmet Cihat	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Kahramanmaraş	Ünal	Mahir	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Mardin	Çelik	Tuna	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Mardin	Demirkaya	Cengiz	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Mardin	Diñçel	Seyhmus	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Mardin	Dundar	Pero	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Mardin	Günay	Ebrü	HDP	Red	Red	Katılmadı
Mardin	Sancar	Mithat	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Muğla	Alban	Mürsel	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Muğla	Demir	Mehmet Yavuz	AK PARTİ	Kabul	Katılmadı	Kabul
Muğla	Erbay	Burak	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Muğla	Ergun	Metin	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Muğla	Erol Gökcan	Yelda	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Muğla	Çirgin	Süleyman	CHP	Katılmadı	Kabul	Red
Muğla	Özcan	Suat	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Muş	Coşkun	Şevin	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Muş	İşik	Mensur	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Muş	Kılıç Koçyigit	Gülistan	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Muş	Şimşek	Mehmet Erhan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Nevşehir	Açıkgöz	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Nevşehir	Menekşe	Yücel	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Nevşehir	Sarıslan	Faruk	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Niğde	Ergun	Yavuz	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Niğde	Gültekin	Selim	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Niğde	Gürer	Ömer Fethi	CHP	Red	Çekimsiz	Red
Ordu	Adıgüzel	Mustafa	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ordu	Enginyurt	Cemal	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ordu	Gündoğdu	Metin	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Ordu	Taşcı	Ergün	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Ordu	Torun	Seyit	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ordu	Yediyıldız	Şenel	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Rize	Avcı	Muhammed	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Rize	Bak	Osman Aşkın	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 94	S. S. 93	S. S. 52
Rize	Yazıcı	Hayati	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Sakarya	Bülbül	Muhammed Levent	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
Sakarya	Dikbayır	Ümit	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Sakarya	Erdoğan Atabek	Çiğdem	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Sakarya	Özkoç	Engin	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Sakarya	Sofuoğlu	Kenan	AK PARTİ	Kabul	Katılmadı	Katılmadı
Sakarya	Uncuoğlu	Recep	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Sakarya	Yavuz	Ali İhsan	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Samsun	Demircan	Ahmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Samsun	Hancıoğlu	Neslihan	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Samsun	Karaaslan	Çiğdem	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Samsun	Kırcalı	Orhan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Samsun	Köktaş	Fuat	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Samsun	Usta	Erhan	BAĞMSIZ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Samsun	Yaşar	Bedri	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Samsun	Yılmaz	Yusuf Ziya	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Samsun	Zeybek	Kemal	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Siirt	Danış Betaş	Meral	HDP	Red	Red	Katılmadı
Siirt	Ören	Osman	AK PARTİ	Kabul	Katılmadı	Kabul
Siirt	Taş	Sidik	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Sinop	Karadeniz	Barış	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Sinop	Maviş	Nazım	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Sivas	Ekinci	Semha	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Sivas	Karasu	Ulaş	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Sivas	Özyürek	Ahmet	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
Sivas	Soluk	Mehmet Habib	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Sivas	Yılmaz	İsmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Tekirdağ	Aygun	İlham Özcan	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Tekirdağ	Kaplan	Enez	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Tekirdağ	Koncagül	Çiğdem	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Tekirdağ	Öztrak	Faik	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Tekirdağ	Şentop	Mustafa	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Tekirdağ	Yel	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Tekirdağ	Yüceer	Candan	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Tokat	Arslan	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Tokat	Beyazıt	Yusuf	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Tokat	Bulut	Yücel	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Tokat	Dumaz	Kadim	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Tokat	Zengin	Özlem	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Trabzon	Ayvazoğlu	Bahar	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Trabzon	Balta	Muhammet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Trabzon	Cora	Salih	AK PARTİ	Kabul	Katılmadı	Katılmadı
Trabzon	Günnar	Adnan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Trabzon	Kaya	Ahmet	CHP	Katılmadı	Kabul	Katılmadı
Trabzon	Örs	Hüseyin	İYİ PARTİ	Red	Kabul	Kabul
Tunceli	Önlü	Alican	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Tunceli	Şaroğlu	Polat	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Sanlıurfa	Açanal	Zenzem Cüender	AK PARTİ	Kabul	Katılmadı	Katılmadı

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 94	S. S. 93	S. S. 52
Şanlıurfa	Akay	Ahmet	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Şanlıurfa	Aydınlık	Aziz	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Şanlıurfa	Cevheri	Mehmet Ali	AK PARTİ	Katılmadı	Kabul	Kabul
Şanlıurfa	Erdogmuş	Nimetullah	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Şanlıurfa	Fakıbaba	Ahmet Eşref	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Şanlıurfa	Gülmar	Mehmet Kasım	AK PARTİ	Kabul	Katılmadı	Katılmadı
Şanlıurfa	Maçın	Nusrettin	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Şanlıurfa	Öcalan	Ömer	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Şanlıurfa	Özcan	Halil	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Şanlıurfa	Özavlı	Halil	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Şanlıurfa	Özyavuz	İbrahim	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
Şanlıurfa	Süriücü	Ayşe	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Şanlıurfa	Yıldız	İbrahim Halil	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Kabul
Uşak	Altay	Mehmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Uşak	Güneş	İsmail	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Katılmadı
Uşak	Yalın	Özkan	CHP	Red	Kabul	Katılmadı
Van	Arvas	Abdulahat	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Van	Gülaçar	Osman Nuri	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Van	Kartal	İrfan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Van	Orhan	Muazzaz	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Van	Sarsaç	Murat	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Van	Temel	Tayyip	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Van	Temelli	Sezai	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Yozgat	Başer	Yusuf	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Yozgat	Bozdağ	Bekir	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Yozgat	Keven	Ali	CHP	Red	Katılmadı	Katılmadı
Yozgat	Sedef	İbrahim Ethem	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
Zonguldak	Çolakoglu	Ahmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Zonguldak	Demirtaş	Ünal	CHP	Red	Katılmadı	Katılmadı
Zonguldak	Türkmen	Polat	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Zonguldak	Uçar	Hamdi	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Zonguldak	Yavuzılmaz	Deniz	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Aksaray	Aydoğdu	Cengiz	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Aksaray	Erel	Ayhan	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Aksaray	İnceöz	İlknur	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Aksaray	Kaşı	Ramazan	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
Bayburt	Battal	Fetani	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Karaman	Eser	Selman Oğuzhan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Karaman	Şeker	Recep	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Karaman	Ünver	İsmail Atakan	CHP	Red	Kabul	Red
Kırıkkale	Can	Ramazan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Kırıkkale	Önal	Ahmet	CHP	Red	Kabul	Red
Kırıkkale	Özüürk	Halil	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Batman	Acar Başaran	Ayşe	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Batman	İpekyüz	Necdet	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Batman	Özdemir	Ziver	AK PARTİ	Katılmadı	Kabul	Kabul
Batman	Tiryaki	Mehmet Ruştü	HDP	Katılmadı	Red	Çekmişer
Batman	Uca	Feleknaş	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 94	S. S. 93	S. S. 52
Şirnak	Birlik	Rügin	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Şirnak	İmir	Nuran	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Şirnak	Kaçmaz	Hüseyin	HDP	Red	Katılmadı	Katılmadı
Şirnak	Özgüneş	Hasan	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bartın	Bankoğlu	Aysu	CHP	Katılmadı	Kabul	Red
Bartın	Tunç	Yılmaz	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Ardahan	Atalay	Orhan	AK PARTİ	Katılmadı	Kabul	Kabul
Ardahan	Yılmaz	Öztürk	BAĞIMSIZ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İğdır	Eksik	Habip	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İğdır	Karadağ	Yaşar	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
Yalova	Akyol	Meliha	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Yalova	Büyükgümüş	Ahmet	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Yalova	Özel	Özcan	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Karabük	Aksoy	Hüseyin Avni	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Karabük	Güneş	Niyazi	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Karabük	Ünal	Cumhur	AK PARTİ	Katılmadı	Kabul	Kabul
Kilis	Dal	Ahmet Salih	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kilis	Dülger	Mustafa Hilmi	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Osmaniye	Bahçeli	Devlet	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Osmaniye	Dumaşoğlu	Mücahit	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Osmaniye	Kaya	İsmail	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Osmaniye	Ünlü	Baha	CHP	Red	Katılmadı	Katılmadı
Düzce	Çakır	Fahri	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Düzce	Keşir	Ayşe	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Düzce	Yılmaz	Ümit	MHP	Kabul	Kabul	Kabul

X.- YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

1.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrikulu'nun, Bakanlık bünyesinde kurum tabipliğinin genişletilmesine ve görevli sağlık personelinin özlük haklarının düzenlenmesine yönelik bir çalışma olup olmadığına ilişkin sorusu ve Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Mehmet Cahit Turhan'ın cevabı (7/13040)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Ulaştırma ve Altyapı Bakanı **Sayın Mehmet Cahit TURHAN** tarafından yazılı olarak cevaplandırılması için gereğini saygılarımla arz ederim.

Dr. M. Sezgin TANRIKULU
İstanbul Milletvekili

29 Nisan 2019 tarihi itibarıyla;

1. Bakanlık tarafından kurum tabipliği uygulamasının genişletilerek, birimlerdeki personel sayısının artırılması, hekim ve yardımcı sağlık personelinin özlük haklarının Sağlık Bakanlığı bünyesinde çalışan emsalleri dikkate alınarak yeniden düzenlenmesi adına yürütülmekte olan çalışma ile projeler var mıdır? Var ise bu projeler nelerdir?

T.C.
ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : 44697349-610.01/ 51120
Konu : İstanbul Milletvekili
Sayın Dr. Mustafa Sezgin TANRIKULU'nun
yazılı soru önergesi

08 -07- 2019

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: 24.06.2019 tarihli ve 43452547-120.07-E.486207 sayılı yazınız.

İstanbul Milletvekili Sayın Dr. Mustafa Sezgin TANRIKULU'nun 7/13040 esas sayılı yazılı soru önergesinin cevabı ilişikte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

M. Cahit TURHAN
Bakan

EK :1) Cevap formu

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ
SAYIN DR. MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU'NUN
7/13040 ESAS SAYILI YAZILI SORU ÖNERGESİNİN CEVABI

Bakanlığımız merkez teşkilatı bünyesinde halen 1 Daire Tabibi ve 4 Hemşire görev yapmakta olup, özlük hakları 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu çerçevesinde belirlenmektedir.

2.- Konya Milletvekili Abdulkadir Karaduman'ın, İstanbul Havalimanı'nın altyapı sorunlarına ve uçuş güvenliğine ilişkin sorusu ve Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Mehmet Cahit Turhan'ın cevabı (7/13163)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Sayın Mehmet Cahit TURHAN** tarafından Anayasanın 98'inci ve İçtüzüğü'nün 96 ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim. 29.05.2019

Abdulkadir KARADUMAN

Konya Milletvekili

Çeşitli basın yayın organlarında İstanbul Havalimanı'nın alt yapı sorunlarına dair haberler çıkmıştır.

Bu bağlamda;

1. İstanbul Havalimanı'nın bulunduğu mevkiin, hava koşullarının yeterince dikkate alınmadan belirlendiği ve doğrudan deniz üzerinden gelen rüzgârlara açık olduğu için uçakların diğer havalimanlarına oranla iniş yapmakta daha fazla zorluk yaşadığı, kaza riskinin yüksek olduğu doğru mudur?
2. Uçakların İstanbul Havalimanı'na inişlerinin kış mevsiminde Atatürk Havalimanı'na göre zorlaşacağına dair Bakanlığınıza ait bir öngörü mevcut mudur?
3. İstanbul Havalimanı'nda yer radarı bulunmadığı için kazaların gerçekleştiğine dair haberler doğru mudur? Doğruysa yer radarının bulunmama sebebi nedir?
4. İstanbul Havalimanı'nda, park yerine otomatik yaklaştırma sistemi olarak bilinen Docking System'in mevcut olduğu ancak çalışmadığı iddiası doğru mudur?
5. İstanbul Havalimanı'nı işleten IGA Konsorsiyumu'nun bazı hisselerini yabancı bir sermaye grubuna devredeceği doğru mudur?

T.C.
ULAŖTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIğI
Strateji GeliŖtirme BaŖkanlıđı

Sayı : 44697349-610.01/Ŗ 1118
Konu : Konya Milletvekili
Sayın Abdulkadir KARADUMAN'ın
yazılı soru önergesi

08 -07- 2019

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŖKANLIđINA

İlgi: 24.06.2019 tarihli ve 43452547-120.07-E.487912 sayılı yazınız.

Konya Milletvekili Sayın Abdulkadir KARADUMAN'ın 7/13163 esas sayılı yazılı soru önergesinin cevabı iliŖikte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

M. Cahit TURHAN
Bakan

EK :1) Cevap formu

KONYA MİLLETVEKİLİ
SAYIN ABDULKADİR KARADUMAN'IN
7/13163 ESAS SAYILI YAZILI SORU ÖNERGESİNİN CEVABI

İstanbul Havalimanı için İstanbul'un Avrupa yakasında Yeniköy ve Akpınar yerleşimleri arasında Karadeniz Sahil Şeridinde yaklaşık 76.5 milyon m² yüzölçümlü alan, bölgenin ekolojik dengesi, rüzgar verileri ve doğal/yapay mania durum tespitleri yapılarak belirlenmiştir.

Projenin yer seçimi yapılırken, ICAO Annex-14 kriterleri çerçevesinde meteorolojik ve topografik koşullar ile seyrüsefer şartları göz önünde bulundurulmuştur. Bu süreçte proje alanı, kamulaştırma maliyetleri, yeterli arazi kapasitesinin mevcudiyetine göre değerlendirilmiştir.

Ayrıca, havalimanının ihalesinde isteklilere verilen ÇED Raporunun 3.9.8. maddesinde 1970-2011 yılları havalimanının konuşlanacağı arazinin yakınında yer alan istasyonların gözlem kayıtlarına göre rüzgar verileri yer almaktadır.

Uluslararası havacılık kuralları uyarınca, pist seçimi hakim rüzgar yönüne göre yapılmakta olup, 5 adet kuzey-güney paralel pisti, 1 adet (doğu-batı) pisti bu belirlemelere göre dizayn edilmiştir. Rüzgar şiddeti ve yönü otomatik bilgi sistemleri (ATIS) vasıtasıyla sürekli olarak duyurulmaktadır. Aynı zamanda Hava Trafik Kontrolörü trafiğe iniş izni verirken rüzgar yönü ve şiddeti bilgisini tekrar etmekte ve pilotu son rüzgar konusunda bilgilendirmektedir.

Havacılığın en önemli ilkesi olan uçuş, can ve mal emniyetinin sağlanması amacıyla tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de olumsuz meteorolojik hava koşullarının hüküm sürdüğü zaman dilimlerinde vakit geçirmeksizin gerekli tedbirler alınmaktadır.

Kötü hava şartlarında yatayda ve dikeyde şiddetli hava akımları oluşturarak, hava aracının uçuş emniyetini tehlikeye sokabilecek CB (Kümülonimbus) bulutlarının bulunduğu zamanlarda, bahse konu hava şartları etkisini yitirinceye kadar uçakların bekletilmesi, kalkışların durdurulması ya da gerektiği durumlarda uçakların başka meydanlara yönlendirilmesi uçuş emniyetinin muhafazasının sağlanması açısından zorunluluk arz etmektedir.

Diğer yandan; Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü (DHMI) personelinin sorumluluk bilinci içerisinde ve özverili çalışmaları sonucu havacılığın temel unsuru olan uçuş emniyetine etki edecek herhangi bir olumsuzluk yaşanmaması için gerekli çalışmalar yapılmaktadır.

İstanbul Havalimanında yer hareketlerinin kontrolü ve hava araçlarının takibi amacıyla A-SMGCS (Gelişmiş-Yer Hareketleri Rehberlik ve Kontrol Sistemi) tesis edilmiş olup, havalimanının devreye verilmesinden bu yana sistem operasyonel olarak kullanılmaktadır.

A-SMGCS kapsamında hali hazırda 6 SMR (Yüzey Hareket Radarı) ve 50 ye yakın MLAT (Multilateration) sistemi tesis edilmiş olup, bu sistemlerden elde edilen veriler entegre edilerek Hava Trafik Kontrol hizmetlerinde kullanılmaktadır. İstanbul Havalimanı Projesinin ilerleyen safhaları göz önüne alınarak ilave SMR ve MLAT sistemleri tesis edilerek A-SMGCS sistemi genişletilecektir.

Ayrıca, İstanbul Havalimanında her bir yolcu köprüsünde otomatik uçak park ettirme sistemi mevcut olup, uçak parklandırmaları tanımlanmış usuller doğrultusunda yapılmaktadır. Havalimanında bulunan tüm sistemlerde olduğu gibi bu sistem de oluşabilecek arıza ve sorunlarda tanımlanmış gerekli prosedürler yürütülmekte ve her türlü önlem alınarak hizmet sürekliliği sağlanmaktadır.

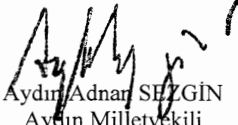
Öte yandan, İhaleyi kazanan "Limak İnş. San. ve Tic. A.Ş. & Kolin İnş. Tur. San. ve Tic. A.Ş. & Cengiz İnş. San. ve Tic. A.Ş. & Mapa İnş. ve Tic. A.Ş. & Kalyon İnş. San. ve Tic. A.Ş." Ortak Girişiminden sadece Kolin İnş. Tur. San. ve Tic. A.Ş. ortaklıktan çekilmiş mevcut hisselerinin %5'ini Cengiz İnş. San. ve Tic. A.Ş.'ne, %15'ini Kalyon İnş. San. ve Tic. A.Ş.'ne devretmiştir. Bunun dışında hisse devrine ilişkin DHMİ Genel Müdürlüğüne ulaşan herhangi bir talep bulunmamaktadır.

3.- Aydın Milletvekili Aydın Adnan Sezgin'in, İstanbul Havalimanı'nı işleten konsorsiyumun bazı hisselerinin satılacağı iddiasına ilişkin sorusu ve Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Mehmet Cahit Turhan'ın cevabı (7/13164)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Sayın Mehmet Cahit Turhan tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim.

Saygılarımla. 28.05.2019

Aydın Adnan SEZGİN
Aydın Milletvekili

Uluslararası basında yer alan haberlere göre, İstanbul Havalimanı'nı işleten konsorsiyumun bazı ortakları, Havalimanı'ndaki hisselerini satmak amacıyla Lazard Ltd. adlı aracı şirketle görüşmeler gerçekleştirmektedir. Bu doğrultuda çeşitli yatırım bankaları, Havalimanı'nın değerinin belirlenmesi ve potansiyel alıcıların bulunması amacıyla çalışmalar yürütmeye başlamıştır.

Söz konusu haberlerde, İstanbul Havalimanı'nın yapım ve işletme maliyetlerinin çok yüksek olması nedeniyle, Havalimanı'nı işleten IGA adlı konsorsiyumun yakın zamanda 5.7 milyar € değerinde borçlandığı ve böylelikle Türkiye'deki en büyük borç yüküne sahip kurum haline geldiği belirtilmektedir. Ayrıca yapım ve işletme maliyetlerinin yüksekliği nedeniyle potansiyel alıcıların, havalimanı hisselerini devralmaktan çekindiği de vurgulanmaktadır. Geçtiğimiz haftalarda hava koşulları nedeniyle uçaklar iniş yapamayınca uçuşların Çorlu Havalimanı'na yönlendirilmiş olması gibi sorunlar da, İstanbul Havalimanı'nın potansiyel alıcılar için cazibesini gittikçe düşüren faktörler arasındadır.

Bu çerçevede;

- 1) İstanbul Havalimanı'nın hisselerinin satışa çıkartıldığı ile ilgili haberler doğru mudur?
- 2) Satışla ilgili Bakanlığınıza herhangi bir bilgi verilmiş midir?
- 3) Konsorsiyum ile yapılan sözleşmede, hisselerin üçüncü taraflara satışı ile ilgili herhangi bir düzenleme yapılmış mıdır?
- 4) İstanbul Havalimanı'nın yüksek işletme maliyetleri ve düşük getiri beklentisi nedeniyle potansiyel alıcıların bulunamaması durumunda, Havalimanı'nın iflası mı gündeme gelecektir? Bu durumla ilgili öngörünüz ve planınız nedir?
- 5) Son günlerde sosyal medyada, Ankara ve Antalya gibi destinasyonlarla İstanbul Havalimanı arasındaki uçuşların rotaları paylaşılmakta ve uçakların inişten önce havada çok sayıda tur atarak vakit geçirmek zorunda kaldıkları belirtilmektedir. İstanbul Havalimanı'nı kullanan uçuşlarda, planlanan rotalar değil gerçekleşen uçuş mesafeleri dikkate alındığında, Atatürk Havalimanı'na kıyasla yüzde kaçlık bir mesafe artışı gerçekleşmiştir? Ankara ve Antalya'yı baz alarak, net uçuş mesafelerinin Atatürk Havalimanı ile karşılaştırmalı verilerini kamuoyuyla paylaşmanız mümkün müdür?
- 6) İstanbul Havalimanı'nı kullanan uçuşlarda, hava koşulları ya da uçuş planlaması gibi faktörler nedeniyle ortaya çıkan mesafe artışından kaynaklanan yakıt israfı ne kadardır?

T.C.
ULAŖTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI
Strateji GeliŖtirme BaŖkanlıĐı

Sayı : 44697349-610.01/ 51167
Konu : Aydın Milletvekili
Sayın Aydın Adnan SEZGİN'in
yazılı soru önergesi

08 -07- 2019

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŖKANLIĐINA

İlgi: 24.06.2019 tarihli ve 43452547-120.07-E.487912 sayılı yazınız.

Aydın Milletvekili Sayın Aydın Adnan SEZGİN'in 7/13164 esas sayılı yazılı soru önergesinin cevabı iliŖikte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

M. Cahit TURHAN
Bakan

EK :1) Cevap formu

**AYDIN MİLLETVEKİLİ SAYIN AYDIN ADNAN SEZGİN'İN
7/13164 ESAS SAYILI YAZILI SORU ÖNERGESİ CEVABI**

İstanbul Havalimanı ihalesini kazanan "Limak İnş. San. ve Tic. A.Ş. & Kolin İnş. Tur. San. ve Tic. A.Ş. & Cengiz İnş. San. ve Tic. A.Ş. & Mapa İnş. ve Tic. A.Ş. & Kalyon İnş. San. ve Tic. A.Ş." Ortak Girişiminden sadece Kolin İnş. Tur. San. ve Tic. A.Ş. ortaklıktan çekilmiş mevcut hisselerinin %5'ini Cengiz İnş. San. ve Tic. A.Ş.'ne, %15'ini Kalyon İnş. San. ve Tic. A.Ş.'ne İhale Şartnamesinin 5/A Maddesi çerçevesinde devretmiştir. Bunun haricinde Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü'ne intikal eden bir başka hisse devri talebi bulunmamaktadır.

Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü ile Konsorsiyum arasında imzalanan Uygulama Sözleşmesi ve eki İhale Şartnamesinde Pilot ortak ile diğer ortakların hisse devrine ilişkin hüküm yer almaktadır.

Dünyada en fazla noktaya uçuş yapan İstanbul'u küresel havacılık pazarının en önemli merkezlerinden biri haline getirecek İstanbul Havalimanı, birbirinden bağımsız operasyon gerçekleştirilebilen pistleri, kargo şehri, airport city (havalimanı şehri), bakım tesisleri, hangarları, genel havacılık ve diğer destek yapılarıyla birlikte bir cazibe merkezi haline gelerek uzun yıllar dünyanın sayılı havalimanlarından biri olma özelliğine sahiptir.

Öte yandan, İstanbul Havalimanına iniş için yaklaşan trafiklerin "havada çok sayıda tur atarak vakit geçirmek zorunda kaldıkları" yönünde sosyal medyada yer aldığı belirtilen iddianın hangi günde gerçekleştiğine yönelik bir bilgi bulunmaması nedeniyle detaylı değerlendirmenin yapılması mümkün olamamıştır. Ancak, İstanbul Terminal Sahası'nda gerçekleşen trafik akışı ve bugüne kadar elde edilen veriler dikkate alındığında, olumsuz meteorolojik hava şartlarının hakim olduğu zaman dilimleri haricinde uçakların bahsedildiği şekilde uzun süreli beklemelere tabi olmadıkları bilinmektedir. İstanbul Havalimanı için ilan edilmiş standart geliş usulleri (STAR) ile Atatürk Havalimanı için geçmişte kullanılan standart geliş usulleri (STAR) mukayese edildiğinde;

a. İstanbul Havalimanı Atatürk Havalimanı'nın yaklaşık 14,5NM (yaklaşık 27km) kuzeyinde yer almasına rağmen Antalya - İstanbul Havalimanları arasındaki mesafe geçmişe göre toplam 10NM artmış,

b. Ankara - İstanbul Havalimanları arasındaki mesafe geçmişe göre toplam 12NM azalmış,

c. İstanbul Havalimanına doğu, batı, kuzey, güney yönlerinden gelen tüm rotalar dikkate alındığında toplamda %8'lik bir orana karşılık gelen 80NM'lik bir kazanç ile uçuş verimliliğine (Flight Efficiency) katkı sağlanmıştır.

4.- Kahramanmaraş Milletvekili Ali Öztunç'un, Kahramanmaraş Havalimanında çatı temizliği sırasında gerçekleştiği iddia edilen iş kazasına ilişkin sorusu ve Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Mehmet Cahit Turhan'ın cevabı (7/13165)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın Ulaştırma Ve Altyapı Bakanı tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Saygılarımla.

Ali ÖZTUNÇ
Kahramanmaraş Milletvekili
İçişleri Komisyonu Üyesi

Yılbaşında tamamlanarak hizmete açılan yeni terminal binasında temizlik görevlisi olarak çalışan Emrah Yiğit, havalimanı çatısını temizlenmesi için çatıya çıkartılmış ancak çatının çökmesi yaralanmıştır. Havalimanı yetkilileri Emrah Yiğit'in oruç olması sebebiyle bitkin olduğu ve dengesini kaybederek çatıdan düştüğü yönünde açıklamalarda bulunmuşlardır. Ancak işin aslının böyle olmadığı; Emrah Yiğit'in çatının çöken bölgesinin sağlam olmadığını ve çatıya çıkmak için yeterli güvenlik önlemi alınmadığını söyleyerek çıkmayı reddettiğini fakat yetkililerin zorlamasıyla çatıya çıkarıldığı söylenmektedir. Yapılan incelemede, Emrah Yiğit'in çatıda bastığı yerin çökmüş olduğu ve buradan düştüğü anlaşılmıştır?

Buna istinaden;

- 1- Henüz yeni yapılmış havalimanı ek binasının çatısı, bir kişiyi taşıyamayacak kadar nasıl dayanıksız olur ve çöker? Yapı denetim elemanları bu haldeki binaya nasıl olur vermiştir? Bu binayı yapan yüklenici firma kimdir? Firma yetkilileri ve kontrolörleri hakkında yasal bir işlem yapılmış mıdır?
- 2- Havalimanı yetkilileri bu olayı neden yanlış aksettirmiştir? İşçinin kendi kusurundan dolayı düştüğü yönünde bir açıklama yapmayı kim emretmiştir? Bu olayda kusuru bulunan yetkililer hakkında herhangi bir yasal işle yapacak mısınız?
- 3- Emrah Yiğit'in çatıya çıkmak istememesi üzerine işten çıkarılma ile tehdit edildiği doğru mudur?
- 4- Emrah Yiğit isimli işçinin iş tanımında çatıya çıkmak var mıdır?

T.C.
ULAŖTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIğI
Strateji GeliŖtirme BaŖkanlıđı

Sayı : 44697349-610.01/51116
Konu : KahramanmaraŖ Milletvekili
Sayın Ali ÖZTUNÇ'un
yazılı soru önergesi

08 -07- 2019

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŖKANLIđINA

İlgi: 24.06.2019 tarihli ve 43452547-120.07-E.487912 sayılı yazınız.

KahramanmaraŖ Milletvekili Sayın Ali ÖZTUNÇ 7/13165 esas sayılı yazılı soru önergesinin cevabı iliŖikte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

M. Cahit TURHAN
Bakan

EK :1) Cevap formu

**KAHRAMANMARAŞ MİLLETVEKİLİ SAYIN ALİ ÖZTUNÇ'UN
7/13165 ESAS SAYILI YAZILI SORU ÖNERGESİNİN CEVABI**

Kahramanmaraş Havalimanı Terminal Binası ve Mütemmim Tesisler işi kapsamında inşa edilen yeni terminal binası, uygulama projesi ve teknik şartnamesine uygun olarak tamamlanmış ve hizmete açılmıştır.

Soru önergesinde bahsi geçen havalimanı çatısının çökmesi gibi bir olay yaşanmamış olup, havalimanı terminal binası giden yolcu katında bulunan ofislerden birinin tavan kaplaması düşmüştür.

Diğer taraftan, Kahramanmaraş Havalimanı bünyesinde hizmet alımı yoluyla yüklenici firmalar aracılığıyla yürütülen temizlik hizmeti, Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü (DHMİ) ile yüklenici arasında yapılmış sözleşme kapsamında gerçekleştirilmektedir.

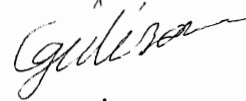
Bu nedenle, temizlik firması talimatı ve sorumluluğunda yapılan iş neticesinde gerçekleşen olayla ilgili olarak İş Sağlığı ve Güvenliği kuralları ile sözleşme hükümlerine uyulması hakkında DHMİ Genel Müdürlüğü tarafından gerekli uyarılar yapılmıştır.

5.- Denizli Milletvekili Gülizar Biçer Karaca'nın, İstanbul Havalimanının sefer ve yolcu verilerine ve rüzgâr nedeniyle iniş yapamayan uçak sayısına ilişkin sorusu ve Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Mehmet Cahit Turhan'ın cevabı (7/13166)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Mehmet Cahit TURHAN tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Gülizar BİÇER KARACA
Denizli Milletvekili

Türkiye Cumhuriyeti tarihinin en büyük altyapı projeleri arasında gösterilen Yap, İşlet, Devret modeliyle inşa edilen, yolcu garantisi ve ihtiyaç fazlası büyüklüğü nedeniyle bir çok tartışmaya neden olan İstanbul Yeni Havalimanı, daha ilk gününden beri çeşitli iddialarla ülkemizin gündemindedir. Son olarak rüzgar nedeniyle İstanbul Havalimanına iniş yapılamadığı ve iç hat uçuşlarında Bulgar Hava Sahasının kullanıldığı iddiaları basında yer almıştır.

Bu bilgiler doğrultusunda;

1. Havalimanı açıldığından beri kaç yolcu taşınmıştır? İç hat ve dış hat yolcu sayısı kaçtır?
2. Havalimanından transfer edilen yolcu sayısı kaçtır?
3. İstanbul Havalimanı için yıllık kaç yolcu garanti edilmiştir?
4. Havalimanından bugüne kadar kaç sefer düzenlenmiştir? İç hat ve dış hat uçuşlarının dağılımı nedir?
5. Havalimanının günlük uçak trafiği nedir?
6. 17 Mayıs 2019 tarihinde çok sayıda uçağın 'rüzgar nedeniyle' iniş yapamadığı ve havada tur atmak zorunda kaldığı, bazı uçaklar Tekirdağ'daki Çorlu Havalimanı'na yönlendirildiği iddiaları doğru mudur? Aynı tarihte İstanbul Havalimanı'na inmesi planlanan ve iniş yapamayan uçak sayısı kaçtır?
7. İç hat uçuşlarında Bulgar hava sahası kullanılacak mıdır? Ülkemizin hava sahasını kullandığı için Bulgaristan'a yapacağı ödemenin miktarı nedir?

T.C.
ULAŖTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI
Strateji GeliŖtirme BaŖkanlıĐı

Sayı : 44697349-610.01/51164
Konu : Denizli Milletvekili
Sayın Gölizar BİÇER KARACA'nın
yazılı soru önergesi

08-07-2019

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŖKANLIĐINA

İlgi: 24.06.2019 tarihli ve 43452547-120.07-E.487912 sayılı yazınız.

Denizli Milletvekili Sayın Gölizar BİÇER KARACA'nın 7/13166 esas sayılı yazılı soru önergesinin cevabı iliŖikte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

M. Cahit TURHAN
Bakan

EK :1) Cevap formu

**DENİZLİ MİLLETVEKİLİ SAYIN GÜLİZAR BİÇER KARACA'NIN
7/13166 ESAS SAYILI YAZILI SORU ÖNERGESİNİN CEVABI**

İstanbul Havalimanının işletme süresinin ilk 12 yılı ile sınırlı olmak kaydıyla görevli şirkete dış hat giden yolcu servis ücreti 20 Euro, dış hatlardan gelip dış hatlara giden yolcu servis ücreti 5 Euro esas alınarak gelir garantisi verilmiştir.

İstanbul Havalimanında hizmete verildiği 31 Ekim 2018 tarihinden 16 Haziran 2019 tarihleri arasında iç hatlarda 3.363.014, dış hatlarda 9.622.902 olmak üzere toplamda 12.985.916 yolcu trafiği gerçekleşmiştir.

İstanbul Havalimanından 2019 yılı Ocak 10.600, Şubat 15.436, Mart 12.112, Nisan 912.752, Mayıs 1.242.634 ve Haziran (1-15 arası) 594.536 olmak üzere toplamda 2.788.070 yolcu transfer edilmiştir.

31 Ekim 2018 tarihinden 16 Haziran 2019 tarihleri arasında iç hatlarda 23.254, dış hatlarda 63.168 olmak üzere toplamda 86.422 uçak trafiği gerçekleşmiştir. 01-16 Haziran 2019 tarihleri arasında günlük ortalama uçak trafiği ise 1.251'dir.

Diğer taraftan, havacılığın en önemli ilkesi olan uçuş, can ve mal emniyetinin sağlanması amacıyla tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de olumsuz meteorolojik hava koşullarının hüküm sürdüğü zaman dilimlerinde vakit geçirmeksizin gerekli tedbirler alınmaktadır. Kötü hava şartlarında yatayda ve dikeyde şiddetli hava akımları oluşturarak, hava aracının uçuş emniyetini tehlikeye sokabilecek CB (Kümülonimbus) bulutlarının bulunduğu zamanlarda, bahse konu hava şartları etkisini yitinceye kadar uçakların bekletilmesi, kalkışların durdurulması ya da gerektiği durumlarda uçakların başka meydanlara yönlendirilmesi uçuş emniyetinin muhafazasının sağlanması açısından zorunluluk arz etmektedir. 17.05.2019 tarihinde İstanbul Hava Sahasında bulunan havalimanlarına iniş yapacak bazı uçaklar kötü meteorolojik şartlar nedeniyle diğer havalimanlarına "divert" etmiştir.

Bu kapsamda, 17.05.2019 tarihinde İstanbul Havalimanı ve yakın çevresinde oluşan kötü hava koşulları; Atatürk ve Sabiha Gökçen Havalimanlarını da içine alacak şekilde geniş bir bölgede hüküm sürmüş olup; uçuş, can ve mal emniyetinin muhafazası amacıyla uygulanan tedbirlere bağlı olarak İstanbul Havalimanında 468 seferden sadece 8'i, Sabiha Gökçen Havalimanında ise 94 seferden sadece 2'si "divert" etmiştir.

Öte yandan, herhangi bir uçuşun İstanbul havalimanına inişi ya da kalkışı esnasında kullanacağı usullerin tamamı ülkemiz hava sahası içerisinde olacak şekilde tasarlanmış olup, iç hat uçuşların Bulgaristan hava sahasını kullanması ya da herhangi bir para ödemesi söz konusu değildir.

6.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrikulu'nun, iade edilen bazı soru önergelerine ilişkin sorusu ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkan Vekili Süreyya Sadi Bilgiç'in cevabı (7/13170)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı **Sayın Mustafa ŞENTOP** tarafından yanıtlanmasını saygılarımla dilerim.

Av. Dr. M. Sezgin TANRIKULU
İstanbul Milletvekili

30.5.2019 tarihli ve 43452547-120.07-481626 sayılı yazınız ile Adalet Bakanlığına yönelttiğim soruların işleme alınmadığı tarafıma bildirilmiştir. Anılan yazıda "sorular 1015 farklı önergeyle aynı muhataba yöneltilmiştir" tespiti yapılarak bu durumun "zaman ve emek israfına neden olacağı" değerlendirilmesinde bulunularak, TBMM İçtüzüğü'nün 96. maddesi hükmü dayanak tutulmak suretiyle önergelerin işleme alınmadığı belirtilmiştir.

TBMM İçtüzüğü'nün 96. maddesi, soru önergelerinin hangi kriterleri taşıması gerektiğine ilişkin düzenlemeler içermektedir. Buna göre sorular kısa ve gereksiz olmalı; kişisel görüş ileri sürülmemeli ve kişilik ve özel yaşama ilişkin konuları içermemelidir.

Görüldüğü üzere, soru önergelerimin işleme alınmamasına dayanak olarak gösterilen anılan İçtüzük hükmü, soruların aynı muhataba yöneltilmesine ve emek ve zaman israfına neden olmalarına ilişkin herhangi bir iade gerekçesi içermemektedir. Kaldı ki, bu gerçeğin görülmesi için İçtüzük'ün ve uygulamalarının çok iyi bilinmesine de ayrıca ihtiyaç olmadığı açıktır. Dolayısıyla önergelerin işleme alınmaması hukuksal dayanaktan yoksundur, keyfi bir uygulama niteliğindedir.

Bunlarla birlikte "zaman ve emek israfı"ndan bahsedilerek milletvekillerinin Anayasadan kaynaklı haklarının kullanılmasının engellenmesi düşündürücüdür. Herhalde TBMM'de en son zaman ve emek israfı olarak değerlendirilebilecek konu soru önergelerinin muhataplarına ulaştırılmasıdır.

TBMM Başkanlığı'nın hukuksal temelden yoksun bu tür uygulamalarının yasama organını yürütme karşısında güçsüz kılma sonucunu da doğuracağına kuşku yoktur. Bu durum, TBMM Başkanlığı eliyle milletvekillerinin denetim görevlerinin yerine getirilmesinin fiilen engellenmesi anlamına gelmektedir.

Bu bağlamda;

1. 1015 önergenin hangileri hangi gerekçelerle İçtüzük'ün 96. maddesine aykırı bulunmuştur?
2. 22-27 Dönemlerde aynı gerekçeye dayalı olarak işleme konulmayan önergeler var mıdır? Eğer var ise, hangi dönemde hangi Milletvekilinin kaç önergesi işleme konulmamıştır?
3. Aynı gerekçeye dayalı olarak işleme konulmayan önerge yok ise, Başkanlığınızın bu yeni uygulaması Milletvekillerine duyurulmuş mudur?
4. Adalet Bakanlığı ve TBMM yerleşkesinin birbirine fiziki yakınlığı düşünüldüğünde, bir personel ya da bir araç vasıtasıyla önergelerin ulaştırılmasının çok kolay olduğu düşünüldüğünde, bu işlemin emek ve zaman israfı olarak değerlendirilmesinin gerekçeleri nelerdir?
5. Soru önergelerine ilişkin olarak başka hangi hususlar "emek ve zaman israfı" olarak değerlendirilmektedir? Bu hususların Milletvekillerine duyurulması düşünülmekte midir?
6. Milletvekillerinin sordukları soruların içeriğini karşılamayan yanıtlar verilmesi konusunda bir emek ve zaman israfı yaşandığı açık olduğuna göre, yürütmenin Milletvekillerinin sorularını düzgün bir şekilde yanıtlamasını sağlamak üzere bir girişimde bulunulması düşünülmekte midir?
7. TBMM Başkanlığı'nın soru önergelerine ilişkin İçtüzükte bulunmayan bir yetkiyi kullanması yerine, bu konuda yeni bir İçtüzük Değişikliği Teklifi verilmesi konusunda bir girişimde bulunulması düşünülmekte midir?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI
Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

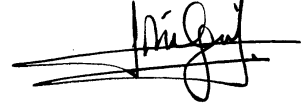
Sayı : 43452547-120.07-562555
Konu : Soru Önergesi

11 07 2019

Sayın Mustafa Sezgin TANRIKULU
İstanbul Milletvekili

İlgi : 11.06.2019 tarihli ve 7/13170 esas numaralı yazılı soru önergeniz.

İade edilen bazı soru önergelerine ilişkin ilgi önergenizde yer alan sorularınız ekte cevaplandırılmıştır.
Bilgilerinizi rica ederim.

Süreyya Sadi BILGIÇ
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanvekili

Ek: Soru Cevabı

CEVAPLAR:

Cevap 1, 4, 5 ve 7.- 30.05.2019 tarihli ve 481626 sayılı yazımız ile ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlüleri konu eden soruların sadece il ve ilçe adları değiştirilmek suretiyle aynı muhataba 455 farklı önergeyle yöneltildiği ifade edilmiştir. 30.05.2019 tarihli ve 481611 sayılı yazımız ile ise İstanbul Büyükşehir Belediyesi tarafından hazırlanan STK-Okul-Yurt faaliyet raporuna göre yapılan yardımları konu eden soruların aynı muhataba 1.015 farklı önergeyle yöneltildiği ifade edilmiştir.

Anılan yazılarda, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 96'ncı maddesine göre sorunun; kısa, gerekçesiz ve kişisel görüş ileri sürülmeksizin; kişilik ve özel yaşama ilişkin konuları içermeyen bir önerge ile açık ve belli konular hakkında bilgi istemekten ibaret olduğu ve bilgi istenilecek belli bir konunun, bir önerge ile sorulması gerektiği belirtilmiştir.

Örneğin 30.05.2019 tarihli ve 481626 sayılı yazımız ile iade edilen soru önergelerinden 475170 sayılı önergedeki sorular Isparta E Tipi Açık Ceza İnfaz Kurumundaki tutuklu ve hükümlü sayıları ve cezaevi koşullarına ilişkindir. Aynı yazımız ile iade edilen soru önergelerinden 475167 sayılı önergede yer alan sorular ise Burdur E Tipi Açık Ceza İnfaz Kurumundaki tutuklu ve hükümlüler ile ilgili birebir aynı soruları barındırmaktadır. Örneklerden anlaşılacağı üzere iki ayrı önergede sadece il adları değiştirilmiş olup konunun tek bir önergede birleştirilebileceği görülmektedir. Diğer taraftan tek bir önergede birleştirme, milletvekillerinin Anayasa'dan kaynaklı haklarını kullanmasını engellemesi sonucunu da doğurmamaktadır.

Belirli bir konunun tek bir önergede sorulmayıp 455 veya 1.015 farklı önerge ile yöneltilmesi ise sürecin başlangıcında önergenin milletvekili tarafından hazırlanmasından itibaren zaman ve emek israfı yaratacağı ve sürecin diğer aşamalarında da bu zaman ve emek israfının katlanarak artacağı açıktır. Soru önergelerinin bu şekilde yöneltilmesi milletvekillerinin Anayasa'dan kaynaklı haklarını kullanmasında veya soru önergelerinin etkinliği konusunda herhangi bir fayda sağlamamaktadır.

Milletvekillerinin Anayasa'dan kaynaklı haklarını kullanmasını sağlama konusunda TBMM Başkanlığı gerekli hassasiyeti göstermekte, insan kaynağını ve fiziki olanaklarını bu yönde etkili bir şekilde kullanmaktadır. 27. Yasama Döneminin başlangıcından itibaren 10.07.2019 tarihi itibarıyla 13.488 yazılı soru önergesinin muhataplarına havale edilmesi ile ilgili tüm işlemler yerine getirilmiştir.

Cevap 2 ve 3.- 23. Yasama Döneminden itibaren 6.843 soru önergesi belirtilen gerekçelerle işleme alınmamış ve önerge sahibi milletvekiline iade edilmiştir.

Cevap 6.- Anayasa ve İçtüzük'te Başkanlığımıza gelen cevapların içeriğini kontrol etme görev ve yetkisi verilmemiştir. Bu nedenle gelen cevapların içerik ve uygunluğunun denetimi Başkanlığımızca yapılamamaktadır. Bu konudaki sorumluluk cevabı gönderen Cumhurbaşkanlığı Yardımcısı veya bakana aittir. Bununla birlikte önceki yasama dönemlerinde olduğu gibi bu yasama döneminde de Başkanlığımızca belirli periyotlarda Cumhurbaşkanlığı Yardımcısı ile bakanlıklara yazılı soru önergelerinin cevaplandırılma durumunu gösteren yazı yazılmakta ve bu yazıda yazılı soru önergelerine süresi içinde cevap verilmesi ve verilecek cevapların TBMM'nin saygınlığına uygun olacak şekilde soruları tam olarak karşılayan, yeterli ve tatminkâr nitelikte hazırlanması hususu iletilmektedir.

7.- İzmir Milletvekili Murat Bakan'ın, Çeşme Alaçatı Havalimanı inşaatına ve projenin bütçesine ilişkin sorusu ve Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Mehmet Cahit Turhan'ın cevabı (7/13259)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Anayasa'nın 96 ve TBMM İçtüzüğü'nün 96. Maddeleri gereğince Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Mehmet Cahit TURHAN tarafından yanıtlanması hususunda gereğini arz ederim.

Saygılarımla,

Murat BAKAN
İzmir Milletvekili

Yap-İşlet-Devret modeliyle hayata geçirilmesi planlanan Çeşme Alaçatı Havalimanı projesinin ihalesi 20 Nisan 2018 tarihinde yapılmış ve ihaleyi Terminal Yapı AŞ kazanmıştır.

Hem özel jetleri ağırlanabileceği hem eğitim uçuşlarının yapılabileceği hem de charter seferlere hizmet vereceği ifade edilen ve adının 'Ekrem Pakdemirli Havalimanı' olacağı açıklanan Çeşme'de yapılması planlanan havalimanı için 25 yıl işletme şartı, 24 ay yapım süresi verilmiş ve Mayıs 2020'de bitirilmesi öngörülmüştür.

Öte yandan Ekrem Pakdemirli Havalimanı'nın Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet Nuri Ersoy tarafından istenmediği iddia edilmektedir. Bu bağlamda;

- 1 – İhalesi 20 Nisan 2018 tarihinde yapılan Ekrem Pakdemirli Havalimanı'nın inşaatı başlamış mıdır? Şu an ne aşamadır?
- 2 – Ekrem Pakdemirli Havalimanı için harcaması öngörülen toplam bütçe nedir?
- 3 – Ekrem Pakdemirli Havalimanı için ihalesinin yapıldığı 20 Nisan 2018 tarihinden bugüne (Haziran 2019 tarihi itibarıyla) kaç TL harcama yapılmıştır?
- 4 – Ekrem Pakdemirli Havalimanı'nın Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet Nuri Ersoy tarafından istenmediği iddiası doğru mudur?
- 5 – Öngörülen bitiş tarihi Mayıs 2020 ilan edilen Ekrem Pakdemirli Havalimanı projesi zamanında tamamlanacak mıdır?
- 6 – Ekrem Pakdemirli Havalimanı projesi kurlardaki ani değişikliklerden ne şekilde etkilenmiştir?

T.C.
ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : 44697349-610.01/ 51126
Konu : İzmir Milletvekili
Sayın Murat BAKAN'ın
yazılı soru önergesi

08 -07- 2019

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: 25.06.2019 tarihli ve 43452547-120.07-E.489128 sayılı yazınız.

İzmir Milletvekili Sayın Murat BAKAN'ın 7/13259 esas sayılı yazılı soru önergesinin cevabı ilişikte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

M. Cahit TURHAN
Bakan

EK :1) Cevap formu

**İZMİR MİLLETVEKİLİ SAYIN MURAT BAKAN'IN
7/13259 ESAS SAYILI YAZILI SORU ÖNERGESİNİN CEVABI**

Yap İşlet Devret modeli ile 20.04.2018 tarihinde ihalesi gerçekleştirilen Çeşme Alaçatı Ekrem Pakdemirli Havalimanının 25.06.2018 tarihinde yer teslimi yapılarak 24 aylık yapım dönemi başlatılmıştır. İşin topograf ölçüm çalışmaları tamamlanmış olup jeolojik proje çalışmaları devam etmektedir. Yatırımın planlanan tamamlanma tarihi 25.06.2020'dir.

Söz konusu Havalimanı için Görevli Şirket tarafından yapılacak yatırım tutarı 18.990.000 Euro'dur. Çeşme Alaçatı Ekrem Pakdemirli Havalimanı için yer tesliminden bugüne kadar yapılan harcama tutarı ise 830.000 Euro'dur.

Çeşme Alaçatı bölgesinin ülkemizin güzide turizm bölgelerinden biri olması, her yıl çok sayıda yerli ve yabancı turisti ağırlaması nedeniyle, bölgenin yapısal ve sektörel gelişimi dikkate alındığında, genel havacılık ve sportif havacılık faaliyetlerini geliştirmeye hizmet edecek bu yatırımların hayata geçirilmesi, bölgedeki turizm potansiyelini ileriki yıllarda daha da artırarak bölgeyi bir cazibe merkezi haline getirecektir.

8.- Mersin Milletvekili Cengiz Gökçel'in, Çeşmeli-Taşucu Otoyol Projesi'ne ilişkin sorusu ve Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Mehmet Cahit Turhan'ın cevabı (7/13260)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıda yer alan sorularımın TC Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Sayın Cahit TURHAN tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim. (31/05/2019)

Cengiz GÖKÇEL
Mersin Milletvekili

Çeşmeli – Erdemli – Silifke – Taşucu arasında yapılması planlanan Otoyol Projesi, Mersin'in tamamlanamayan kamu yatırımlarından birisidir. En son 18 Aralık 2018 tarihinde yapılan ihaleye hiçbir firmanın teklif vermemesi üzerine başlatılmayan çalışmalar, Mersin kamuoyunda söz konusu otoyolun yapılmayacağına dair bir kanaate sebep olmuş ve çok sayıda Mersinli, kamu yatırımlarının gerçekleşmemesi üzerine kendilerini dışlanmış hissetmiştir.

Yaz aylarıyla birlikte D400 karayolundaki yoğunluğun artması ve trafiğin sıklıkla durma noktasına gelmesiyle birlikte söz konusu proje tekrar Mersinlilerin gündemi haline gelmiştir. Özellikle turizm sezonunda ulaşımın akıcı bir şekilde sağlanamadığı D400 karayolunu rahatlatacak ve Mersin'in tarım, turizm ve sanayisine katkıda bulunacak olan Çeşmeli – Taşucu Otoyol Projesinin akıbeti, Mersinlilerin merak ettiği konulardan biridir.

Bu bağlamda;

- 1) Çeşmeli – Taşucu Otoyol Projesi ne durumdadır? Yeniden ihaleye çıkılacak mıdır?
- 2) Otoyol projesinin ne zaman tamamlanmasını planlıyorsunuz?
- 3) Çeşmeli – Taşucu Otoyol Projesi için bu güne kadar ne kadar kamu kaynağı harcanmıştır? Bunlar nelerdir?
- 4) 18 Aralık 2018'de gerçekleşen ihale için şartname satın alan 6 şirket ihaleye neden katılmamıştır?
- 5) Sahiplendiğiniz her projeyi, zarar etmek pahasına hayatına geçirirken Çeşmeli – Taşucu Otoyol Projesinde ilerleme sağlanmamasının sebebi projeyi sahiplenmemeniz mi?

T.C.
ULAŖTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIğI
Strateji GeliŖtirme BaŖkanlıđı

Sayı : 44697349-610.01/ 51144
Konu : Mersin Milletvekili
Sayın Cengiz GÖKÇEL'in
yazılı soru önergesi

08 -07- 2019

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŖKANLIđINA

İlgi: 25.06.2019 tarihli ve 43452547-120.07-E.489128 sayılı yazınız.

Mersin Milletvekili Sayın Cengiz GÖKÇEL'in 7/13260 esas sayılı yazılı soru önergesinin cevabı iliŖikte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

M. Cahit TURHAN
Bakan

EK :1) Cevap formu

**MERSİN MİLLETVEKİLİ SAYIN CENGİZ GÖKÇEL'İN
7/13260 ESAS SAYILI YAZILI SORU ÖNERGESİNİN CEVABI**

ÇeŖmeli-Erdemli-Silifke-TaŖucu Otoyolu Projesi ile ÇED raporu hazırlanması aŖamasında, KDV hariç 1.727.600,00 TL harcama yapılmıŖtır. Söz konusu yolun yapımı için 18.12.2018 tarihinde Yap-İŖlet-Devret Modeli ile ihaleye çıkmıŖ olup teklif veren istekli olmadığından ihale sonuçlandırılmamıŖtır.

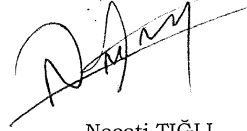
2023 yılı hedef projelerimiz arasında yer alan projenin, sözleşme taslağında, yapım süresi sözleşmenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 4 yıl olarak öngörülmektedir.

9.- Giresun Milletvekili Necati Tıǒlı'nın, milletvekili çalışma odaları için satın alınan yazıcılara ilişkin sorusu ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkan Vekili Süreyya Sadi Bilgiç'in cevabı (7/13262)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAşKANLIğINA

Aşağıdaki sorularımın TBMM Başkanı Sayın Mustafa şentop tarafından Anayasanın 98. ve TBMM içtüzüğünün 96. Maddelerine göre yazılı olarak yanıtlandırmasını dilerim.

13.06.2019

Necati TıǒLI
Giresun Milletvekili

Milletvekili odalarının 2014 yılından itibaren Akıllı Bina diye bilinen “Yeni Halkla İlişkiler Binası”na taşınması ile birlikte milletvekili çalışma odalarına ve TBMM'nin diğer tüm hizmet birimlerine siyah tonerleri ortalama 10 bin baskı yapabilen **Lexmark MS 410 DN** marka yazıcılar alınmıştı.

2018 yılı sonu itibariyle de Milletvekili odalarında ve TBMM'nin tüm hizmet birimlerinde kullanılmak üzere faks, tarayıcı, fotokopi ve renkli yazdırma özelliği olan **HP Marka Color Laser Jet Pro MFP M 477 FDN** marka yazıcılar alınmış ve kullanılmakta olan yazıcıların tonerleri bitmeden çok hızlı bir şekilde tüm birimlere dağıtılmıştır.

HP Marka Color Laser Jet Pro MFP M 477 FDN marka yazıcılarda kullanılan CF410XC Siyah Toner ortalama 6500 sayfa, CF411A Mavi Toner, CF412A Sarı Toner ve CF413A Kırmızı Toner ortalama 2300 sayfa yazdırıyor.

Buna ilişkin olarak:

1. Akıllı Bina hizmete girdiğinden bu yana kullanılan ve siyah toner ile alışan **Lexmark MS 410 DN** marka yazıcıdan toplam kaç adet alınmıştı? Alınan her yazıcının birim fiyatı ile yazıcıların tamamına ödenen para ne kadardı?
2. Siyah toner ile alışan **Lexmark MS 410 DN** adlı yazıcılar, kronik arızalarından dolayı mı yoksa ihtiyacı karşılayamadıkları için mi değiştirilmiştir? Madem, faks, tarayıcı, fotokopi ve renkli yazdırma özelliği olan bir yazıcıya ihtiyac duyuluyordu o zaman neden bunu Akıllı Bina hizmete girmeden önce almadınız? Yoksa o zaman bunun temini mümkün değil miydi?
3. Binali Yıldırım'ın TBMM başkanı olduğu dönemde “Yeni Halkla İlişkiler Binası”nda eski yazıcıların yerine alımı yapılan **HP Marka Color Laser Jet Pro MFP M 477 FDN** marka renkli yazıcılardan toplam kaç adet alınmıştır? Bir yazıcının bedeli ne kadardır? Yazıcılara denen toplam para nedir?
4. Neden bu yazıcı seçilmiştir? Bu markanın ve bu modelin seçilmesine kimler karar vermiştir?

5. **HP Marka Color Laser Jet Pro MFP M 477 FDN** adlı yazıcılar için alım yapılan firmadan ek Garanti talep edilmiş midir? Adı geçen yazıcılar ihale yöntemi ile mi alınmıştır? İhaleye hangi firmalar girmiştir?
6. Bu yazıcılarda kullanılan CF410XC, CF411A, CF412A ve CF413A adı ile tanımlanan tonerler hangi firmadan alınmaktadır? Toner alımı için ek bir ihale yapılmış mıdır? Yoksa yazıcıların alındığı firma, yazıcıların garantilerinin devam etmesi için tonerlerin kendisinden alınmasını şart mı koşturmuştur?
7. Ortalama 6500 sayfa yazdırma kapasitesi olan Siyah Toner'in yaklaşık 1200 lira, 2300'er sayfa yazdırma kapasitesi olan renkli Tonerlerin ise yaklaşık 900 lira, dolayısıyla yazıcılar alındığından bu yana TBMM'nin aylık toner gideri ne kadar olmuştur? Yerel seçimler nedeniyle meclisin çalıştırılmadığı da göz önüne alındığında 2019 yılı sonuna kadar öngörülen toner gideri nedir?
8. Milletvekillerinin yıl içinde kullanacağı toner sayısı belli midir? Belli değilse neden belirlenmemiştir? Eğer belirlenmiş ise hakkını aşan her Milletvekilinin bu ihtiyacı, Milletvekili İletişim Gideri bütçesinden mi yoksa maaşından mı karşılanacaktır? Yoksa isteyen her vekil istediği kadar toner kullanma hakkına mı sahiptir?
9. Bu yazıcıların garanti süresi dolduğunda yeniden yeni bir cihaz alma peşine düşecek olan TBMM, bu yazıcıların tamir ve bakımından anlayan uzman teknik personeli kendi bünyesinde ve sadece bu yazıcılar için çalıştırsa daha doğru olmaz mı?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI
Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

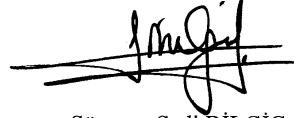
Sayı : 43452547-120.07- 502559
Konu : Soru Önergesi

11.072019

Sayın Necati TİĞLİ
Giresun Milletvekili

İlgi : 14.06.2019 tarihli ve 7/13262 esas numaralı yazılı soru önergeniz.

Milletvekili çalışma odaları için satın alınan yazıcılara ilişkin ilgi önergenizde yer alan sorularınız ekte cevaplandırılmıştır.
Bilgilerinizi rica ederim.

Süreyya Sadi BİLGİÇ
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanvekili

Ek: Soru Cevabı

CEVAPLAR:

Cevap 1.- Yeni Halkla İlişkiler Binasında milletvekillerinin kullanımı için 2013 yılında DMO kanalıyla gerçekleştirilen ihale sonucunda birim fiyatı 1.453,75 TL + KDV olan 600 adet Lexmark MS 410 DN marka yazıcı (1.800 adet tonerle birlikte) satın alınmıştır. Yazıcıların tamamı için ödenen fatura bedeli 872.256,00 TL + KDV'dir.

Cevap 2.- Lexmark MS 410 DN marka yazıcıların garanti süresi bitiminde cihazların özellikle mekanik parçaları olmak üzere daha sık arızalandığı ve yedek parça değişimi ile birlikte bakım maliyetlerinin yüksek olacağı tespit edilmiştir. Bununla beraber cihazların sıklıkla arızalanması milletvekillerinin şikâyetine yol açmaktadır. Ayrıca, şahsınızın da 14.12.2018 tarihli dilekçesinde olduğu gibi, milletvekillerinin renkli baskı alma, belge tarayabilme, fotokopi çekebilme fonksiyonlarını karşılayan yazıcılar ile ürün değişimi yapılması taleplerini içeren dilekçeleri Başkanlığımıza ulaşmıştır.

Yeni Halkla İlişkiler Binası hizmete girerken, hazırlanan örnek odada milletvekili odalarına konulması planlanan ürünlerin tanıtımı yapılmıştır. Yazıcıların teknik özellikleri kullanıcıların o dönemki ihtiyaç analizine göre belirlenmiş ve mono yazıcılar temin edilmiştir.

Cevap 3.- 28. TBMM Başkanı Binali YILDIRIM'ın Başkanlığı yürüttüğü 12.07.2018 ile 18.02.2019 tarihleri arasında Devlet Malzeme Ofisinden 690 set toner (siyah, kırmızı, sarı, mavi toner) karşılığında Kurumumuza özel kampanya dâhilinde 346 adet HP Color LaserJet Pro MFP M477FDN yazıcı bedelsiz temin edilmiştir.

Cevap 4.- Oluşan kullanıcı ihtiyaçlarını karşılayacak fonksiyonlara sahip farklı markalarda ürünler, teknik personel ve yoğun kullanımı olan kullanıcı ortamlarında denedikten sonra kullanıcı memnuniyeti, performans ve maliyet açısından en uygun ürün tercih edilmiştir.

Cevap 5.- İdare tarafından yazıcılar için ek garanti talebi yapılmamıştır. Söz konusu yazıcılar Devlet Malzeme Ofisinden temin edilmiştir.

Cevap 6.- Bahsi geçen tonerlerden CF411A, CF412A, CF413A kodlu tonerler yazıcıların fabrika çıkışı üzerinde gelen tonerlerdir, bu tonerler için herhangi bir alım yapılmamıştır. Ancak CF410XC (siyah) kodlu tonerlerin alımı Devlet Malzeme Ofisi kataloğunun tedarikçi listesinde yer alan yetkili teknik servis hizmeti veren İntermat Yazıcı Sarf Malzemeleri ve Bilgisayar LTD. ŞTİ.'den DMO kanalıyla yapılmıştır.

Cevap 7.- Söz konusu yazıcılarda kullanılmak üzere DMO'dan satın alınan siyah tonerin yazdırma kapasitesi 6.500 sayfa, renkli tonerin yazdırma kapasitesi ise 5.000 sayfadır. DMO kanalıyla siyah toner ortalama 635,75 TL+KDV, renkli toner ise ortalama 809,25 TL+KDV maliyetle temin edilmiştir. Söz konusu yazıcıların temin edilmesinden günümüze aylık ortalama 24 takım toner talep edilmiştir. Bu kapsamda 73.524,00 TL+KDV gider oluşmuştur. Milletvekillerimizin resmi dilekçe ile arıza beyan ederek değiştirilmesini talep ettikleri yazıcılardan teknik personel tarafından sık sık arızalanan veya bozuk olduğu teyit edilenlerinin değişimi yapıldığı için yazıcıların kullanılmaya başlanma tarihleri kullanıcıdan kullanıcıya değişmektedir. Kullanıcıların aldıkları çıktı miktarının farklılık göstereceğini de göz önünde bulundurarak 2019 yılı sonuna kadar verilmesi öngörülen toner miktarı 50 takım daha olup maliyeti 153.175,00 TL+KDV'dir.

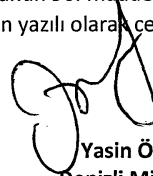
Cevap 8.- Milletvekillerimizin yıllık toner ihtiyacı konusunda yapılan bir çalışma ve tespit bulunmadığından, toner miktarı sınırlaması uygulanamamaktadır.

Cevap 9.- TBMM Bilişim Envanterinde yer alan tüm cihazların bakım ve onarımları, Bilgi İşlem Başkanlığı bünyesinde bulunan teknik servis personeli tarafından gerçekleştirilmekte olup söz konusu teknik personelce giderilemeyen arızalar (özellikle mekanik parçalar), sözleşmeleri kapsamında ilgili firmalar tarafından gerek garantiden gerekse ücreti mukabilinde giderilmektedir.

10.- Denizli Milletvekili Yasin Öztürk'ün, soru önergeleri ile ilgili işlemlere ilişkin sorusu ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkan Vekili Süreyya Sadı Bilgiç'in cevabı (7/13495)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Anayasasının 98 ve TBMM İçtüzüğü'nün 96. Maddesi gereğince **Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Sayın Mustafa ŞENTOP** tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim. 17.6.2019

Yasin ÖZTÜRK
Denizli Milletvekili

Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Türkiye Büyük Millet Meclisinin bilgi edinme ve denetim yolları başlıklı 98. Maddesinin “yazılı soru önergeleriyle” ilgili hükmü aşağıdaki şekildedir:

“Türkiye Büyük Millet Meclisi; Meclis araştırması, genel görüşme, Meclis soruşturması ve yazılı soru yollarıyla bilgi edinme ve denetleme yetkisini kullanır.

Yazılı soru, yazılı olarak en geç 15 gün içinde cevaplanmak üzere milletvekillerinin, Cumhurbaşkan Yardımcıları ve bakanlara yazılı olarak soru sormalarından ibarettir.”

14.6.2019 tarihi itibarıyla, Meclis resmi internet sitesi “denetim” başlığında yer alan bilgilere göre 27. Dönem Milletvekilleri tarafından 13.039 yazılı soru önergesi verilmiştir.

Bu soru önergelerinden 761'ine süresi içinde cevap verilirken, 4053 tanesine süresi geçtikten sonra cevaplanmıştır. 6287 yazılı soru önergesine cevap verilmediği için gelen kağıtlarda yayınlanırken, 1412 soru önergesi imzada, 519 tanesi de işlemde görülmektedir. Dolayısıyla soru önergelerinin yüzde 94.2'sine süresi içerisinde cevap verilmemiştir.

Bu doğrultuda:

1- Milletvekilleri tarafından Bakanlıklarca 15 gün içerisinde cevaplandırılması istenen soru önergelerinin Türkiye Büyük Millet Meclisi'nden sevki kaç gün içerisinde yapılmaktadır?

2- Veriliş tarihi üzerinden 1 aydan fazla süre geçmesine rağmen, TBMM Resmi internet sitesi “Denetim” kısmında Milletvekillerinin verdiği soru önergesinin sistemde yer almasının nedeni nedir?

3- Veriliş tarihi üzerinden 1 ay geçmesine rağmen, “İmzada” ve “İşlemde” butonu altında yer alan soru önergelerinin TBMM'de bekleme süresi ne kadardır? Bu takvimin hızlandırılması için bir çalışmanız bulunmakta mıdır?

4- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99. Maddesinde, “Tatil ve ara vermede de yazılı soruların havale işlemi yapılır, bu halde onbeş günlük süre tatil ve ara vermeden sonra başlar” hükmü yer almaktadır. Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin “denetim” yetkisinin devamlı, milletvekili çalışma süresinin zamanla sınırlı olmadığı ve TBMM'nin yasama süreci tatil ve ara verme sürecinde de diğer kamu kurumlarının çalıştığı dikkate alınarak, tatil ve ara verme süresince de soru önergelerinin gündeme alınması için bir içtüzük değişikliği yapılması düşünülmekte midir?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI
Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

Sayı : 43452547-120.07- 502560
Konu : Soru Önergesi

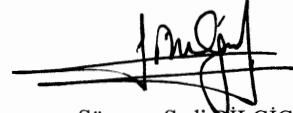
11.07.2019

Sayın Yasin ÖZTÜRK
Denizli Milletvekili

İlgi : 17.06.2019 tarihli ve 7/13495 esas numaralı yazılı soru önergeniz.

Soru önermeleri ile ilgili işlemlere ilişkin ilgi önergenizde yer alan sorularınız ekte cevaplandırılmıştır.

Bilgilerinizi rica ederim.

Süreyya Sadi BİLGİÇ
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanvekili

Ek: Soru Cevabı

EK

CEVAPLAR:

Cevap 1, 2 ve 3.- Yazılı soru önergeleri, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99'uncu maddesinin birinci fıkrası uyarınca, cevapları ile birlikte cevabın TBMM Başkanlığına ulaştığı günkü veya bir sonraki birleşim tutanağına eklenmektedir. Bununla birlikte, yasama ve denetim faaliyetlerinin etkinliğinin artırılması, kamuoyunun bilgilendirilmesi ve muhatapları bakımından takip kolaylığı sağlanması amaçlarıyla Başkanlığımız tarafından soru önergelerinin TBMM resmi internet sayfasında yayımlanması sağlanmaktadır. Başkanlığa sunulan soru önergeleri; Anayasa, İçtüzük ve diğer ilgili mevzuatta öngörülen hükümlere uygunluk bakımından incelenmekte ve bunlar hakkında Gelen Kâğıtlar Listesinin düzenlenmesi, bakanlıklarla yazışmaların hazırlanması, internet sitesine yansıtılacak bilgi ve metinler ile diğer kayıtların elektronik ortama girişlerinin yapılması gibi gerekli işlemler gerçekleştirilmektedir.

Milletvekilleri tarafından TBMM Başkanlığına iletilen soru önergeleri hiçbir surette bekletilmemekte, ancak her bir soru önergesi için yukarıda anılan işlemler ayrı ayrı gerçekleştirildiğinden önerge sayısındaki artış söz konusu süreçleri etkileyebilmektedir. Bununla birlikte son bir aylık veriler incelendiğinde, Anayasa, İçtüzük ve diğer ilgili mevzuatta öngörülen hükümlere uygunluk bakımından gerçekleştirilen inceleme süreçleri hariç, soru önergelerinin Başkanlığa verilisinden itibaren ortalama 6,5 iş günü içerisinde TBMM resmi internet sitesinde paylaşımına açıldığı, ortalama 21,7 iş günü içerisinde de önerge muhatabı bakanlıklara gönderildiği anlaşılmaktadır.

Soru önergeleri, önergelerin ait olduğu bakanlığa TBMM Başkanı tarafından imzalanan sevk yazısı ile birlikte gönderimini takiben TBMM resmi internet sayfasında "İşlemden" kategorisi altında görünmekte ve aynı zamanda önergelerin Anayasa ve İçtüzük'te belirtilen cevaplandırılma süresi başlamaktadır.

Cevap 4.- 09.10.2018 tarihli ve 1200 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünde Değişiklik Yapılmasına Dair Karar'ın 25'inci maddesinin birinci fıkrasının (n) bendi ile İçtüzük'ün 99'uncu maddesinde değişiklik yapılmış ve tatil ve aravermede de yazılı soruların havale işleminin yapılması hüküm altına alınmıştır. Söz konusu hüküm uyarınca tatil ve araverme dönemlerinde de soru önergelerinin bakanlıklara havale işlemleri gerçekleştirilmektedir. Nitekim Türkiye Büyük Millet Meclisinin çalışmalarına on beş gün süreyle ara verdiği 12.03.2019-27.03.2019 tarihleri arasında 1.538 yazılı soru önergesinin bakanlıklara havale işlemi gerçekleştirilmiştir.

11.- Denizli Milletvekili Yasin Öztürk'ün, soru önergelerinin cevaplandırılmasına ilişkin sorusu ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkan Vekili Süreyya Sadi Bilgiç'in cevabı (7/13496)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Anayasanın 98 ve TBMM İçtüzüğü'nün 96. Maddesi gereğince Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Sayın Mustafa ŞENTOP tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim. 17.6.2019

Yasin ÖZTÜRK
Denizli Milletvekili

Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Türkiye Büyük Millet Meclisinin bilgi edinme ve denetim yolları başlıklı 98. Maddesinin “yazılı soru önergeleriyle” ilgili hükmü aşağıdaki şekildedir:

“Türkiye Büyük Millet Meclisi; Meclis araştırması, genel görüşme, Meclis soruşturması ve yazılı soru yollarıyla bilgi edinme ve denetleme yetkisini kullanır.

Yazılı soru, yazılı olarak en geç 15 gün içinde cevaplanmak üzere milletvekillerinin, Cumhurbaşkan Yardımcıları ve bakanlara yazılı olarak soru sormalarından ibarettir.”

14.6.2019 tarihi itibarıyla, Meclis resmi internet sitesi “denetim” başlığında yer alan bilgilere göre 27. Dönem Milletvekilleri tarafından 13.039 yazılı soru önergesi verilmiştir.

Bu soru önergelerinden 761'ine süresi içinde cevap verilirken, 4053 tanesine süresi geçtikten sonra cevaplanmıştır. 6287 yazılı soru önergesine cevap verilmediği için gelen kağıtlarda yayınlanırken, 1412 soru önergesi imzada, 519 tanesi de işlemde görülmektedir. Dolayısıyla soru önergelerinin yüzde 94.2'sine süresi içerisinde cevap verilmemiştir.

Bu doğrultuda:

1. Millet'in verdiği yetkiyle TBMM'de Millet'in temsilcisi olarak görev yapan milletvekillerinin, Anayasal düzenleme ile hükme bağlanmış hak ve yetkisinin, cevap verme sorumluluğunda olan Bakanlarca cevapsız bırakılmasının nedeni ve gerekçesi nedir?
2. Yazılı soru önergelerine cevap verme durumunda bulunan bakanlar, TBMM'nin yasama ve denetim görev ve yetkilerini kullanan milletvekillerini ve/veya TBMM'yi dikkate almamak mıdır?
3. Yazılı soru önergelerine cevap verme durumunda bulunan bakanların bürokratları, TBMM'nin yasama ve denetim görev ve yetkilerini kullanan milletvekillerini ve/veya TBMM'yi dikkate almamak mıdır?
4. Yazılı soru önergelerine cevap verme durumunda bulunan Bakanların emrinde görev yapan bakanlık görevlileri, sorulara cevap vermeyerek sorumlu oldukları Bakanları mı dikkate almamaktadır?
5. TBMM'nin itibarını korumakla yükümlü olan zat-ı alininin, bahsi geçen yetkinin “etkin” olarak kullanılabilmesi için cevap verme mesuliyetinde olan taraflarca dikkate alınması yönünde bir girişiminiz bulunmakta mıdır? Bu konuda Meclis Başkanlığınca yürütülen herhangi bir çalışma bulunmakta mıdır?
6. Tek yaptırımını “süresi içinde cevap verilmediğinden gelen kağıtlarda yayımlandı” şeklinde ifşa etmek olan bu yetkiyi etkin olarak kullanmak ve Bakanlıklara bir sorumluluk ve yaptırım yüklemek adına bir Anayasa değişikliğini gündeme getirmeyi planlıyor musunuz?
7. Yeni Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminde TBMM'nin daha aktif ve etkin olacağı belirtilmişti. Soru önergelerine cevap verilmeyen ve muhalefet milletvekilleri tarafından verilen kanun teklifleri reddedilen TBMM'yi daha etkin ve faal hale getirmek için ne tür çalışmalarınız bulunmaktadır?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI
Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

Sayı : 43452547-120.07- 50561
Konu : Soru Önergesi

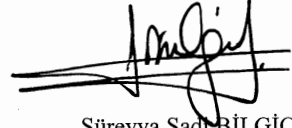
11.07.2019

Sayın Yasin ÖZTÜRK
Denizli Milletvekili

İlgi : 17.06.2019 tarihli ve 7/13496 esas numaralı yazılı soru önergeniz.

Soru önergelerinin cevaplandırılmasına ilişkin ilgi önergenizde yer alan sorularınız ekte cevaplandırılmıştır.

Bilgilerinizi rica ederim.

Süreyya Sadı BİLGİÇ
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanvekili

Ek: Soru Cevabı

EK

CEVAPLAR:

Cevap 1, 2, 3, 4, 5, 6 ve 7.- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99'uncu maddesinin birinci fıkrasında yazılı sorunun cevabının bir Cumhurbaşkanı yardımcısı veya ait olduğu bakanlık eliyle Meclis Başkanlığına sunulacağı, Meclis Başkanının bu cevabı derhal soru sahibine iletileceği ve süresi içerisinde gelen cevapların alındığı veya bir sonraki birleşim tutanağına ekleneceği hükme bağlanmıştır. Aynı maddenin son fıkrasında ise süresi içerisinde cevaplandırılmayan yazılı soru önergelerinin gelen kağıtlar listesinde ilan edileceği ve bu durumun Cumhurbaşkanı yardımcısına veya bakanlara gönderileceği düzenlenmiştir.

Başkanlığımızca, süresi içerisinde cevaplandırılmayan yazılı soru önergeleri gelen kağıtlar listesinde ilan edilmekte ve bu durum yazılı soru önergelerinin muhataplarına bildirilmektedir. Soru önergelerinin süresi içinde cevaplandırılmasının sağlanması konusunda TBMM Başkanlığına Anayasa ve İçtüzük'te başkaca bir görev ve yetki verilmemiştir. Bu konudaki sorumluluk, soru önergesinin muhatabı olan Cumhurbaşkanı yardımcısı veya bakana aittir.

Bununla birlikte önceki yasama dönemlerinde olduğu gibi bu yasama döneminde de Başkanlığımızca belirli periyotlarda Cumhurbaşkanı yardımcısı ile bakanlıklara yazılı soru önergelerinin cevaplandırılma durumunu gösteren yazı yazılmakta ve bu yazıda yazılı soru önergelerine süresi içerisinde cevap verilmesi ve verilecek cevapların TBMM'nin saygınlığına uygun olacak şekilde soruları tam olarak karşılayan, yeterli ve tatminkâr nitelikte hazırlanması hususu iletilmektedir.

Yukarıda yapılan açıklamalar ışığında Başkanlığımızca yazılı soru önergeleri ve cevapları ile ilgili işlemler Anayasa ve İçtüzük hükümleri ile geçmiş uygulamalar doğrultusunda gerçekleştirilmekte olup milletvekillerinin denetim görev ve yetkilerini meri mevzuat çerçevesinde kullanmaları temin edilmektedir.

DÖNEM: 27

YASAMA YILI: 2

101'İNCİ BİRLEŞİM
11 TEMMUZ 2019 PERŞEMBE
SAAT: 14.00

DANIŞMA KURULU ÖNERİSİ

1.- Genel Kurulun 15 Temmuz Demokrasi ve Milli Birlik Gününün anlam ve öneminin belirtilmesi amacıyla özel bir görüşme yapılması için 15 Temmuz 2019 Pazartesi günü saat 14.00'te toplanması, bu toplantıda yapılacak görüşmelerde Türkiye Büyük Millet Meclisinde temsil edilen siyasi parti grubu başkanlarına 10'ar dakika süreyle; ayrıca Türkiye Büyük Millet Meclisinde grubu bulunmayan siyasi parti temsilcilerinden 1'er kişiye 3'er dakikayı geçmemek üzere söz verilmesi ve bu Birleşimde başka konuların görüşülmemesi önerilmiştir.

(Genel Kurulun 25.06.2019 tarihli 93'üncü Birleşiminde kabul edilmiştir.)

GRUP ÖNERİLERİ

1.- Türkiye Büyük Millet Meclisinin TBMM İttüzüğünün 5 inci maddesine göre 1 Temmuz 2019'da tatile girmeyerek çalışmalarına devam etmesi önerilmiştir.

(Genel Kurulun 18.06.2019 tarihli 90'ıncı Birleşiminde kabul edilmiştir.)

2.- Genel Kurulun;

Haftalık çalışma günlerinin dışında 12 Temmuz 2019 Cuma günü saat 14:00'te toplanması,

11 ve 12 Temmuz 2019 Perşembe ve Cuma günkü birleşimlerinde denetim konularının görüşülmemeyerek Gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmında yer alan işlerin görüşülmesi, önerilmiştir.

(Genel Kurulun 02.07.2019 tarihli 96'ncı Birleşiminde kabul edilmiştir.)

3.- Genel Kurulun;

11 Temmuz 2019 Perşembe günkü Birleşiminde Gündemin "Seçim" kısmında 15.02.2011 tarihli ve 6112 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayın Hizmetleri Hakkında Kanununun 35'inci maddesine göre RTÜK'te boşalacak 3 üyenin seçiminin yapılmasını müteakip, Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler kısmında yer alan 36 Sıra Sayılı Kanun Teklifine kadar olan işlerin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar,

12 Temmuz 2019 Cuma günkü Birleşiminde 33 Sıra Sayılı Kanun Teklifine kadar olan işlerin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar,

çalışmalarını sürdürmesi;

94 Sıra Sayılı Kanun Teklifinin İttüzüğün 91 inci maddesine göre Temel Kanun olarak görüşülmesi ve birinci bölümünün 1 ila 6'ncı maddelerden, ikinci bölümünün Geçici Madde 1 ve Geçici Madde 2 dâhil olmak üzere 7 ila 11'inci maddelerden oluşması,

önerilmiştir.

(Genel Kurulun 09.07.2019 tarihli 99'uncu Birleşiminde kabul edilmiştir.)

KOMİSYON TOPLANTISI

* **Down Sendromu ve Otizmi Araştırma Komisyonu**

11.07.2019 Perşembe - Saat: 11.00

Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ GÜNDEMİ

101'İNCİ BİRLEŞİM

11 TEMMUZ 2019 PERŞEMBE

SAAT: 14.00

---

1 – BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

2 – ÖZEL GÜNDEMDE YER ALACAK İŞLER

3 – SEÇİM

1.- Radyo ve Televizyon Üst Kurulundaki 3 Üyelik İçin Yapılacak Seçim

---

4 – OYLAMASI YAPILACAK İŞLER

5 – MECLİS SORUŞTURMASI RAPORLARI

6 – GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜŞMELER

---

7 - KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

1.- (S. Sayısı: 94) Konya Milletvekili Ziya Altunyaldız ve Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili İstanbul Milletvekili Mehmet Muş ile 50 Milletvekilinin Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı Hakkında Kanun Teklifi (2/1988) ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.07.2019) (*) (**) (X)

2.- (S. Sayısı: 93) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Kuzey Atlantik Antlaşmasına Kuzey Makedonya Cumhuriyetinin Katılımına İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1942) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.07.2019) (X)

3.- (S. Sayısı: 52) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın İslam Gıda Güvenliği Teşkilatı Tüzüğü'nün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1540) ile Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 08.03.2019) (X)

4.- (S. Sayısı: 36) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Asya Verimlilik Teşkilatı Kuruluş Anlaşmasına Katılmamızın Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1244) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.12.2018) (X)

5.- (S. Sayısı: 33) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti ile Gürcistan Arasındaki Serbest Ticaret Anlaşması Tarafından Kurulan Ortak Komite'nin Türkiye Cumhuriyeti ile Gürcistan Arasındaki Serbest Ticaret Anlaşması'nın 'Menşeli Ürünler' Kavramının Tanımı ve İdari İşbirliği Yöntemleri Hakkında Protokol II'sini Değiştiren 1/2016 Sayılı Kararının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna ve Anlaşmanın Protokoller ve Eklerine İlişkin Değişikliklerin Cumhurbaşkanınca Doğrudan Onaylanmasına Dair Yetki Verilmesine İlişkin Kanun Teklifi (2/1364) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.12.2018) (X)

6.- (S. Sayısı: 29) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti ile Karadağ Arasındaki Serbest Ticaret Anlaşması Tarafından Kurulan Ortak Komite'nin Serbest Ticaret Anlaşması'nın 'Menşeli Ürünler' Kavramının Tanımı ve İdari İşbirliği Yöntemlerine İlişkin Protokol II'sini Değiştiren 1/2017 Sayılı Kararının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna ve Anlaşmanın Protokoller ve Eklerine İlişkin Değişikliklerin Cumhurbaşkanınca Doğrudan Onaylanmasına İlişkin Yetki Verilmesine Dair Kanun Teklifi (2/1362) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.12.2018) (X)

7.- (S. Sayısı: 21) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik Alanında Eğitim ve Öğretime İlişkin İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1191) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.11.2018)(X)

8.- (S. Sayısı: 23) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Krallığı Hükümeti Arasında Kültür Merkezlerinin Kuruluşu, İşleyişi ve Faaliyetlerine Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1193) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.11.2018)(X)

9.- (S. Sayısı: 24) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Transit ve Ulaştırma İşbirliği Anlaşması (Lapis Lazuli Güzergâh Anlaşması)'nın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1195) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.11.2018)(X)

10.- (S. Sayısı: 25) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Brezilya Federatif Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1197) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.11.2018)(X)

(*) *Görüşmeleri yarım kalan işleri gösterir.*

(**) *İçtüzüğün 91'inci maddesine göre Temel Kanun olarak görüşülmesi kabul edilmiştir.*

(X) *Açık oylamaya tâbi işleri gösterir.*

11.- (S. Sayısı: 26) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Mali Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1194) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.11.2018)(X)

12.- (S. Sayısı: 30) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Burundi Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askerî Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1367) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.12.2018) (X)

13.- (S. Sayısı: 31) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Belarus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1363) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.12.2018) (X)

14.- (S. Sayısı: 32) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Zambiya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1366) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.12.2018) (X)

15.- (S. Sayısı: 34) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Şili Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1245) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.12.2018) (X)

16.- (S. Sayısı: 46) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti ile Polonya Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşması ve Anlaşmada Değişiklik Yapılmasına Dair Notaların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1360) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi:08.03.2019) (X)

17.- (S. Sayısı: 48) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile İktisadi İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı Arasında OECD İstanbul Merkezi Kurulmasına İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1412) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.03.2019) (X)

18.- (S. Sayısı: 49) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Katılımcı BM Kuruluşları Adına Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (BMKP) Arasında İncek/Ankara'daki Diplomatik Yerleşkede BM Binaları İçin Arazi Tahsisi, Tasarımı ve İnşasına İlişkin Protokölin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1414) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.03.2019) (X)

19.- (S. Sayısı: 50) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Filistin Devleti Hükümeti Arasında Filistin-Türkiye Dostluk Hastanesi'nin Gazze'de Ortak İşletilmesi ve Devri ile Filistin Vatandaşlarının Tıpta Uzmanlık Eğitimini Türkiye'de Almasına Dair Protokölin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1456) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.03.2019) (X)

20.- (S. Sayısı: 51) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kırgız Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1460) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.03.2019) (X)

21.- (S. Sayısı: 53) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Uluslararası Tarımsal Kalkınma Fonu (IFAD) Arasında IFAD Ülke Ofisi-Doğu Avrupa ve Orta Asya Merkezi Kurulmasına İlişkin Ev Sahibi Ülke Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1541) ile Tarım, Orman ve Köyşileri Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 08.03.2019) (X)

22.- (S. Sayısı: 54) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Orman ve Su İşleri Bakanlığı ile Irak Cumhuriyeti Su Kaynakları Bakanlığı Arasında Su Alanında Mutabakat Zaptı ve Mutabakat Zaptında Değişiklik Yapılmasına Dair Notaların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1542) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.03.2019) (X)

23.- (S. Sayısı: 55) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tunus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültür Merkezlerinin Kuruluşu, İşleyişi ve Faaliyetleri Hakkında Anlaşmada Değişiklik Yapılmasına Dair Notaların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1543) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.03.2019) (X)

24.- (S. Sayısı: 59) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Mali Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1368) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 24.05.2019) (X)

25.- (S. Sayısı: 60) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Lesoto Krallığı Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1537) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 24.05.2019) (X)

26.- (S. Sayısı: 61) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Nijerya Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticari ve Ekonomik İşbirliği Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1589) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 24.05.2019) (X)

27.- (S. Sayısı: 62) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gine Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askeri Alanda Eğitim, Teknik ve Bilimsel İş Birliği Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1597) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 24.05.2019) (X)

28.- (S. Sayısı: 63) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askeri Eğitim Öğretim Alanında İşbirliği Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1599) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 24.05.2019) (X)

29.- (S. Sayısı: 64) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti ile Bolivarlı Venezuela Cumhuriyeti Arasındaki Ticaretin Geliştirilmesi Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna ve Anlaşmanın Eklerine İlişkin Değişikliklerin Cumhurbaşkanınca Doğrudan Onaylanmasına Dair Yetki Verilmesine İlişkin Kanun Teklifi (2/1600) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 24.05.2019) (X)

30.- (S. Sayısı: 65) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bangladeş Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askeri Eğitim ve Öğretim İş Birliği Anlaşmasına Dair 1 Numaralı Değişiklik Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1601) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 24.05.2019) (X)

31.- (S. Sayısı: 66) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kırgız Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Bişkek Kırgız-Türk Dostluk Devlet Hastanesi Açılması, Ortak İşletilmesi ve Devri ile Kırgız Cumhuriyeti Vatandaşlarının Türkiye'de Tıp ve Tıpta Uzmanlık Eğitimi Almasına Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1602) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 24.05.2019) (X)

32.- (S. Sayısı: 67) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Ekonomik İşbirliği Teşkilatı Üye Devletleri Arasında Yatırımların Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma ile Ekonomik İşbirliği Teşkilatı Üye Devletleri Arasında Yatırımların Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma'nın 9/7'nci Maddesinin Değiştirilmesine İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1782) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 24.05.2019) (X)

33.- (S. Sayısı: 70) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Macaristan Hükümeti Arasında Savunma Sanayinde Gizlilik Dereceli Bilgilerin Karşılıklı Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1548) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) (X)

34.- (S. Sayısı: 71) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti ile Moldova Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1598) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) (X)

35.- (S. Sayısı: 72) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Belarus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Uluslararası Kombine Yük Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1773) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) (X)

36.- (S. Sayısı: 73) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Misyon ve Konsolosluk Mensuplarının Bakmakla Yükümlü Oldukları Kişilerin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmaları Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1774) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) (X)

37.- (S. Sayısı: 74) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Estonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Misyon ve Konsolosluk Mensuplarının Bakmakla Yükümlü Oldukları Kişilerin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1777) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) (X)

38.- (S. Sayısı: 75) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Belarus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Nükleer Enerjinin Barışçıl Amaçlı Kullanımı İçin İşbirliği Anlaşması ile Anlaşmada Değişiklik Yapılmasına Dair Notaların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1778) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) (X)

39.- (S. Sayısı: 76) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kongaz Süleyman Demirel Moldova Türk Lisesi Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1797) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) (X)

40.- (S. Sayısı: 77) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ukrayna Hükümeti Arasında Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ukrayna Hükümeti Arasında Gelir ve Servet Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşmasını Değiştiren Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1800) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) (X)

41.- (S. Sayısı: 78) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Avrupa Bölge Ofisi Vasıtasıyla Dünya Sağlık Örgütü Arasında İnsani ve Sağlık Acil Durumlarına Hazırlıklılık DSÖ Coğrafi Ayrık Ofisi'nin İstanbul Türkiye'de Kurulmasına İlişkin Ev Sahibi Ülke Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1803) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) (X)

42.- (S. Sayısı: 79) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti ile Arjantin Cumhuriyeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığı ile Vergiden Kaçınmaya Engel Olma Anlaşması ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1804) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) (X)

43.- (S. Sayısı: 80) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Uluslararası Kombine Yük Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1359) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.06.2019) (X)

44.- (S. Sayısı: 81) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Uluslararası Demiryolu Taşımacılığına İlişkin Sözleşme (COTIF) Hakkında Kısmi Revizyonun Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1544) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.06.2019) (X)

45.- (S. Sayısı: 82) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Enerji Alanında İşbirliğine İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1582) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.06.2019) (X)

46.- (S. Sayısı: 83) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültür Merkezlerinin Kuruluşu, İşleyişi ve Faaliyetleri Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1590) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.06.2019) (X)

47.- (S. Sayısı: 84) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Arjantin Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gümrük Konularında İşbirliği ve Karşılıklı Yardım Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1592) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.06.2019) (X)

48.- (S. Sayısı: 85) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sürücü Belgelerinin Karşılıklı Tanınması ve Tebdiline İlişkin Anlaşma ve Anlaşmada Değişiklik Yapılmasına Dair Notaların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1595) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.06.2019) (X)

49.- (S. Sayısı: 86) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Hindistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Misyon veya Konsolosluk Mensuplarının Aile Üyelerinin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmalarına Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna İlişkin Kanun Teklifi (2/1772) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.06.2019) (X)

50.- (S. Sayısı: 47) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kazakistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültür Merkezlerinin Kuruluşu, İşleyişi ve Faaliyetleri Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1411) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.03.2019) (X)

51.- (S. Sayısı: 87) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Birleşmiş Milletler Çölleşme ile Mücadele Sözleşmesi Sekreteryası Arasında Ankara Girişiminin Uygulanmasına İlişkin Anlaşma ile Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Birleşmiş Milletler Çölleşme ile Mücadele Sözleşmesi Sekreteryası Arasında Ankara Girişiminin Uygulanmasına İlişkin 4 Nisan 2016 Tarihinde Bonn'da İmzalanan Anlaşmayı Değiştiren Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1799) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.06.2019) (X)

52.- (S. Sayısı: 88) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Kullanılmış Yakıt İdaresinin ve Radyoaktif Atık İdaresinin Güvenliği Üzerine Birleşik Sözleşmeye Türkiye Cumhuriyeti'nin Beyanlarla Birlikte Katılmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1801) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.06.2019) (X)

53.- (S. Sayısı: 89) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Yirmi Sekizinci Taraflar Toplantısı'nda Üzerinde Mutabakata Varılan Montreal Protokolü'ne Yönelik Değişikliğin (Kigali Değişikliği-2016) Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1896) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.06.2019) (X)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

27

YASAMA YILI

2

SIRA SAYISI: 93

**Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un
Kuzey Atlantik Antlaşmasına Kuzey
Makedonya Cumhuriyetinin Katılımına
İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun
Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1942) ve
Dışişleri Komisyonu Raporu**

Not: Bu Sıra Sayısına; elektronik ortamda

“http://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/sirasayi_sd.sorgu_baslangic”
internet adresindeki sorgu sayfası üzerinden erişilebilmektedir.

İÇİNDEKİLER

Sayfa

• 2/1942 Esas Numaralı Teklifin

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı 4

- Genel Gerekçesi 4

• Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi 5

• Dışişleri Komisyonu Raporu 6

• Muhalefet Şerhi 8

• Teklif Metni 9

• Dışişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin 9

• Protokol Metni 10

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Gelen Kâğıtlar Listesi'nde yayımlanan 470716 evrak numaralı “Kuzey Atlantik Antlaşmasına Kuzey Makedonya Cumhuriyetinin Katılımına İlişkin Protokol”ün onaylanmasının uygun bulunduğu dair kanun teklifi ve gerekçesi ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

22.05.2019

Mustafa Şentop
Tekirdağ

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (2/1942)	
ESAS	Dışişleri Komisyonu
TALİ	Milli Savunma Komisyonu

GENEL GEREKÇE

Kuzey Atlantik Antlaşması Teşkilatının (NATO) Soğuk Savaş sonrası genişlemesi sürecinde Polonya, Çek Cumhuriyeti ve Macaristan 1999 yılında, Bulgaristan, Estonya, Letonya, Litvanya, Romanya, Slovakya ve Slovenya 2004 yılında, Arnavutluk ve Hırvatistan 2009 yılında ve son olarak Karadağ 2017 yılında NATO'ya üye olmuştur.

2-4 Nisan 2008 tarihlerinde düzenlenen Bükreş Zirvesinde (eski adıyla) Makedonya'nın, Yunanistan ile arasındaki “isim sorunu”na Birleşmiş Milletler çerçevesinde karşılıklı olarak kabul edilebilir bir çözüm bulunduğu NATO'ya katılmaya davet edilmesi kararlaştırılmıştır. Bahse konu Zirvede alınan karar uyarınca Makedonya ile Yunanistan, isim sorununun çözümüne yönelik temasları sonucunda 2018 yılında Prespa Anlaşmasını imzalamışlardır. Söz konusu Anlaşma, Makedonya Parlamentosu tarafından 11 Ocak 2019 tarihinde, Yunanistan Parlamentosu tarafından ise 25 Ocak 2019 tarihinde onaylanmıştır. Anlaşma çerçevesinde, Makedonya Cumhuriyeti'nin anayasal ismi “Kuzey Makedonya Cumhuriyeti” olarak değiştirilmiştir.

Anlaşmanın her iki ülkenin parlamentosunda onaylanmasının ardından NATO'nun 2008 Bükreş Zirvesinde aldığı karar ve NATO Konseyinde Makedonya'nın “Kuzey Makedonya Cumhuriyeti” ismiyle NATO'ya üyelik sürecine ilişkin olarak kabul edilen plan temelinde, “Kuzey Atlantik Antlaşmasına Kuzey Makedonya Cumhuriyetinin Katılımına İlişkin Protokol” 6 Şubat 2019 tarihinde tüm NATO üyesi devletler tarafından Brüksel'de imzalanmıştır. Bahse konu Protokolün tüm üye ülkelerdeki onay süreçlerinin tamamlanarak yürürlüğe girmesinden sonra Kuzey Makedonya'nın Kuzey Atlantik Antlaşmasına taraf olmaya davet edilmesi ve söz konusu Antlaşmanın Kuzey Makedonya açısından yürürlüğe girmesiyle bu ülkenin NATO'nun 30 uncu üyesi olması beklenmektedir.

Bu itibarla, “Kuzey Atlantik Antlaşmasına Kuzey Makedonya Cumhuriyetinin Katılımına İlişkin Protokol”ün onaylanmasının uygun olacağı değerlendirilmektedir.

T.C.

Cumhurbaşkanlığı

Sayı: 68244839-599-81583

9 Mayıs 2019

Konu: Protokol

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

6 Şubat 2019 tarihinde Brüksel’de imzalanan “Kuzey Atlantik Antlaşmasına Kuzey Makedonya Cumhuriyetinin Katılımına İlişkin Protokol”ü Anayasanın 90 ıncı maddesi gereğince onaylanması uygun bulunmak üzere ilişikte bilgilerinize sunarım.

Recep Tayyip ERDOĞAN

Cumhurbaşkanı

Dışışleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Dışışleri Komisyonu

4/7/2019

Esas No: 2/1942

Karar No: 64

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Cumhurbaşkanlığınca 10/5/2019 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan “Kuzey Atlantik Antlaşmasına Kuzey Makedonya Cumhuriyetinin Katılımına İlişkin Protokol”, 22/5/2019 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop imzasıyla “Kuzey Atlantik Antlaşmasına Kuzey Makedonya Cumhuriyetinin Katılımına İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi” olarak Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulmuştur. 31/5/2019 tarihinde esas komisyon olarak Komisyonumuza, tali komisyon olarak Milli Savunma Komisyonuna havale edilen 2/1942 esas numaralı Kanun Teklifi, Komisyonumuzun 27’nci Yasama Dönemi 4/7/2019 tarihli 10’uncu toplantısında Dışışleri Bakanlığı yetkililerinin de katılımlarıyla görüşülmüştür.

Komisyonumuza havale edilen metinler incelendiğinde Teklif ile; Kuzey Makedonya Cumhuriyetinin NATO üyesi olmasını teminen imzalanan Protokolün onaylanmasının uygun bulunmasının amaçlandığı görülmektedir.

Komisyonumuzda Teklifin tümü üzerinde yapılan görüşmelerde;

Balkanlarla çok önemli tarihî, kültürel ve siyasi iş birliğimizin mevcut olduğu, bu köklü bağları son dönemde ciddi ekonomik gelişmelerle de taçlandırmak istediğimiz,

Ülkemizde 15 milyon Balkan kökenli Türk vatandaşının bulunduğu, bu vatandaşlarımızın bölgeyle bağlarımız açısından son derece güçlü bir köprü olduğu,

Kuzey Makedonya’da bulunan sayıları yaklaşık 78 bine varan soydaşımızın bu ülkeyle ilişkilerimizde özel bir yere sahip olduğu ve burada yaşayan soydaşlarımızın güvenlik ve refahı için de Kuzey Makedonya’nın istikrarı ve ekonomik kalkınmasını son derece önemseydiğimiz,

Kuzey Makedonya’yla ikili ticaret hacmimizin 500 milyon doları aştığı, bu ülkede faaliyet gösteren Türk yatırımcılarımızın, soydaşlarımızın kalkınmasına ve bu ülkenin geleceğine çok ciddi katkılarda buldukları,

1991 yılında bağımsızlığını kazanmış bu ülkeyle karşılıklı güvene dayalı bir iş birliğimizin mevcut olduğu,

Bu çerçevede, Kuzey Makedonya dâhil tüm Balkan ülkelerinin üyesi olduğumuz NATO’ya ve üyelik müzakereleri yürüttüğümüz Avrupa Birliğine katılımını desteklediğimiz,

Kuzey Makedonya’nın, 1995 yılında NATO’nun Barış İçin Ortaklık Mekanizmasına dâhil olarak NATO ortağı statüsünü elde ettiği, böylece NATO’yla ilişkilerini esasen yirmi dört yıl önce resmî bir çerçeveye oturttuğu, ancak o dönem mevcut olan isim sorununun ilişkilerin daha ileri gitmesini engellediği,

2008 NATO Bükreş Zirvesinde isim sorununun çözümlenmesi kaydıyla o dönemki adıyla Makedonya’nın ittifaka davet edilmesi kararı alındığı ve bunun üzerine Prespa Anlaşması’nın Ocak 2019’da kabul edildiği ve ülkenin anayasal isminin Kuzey Makedonya Cumhuriyeti olarak tescil edildiği,

Yunanistan ve Makedonya arasındaki bu sorunun çözülmesinden sonra 2008 Bükreş Zirvesinde alınan karar uyarınca Kuzey Atlantik Antlaşmasına Kuzey Makedonya Cumhuriyeti’nin katılımına ilişkin Protokolün 6 Şubat 2019 tarihinde NATO karargâhında tüm müttefikler tarafından imzalandığı,

Katılım Protokolünün tüm müttefik ülkelerdeki iç onay sürecinin tamamlanmasından sonra Kuzey Makedonya'nın 1949 tarihli Kuzey Atlantik Anlaşmasına imzacı olmaya davet edilmesinin beklendiği,

Anlaşmanın yürürlük kazanmasıyla birlikte Kuzey Makedonya'nın NATO'nun 30'uncu üyesi olacağı,

Hâlihazırda Protokolün NATO ülkeleri nezdindeki onay süreçlerinin devam ettiği, bugüne kadar 14 müttefik tarafından onay süreçlerinin tamamlandığının resmen bildirildiği, katılım Protokolünün esasen 17 müttefik ülke tarafından Parlamentoda onaylandığı ve 3 ülkenin henüz resmî bildirimde bulunmadığı,

Yine, bu bölgede Slovenya'nın 2004'te, Hırvatistan'ın 2009'da ve Karadağ'ın 2017'de NATO'ya ülkemizin de desteğiyle üye oldukları; bölge ülkelerinden Bulgaristan ve Romanya'nın 2004'te, Arnavutluk'un ise 2009'da ülkemizin de desteğiyle ittifakın birer parçası hâline geldiği,

Netice olarak, ülkemizin NATO'nun açık kapı politikasını aktif şekilde desteklediği ve Avrupa-Atlantik Bölgesindeki güvenlik ile Balkanlardaki barış ve istikrarın kalıcı kılınması bakımından önemli bir stratejik ortak olarak öne çıktığı,

Yirmi dört yıl önce NATO'yla resmî ilişki kuran Kuzey Makedonya'nın, bugün de Kosova'da, Afganistan'da NATO misyonlarına aktif olarak katkıda bulunduğu,

Protokolün kabul edilmesinin hem Kuzey Makedonya Cumhuriyetiyle ilişkilerimiz hem Balkan coğrafyasının istikrar ve güvenliği hem de Türkiye'nin bu bölgeye olan katkılarını da taçlandırması anlamına geleceği,

İfade edilmiştir.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmelerin ardından Teklif ve gerekçesi Komisyonumuzca benimsenerek oçokluğu ile maddelerin görüşülmesine geçilmiştir.

Teklifin 1'inci, 2'nci ve 3'üncü maddeleri ile tümü aynen ve oçokluğu ile kabul edilmiştir.

Komisyon üyelerinden İzmir Milletvekili Ceyda Bölünmez Çankırı, Karabük Milletvekili Niyazi Güneş, Gaziantep Milletvekili Ali Şahin ve Bursa Milletvekili Atilla Ödünç Teklif ile ilgili özel sözcü seçilmişlerdir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan <i>Volkan Bozkır</i> İstanbul	Başkanvekili <i>Ahmet Yıldız</i> Denizli	Kâtip <i>Ceyda Bölünmez Çankırı</i> İzmir (Bu raporun özel sözcüsü)
Üye <i>Aydın Adnan Sezgin</i> Aydın	Üye <i>Atilla Ödünç</i> Bursa (Bu raporun özel sözcüsü)	Üye <i>Utku Çakırözer</i> Eskişehir
Üye <i>Ali Şahin</i> Gaziantep (Bu raporun özel sözcüsü)	Üye <i>Ahmet Hamdi Çamlı</i> İstanbul	Üye <i>Ahmet Ünal Çeviköz</i> İstanbul
Üye <i>Yunus Emre</i> İstanbul	Üye <i>Serpil Kemalbay Pekgözegü</i> İzmir (Muhalefet şerhi ektedir)	Üye <i>Niyazi Güneş</i> Karabük (Bu raporun özel sözcüsü)
	Üye <i>İsmail Özdemir</i> Kayseri	

MUHALEFET ŞERHİ

Komisyonumuzun uluslararası Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunmasına ilişkin kanun tekliflerine dair muhalefet şerhim aşağıdaki gibidir.

Bilgilerinize sunarım.

2/1942 Sayılı Kuzey Atlantik Antlaşmasına Kuzey Makedonya Cumhuriyetinin Katılımına İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifine Muhalefet Şerhimdir.

NATO, Rusya'nın çevresinde oluşturmaya çalıştığı askeri hattın tahkim edilmesi adına Doğu Avrupa ve Balkanlarda NATO'nun etkisini arttırmaya çalışmaktadır. Daha fazla silahlanma ve askeri harcamalarla anılan NATO'nun günümüzdeki askeri girişimleri çözüm yerine daha fazla soruna sebebiyet vermektedir. Afganistan'da ve Libya'da NATO Müdahaleleri çözümden ziyade sebep olduğu yıkımlarla ve politik çözümsüzlüklerle anılmaktadır. Balkanlarda ve Doğu Avrupa'da olası bir gerilimde oluşacak iç çatışmalarda NATO'nun askeri anlamda olumsuz sonuçlara sebebiyet vereceğine dair emareler oldukça fazladır. Bu sebeple NATO'nun genişlemesini ve askeri faaliyetlerinin bölgede artmasının sebep olacağı riskleri göz önünde bulundurarak bu kanun teklifine muhalif olduğumuzu beyan ederiz.

04.07.2019

Serpil Kemalbay Pekgözegü
İzmir

TEKİRDAĞ MİLLETVEKİLİ
MUSTAFA ŞENTOP'UN TEKLİFİ

**KUZEY ATLANTİK ANTLAŞMASINA
KUZEY MAKEDONYA CUMHURİYETİNİN
KATILIMINA İLİŞKİN PROTOKOLÜN
ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA
DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- (1) 6 Şubat 2019 tarihinde Brüksel'de imzalanan "Kuzey Atlantik Antlaşmasına Kuzey Makedonya Cumhuriyetinin Katılımına İlişkin Protokol"ün onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

DIŞİŞLERİ KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ
METİN

**KUZEY ATLANTİK ANTLAŞMASINA
KUZEY MAKEDONYA CUMHURİYETİNİN
KATILIMINA İLİŞKİN PROTOKOLÜN
ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA
DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- Teklifin 1'inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2- Teklifin 2'nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3- Teklifin 3'üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

KUZEY ATLANTİK ANTLAŞMASINA KUZEY MAKEDONYA CUMHURİYETİNİN KATILIMINA İLİŞKİN PROTOKOL

4 Nisan 1949 tarihinde Vaşington'da imzalanan Kuzey Atlantik Antlaşmasına taraf ülkeler,
Kuzey Makedonya Cumhuriyeti'nin bu Antlaşmaya katılımıyla Kuzey Atlantik bölgesindeki
güvenliğin pekiştirileceğinden emin olarak,

Şu hususlar üzerinde anlaşmışlardır:

Madde I

Bu Protokolün yürürlüğe girmesiyle, Kuzey Atlantik Antlaşması Teşkilatının Genel Sekreteri,
tüm Taraflar adına, Kuzey Atlantik Antlaşmasına katılımı için Kuzey Makedonya Cumhuriyeti
Hükümetine davette bulunacaktır. Antlaşmanın 10'uncu Maddesi uyarınca Kuzey Makedonya
Cumhuriyeti, katılım belgesini Amerika Birleşik Devletleri Hükümetine tevdi ettiği gün Taraf
ülke olacaktır.

Madde II

Mevcut Protokol, Kuzey Atlantik Antlaşmasına Taraf her bir ülkenin Protokolü kabul ettiğini
Amerika Birleşik Devletleri Hükümetine duyurmasıyla yürürlüğe girecektir. Amerika Birleşik
Devletleri Hükümeti, Kuzey Atlantik Antlaşmasının tüm Taraflarına bu tür her bir bildirim
alındığı tarihi ve işbu Protokolün yürürlüğe giriş tarihini bildirecektir.

Madde III

İngilizce ve Fransızca metinleri aynı derecede geçerli olan işbu Protokol, Amerika Birleşik
Devletleri Hükümeti Arşivlerinde muhafaza edilecektir. Protokolün onaylanmış örnekleri bu
Hükümet tarafından Kuzey Atlantik Antlaşmasına Taraf tüm ülkelerin Hükümetlerine
iletilecektir.

İşbu Protokol, yukarıdaki hususları doğrulamak üzere aşağıda imzaları bulunan tam yetkililer
tarafından imzalanmıştır.

2019 Şubat ayının 6'ncı günü Brüksel'de imzalanmıştır.

Arnavutluk Cumhuriyeti adına:

Belçika Krallığı adına:

Bulgaristan Cumhuriyeti adına:

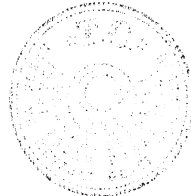
Kanada adına:

Hırvatistan Cumhuriyeti adına:

Çek Cumhuriyeti adına:

Danimarka Krallığı adına:

Estonya Cumhuriyeti adına:

Fransa Cumhuriyeti adına:

Almanya Federal Cumhuriyeti adına:

Yunanistan Cumhuriyeti adına:

Macaristan adına:

İzlanda Cumhuriyeti adına:

İtalya Cumhuriyeti adına:

Letonya Cumhuriyeti adına:

Litvanya Cumhuriyeti adına:

Lüksemburg Büyük Dükahığı adına:

Karadağ adına:

Hollanda Krallığı adına:

Norveç Krallığı adına:

Polonya Cumhuriyeti adına:

Portekiz Cumhuriyeti adına:

Romanya adına:

Slovak Cumhuriyeti adına:

Slovenya Cumhuriyeti adına:

İspanya Krallığı adına:

Türkiye Cumhuriyeti adına:

Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Krallığı adına:

Amerika Birleşik Devletleri adına:

İşbu belgenin (9 sayfadan oluşan) aslının kopyası olduğu tasdik olunur.

Steven Hill

NATO Hukuk Danışmanı

Brüksel, 6 Şubat 2019

TBMM Basımevi - 2019

Türkiye Büyük Millet Meclisi

(Sıra Sayısı: 93)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

27

YASAMA YILI

2

SIRA SAYISI: 52

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın İslam Gıda Güvenliği Teşkilatı Tüzüğü'nün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1540) ile Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları

Not: Bu Sıra Sayısına; elektronik ortamda

“http://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/sirasayi_sd.sorgu_baslangic” internet adresindeki sorgu sayfası üzerinden erişilebilmektedir.

İÇİNDEKİLER

Sayfa

• 2/1540 Esas Numaralı Teklifin	
- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı	4
- Genel Gerekçesi	4
• Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi	5
• Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Raporu	6
• Muhalefet Şerhleri	8
• Dışişleri Komisyonu Raporu	16
• Teklif Metni	18
• Dışişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin	18
• Anlaşma Metni	19
• Çekince	33

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Gelen Kâğıtlar Listesi'nde yayımlanan 411541 evrak numaralı "İslam Gıda Güvenliği Teşkilatı Tüzüğü"nin çekince ile birlikte onaylanmasının uygun bulunduğu dair kanun teklifi ve gerekçesi ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

09/01/2019

Binali Yıldırım

İzmir

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Başkanı

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (2/1540)	
ESAS	Dışişleri Komisyonu
TALİ	Tarım, Orman ve Köyışleri Komisyonu

GENEL GEREKÇE

İslam İşbirliği Teşkilatı'nın (İİT) 1969 yılından bu yana üyesi olan Türkiye, İİT bünyesinde faaliyet gösteren İslam Ülkeleri İstatistik, Ekonomik, Sosyal Araştırma ve Eğitim Merkezi (SESRIC), İslâm Tarih, Sanat ve Kültür Araştırma Merkezi (IRCICA), Ekonomik ve Ticari İşbirliği Daimi Komitesi (COMCEC) ve İslam Ülkeleri Standartlar ve Metroloji Enstitüsü (SMIIC) gibi önemli kuruluşlara ev sahipliği yapmaktadır.

İİT bünyesinde ekonomi, eğitim, kültür ve sair alanlarda çeşitli kuruluşlar faaliyet göstermesine rağmen birçok üyesi için büyük önemi olan tarım ve gıda alanında uzmanlaşan bir kuruluşun bulunmaması İİT'yi bu alanda adım atmaya yöneltmiştir. Bu çerçevede, İstanbul'da 3-6 Ekim 2011 tarihleri arasında düzenlenen İİT 6. Tarım Bakanları Toplantısında Kazakistan İİT İslam Gıda Güvenliği Teşkilatı kurulmasını teklif etmiş ve bu teklif Toplantı deklarasyonunda yer almıştır.

İİT İslam Gıda Güvenliği Teşkilatı Tüzüğü, 9-11 Aralık 2013 tarihlerinde Konakri/Gine'de gerçekleştirilen İİT 40. Dışişleri Bakanları Konseyinde karara bağlanmış ve ülkemiz dâhil birçok İİT üyesi ülke tarafından imzalanmıştır.

Söz konusu Teşkilat, İİT ülkeleri arasında tarım ve gıda güvenliği alanında işbirliğinin güçlendirilmesi, üye ülkelerde sürdürülebilir tarım, kırsal kalkınma ve gıda güvenliğinin sağlanması bakımından önem arz etmektedir.

Türkiye, İİT bünyesinde bulunan SESRIC, COMCEC ve SMIIC gibi kuruluşlar çerçevesinde tarım alanında düzenlenen faaliyetlerde öncü rol üstlenmektedir. Bunun yanı sıra Türkiye'nin tarım ve gıda güvenliği alanında birçok İİT üyesi ülke ile ikili ilişkileri bulunmaktadır. Bu itibarla Türkiye, tarım ve gıda güvenliği alanında sahip olduğu potansiyeli İslam Gıda Güvenliği Teşkilatı vasıtasıyla İİT üyesi ülkelere aktarmayı ve onlara destek vermeyi amaçlamaktadır.

T.C.

Cumhurbaşkanlığı

Sayı: 68244839-599-2111

7 Ocak 2019

Konu: İslam Gıda Güvenliği

Teşkilatı Tüzüğü

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIğINA

“İslam Gıda Güvenliği Teşkilatı Tüzüğü”nü Anayasanın 90 ıncı maddesi gereğince çekince ile birlikte onaylanması uygun bulunmak üzere ilişikte bilgilerinize sunarım.

Recep Tayyip Erdoğan

Cumhurbaşkanı

Tarım, Orman ve Köyşleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Tarım, Orman ve Köyşleri Komisyonu

13/2/2019

Esas No: 2/1540

Karar No: 3

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Cumhurbaşkanlığınca 7/1/2019 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan “İslam Gıda Güvenliği Teşkilatı Tüzüğü” 9/1/2019 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Sayın Binali Yıldırım imzasıyla “İslam Gıda Güvenliği Teşkilatı Tüzüğü’nün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi” olarak Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulmuştur. 14/1/2019 tarihinde esas komisyon olarak Dışişleri Komisyonuna, tali komisyon olarak da Komisyonumuza havale edilen 2/1540 esas numaralı Kanun Teklifi, Komisyonumuzun 27’nci Yasama Dönemi 6/2/2019 tarihli 2’nci toplantısında Tarım ve Orman Bakanlığı, Dışişleri Bakanlığı, Ticaret Bakanlığı, Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, Helal Akreditasyon Kurumu, Türkiye Gıda ve İçecek Sanayii Dernekleri Federasyonu, Türkiye İhracatçılar Meclisi, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, Türkiye Ziraat Odaları Birliği yetkililerinin katılımlarıyla görüşülmüştür.

Teklif ile İslam İşbirliği Teşkilatı üyesi ülkeler arasında tarım ve gıda güvenliği alanında işbirliğinin güçlendirilmesini, üye ülkelerde sürdürülebilir tarım, kırsal kalkınma ve gıda güvenliğinin sağlanmasını ve ülkemizin, tarım ve gıda güvenliği alanında sahip olduğu potansiyelin İslam Gıda Güvenliği Teşkilatı vasıtasıyla İslam İşbirliği Teşkilatı üyesi ülkelere aktarılmasını ve onlara destek verilmesini öngören Tüzük’ün onaylanmasının uygun bulunmasının amaçlandığı görülmektedir.

Komisyonumuz üyelerince İçtüzüğü’nün 23’üncü maddesi uyarınca Kanun Teklifinin tümü üzerinde görüşme yapılmasına, maddelerin ayrıca görüşülmemesine karar vermiştir.

Komisyonumuzda Teklifin tümü üzerindeki görüşmelerde Tarım ve Orman Bakanlığı temsilcisi tarafından, söz konusu tüzüğü’nün üye ülkeler arasında tarım ve gıda güvenliği alanında işbirliğinin güçlendirilmesi, üye ülkelerde sürdürülebilir tarım, kırsal kalkınma ve gıda güvenliğinin sağlanmasını hedeflediğini ve Şubat 2019 tarihi itibarıyla 12 ülkenin tüzüğü kabul ettiği ifade edilmiştir.

Dışişleri Bakanlığı temsilcisi tarafından ise Türkiye’nin 2019 yılı sonuna kadar İslam zirvesi dönem başkanlığını yürüttüğünü ve İslam İşbirliği Teşkilatı içerisindeki etkinliğimizin artırılması bağlamında, imzalanan tüzüğü’nün bir an önce onaylanmasının önemi olduğu ifade edilmiştir.

Komisyonumuzda Teklifin tümü üzerinde yapılan görüşmelerde İslam İşbirliği Teşkilatı üyesi ülkelerle ilişkilerimiz bağlamında Gıda Güvenliği Teşkilatının önemli olduğu, Teşkilata üyeliğinin Türkiye’nin uluslararası anlaşmalardan kaynaklanan yükümlülüklerine uygun olarak uygulanacağı ifade edilmiştir.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlandıktan sonra Komisyonumuzun genel uygunluk görüşünün esas komisyona bildirilmesi kabul edilmiştir. Komisyon görüşmelerini müteakip bazı üyelerimiz tarafından muhalefet şerhleri verilmiş olup ilgili şerhler rapora eklenmiştir.

Raporumuz, esas komisyon olan Dışişleri Komisyonuna gönderilmek üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Yunus Kiliç</i>	<i>Hasan Kalyoncu</i>	<i>Fatma Aksal</i>
Kars	İzmir	Edirne
Kâtip	Üye	Üye
<i>Zafer Işık</i>	<i>Ayhan Barut</i>	<i>Abdullah Doğru</i>
Bursa	Adana	Adana
	(Muhalefet şerhi koyuyorum)	
Üye	Üye	Üye
<i>Muharrem Varlı</i>	<i>Yakup Taş</i>	<i>Ayhan Altuntaş</i>
Adana	Adıyaman	Ankara
Üye	Üye	Üye
<i>Rıza Posacı</i>	<i>Orhan Sarıbal</i>	<i>Salim Çivıtcioğlu</i>
Aydın	Bursa	Çankırı
	(Muhalefet şerhi)	
Üye	Üye	Üye
<i>Ahmet Sami Ceylan</i>	<i>Ebubekir Bal</i>	<i>Okan Gaytancıoğlu</i>
Çorum	Diyarbakır	Edirne
		(Muhalefet şerhi)
Üye	Üye	Üye
<i>Cihan Pektaş</i>	<i>Hüseyin Şanverdi</i>	<i>Selahattin Minsolmaz</i>
Gümüşhane	Hatay	Kırklareli
Üye	Üye	Üye
<i>Bekir Başevirgen</i>	<i>Cengiz Gökçel</i>	<i>Rıdvan Turan</i>
Manisa	Mersin	Mersin
(Muhalefet şerhi)	(Muhalefet şerhi)	(Muhalefet şerhi)
Üye	Üye	Üye
<i>Nusrettin Maçın</i>	<i>Ayşe Sürücü</i>	<i>İbrahim Halil Yıldız</i>
Şanlıurfa	Şanlıurfa	Şanlıurfa
(Muhalefet şerhi)	(Muhalefet şerhi)	
	Üye	
	<i>İlhami Özcan Aygun</i>	
	Tekirdağ	
	(Muhalefet şerhi)	

MUHALEFET ŞERHİ

Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu;

1. 2/1540 esas numaralı İslam Gıda Güvenliği Teşkilatı Tüzüğü'nün onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun teklifi
2. 2/1541 esas numaralı Türkiye Cumhuriyeti ile Uluslararası Tarımsal Kalkınma Fonu (IFAD) arasında IFAD Ülke Ofisi-Doğu Avrupa ve Orta Asya Merkezi kurulmasına ilişkin ev sahibi ülke anlaşmasının onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun teklifi gündemlerini görüşmek üzere tali komisyon olarak 6 Şubat 2019 Çarşamba günü toplanmıştır.

Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonunun CHP'li üyeleri olarak, öncelikle gündem maddelerinin görüşülmesine geçmeden 3 konu üzerinde bir tartışma başlattık.

1. Türkiye tarımının çok ciddi sorunlarının bulunduğu bilmesine rağmen bu sorunların hiçbir şekilde komisyon gündemine gelmediği ifade edilmiştir. Komisyonun, Türkiye tarımının çöküş halinde olduğunun neden görülmediği ve buna karşın neden önlemler alınmadığı tartışması yapılmıştır (Bu sorunlar Ekte ayrıntılı olarak açıklanmıştır). Komisyonun, Türkiye tarımının sorunları gündemi ile toplanmadığı ve bu nedenle toplantı gündemine Türkiye tarımının sorunları başlıklı bir gündem maddesi alınması gerektiği ifade edilmiştir.
2. Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu olarak hiç toplanmamıza rağmen "tali" komisyon olarak toplanmamızın yanlış olduğu ifade edilmiştir. Tali komisyon olarak da olmasa Tarım Orman ve Köyişleri Komisyonunun hiç toplanmayacağı anlaşılmaktadır.
3. 2/1540 esas numaralı İslam Gıda Güvenliği Teşkilatı Tüzüğü; Arapça, İngilizce, Fransızca'nın dışında neden Türkçe metin olarak geçerli kabul edilmemiştir.

Komisyonun CHP'li üyeleri olarak gündem maddelerinin görüşülmesine karşın bir muhalefetimiz yoktur. Aksine uluslararası ilişkilerin gelişimi açısından bu tip konuların görüşülmesinin uygun olduğu ifade edilmiştir. Nitekim gündem maddelerine geçildiğinde CHP'li üyeler tam destek vermiştir.

Sonuç olarak, Türkiye tarımında ciddi bir destekleme politikası uygulanmazken, Türk tarımını 16 yıldır yöneten AKP hükümeti, üretim yerine ithalatçı politikalardan vazgeçmezken, çiftçi ürettiği ürünlerle 16 yıldır alın terinin karşılığını alamazken yaklaşık 110 kat borçlandığı yani çiftçi borcunun 2002'de 1 milyar 2018'de 110 milyarı aşmasına yönelik bir önlem alınmazken, tarımsal girdi fiyatları sürekli artarken ürün fiyatlarının neredeyse yerinde saydığı görülmezken, Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonunun bu gündemleri içeren maddelerle toplanmaması son derece yanlıştır.

TÜRKİYE TARIMININ TEMEL SORUNLARI

AKP nitelsiz bir tarım politikası uygulamaktadır. İktidar olduğu 2002'den bugüne, Türkiye tarımda net ihracatçı bir ülke konumundan net ithalatçı bir ülke konumuna gelmiştir. AKP iktidarıyla birlikte Türkiye, buğdaydan, mısıra, soyadan, tütüne, canlı hayvandan kırmızı ete, nohuttan mercimeğe kadar neredeyse her ürünü ithal etmekte ve ciddi bir döviz başka ülkelerin çiftçilerine ödemektedir.

Bu süre içinde çiftçi borçları tam 110 kat artarak, 1 milyar TL'den 110 milyar TL'ye yükselmiştir. AKP'li yıllardan biri olan 2006'da, çıkartılan Tarım Kanununa göre çiftçimize her yıl GSMH'nin %1'i oranında destekleme yapılması gerekirken 2007'den beri sürekli olarak bu desteğin her yıl yaklaşık yarısı ödenmiştir. Çiftçilerimizin AKP hükümetlerinden yaklaşık 145 milyar TL'lik alacağı bulunmaktadır.

AKP'li yılların başında % 22'lerdeki tarımsal nüfus 2017'de % 8'lere kadar gerilemiş, köyden kente göç artmıştır. Örneğin İstanbul'un nüfusu 2002'de 10 milyon iken 2018'de 16 milyonu geçmiştir.

Kısacası AKP'li yıllarda çiftçi ihmal edilmiş ve fakirleştirilmiş, tarım topraklarının fazlalığı ve verimliliği ile Dünyada ön sıralarda yer alan Türkiye, halkına yerli ürün yerine ithal ürünler yedirir hale gelmiştir. AKP Türkiye tarımını çökertici politikaları sadece üretici ve üretim alanında göstermemiştir. Maalesef AKP iktidarı boyunca Türkiye'de tarım toprakları ekilmeye hale gelmiştir. Örneğin 2002 yılında 94 milyon dönüm alanda buğday tarımı yapılırken 2017'de 76 milyon dönüm alanda buğday ekimi yapılır hale gelmiştir. Türkiye'de halen Belçika yüzölçümü kadar bir alan ekilmemektedir.

AKP'nin yaptığı tahribat bunlarla bitmemektedir. Türkiye'nin yıllardır ekilen ve biçilen tarım alanları maalesef betonlaşmaya açılmış, "ucuz enerji temin edeceğimiz" söylemleri ile doğa katliamları yapılır hale gelmiştir. Türkiye'nin en verimli tarım toprakları rantta açılmış ve doğa kirletilerek adeta ormanlar, meralar, zeytinlikler ve 1.sınıf tarım arazileri plansız sanayileşme ve yandaş çıkarları doğrultusunda kullanılır hale dönüşmüştür.

Karadeniz doğasına zarar veren HES'ler (Hidroelektrik Santraller) neredeyse Karadeniz'de her akarsuyu tehdit eder hale durumdadır. HES'ler gibi özellikle Ege bölgesine zarar veren Jeotermal enerji santralleri bölgedeki bitkileri, ağaçları, gölleri ve akarsuları etkilemektedir. HES'ler, jeotermaller gibi bir başka tehlike de termik santrallerdir. Termik santraller de Türkiye'nin birçok bölgesinde yapılmaktadır. Görünürde yerli kömür kullanacağız, kendi enerjimizi tüketiyoruz, yerli ve ucuz mantığı ile enerji temin etmek mantıklı olabilir ancak doğaya ve tarım alanlarına verilen zarar göz önüne alındığında Türkiye ekonomisine yaptığı katkıdan çok verdiği zarar konuşulabilir.

AKP iktidarında en önemli doğa tahribatlarından biri de meralarda yaşanmıştır. Hayvancılığın önemsendiği ve geliştiği ülkelerde mera alanları hem çok iyi korunur hem de çok verimli kullanılır. Mera alanları devletin, Hazine'nin malı olduğu için maalesef bazı rantçı kesimlerin hedefindeki alanlardır. Hem kamu kurumları, yerel yönetimler hem de özel sektör yeni bir yatırım yapacağı zaman gözü bu Hazine arazilerindedir. Hazine arazilerinin bir bölümü de mera alanıdır.

AKP iktidarı boyunca, ormanlar, meralar, kıyılar, dereler, su havzaları, zeytinlik alanları ekolojik tahribata uğramış ancak doğa bazen yaşanan çok ağır sel felaketleriyle intikam almıştır. Bu sel felaketleri AKP sözcüleri tarafından "doğal afet, takdiri ilahi, kader " diye yutturulmaya, kabul ettirilmeye çalışılmıştır. 1.sınıf tarım arazileri Otel ve AVM projeleriyle yok edilmeye çalışılmakta tarihi ve kültürel değerlerimiz yok sayılmaktadır.

İktidara geldiklerinde garip guraba, fakir fukara edebiyatı yapan AKP hükümeti, Türkiye'nin en yoksul kesimi olan ve tüm istatistiklerde milli gelir ortalamasının 3'te 1'i oranında gelire sahip olan çiftçinin

refah ve gelir düzeyini arttıracak politikalara yönelmemiştir. AKP iktidarı döneminde aslında çiftçi hep kaybetmiştir. Çiftçimize;

- Yasa ile alması gereken destek verilmedi, 145 milyar alacağı var.
- Borçlandırıldı. AKP ile birlikte tarımsal borçlar 1 milyar TL'den 110 milyara çıktı.
- Yabancı ülkelerin çiftçisine tercih edildi. 200 milyar \$'lık ithalat yapıldı.
- İpotek karşılığı krediler sayesinde tarlasını, traktörünü, hayvanını kaybetti.
- Küresel sermayeye esir edildi, girdi, ürün piyasaları yabancı tekellerin eline geçti.
- Köyden kente göçe zorlandı, AKP döneminde tarımsal nüfus 7 milyon azaldı.

Seçimlerde vaatler vererek sözünü tutmayan AKP hükümeti, çiftçinin üretimden koptuğunu bir türlü anlayamadı. Tüm planlarını yandaşlarına çıkar sağlamak üzere kurgulayan AKP hükümeti, Türkiye'de verimli bir şekilde yetişen tüm tarım ürünlerini ithal etti. Bunu da "Milli tarım projesini başlatıyoruz" diyerek yaptı. AKP'den önce lüks tüketim ürünleri diyebileceğimiz muz, ananas gibi tropikal ürünler ile göreceli olarak Dünyada daha verimli ve maliyeti düşük olan ayçiçeği, soya gibi ürünlerin ithalatı yapılrken şimdi başta buğday, arpa, kırmızı et gibi temel gıda maddeleri olmak üzere her türlü tarım ürünü ithalatı yapılmaktadır. Türkiye fındık ve incir dışında her şeyi ithal etmektedir.

Çiftçiye verilen vaatler şaşaalı SARAY toplantılarında, çiftçilerin gözünün içine baka baka yalan söylenerek gerçekleştirildi. Örneğin mazot için "yarısı sizden, yarısı bizden" denilerek sanki çiftçinin akaryakıt istasyonunda mazota yarı fiyat ödeyeceği algısı yaratıldı. Çiftçi hiçbir zaman ucuz mazot almadı. Yasa ile verilmesi gereken desteğin içinde mazot ve gübre desteği de yer aldı. Ayrıca yasa ile GSMH'nin % 1'ini alması gereken desteğin yarısı ödenirken bu ödmeden % 4'de Maliye Bakanlığı kesinti yaptı.

AKP'li yıllarda 9 defa vergi affı ve borç yapılandırılması getirildi. Tüm borçlar yapılandırılırken çiftçi borçları hiçbir şekilde yapılandırılmadı. AKP'li yıllarda çiftçi borcu 110 kat arttı. Daha vahim olan ise, Bankacılık sektöründen elde edilen bilgilere göre asıl borcun aracı ve tefecilerde olduğu bilgisidir. Aracı ve tefecilerde olan borcun da en az kayıtlı sektör kadar olduğu ifade edilmektedir.

Bir başka tutarsızlık ise son günlerde gübre fiyatlarında yaşandı. Sözde tüm ürünlerde % 10 indirim yapılacağı basında boy boy gösterilirken Tarım Kredi Kooperatiflerinin de sattığı gübre fiyatlarında % 10 indirim yapacağı manşetten verildi. Halbuki indirim yapılacağı söylendiği tarihte fiyatlara % 100 oranında zam yapılmıştı. Gübre fiyatlarının bu denli artması, özellikle önümüzdeki günlerde buğday ekiminde kullanılan taban gübrelerin kullanılmamasına yol açacak ve Türkiye'nin önümüzdeki yıl ciddi bir buğday açığı ile karşılaşmasına neden olacak.

AKP'nin başka bir yanı da "Türkiye'de su sorununu çözdük, Afrika'ya da götüreceğiz" şeklindedir. Halen Türkiye su yetersizliğinden ötürü yaklaşık 50 milyon dönüm alanı boş bırakılmaktadır. Tarımsal sulama yatırımları neredeyse durmuştur. Halbuki Türkiye'nin sulayarak ciddi bir üretim artışı sağlayabileceği 30 milyon dönüm alana daha su götürülemez. Lüks uçak için 500 milyon \$ bulabilen Hükümet, "ekonomik saldırı var" gerekçesiyle sulama yatırımlarını durdurmuştur.

Peki, AKP'nin Türk tarımına ve çiftçisine hatta 81 milyon tüketicieye reva gördüğü nasıl bir Türkiye tarımıdır? Yani gerçekler nelerdir?

1. Şarbonlu etleri yiyen Türk insanı
2. GDO'lu ürünlerle beslenen Türk insanı
3. NBS'nin sağlığa zararlı olması bilinmesine ve NBS'nin % 2,5'e düşürülmesi müjdesine karşılık denetlenmemesi
4. Cumhuriyet tarihinde ilk kez AKP döneminde süt fiyatını geçen yem fiyatları
5. Tarımdan anlamayan Tarım Bakanları dönemi
6. Yabancı ülke tarımına yaptıkları katkıdan ötürü madalya alan Tarım Bakanları
7. 2008 yılından beri yani son 10 yıldır 80-90 kuruşa buğday satan Türk çiftçisi

8. Yerli tütünü yasaklayıp, sigara fabrikalarını kapatan sonra da tütününün tamamını ithal eden Türk ekonomisi.
9. Şeker fabrikalarını özel sektöre satan ama fabrikaların parasını alamayan Türk Maliyesi
10. Türkiye’de işlenmeyen 50 milyon dönüm arazi olmasına rağmen Sudan’dan toprak kiralınması
11. Atatürk’ün efendisi olan köylüyü, büyük şehir varoşlarında sosyal yardımlara mahkum eden AKP anlayışı
12. Bir zamanlar fakir gıdası olan AKP’li yıllara kadar hiç ithal edilmeyen nohut, mercimek, fasulyenin şimdi zengin yemeği olması ve bunlara yılda 300 milyon \$ ödenmesi
13. Patatesleri önce Suriye’ye gönderip, sonra Suriye’den ithal ederek rant sağlayan iktidar yanlıları.
14. Yılda 50 bin ton kaçak çayın terör örgütünün kontrolünde Türkiye’ye girmesine izin veren zihniyet
15. Her yıl ihtiyacı olan ayçiçeğinin % 40’ını, pamuğun % 50’sini, soyanın % 95’ini, mısırın % 20’sini, buğdayın % 30’unu, kırmızı etin % 10’unu ithal eden ve sadece bunların ithalatına tarıma 1 yılda yapılan destek kadar ödeyen Türk tarımı.

Örnekleri daha da çoğaltabiliriz. AKP’li yıllarda üretime yönelik politikalar tercih edilmedi. Çiftçinin yüksek maliyetlere rağmen üretim yapmak istemesini görmezden gelerek, ürün fiyatlarının düşmesi dikkate alınmadı. Çiftçinin borçlanmasına, tarlalarını ipotek etmesine sürekli göz yumularak, köyden kente göçü adeta savunuldu. Tüketimin nüfusa bağlı olarak, sürekli arttığı ülkemizde üretimin desteklenmemesi sonucu birçok arazinin boş kalmasına göz yumuldu. Sonuç olarak bitkisel ve hayvansal gıda bakımından bir zamanlar ihracat yapan ülkemiz artık kendine yetmeyen bir ülke sınıfına girdi. Öyle ki, kendi topraklarımızda verimli bir şekilde yetişen tüm tarım ürünleri neredeyse ithal edilir hale geldi.

Sonuç olarak, AKP iktidarı boyunca Türkiye tarımı iyi yönetilememiş, Gazi Mustafa Kemal ATATÜRK’ün efendisi olan çiftçimiz AKP politikaları neticesinde borç batağına sürüklenmiş ve bir zamanlar kendine yeterli bir ülke olmakla övünen Türkiye maalesef tarımda ithalatçı bir konuma gelmiştir. AKP hem çiftçiyi zor duruma sokmuş hem de kamu yararı adı altında sürekli yandaş çıkarlarını gözeterek 1.sınıf tarım topraklarının fazlalığı ile övünen Türkiye’yi rant uğruna gelecekte çorak bir ülke konumuna sokmak için niteliksiz politikalar uygulamıştır.

Türkiye’nin her alanda büyümesinin motor gücü tarım ve tarıma dayalı sanayidir. Döviz harcamalarının azaltılması, Türkiye’nin elindeki döviz dışarıya kaptırmaması için tarımsal üretim çok önemlidir. Tarımsal üretimi artırarak, ithalatı düşürerek dışarıya döviz aktarımı azaltılabilir. Petrolde, elektronikte, bazı yüksek teknoloji gerektiren temel makine ve kimya ürünlerinde ithalatı dolayısıyla döviz belki kısamazsınız. Ama tarımda üretim yaparak birçok kalemden döviz çıkışını önleyebiliriz. Türkiye’nin böyle bir potansiyeli ve gücü vardır. Birçok somut örnek verebiliriz. Marmara, İç Anadolu bölgelerinde ciddi bir üretim planlamasıyla yağlı tohumlu bitkilerin ithalatı azaltılabilir ve yılda 3-4 milyar \$ döviz çıkışı önlenir. Yine İç Anadolu bölgesinde nohut, fasulye ve mercimek üretimi desteklenerek yılda 400-500 milyon \$’lık tasarruf yapılabilir. Meralara su ve gübre götürülerek üretim planlamasıyla yılda 1 milyar \$’ı aşan kırmızı et ve hayvan ithalatı önlenir. Örnekler çoğaltılabilir.

Yağlı tohumlar, bitkisel yağlar, yem hammaddesi başta olmak üzere milyarlarca dolar ödeyerek ithal ettiğimiz tarım ürünlerini kendi ülkemizde üretebilsek tarımda küçülmede değil, büyümede rekorlar kırabilir, ÜRETEBİLİRİZ ve HAKÇA BÖLÜŞEN BİR TÜRKİYE’Yİ yaratabiliriz.

<i>Orhan Sarıbal</i>	<i>Okan Gaytancıoğlu</i>	<i>Ayhan Barut</i>
Bursa	Edirne	Adana
<i>İlhami Özcan Aygün</i>	<i>Bekir Başevirgen</i>	<i>Cengiz Gökçel</i>
Tekirdağ	Manisa	Mersin

MUHALEFET ŞERHİ

Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonunda 6.02.2019 tarihinde görüşülen, (2/1540) esas numaralı “İslam Gıda Güvenliği Teşkilatı Tüzüğü'nün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi”ne ilişkin muhalefet şerhimiz aşağıda açıklandığı gibidir.

Kapitalist/endüstriyel gıda sistemi, üretimden tüketime, üretim mekanından tüketim mekanına, üretim ilişkilerinden tüketim ilişkilerine kadar gıda sistemini bütüncü bir rant, sömürtü ve tüketim ilişkisi olarak örgütlemektedir. Bütün bu süreci gıda egemenliği olarak uygulamakta, sağlıklı gıda üretiminin adil koşullarını ortadan kaldırarak gıdayı bir meta olarak örgütlemektedir. Söz konusu bu kapitalist endüstriyel gıda sistemi karşısında ise HDP gıda egemenliği bir halk egemenliği olarak tesis etmeyi, sağlıklı, besleyici gıda üretiminin adil ve özgür koşullarda gerçekleşmesi perspektifiyle hareket eden, agroekoloji (ekolojik tarım), aracısız dağıtım, kır-kent ilişkilerinde bütünlüklü bir dönüşümü desteklemektedir. Dünya çapında köylülerin, çiftçilerin, kır işçilerinin, topraksızların, yerli halkların, göçerlerin, kent işçilerinin, işsizlerin, gençlerin parçası olduğu her kesin eşit ve sağlıklı gıda erişim sağlayabildiği bir mevcudun yerine bir sistem oluşturmak, geliştirmek ve örgütlemek her zaman mümkündür. Bu bağlamda sadece İslam ülkeleri ile sınırlı olmayan bütün dünya halklarını içine alan sağlıklı ve güvenli gıdaya erişimi içiren bu sistemi oluşturmalıyız. Aksi halde bir yandan gıda güvenliğini konuşurken diğer yandan milyonlarca insanın açlık ile mücadele geçceğini göz ardı etmekten başka sonuç ortaya çıkamayacaktır.

HDP bu anlayış ve arayıştan yola çıkarak gıda güvenliğine yönelik bir politik anlayışla hareket ederken İslam ülkelerinin gıda güvenliği temelinde sağlıklı gıda ile birlikte yeterli gıdaya erişimi sorunu ile yakından ilgilenmektedir. Bu anlamda İslam ülkelerinin gıda güvenliği ve gıda egemenliğine dair tutum incelendiğinde karşımıza çok farklı bir yaklaşım içinde olan politika bütünlüğü çıkmaktadır. Bu yönüyle İslam İşbirliği Teşkilatı (İİT) ülkelerinde tarımsal, gıda güvenliği, gıda egemenliği ile birlikte temel olarak gıdaya ulaşmanın yanında sağlıklı gıdaya ulaşma sorununun ciddi boyutlarda olduğu görülmektedir. Bu anlamda İİT Ülkelerinde tarımsal kalkınma ve gıda güvenliği ile kaygı verici sorunlar bulunmaktadır. Aynı zamanda söz konusu ülkelerin kaynakların yönetimi ise direk veya dolaylı bir şekilde uluslararası sermayenin tekelinde bulunmaktadır.

İslam ülkeleri arasındaki ekonomik ve ticari ilişkilerin geliştirilmesi, uzun yıllardan beri gündemdeki yerini korumaktadır. Ancak, tüm çabalara rağmen mevcut ekonomik işbirliğinin arzu edilen seviyelere ulaştırılmadığı görülmektedir. Çünkü İslam ülkeleri başta kendi iç sorunlarına insan hakları ve demokrasi perspektifinde bir çözüm üretememektedirler. Bütün bu gelişmeler karşısında kendi iç çelişkilerinden kurtulamamış Müslüman ülkelerinin geleceği şekillendireceği anlaşılan temel bir değişim ve etkin bir işbirliği beklemek çok gerçekçi durmamaktadır.

Bütüncül bir şekilde düşündüğümüzde İT ülkelerinin ortak hareket etmesi önemlidir ancak bu işbirliği ile birlikte yaşanan sorunların hangi temel anlayış ile ele alınacağı çok daha önemlidir. Türkiye örneğinde olduğu gibi yürütülen neoliberal politikalar ile sermayenin her geçen gün tekelleşmesi ile gıda güvenliği ve gıda egemenliği sorununu çözebilir miyiz? Veya herkesin eşit bir şekilde gıdaya erişimi sağlayabilir miyiz?

İslam ülkeleri arasındaki ekonomik ve ticari ilişkilerin geliştirilmesi, uzun yıllardan beri gündemdeki yerini korumaktadır. Ancak, tüm çabalara rağmen mevcut ekonomik işbirliğinin arzu edilen seviyelere ulaştırılmadığı görülmektedir. Çünkü İslam ülkeleri başka kendi iç sorunları olmak üzere yaşadıkları toplumsal sorunları insan hakları ve demokrasi perspektifinde bir çözüm üretememektedirler. Örneğin Türkiye Kürt meselesine barışçıl bir çözüm üretmediği süreci gıda güvenliği ve sağlığı ile ilgili ne kadar doğru bir politika üretebilir?

Diğer yandan, küreselleşmenin bir sonucu olarak rekabetin yoğunlaşması ve içinde yaşadığımız küresel ekonomik kriz nedeniyle söz konusu sorunlar gün geçtikçe derinleşmektedir. Bütün bu gelişmeler arasında kendi iç çelişkilerinden kurtulamamış Müslüman ülkelerin geleceği şekillendireceği anlaşılan temel bir değişim ve etkin bir işbirliği beklemek çok gerçekçi değildir. Atılan adımlar çoğu zaman sembolik olmaktan öte olamamaktadır.

Dünyada "çok az gelişmiş ülke" olarak tanımlanan 50 ülkeden 22'si, İslam Kalkınma Teşkilatı (İKT) üyesi ülkelerdir. Bu ülkelerin neredeyse tamamının, büyüme ve gelişmeleri birkaç temel tarımsal ürün üretimi ve ihracatına bağlıdır. Benzer şekilde "gelişmiş ülke" grubunda yer alan 15 İKT üyesi ülke ise petrol ihraç eden ve ekonomilerindeki büyüme ve gelişmenin temel olarak petrol ve gaz ihracatına bağlı olduğu ülkelerdir. Sayıları 57'ye ulaşan İKT ülkelerinin bir topluluk olarak ekonomik büyümesi ve başarısı hala büyük ölçüde birkaç ülkenin egemenliği altındadır. Yalnızca 10 ülke, İKT toplam üretim ve ihracatının %40'ından fazlasını sağlamaktadır. Bu durum, İKT topluluğu içindeki büyük gelir farklılıkları ile zengin ve fakir ülkeler arasındaki derin uçurumu yansıtmakta ve ülkeler arasındaki, özellikle İKT içi ticaretin

ve yatırımların geliştirilmesi konusunda işbirliğini geliştirme çalışmaları için bir engel oluşmaktadır. Çeşitli sosyo-politik nedenlerle bu teknolojilere erişemeyen ülkelerde özellikle de Afrika'da kıtlık ve açlık hâlâ insanlık ayıbı olarak yaşanmaya devam etmektedir. Yaşanan bu sorunların temel nedeni yaşanan politik istikrarsızlık, iç savaşlar, AIDS salgını gibi hastalıklar yaşanan sıkıntılardır. Ancak bu durum, Müslüman ülkelerin ileri tarım tekniklerin erişemedikleri için kendilerine yeterli olabilecek tarımsal üretimi sağlayamadıkları ve tarımda net ithalatçı konumunda buldukları gerçeğini değiştirmiyor. Yine, demokrasi endeksinde ilk 60 ülke içinde iki İslam ülkesi bulunmaktadır. Bu ülkelerden Kırgızistan 57. , 60.sırada ise Türkiye yer almaktadır. Bu gerçeklik karşısında İslam coğrafyasının içinde bulunduğu sorun modern anlamda tartışılan gıda güvenliğinin ötesinde yeterli gıdaya ulaşmama sorunudur.

Birleşmiş Milletler (BM), savaş ve çatışmaların yaşandığı 8 ülkede gıda kıtlığının arttığını, 56 milyon kişinin acil gıda yardımına ihtiyaç duyduğunu bildirdi. Dünya Gıda Programı ile BM Gıda ve Tarım Örgütünün yayınladığı son bir rapora göre, Afganistan, Orta Afrika Cumhuriyeti, Kongo Demokratik Cumhuriyeti, Güney Sudan ve Yemen'de geçen yıl çatışmalar nedeniyle gıda kıtlığı arttı ve Suriye, Somali ve Çad Gölü Havzası'nda yaklaşık 56 milyon kişinin acil gıda yardımına ihtiyaç duyduğu belirtilmektedir. Uzun süreli savaşlardaki artışın "eşi benzeri görülmemiş, kabul edilemez seviyelerde" açlık ve kıtlığa neden olduğuna işaret edilen raporda, insani yardım çalışanlarına yönelik şiddetin de arttığı, yardım örgütlerinin çalışmalarını askıya almak zorunda kaldığı vurgulanmaktadır. Yemen'de dünyanın en büyük insani krizinin yaşandığı belirtilen raporda, 2018'in son 6 ayında Kongo Demokratik Cumhuriyeti'nde artan silah çatışmalar nedeniyle 13 milyon kişinin gıda güvenliğinin olmadığı kaydedilmektedir.

Bu çatışmalı durum ile birlikte Müslüman ülkelerde, tarımda şirketlerin kontrolünü sağlayacak ve çiftçiliği ortadan kaldıracak politikalarda devam edilmektedir. Müslüman ülkelerde uygulanan mevcut tarım politikaları küçük çiftçiyi desteklemek yerine büyük işletmeleri desteklemeye yöneliktir. Bu uygulamalar özellikle kırsal alanın boşalması ve toplumun sağlıklı ve güvenli gıdaya erişimini zorlaştırmaktadır. Bu bağlamda Türkiye'nin mevcut durumu bu süreci açıkça bir ifade etmek için yeterli bir örnektir. Bu ve benzer nedenlerden bugün birçok Müslüman ülkelerin tarım ve gıda üretimi dışa bağımlıdır. Buna ek olarak, birçok Müslüman ülke yetersiz ve verimsiz gıda üretim politikaları sonucunda yetersiz ve sağlıksız gıda üretimi yapılmaktadır. Bu bağlamda, bu temel gereksinimlerini karşılamak için yoğun bir ithalat politikası sonucu gıda egemenliği ve dolayısıyla gıda güvenliği konusunda yetersiz bir kapasiteye ile birlikte bağımlı hale gelmiştir.

Müslüman ülkeler verimli tarımsal alanlara sahip olmasına rağmen yürütülen neoliberal politikaların sonucu olarak bu topraklar ya çölleşmeye terkedilmiş ya da uluslararası sermayeye peşkeş çekilmiştir. Bugün savaşın ve kaosun devam ettiği Müslüman ülkelerde gıda güvenliğinden öte gıdaya ihtiyaç duyan insanların yaşam güvenliği bulunmamaktadır. Gıda güvenliği ve diğer konularla ilgili yaşadığımız sorunların çözümü kapitalist bir sistemin ürünü olan neoliberal politikaları sürdürmek değil tersi yeni bir yol ile herkesin eşit, sağlıklı ve güvenli gıdaya ulaşmasının yolunu açacak politikalar ile söz konusu bu pratiğe varabiliriz.

İslam ülkelerin içinde bulunduğu bu durum ile birlikte AKP'nin 16 yıllık iktidarı ile Türkiye'de gıda güvenliği ile birlikte yaşamın kendisini güvensiz hale getirmiştir. Merdiven altın üretimin her geçen gün artışı ve bir çok gıda ürünün içeriğinin sağlık olduğu yapılan denetimlerde açığa çıkmaktadır. Özellikle temel gıdalarda güvenliğinin ciddi bir sorun olarak varlığını sürdürmektedir.

Bu anlamda çözüm olarak atılacak adımların desteklenmesine yönelik bir itirazımız bulunmamaktadır. Ancak bu yönlü çözümlerin yeterince tartışılmadan tıpkı tartışmasını yürüttüğümüz ,kurulan Gıda Güvenliği Teşkilatı'nın Türkiye'ye getirisinin ne olacağına dair bilgiler mevcut değildir. Bu ürünlerde nasıl bir gümrük uygulaması yapılacağı gibi temel konulardaki sorular cevapsız bırakılmaktadır.

Bu anlamda İslam ülkeler ile birlikte bütün ülkelerle işbirliği içinde olunması HDP tarafından desteklenecek bir durumdur. Ancak yapılacak bu işbirliğinin her aşaması kamuoyunda şeffaf bir şekilde tartışılması ve yürütülmesi ilkesince politikalar belirlenmeli ve uygulanmalıdır. Aksi halde mevcut haliyle AKP'nin kendine iktidar alanı açmak adına yürütüldüğü gibi yaklaşım ve politikaları kabul etmek mümkün değildir.

Rıdvan Turan
Mersin

Ayşe Sürücü
Şanlıurfa

Nusrettin Maçın
Şanlıurfa

Dışışleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Dışışleri Komisyonu

21/02/2019

Esas No: 2/1540

Karar No: 23

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Cumhurbaşkanlığınca 07/01/2019 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan “İslam Gıda Güvenliği Teşkilatı Tüzüğü” 09/01/2019 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Sayın Binali Yıldırım imzasıyla “İslam Gıda Güvenliği Teşkilatı Tüzüğü’nün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi” olarak Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulmuştur. 14/01/2019 tarihinde esas komisyon olarak Komisyonumuza, tali komisyon olarak Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonuna havale edilen 2/1540 esas numaralı Kanun Teklifi, 06/02/2019 tarihinde Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonunda görüşülerek kabul edilmiş ve hazırlanan rapor Komisyonumuza gönderilmek üzere Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına arz edilmiştir. Teklif, Komisyonumuzun 27’nci Yasama Dönemi 20/02/2019 tarihli 6’ncı toplantısında Dışışleri Bakanlığı ile Tarım ve Orman Bakanlığı yetkililerinin de katılımlarıyla görüşülerek kabul edilmiştir.

Komisyonumuza havale edilen metinler incelendiğinde Teklif ile; İslam İşbirliği Teşkilatı üyesi ülkeler arasında tarım ve gıda güvenliği alanında işbirliğinin güçlendirilmesini, üye ülkelerde sürdürülebilir tarım, kırsal kalkınma ve gıda güvenliğinin sağlanmasını ve ülkemizin, tarım ve gıda güvenliği alanında sahip olduğu potansiyelin, İslam Gıda Güvenliği Teşkilatı vasıtasıyla İslam İşbirliği Teşkilatı üyesi ülkelere aktarılmasını ve onlara destek verilmesini öngören Tüzüğü’nün onaylanmasının uygun bulunmasının amaçlandığı görülmektedir.

Komisyonumuzda Teklifin tümü üzerinde yapılan görüşmelerde;

İslam İşbirliği Teşkilatının İslam dünyasının sesi ve savunucusu olması nedeniyle daha dinamik ve işlevsel olması gerektiği,

14-15 Nisan 2016 tarihlerinde İstanbul’da ev sahipliğini yaptığımız 13’üncü İslam İşbirliği Teşkilatı Zirvesiyle üstlendiğimiz Zirve Dönem Başkanlığını bu bilinçle yürüttüğümüz,

Sekretaryaya ev sahipliği yapan Suudi Arabistan’dan sonra en çok İslam İşbirliği Teşkilatı kuruluşuna ev sahipliği yapan ülke konumunda olduğumuz,

Ülkemizin sadece ev sahipliği değil aynı zamanda üyesi olduğumuz İslam İşbirliği Teşkilatı kuruluşları da dikkate alındığında Teşkilatın içindeki en faal ülkelerin başında geldiği,

Gıda güvenliği konusunun dünya genelinde olduğu gibi İslam İşbirliği Teşkilatı açısından da önemli bir konu haline geldiği,

Bu çerçevede Astana’da kurulacak olan İslam İşbirliği Teşkilatına bağlı İslam Gıda Güvenliği Teşkilatı Tüzüğü’nün tarafımızca onaylanmasının ve bu Teşkilata üyelik işlemlerimizin tamamlanmasının büyük önem arz ettiği,

İfade edilmiştir.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmelerin ardından Teklif ve gerekçesi Komisyonumuzca benimsenerek oy birliği ile maddelerin görüşülmesine geçilmiştir.

Teklifin 1'inci, 2'nci ve 3'üncü maddeleri ile tümü aynen ve oy birliği ile kabul edilmiştir.

Komisyon üyelerinden Balıkesir Milletvekili Mustafa Canbey, Ankara Milletvekili Asuman Erdoğan, Bursa Milletvekili Atilla Ödünç ve Gaziantep Milletvekili Ali Şahin Teklif ile ilgili özel sözcü seçilmişlerdir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Kâtip	Üye
<i>Volkan Bozkır</i> İstanbul	<i>Ceyda Bölünmez Çankırı</i> İzmir	<i>Asuman Erdoğan</i> Ankara (Bu raporun özel sözcüsü)
Üye <i>Ahmet Haluk Koç</i> Ankara	Üye <i>Aydın Adnan Sezgin</i> Aydın	Üye <i>Mustafa Canbey</i> Balıkesir (Bu raporun özel sözcüsü)
Üye <i>Atilla Ödünç</i> Bursa (Bu raporun özel sözcüsü)	Üye <i>Ali Şahin</i> Gaziantep (Bu raporun özel sözcüsü)	Üye <i>Ahmet Hamdi Çamlı</i> İstanbul
Üye <i>Ahmet Ünal Çeviköz</i> İstanbul	Üye <i>Yunus Emre</i> İstanbul	Üye <i>Niyazi Güneş</i> Karabük
	Üye <i>İsmail Özdemir</i> Kayseri	Üye <i>Radiye Sezer Katurcioğlu</i> Kocaeli

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
BAŞKANI İZMİR MİLLETVEKİLİ
BİNALİ YILDIRIM'IN TEKLİFİ

**İSLAM GIDA GÜVENLİĞİ TEŞKİLATI
TÜZÜĞÜNÜN ONAYLANMASININ UYGUN
BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- (1) “İslam Gıda Güvenliği Teşkilatı Tüzüğü”nün çekince ile birlikte onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

DIŞİŞLERİ KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN

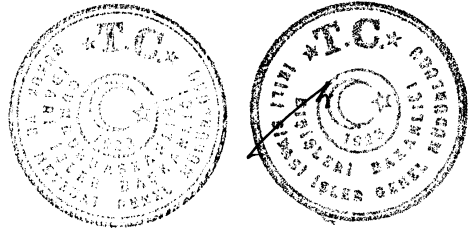
**İSLAM GIDA GÜVENLİĞİ TEŞKİLATI
TÜZÜĞÜNÜN ONAYLANMASININ UYGUN
BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- Teklifin 1’inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2- Teklifin 2’nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3- Teklifin 3’üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

İSLAM GIDA GÜVENLİĞİ TEŞKİLATI TÜZÜĞÜ

İSLAM GIDA GÜVENLİĞİ TEŞKİLATI TÜZÜĞÜ

GİRİŞ

Bu Tüzüğe Taraf olan İslam İşbirliği Teşkilatı üye devletlerinin Hükümetleri,

İİT Şartı'nın, İİT üye devletlerin halklarının refah ve zenginliklerinin artırılması ve sosyoekonomik gelişimleri için, bu halklar arasındaki birlik, işbirliği ve dayanışma bağlarının güçlendirilmesine ilişkin hükümlerinden *esinlenerek*,

Cibuti Cumhuriyeti'nin Cibuti şehrinde 15-17 Kasım 2012 tarihlerinde yapılan, İslam İşbirliği Teşkilatı Dışişleri Bakanları Konseyi'nin Otuz Dokuzuncu oturumunda kabul edilen Kazakistan'da İİT Gıda Güvenliği Teşkilatı'nın kurulmasına ilişkin 3/39-E sayılı Karar *uyarınca*,

Üye devletlerin yoğun biçimde karşılaştığı başta açlık, yetersiz beslenme, kıtlık, geniş çaplı yoksulluk, nüfus artışı, gıda kıtlığı, çölleşme, ormansızlaşma, tuzluluk ve mevcut potansiyellerin yetersiz kullanımı olmak üzere birincil gıda güvenliği sorunlarının üzerine eğilme ihtiyacının *farkında olarak*,

Kendi ülkelerindeki tüm mevcut kaynakları harekete geçirme, en uygun yöntem ve tecrübe teatisi, yatırımların teşviki ve uygun teknolojilerin aktarımı yoluyla sürdürülebilir bir şekilde gıda güvenliği, kırsal ve tarımsal kalkınmanın geliştirilmesi için ortak bir platform oluşturma *arzusuyla*,

bu Tüzüğü hazırlamışlardır:

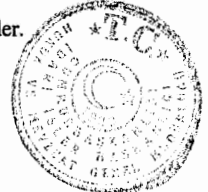
BÖLÜM 1

GENEL HÜKÜMLER

Madde 1: Tanımlar

Bu Tüzük'te aşağıdaki terimler her birinin karşısında yazılı olan anlamı ifade eder:

1. Teşkilat: İslam Gıda Güvenliği Teşkilatı'nı ifade eder.
2. Genel Kurul: İslam Gıda Güvenliği Teşkilatı'nın Genel Kurulu'nu ifade eder.
3. İcra Komitesi: İslam Gıda Güvenliği Teşkilatı'nın İcra Komitesi'ni ifade eder.

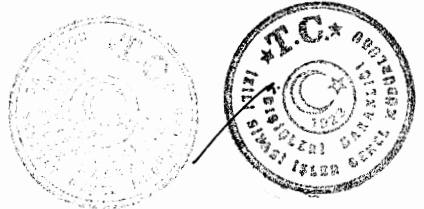
4. Sekreterlik: İslam Gıda Güvenliği Teşkilatı'nın Sekreterliği'ni ifade eder.
5. Başkan: İslam Gıda Güvenliği Teşkilatı'nın Başkanı'nu ifade eder.
6. Genel Müdür: İslam Gıda Güvenliği Teşkilatı'nın Genel Müdürü'nü ifade eder.
7. İİT: İslam İşbirliği Teşkilatı'ni ifade eder.
8. Üye devletler: bu Tüzüğün 5. maddesi uyarınca İslam Gıda Güvenliği Teşkilatı'na katılan İİT üye devletlerini ifade eder.
9. DBK: İİT Dışişleri Bakanları Konseyi'ni ifade eder.
10. İslam Zirvesi Konferansı: İİT Krallar, Devlet ve Hükümet Başkanları Toplantısı'ni ifade eder.
11. Yetkili Temsilci: Tüzüğü imzalamak için devlet makamları tarafından yetkilendirilmiş herhangi bir kişiyi ifade eder.
12. Gıda: insan tüketimi için amaçlanan işlenmiş, yarı işlenmiş ya da ham herhangi bir maddeyi ifade eder.
13. Gıda güvenliği: herkesin, her zaman, aktif ve sağlıklı bir yaşam için besin ihtiyaçları ve besin tercihlerini karşılamak amacıyla yeterli, güvenli ve besleyici gıdaya fiziksel, sosyal, ekonomik ve mali erişime sahip olduğu koşulu ifade eder.

Madde 2: Genel Merkez

1. Teşkilat'ın Genel Merkezi Kazakistan Cumhuriyetinin Astana şehrinde bulunur. Ev sahibi ülke Genel Merkez'in sorunsuz işleyişini sağlamak için, diplomatik dokunulmazlık ve ayrıcalıklar da dâhil, tüm gerekli kolaylığı sağlar.
2. Teşkilat, İcra Komitesi'nin teklifi üzerine Genel Kurul kararıyla, başka herhangi bir ülkede, kendisine bağlı ve kendi denetimi altında bağlı merkezler, bürolar ya da kurumlar tesis edebilir.

Madde 3: Hukuki Statü

1. Teşkilat, İİT Şartı'nın 24. maddesinde tanımlandığı üzere, İslam İşbirliği Teşkilatı'nın bir uzmanlık kuruluşudur.

2. Teşkilat, uluslararası bir kuruluş olarak bu Tüzük'te tanımlanan işlevlerini yerine getirmek ve amaçlarını gerçekleştirmek amacıyla tüm hukuki ehliyetini kullanan tam tüzel kişi statüsüne sahiptir.

3. Teşkilat'ın 2. maddenin 2. fıkrası uyarınca herhangi bir bağlı bürosuna verilen, yargı dokunulmazlığı ve vergi muafiyeti de dâhil olmak üzere dokunulmazlıklar ve ayrıcalıklar, Teşkilat ve ilgili ev sahibi ülke arasındaki karşılıklı anlaşmayla belirlenmelidir.

Madde 4: Teşkilat'ın Amaç ve Hedefleri

1. Teşkilat'ın amaç ve hedefleri şunlardır:

- (a) üye devletlere çölleşme, ormansızlaşma, erozyon ve tuzluluktan kaynaklanan sorunlara eğilmek de dahil, sürdürülebilir tarım, kırsal kalkınma, gıda güvenliği ve biyoteknolojinin çeşitli yönlerine ve sosyal güvenlik ağları sağlamaya ilişkin uzmanlık ve teknik bilgi sağlamak;
- (b) üye devletlerle işbirliği içerisinde, gıda güvenliği rezervleri oluşturmak da dahil gerekli acil ve insani yardımı belirlemek ve yapmak amacıyla üye devletlerdeki gıda güvenliği durumunu değerlendirmek ve takip etmek;
- (c) üye devletlerde tarımı geliştirmek ve gıda güvenliğini arttırmak için mali ve tarımsal kaynakları harekete geçirmek ve yönetmek ve
- (d) uygun teknolojinin ve kamusal gıda yönetim sisteminin teatisi ve aktarımı da dahil, ortak tarımsal politikaları koordine etmek, oluşturmak ve uygulamak.

2. Yukarıdaki amaçlara ulaşabilmek için Teşkilat aşağıdaki görevleri yerine getirmeye gayret eder:

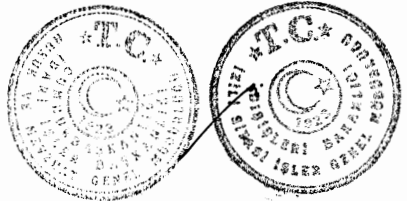
- (a) beslenme, gıda ve tarım alanlarında bilgi toplamak, incelemek, yorumlamak ve yaymak;
- (b) beslenme, gıda ve tarım alanlarında bilimsel, teknolojik, sosyal ve ekonomik araştırma yürütmek ve denetlemek;
- (c) sulama, tohum üretimi, tarımsal ilaçlar ve tarımsal yönetim de dahil, sürdürülebilir tarımsal kalkınma, biyoteknoloji ve üretim uygulama modelleri alanlarında bilgi, veri, araştırma ve incelemeleri teati etmek;
- (d) tarımsal işlemlerin modernleştirilmesini ve kurumsal kapasite oluşturulmasını teşvik etmek;

- (e) üye devletlerin tarımda sürdürülebilir kalkınması ve gıda güvenliği için kaynak seferberliğini ve yönetimini sağlamaya çalışmak;
- (f) mikrofinans projeleri, kredi olanakları, sınır ötesi projeler ve İslami finans ürünlerine daha fazla erişim sağlanması yoluyla, tarım ve gıda güvenliği alanlarında İİT içi yatırımları canlandırmak;
- (g) Teşkilat'ın amaçlarının gerçekleştirilmesi için gıda güvenliği alanında uygun ulusal ve bölgesel projeler, uluslararası programlar, yasal ve diğer düzenlemeler geliştirmek ve uygulamak;
- (h) ortak tarım politikaları geliştirmek ve uygulamak;
- (i) İİT'nin bu yöndeki talebi üzerine insani programlara katılmak;
- (j) üye devletlerde gıda kıtlığı, doğal ve yapay felaketler, afetler, kuraklık ve benzeri koşullardan kaynaklanan gıda acil durumu meydana gelmesi durumunda gerekli yardımı sağlamak için her bir üye devletin özelliklerini göz önünde bulundurarak gerekli bölgesel mekanizmaları oluşturmak;
- (k) 7. maddede öngörüldüğü üzere, diğer uluslararası ve bölgesel kuruluşlarla işbirliği yapmak;
- (l) İslam Zirveleri Konferansları, DBK'lar ve İİT Gıda Güvenliği ve Tarımsal Kalkınma Bakanlar Konferansları aracılığıyla bu konuya ilişkin aktarılabilecek İİT karar ve tavsiyelerini uygulamak ve
- (m) Teşkilat'ın amaçlarının uygulanması için tüm gerekli ve yerinde önlemleri almak.

Madde 5: Teşkilat Üyeliği

1. Her bir İİT üyesi devlet, Tüzüğü imzaladıktan, ayrıca üyeliğe ilişkin yasal işlemleri kendi ulusal mevzuatına uygun bir şekilde tamamladıktan ve Teşkilat Sekreterliği'ne yazılı olarak bilgi verdikten sonra Teşkilat üyesi olabilir. İİT'nin üyesi olmayan ya da gözlemcisi olan bir devlet, Teşkilat'ın üyesi olamaz.
2. Teşkilat'ın üyesi olmayan bir İİT üyesi devlet ya da gözlemci devlet Teşkilat'ta gözlemcilik statüsü için başvurabilir. Bölgesel ve uluslararası kuruluşlar Genel Kurul'a talepte bulunduktan ve bu talebin onaylanmasından sonra gözlemci statüsüne sahip olabilirler.

3. Sadece Teşkilat'ın üye devletleri Genel Kurul'da oy verme hakkına sahiptir. Kararlar oydaşmayla alınır. Oydaşma sağlanmadığı takdirde, karar hazır bulunan ve oy kullanan üye devletlerin üçte iki çoğunluğuyla alınır.

4. Üye devletlerin hak ve sorumluluklarının mahiyeti ve kapsamı Teşkilat'ın kural ve düzenlemelerinin yanı sıra işbu Tüzük'le tanımlanır.

Madde 6: Üye Devletlerin Raporları

1. Tüm üye devletler, ulusal mevzuatla korunan bilgiler haricinde, devlet kurumları tarafından yayımlanan ya da farklı bir şekilde dağıtımına veya erişime sunulan istatistiksel, teknik ve diğer bilgiler de dâhil, Teşkilat'ın yetki alanına giren konulara ilişkin kanun ve düzenlemelerin metinlerini, belirli dönemlerde İcra Komitesi'ne ya da Sekreterliğe göndermesi gerekir.

2. Genel Kurul, İcra Komitesi ve Sekreterlik, üye devletlerden Teşkilat'ın yetki alanına giren konularda başka bilgiler, raporlar ve belgeler sunmalarını isteyebilir.

Madde 7: Teşkilat'ın Diğer Teşkilatlarla İlişkileri

1. Teşkilat, İİT organları arasındaki işbirliğini güçlendirmek ve İİT politikaları ve programlarının uygulanmasında uyum ve birlikteliği geliştirmek amacıyla tüm birimlerle yakın işbirliğini sürdürür.

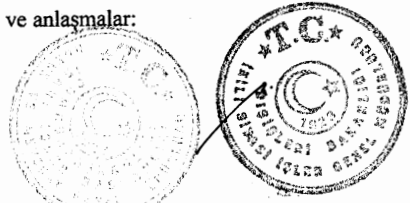
2. Teşkilat'a, İİT'nin İslam Zirveleri Konferanslarının ve DBK'ların kararlarıyla belirlenen genel amaçları yön verir.

3. Teşkilat, amaç ve hedeflerini gerçekleştirebilmek için, Genel Kurul onayıyla ve İİT amaç ve hedefleriyle tutarlı bir şekilde, İİT'yle ortak üyelere sahip olan bölgesel ve uluslararası kuruluşlarla yakın işbirliği tesis eder. Benzer şekilde, tarım, kırsal kalkınma ve gıda güvenliğiyle ilgili diğer bölgesel ve uluslararası, hükümetler arası ya da hükümet dışı kuruluşlarla da yakın işbirliği tesis eder.

Madde 8: Sözleşmeler ve Anlaşmalar

1. Genel Kurul, üçte iki çoğunlukla alınacak kararla gıda ve tarım alanlarında sözleşme ve anlaşmalar kabul eder ve kabul etmeleri için üye devletlere sunar.

2. Yukarıdaki 1. fıkra uyarınca düzenlenecek sözleşme ve anlaşmalar:

- (a) yürürlüğe girişleriyle ilgili olarak, onaylayan üye devletlerin sayısını da içeren hükümler içerir ve
- (b) bu Tüzüğe taraf olmayan üye devletler için herhangi bir mali yükümlülük getirmez.

3. Genel Kurul, anlaşma ve sözleşmelerin hazırlanmasıyla ilgili olarak hükümetlerle istişareleri ve gerekli teknik desteğe ilişkin kuralları geliştirme hakkına sahiptir.

BÖLÜM II

TEŞKİLAT'IN ORGANLARI

Madde 9: Teşkilat'ın Organları

Teşkilat'ın organları şunlardır:

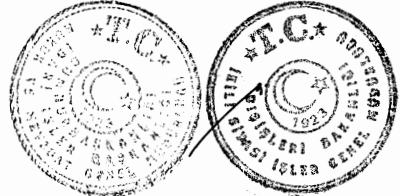
- (a) Genel Kurul;
- (b) İcra Komitesi ve
- (c) Sekreterlik.

Madde 10: Genel Kurul

1. Genel Kurul, üye devletler tarafından görevlendirilen Teşkilat'ın yetkisi dâhilindeki konulardan sorumlu Bakanlardan veya temsilcilerinden oluşur. Genel Kurul yılda bir kez olağan oturum düzenler. Gerektiğinde, beş üyenin istemiyle ve Teşkilat'ın üyelerinin üçte ikisinin onayıyla olağanüstü oturumlar düzenlenebilir. Her bir üye bir oy hakkına sahiptir.

2. Genel Kurul'un yetki ve görevleri şunlardır:

- (a) adil coğrafi temsil ilkesini dikkate alarak bir kez yenilenebilir, birer yıllık görev süresi için Başkan ve Başkan Yardımcısını seçmek;
- (b) adil coğrafi temsil temelinde, İcra Kurulu Başkan ve üyelerini seçmek;
- (c) Teşkilat'ın genel politikasını hazırlamak;
- (d) bütçeyi kabul etmek, Teşkilat'ın mali politikasını ve genel çalışma programını ve bu programı uygulama yöntemlerini oluşturmak ve denetlemek;
- (e) bu Tüzüğün 15. maddesinin 2. fıkrasına uygun olarak Teşkilat'ın Genel Müdürünü seçmek; ve

(f) Tavsiyeler, kararlar ve Genel Kurul oturumlarına ilişkin raporların yanı sıra kendi Usul Kurallarını kabul etmek.

Madde 11: Genel Kurul'un Başkanı aşağıdaki görevleri üstlenir:

1. Başkan Teşkilatı toplantıya çağırır, oturumları yürütür ve yönetir.
2. Başkan iki oturum arasında Teşkilatı temsil edecektir.
3. Başkan kendisine verilen görevleri yerine getirmek için üye devletlerin temsilcilerinden yardım alabilir.
4. Başkan, uygun gördüğü herhangi bir yetkiyi Başkan Yardımcısına devredebilir.
5. Başkanlık makamının herhangi bir nedenle geçici olarak boşalması durumunda, yokluğu süresince Başkanın görevlerini Başkan Yardımcısı üstlenir.

Madde 12: İcra Komitesi

1. İcra Komitesi, Başkan dâhil 8 üyeden oluşur. Üyeler, adil coğrafi dağılım temelinde Genel Kurul tarafından seçilir. Teşkilat'ın merkezine ev sahipliği yapan ülke daimi üye olurken, üyeliklerden biri oyluk hakkı olmaksızın Genel Müdüre tahsis edilir. İcra Komitesi'nin üyeleri bir kez yenilenebilir 3 yıllık süre için seçilirler. Bir üye devlet, uygun gördüğünde İcra Komitesi'ndeki temsilcisini değiştirmeye karar verebilir.
2. İcra Komitesi'nin toplantı yeter sayısı üyelerin üçte ikisidir. Kararlar da üyelerin üçte iki çoğunluğuyla alınır.

Madde 13: İcra Komitesi'nin Toplantıları

İcra Komitesi, yılda en az iki kez Teşkilat Merkezi'nde ya da kararlaştırılan başka bir yerde toplanır. Gerekliğinde Başkanın ya da üyelerinin salt çoğunluğunun istemi üzerine olağanüstü İcra Komitesi toplantıları düzenlenebilir.

Madde 14: İcra Komitesi'nin Görev ve Yetkileri

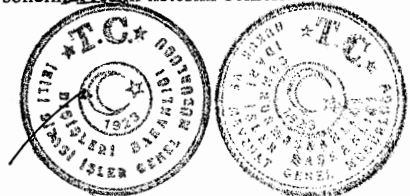
1. İcra Komitesi Genel Kurula karşı sorumludur. Görev ve yetkileri şunlardır:
  - (a) Teşkilat'ın farklı organlarının Teşkilat'ın genel politikası doğrultusunda etkin bir şekilde çalışmasını sağlamak;
  - (b) genel toplantı takvimini onaylamak (Oturumlar, Çalışma Grupları ve Uzman Grupları);

- (c) üye devletler ve Genel Müdürlü ile istişare halinde düzenli ve olağanüstü oturumlar için geçici gündem hazırlamak;
- (d) herhangi bir kişi ya da kurumun uzman ya da gözlemci olarak Teşkilat'ın oturumlarına davet edilmesine ilişkin tavsiye kararı vermek;
- (e) Teşkilat'ın bütçe ve mali tablolarını gözden geçirmek ve bunları Genel Kurul'a sunmak;
- (f) gerektiği şekilde ve gerektiğinde İhtisas Komiteleri kurmak, gündemlerini hazırlamak, üyelerini atamak ve görev sürelerini belirlemek;
- (g) Teşkilat'ın organlarının faaliyetlerine ilişkin Genel Kurul'a ayrıntılı raporlar sunmak;
- (h) Teşkilat'ın faaliyetlerini denetlemek ve görevlerinin Genel Kurul'un ve İcra Komitesi'nin kararlarına ve iç düzenlemelere uygun bir şekilde yürütülmesini sağlamak;
- (i) beslenme, gıda ve tarım üzerine bilimsel, teknolojik, sosyal ve ekonomik araştırma yürütmek ve denetlemek;
- (j) sulama, tohum üretimi, tarımsal ilaçlar ve tarımsal yönetim de dahil, sürdürülebilir tarımsal kalkınma, biyoteknoloji ve üretim uygulama modelleri üzerine bilgi, veri, araştırma ve incelemeleri teati etmek;
- (k) tarımsal işlemlerin modernleşmesini ve kurumsal kapasite gelişimini geliştirmek;
- (l) üye devletlerin sürdürülebilir tarım kalkınması ve gıda güvenliği için mali ve tarımsal kaynakların seferberliğini ve yönetimini sağlamaya çalışmak;
- (m) mikrofinans projeleri, kredi olanakları, sınır ötesi projeler ve İslami finansal ürünlere daha fazla erişim yoluyla, tarım ve gıda güvenliğinde İİT içi yatırımı canlandırmak ve
- (n) Teşkilat'ın amaçlarının gerçekleştirilmesi için gıda ve beslenme güvenliği alanlarında uygun ulusal ve bölgesel projeler, uluslararası programlar, yasal ve diğer düzenlemeler geliştirmek ve bunları uygulamak.

Madde 15: Sekreterlik

1. Sekreterlik daimi Merkeзде ve kurulabilecek diğer bürolarda çalışan bir Genel Müdür ve resmi görevlilerden oluşur. Genel Müdür Teşkilat'ın personelinin resmi listesini belirler.

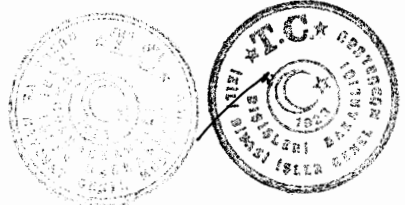

2. Genel Müdür, Genel Kurul tarafından bir kez yenilenebilir, dört yıllık süre için atanır. Genel Müdür, tüm üye devletlere eşit fırsat ilkelerine uygun olarak ve yeterlilik, dürüstlük ve deneyime gerekli önem verilerek, üye devletlerin gösterdiği adaylar arasından atanır.
3. Genel Müdür, İcra Komitesi'ne ve Genel Kurul'a karşı sorumludur ve Sekreterliğin bütün personelinin amiridir.
4. Genel Müdür'ün makamı, görev süresi dolmadan önce doksan (90) günden fazla bir süreliğine boşaldığı takdirde, Genel Kurul kalan dönem için bir selef atar.

Madde 16: Genel Müdür'ün Görevleri

1. İcra Komitesi ve Genel Kurul tarafından kabul edilecek başka herhangi bir görevin yanı sıra, Genel Müdür'ün görevleri şunlardır:

- (a) Sekreterlik personelini atamak ve Personel Yönetmeliği'nin hayata geçirilmesini sağlamak;
- (b) Sekreterlik faaliyetlerini denetlemek;
- (c) bütçe ve hesap kesimine ilişkin yıllık bir rapor sunmak;
- (d) Sekreterliğin faaliyetlerine ilişkin İcra Komitesi'ne yıllık rapor sunmak;
- (e) Teşkilat'ın Mali Kurallarının hükümlerine uygun olarak Teşkilat'ın fon ve masraflarından sorumlu olmak;
- (f) beslenme, gıda ve tarıma ilişkin bilgi toplamak, incelemek, yorumlamak ve dağıtmak;
- (g) İİT'nin ilgili talepleri üzerine, gerekli insani yardımı sağlamak ve insani programlara katılmak;
- (h) üye devletlerde gıda kıtlığı, doğal ve yapay afetler, felaketler, kuraklık ve benzer koşullardan kaynaklanan gıda acil durumlarına çare oluşturmak için gerekli bölgesel mekanizmaları oluşturmak.

BÖLÜM III

BÜTÇE VE MALİ KAYNAKLAR

Madde 17: Bütçe

1. Bütçe üç yıllık hazırlanır ve her yıl, aynı yılın 1 Ocak tarihinden Aralık ayının sonuna kadar yürürlükte kalır. Genel Kurul tarafından kabul edildikten sonra Teşkilat'ın Mali Yönetmeliğinin hükümlerine uygun olarak uygulanır.
2. Genel Müdür, bütçe ve hesap kesimine ilişkin olarak mali yılın sonunu izleyen oturumda İcra Komitesi'ne sunacağı bir yıllık rapor hazırlar. Mali yıla ilişkin rapor, Genel Müdür'ün hesap kesimiyle ilgili gözlemlerinin yanı sıra bütçe uygulamasıyla ilgili önerilerini de içerir.

Madde 18: Mali kaynaklar

1. Teşkilat'ın mali kaynakları aşağıdakileri içerir:
  - (a) Genel Kurul tarafından onaylandığı şekilde, üye devletlerin Teşkilata sağladığı yıllık katkılar;
  - (b) tüm dış kaynaklı bağışların Teşkilat'ın amaç ve düzenlemeleriyle çelişmemesi şartıyla, üye devletlerden, üye olmayan devletlerden, kurum ve paydaşlardan sağlanan bağışlar ve gönüllü katkılar;
  - (c) Teşkilat'ın özel projeleri için üye devletlerden ve uluslararası kuruluşlardan sağlanan kaynaklar;
  - (d) Teşkilat'ın yetki alanına ilişkin yayınlar, ürünler ve hizmetlerin satışlarından elde edilen gelirler.
  - (e) Üye devletlerin İT'de geçerli değerlendirme cetveline ya da Genel Kurulca onaylanacak başka herhangi bir formüle uygun olarak Bütçeye katkıda bulunmaları beklenir.

Madde 19: Masraflar

1. Teşkilat'ın bu amaçlarla yaptığı masraflar şunlardır:
  - (a) daimi ve görevlendirilmiş personele karşı yükümlülükler de dahil Sekreterliğin ve Teşkilat'ın onaylanmış bürolarının idaresi;
  - (b) Devlet ya da hükümet-dışı ortaklarla birlikte yürütülen projelerden kaynaklanan masraflar;
  - (c) denetimi altındaki kurum ve kuruluşlara yapılan ödeme ve yardımlar ve

(d) Teşkilatı bağlayıcı nitelikteki, mevcut sözleşme, karar ve programlardan kaynaklanan masraflar.

Madde 20: Hesaplar

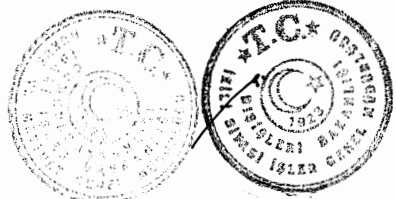
1. Mali yılın tamamlanmasının üzerine, Genel Müdür bütçeye ilişkin yıllık raporu hazırlar ve İcra Komitesine sunar. İcra Komitesi, bütçeye ilişkin nihai raporu hazırlar ve olağan oturumu sırasında Genel Kurula sunar. İcra Komitesi, Teşkilat'ın hesaplarını denetlemek ve Teşkilat'ın Daimi Merkezi'nin ve merkeze bağlı büroların düzgün yönetilmesini sağlamak için beş üye devletten temsilcilerden oluşan, üç yıllığına ve dönüşümlü olarak çalışan bir Mali Kontrol Komitesi kurar. Gerek olursa, Komite ilgili alanlarda uzman yardımı isteyebilir.
2. Mali Kontrol Komitesi, tüm ilgili defterleri ve kayıtları inceleme ve İcra Komitesi, Genel Müdür ve Teşkilat'ın diğer görevlilerinden görevinin ifası için gerekli gördüğü her bilgiyi sağlamalarını talep etme hakkına sahiptir. Bütçe ve hesapların doğruluğunu teyit etmek için hesaplar Mali Kontrol Komitesi tarafından yıllık olarak denetlenir.
3. Mali Kontrol Komitesi raporunu Genel Müdür'e sunar; Genel Müdür bu raporu kendi görüşüyle beraber İcra Komitesine sevk eder. İcra Komitesi raporu bir sonraki oturumunda Genel Kurul'a sunar.

BÖLÜM IV

NIHAİ HÜKÜMLER

Madde 21: Yürürlüğe Giriş

1. Tüzük, İslam Zirvesi Konferansı veya DBK tarafından kabul edilmesinin ardından İİT üye devletlerinin imzasına açılır. Tüzük, en az on 10 İİT üyesinin yetkili temsilcilerinin imzasıyla geçici olarak uygulanır ve 10. onay veya kabul belgesinin sunulduğu tarihi izleyen 30. günde kesin olarak yürürlüğe girer. Bu Tüzük, yürürlüğe girdikten sonra imzalayan, onaylayan ya da kabul eden her bir üye devlet için, onay ya da kabul belgesinin sunulduğu tarihten sonraki 30. gün yürürlüğe girer.
2. Bu Tüzüğün onay veya kabul belgeleri İİT'nin Genel Sekreterliği'nde muhafaza edilir.
3. İİT Genel Sekreterliği, gerekli sayıda onay veya kabul belgesi alındığında üye devletleri bilgilendirir.

4. Tüzüğün aslı, Arapça, İngilizce ve Fransızca dillerinde, tek bir nüsha halinde İT Genel Sekreterliği'nde muhafaza edilir. İT Genel Sekreterliği Tüzüğün onaylı suretlerini tüm imzacı devletlere gönderir.

Madde 22: Tüzükte Değişiklik Yapılması

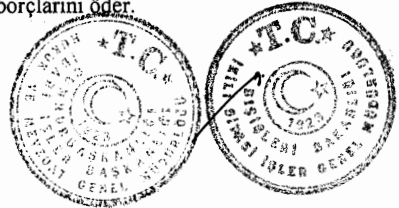
1. Bu Tüzük, Genel Kurul tarafından, üye devletlerin üçte iki çoğunluğunun oyuyla değiştirilebilir. Ancak, Teşkilat'ın hedeflerinde temel değişikliklere neden olacak ya da üye devletlere yeni yükümlülükler getirecek, Genel Kurulca onaylanmış değişiklikler yalnızca üye devletlerin üçte ikisinin onay işlemlerini tamamlamasıyla yürürlüğe girer.
2. Üye devletler için yeni yükümlülük getirmeyen bir değişiklik, değişikliğin kabulüne ilişkin karar aksini belirtmediği takdirde, derhal yürürlüğe girer. Yeni yükümlülükler getiren değişiklikler, bu değişiklikleri kabul eden her bir üye devlet için üye devletlerin üçte ikisinin onayından sonra yürürlüğe girer. Diğer üye devletler için ise bu üye devletlerin değişiklikleri kabul etmesinden sonra yürürlüğe girer.
3. Tüzük değişikliği için teklifler bir üye devlet tarafından başlatılır ve Başkana teslim edilir. Başkan, Tüzüğü değiştirmek için yapılan tüm tekliflerden üye devletleri derhal haberdar eder.
4. Tüzüğü değiştirmek için yapılan hiçbir teklif, buna ilişkin bildirim Başkan tarafından oturumdan en geç 120 gün öncesine kadar üye devletlere gönderilmediği takdirde, Genel Kurul oturumunun gündemine alınmaz.

Madde 23: Yorumlama

Bu Tüzüğün yorumlanmasına ilişkin herhangi bir soru ya da anlaşmazlık karar alınması için Teşkilat'ın Genel Kurulu'na sevk edilir. Genel Kurul bu tarz anlaşmazlıklar hakkında üye devletlerin üçte iki oy çoğunluğuyla karar alır.

Madde 24: Çekilme

1. Herhangi bir üye devlet çekilmesinden bir yıl önce Başkana hitaben gönderdiği, diğer üyelere iletilen bir bildirimle Teşkilat'tan çekilme hakkına sahiptir.
2. Çekilmek isteyen devlet çekilme talebini sunduğu mali yılın sonuna kadarki tüm mali yükümlülüklerini yerine getirir ve Teşkilata karşı diğer tüm borçlarını öder.

3. Bir üye devlet, bu Tüzük uyarınca herhangi bir yükümlülüğünü yerine getiremediği takdirde, Genel Kurul, üyeliğini askıya alma ya da askıya alma tarihinden itibaren bir yıl içerisinde üyeliğini yeniden tesis etme hakkına sahiptir.

4. Üyeliği askıya alınan üye devlet, bu Tüzükle tanımlanan tüm haklarını kaybeder; ancak tüm yükümlülükleri devam eder.

Madde 25: Tasfiye

1. Teşkilat, Genel Kurulun bu Tüzüğün 10. maddesine uygun olarak toplanacak olağanüstü bir oturumda beşte dört çoğunlukla alacağı kararı olmadan tasfiye edilemez ya da başka bir kurumla birleşemez.

2. Feshinden sonra, Teşkilat'ın tüm mal varlığı ve borçları İslam İşbirliği Teşkilatı'nın Genel Sekreterliği'ne aktarılır.

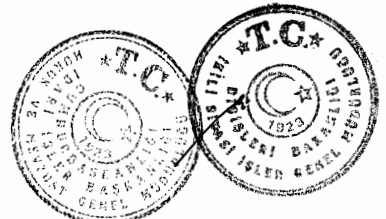
Madde 26: Tüzük Metni

Bu Tüzüğün Arapça, İngilizce ve Fransızca metinleri eşit derece geçerlidir.

Madde 27: Resmi Diller

Teşkilat'ın resmi dilleri Arapça, İngilizce ve Fransızcadır.

Tüzük, 9-11 Aralık 2013 tarihlerinde Gine Cumhuriyetinin Konakri şehrinde düzenlenen 40. Dışişleri Bakanları Konseyinde kabul edilmiştir.

ÇEKİNCE

“Türkiye Cumhuriyeti, İslam Gıda Güvenliği Teşkilatı Tüzüğü’nü, Anayasasına, kanunlarına ve uluslararası anlaşmalardan kaynaklanan yükümlülüklerine uygun olarak yorumlayacağını ve uygulayacağını bildirir.”

“21 inci maddenin birinci fıkrası bakımından Türkiye Cumhuriyeti, iç hukuk onay süreci tamamlanmadan Tüzüğü uygulamayacağını bildirir.”

